Programmabegroting 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
1. Bestuurlijke beschouwingen 3
2. Het programmaplan 9
Programma 1 - Wonen en leven 10
Programma 2 - Zorg 32
Programma 3 - Werken 45
Programma 4 - Bestuur 55
Programma 5 - Financiën en grondexploitaties 65
3. De paragrafen 71
3.1 Lokale heffingen 72
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 84
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 92
3.4 Financiering 105
3.5 Bedrijfsvoering 117
3.6 Verbonden partijen 125
3.7 Grondbeleid 147
3.8 Wet open overheid 150
4. Het overzicht van baten en lasten 151
4.1.Meerjarig overzicht van baten en lasten 152
4.2 Toelichting op de wijzigingen 153
Overzicht van incidentele baten en lasten 160
5. De uiteenzetting van de financiële positie 164
EMU saldo 166
Investeringen 167
Reserves 174
Voorzieningen 178
Subsidies 183
6. Bijlagen 187
Overzicht van taakvelden per programma 188
Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing 192
Nog vrij te geven kredieten 199

1. Bestuurlijke beschouwingen

1.1 Algemene beschouwingen

De programmabegroting 2026 is de laatste begroting voor de herindeling met Wijdemeren, de laatste begroting voor Hilversum in de huidige omvang. Het dorp van ruim 94.000 inwoners of de stad met ambities. Met Wijdemeren groeien we naar een honderdduizend+ gemeente van ruim 127.000 inwoners.

Deze programmabegroting staat in het teken van de voorbereiding op de fusie. Hoe zorgen we ervoor dat de overgang naar de nieuwe gemeente zo soepel mogelijk verloopt. Voor de inwoners, het bestuur en de regio. Vanaf 1 januari 2026 is de ambtelijke organisatie al samen. Dit laatste jaar voor de fusie is een jaar gaat het vooral over het bestendigen van beleid, zonder grote inhoudelijke verschuivingen.

Hilversum staat er financieel goed voor, onze basis is op orde. De lokale lasten blijven in deze coalitieperiode van vier jaar binnen de inflatiecorrectie, ondanks de verhoging die we ook dit jaar toepassen. De kostendekkendheid van riool en afval wordt substantieel verbeterd. Ook de komende jaren zijn we in staat om te blijven investeren in de gebiedsontwikkelingen en het voorzieningenniveau. Om klaar te zijn voor de toekomst. Een van de grote besluiten die we met deze begroting voorleggen is de investering in een modern, duurzaam en doelmatig sportcomplex op het Sportpark Belangrijk voor het (sport)onderwijs, de sportverenigingen, inwoners maar ook de drager voor de stedelijke ontwikkeling van het Sportpark zelf. Het sportpark is een van de laatste plekken waar we nog een behoorlijke hoeveelheid (betaalbare) woningen kunnen toevoegen. We mogen er trots op zijn dat wij in deze tijd van onzekerheden een dergelijke investering kunnen dragen.

Een relevante onzekerheid voor onze meerjarenbegroting is de toekomst van de specifieke uitkeringen (SPUK-gelden). De laatste jaren zijn er verschillende scenario's langsgekomen voor de toekomst van deze gelden. Van helemaal beëindigen tot overhevelen naar gemeenten met een forse korting. Deze SPUK-regelingen lopen op diverse terreinen, van het sportakkoord, woningisolatie tot gezondheid. Een aantal van deze regelingen lopen in 2026 al af. De effecten van een eventuele afbouw van de SPUK-gelden raken ook onze inwoners en maatschappelijke organisaties. We zien dat met name de organisaties waar het merendeel van de kosten worden gevormd door loonkosten, geconfronteerd worden met een stijging van de kosten die boven de inflatie ligt. Op termijn kan dat leiden tot verschraling. Bij de harmonisatie van het subsidiebeleid in de nieuwe gemeente Hilversum wordt hiervoor een oplossing gezocht.

De gemeente heeft behoefte aan duidelijk rijksbeleid voor het vinden van oplossingen over bijvoorbeeld de omvang van het gemeentefonds, de woningnood, de klimaatcrisis, stikstof of de jeugdzorg. Ook de laatste jaren zijn we als gemeente opnieuw geconfronteerd met nieuwe taken, maar zonder geld om die taken ook goed uit te kunnen voeren. Het inmiddels beruchte ravijnjaar is voor 2026 weliswaar een beetje gedempt, echter het is vooral een kwestie van uitstel naar 2028. De VNG blijft in gesprek met het Rijk om ook vanaf 2028 een duurzame, structurele en betaalbare oplossing te vinden om jeugdzorg te kunnen bieden.
Internationale conflicten brengen nieuwe onzekerheden met zich mee. De duur van de opvang van oorlogsvluchtelingen uit de Oekraïne is onzeker. Mondiale spanningen kunnen leiden tot een nieuwe energiecrisis waar we ons dan toe moeten verhouden. Het noodzaakt ons om fors in te zetten op de verduurzaming van ons vastgoed.

Veiligheid is een belangrijk thema voor de Hilversummers. We werken continu aan het verbeteren van de veiligheid, en hebben daarbij oog voor de feitelijke ontwikkelingen als de belevingskant van veiligheid. De meest recente cijfers geven reden tot zorg, we zien onder andere een toename van jongerenoverlast die om een adequate reactie vraagt.

Hilversum ervaart ook de gevolgen van de spanningen op het wereldtoneel op een andere manier. De oorlog in de Oekraïne of de oorlog in Gaza zijn voelbaar in onze lokale samenleving. Wij moeten ons hiertoe verhouden. Dat doen wij door in te blijven zetten op ontmoeting en het gesprek met elkaar voeren. Juist in tijden van onzekerheid en spanning zijn wij geneigd om ons terug te trekken in onze eigen bubbel en in die bubbel ontmoeten wij vooral de mensen die een beetje op onszelf lijken. Dat is mensen eigen en vanzelfsprekend. Maar voor een harmonieus samenleven is het van belang dat de bubbels elkaar treffen, en met elkaar in gesprek blijven, samen de openbare ruimte en voorzieningen gebruiken. Daarom blijven wij inzetten op zorgzame gemeenschappen en de bestrijding van eenzaamheid. Hilversum als thuis voor iedereen. Inclusiviteit en diversiteit horen daar onlosmakelijk bij.

De veelzijdigheid van Hilversum is groot, Hilversum is dé mediastad, dé stad van de jonge monumenten, dé stad in het groen. Dit zorgt voor kansen en uitdagingen. De media als een van de dragers voor de economische ontwikkeling blijft onze inzet en aandacht vragen. De veelheid aan monumenten willen we behouden en verduurzamen. De natuur om ons heen is onze kracht en tegelijkertijd brengt dit met zich mee dat de woninguitbreiding binnenstedelijk moet worden gevonden. Ook in 2026 zullen we moeten zoeken naar manieren om de woningbouw te versnellen. De woningnood neemt nog steeds toe en de afgelopen jaren hebben we niet voldoende opgeleverd. Daarom zijn we ook extra blij met de oplevering van 379 flexwoningen op het Circusterrein in het najaar van 2026.

We gaan verder in 2026. Verder op de ingeslagen weg, verder met de voorbereidingen op de herindeling, verder met de aanpak van de verkeersveiligheid, , het ruimhartige minimabeleid, met de ontwikkeling van het gebiedsgericht werken, de

uitvoering van de jeugdzorg, de huiskamers in de wijk, goede onderwijshuisvesting, de planvorming voor Sportpark en de spoorwegovergang, de bedrijventerreinen, de cultuuragenda, onze sportontmoetingen, het vrijwilligersbeleid, de woonagenda De Meent, het participatiebeleid, onderhoud aan wegen, rioleringen, het schoonhouden van de stad, de huisvesting van onze ambtelijke organisatie, de aanpak van mensenhandel, ondermijning enz enz. En op al die terreinen komt de fusie een stapje dichterbij. Door steeds meer samen te doen. Samen verder.

1.2 Financiële beschouwingen

De financiële positie van Nederlandse gemeenten staat al geruime tijd onder druk. Het zogenoemde ravijnjaar waarin de algemene uitkering uit het gemeentefonds fors zou dalen is weliswaar verschoven naar 2028, maar de onzekerheid blijft groot. De voorjaarsnota van het Rijk biedt verlichting voor 2026 en 2027. Het is nog niet duidelijk of de effecten van de Hervormingsagenda Jeugd in 2028 voldoende zullen zijn om de toegenomen kosten van de jeugdzorg te kunnen compenseren. Dit blijft onderwerp van gesprek tussen VNG en Rijk. Ook is onduidelijk of de nieuwe financieringssystematiek van het gemeentefonds voldoende compenseert voor inflatie. Tot slot is er nog steeds een discussie van gemeenten met Rijk over de balans tussen geld en taken: krijgen gemeenten wel voldoende middelen om de steeds omvangrijkere en complexere verantwoordelijkheden op het gebied van zorg, wonen en duurzaamheid uit te voeren?

Ondanks deze onzekerheden zijn wij content met deze begroting en blijven wij sturen op een solide en toekomstbestendige meerjarenbegroting. Onze financiële huishouding is gezond, met een evenwichtige groei van zowel inkomsten als uitgaven. In vergelijking met veel andere gemeenten staat Hilversum er financieel goed voor. Daarom hebben we er afgelopen jaren bewust voor gekozen om geen ingrijpende of overhaaste bezuinigingen door te voeren. Zo kunnen we belangrijke projecten en ontwikkelingen voortzetten. Blijven investeren is immers noodzakelijk om onze stad aantrekkelijk te houden, nieuwe woningen te realiseren en te zorgen voor de voorzieningen die passen bij een groeiend aantal inwoners. Wel achten wij het van belang om voorbij de 4-jaarsgrens van de meerjarenbegroting te kijken. Om financiële risico's ook in de toekomst beheersbaar te houden heeft het college een financiële strategie aangekondigd om te sturen op een maximale schuldquote van 130% over 10 jaar. Het risico is dat wij gezien alle investeringsambities boven deze grens uitkomen waardoor de lasten voor rente en aflossingen op termijn onbetaalbaar worden. Door te sturen op de ontwikkeling van de schuldquote zorgen we ervoor dat de financiële positie van de gemeente en het weerstandsvermogen, net zoals nu, ook in de toekomst solide blijft.

De begroting voor 2026 heeft een incidenteel nadelig saldo van € 1,3 miljoen. De jaren daarna laten een positief begrotingssaldo zien. In het ‘verschoven’ ravijnjaar 2028 is wel sprake van een daling ten opzichte van 2027, maar desondanks is er sprake van een positief begrotingssaldo. Onze financiën voor de jaren 2026 tot en met 2029 zien er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Vertrekpunt Voorjaarsnota 2024 (stand)	500	-3.988	0	-1.198
Effecten meicirculaire 2025 (mutatie)	-1.400	-1.312	-1.200	-1.702
Ontwikkelingen Begroting 2026 (mutatie)	2.167	729	96	-1.722
Begrotingssaldo (stand)	**1.267**	**-4.570**	**-1.104**	**-4.623**
	Nadeel	**Voordeel**	**Voordeel**	**Voordeel**

Let op: - = positief + = negatief

Financieel beeld

In de voorliggende begroting wordt u gevraagd de opgenomen budgetaanpassingen te beoordelen en over te nemen. De voorgestelde budgetaanpassingen worden in paragraaf ‘4.2 Toelichting op de wijzigingen’ nader toegelicht.

Vergelijkende cijfers voorgaande begrotingsjaar

Zoals gebruikelijk worden in het meerjarig overzicht van baten en lasten (4.1) en bij de financiële toelichting per programma de vergelijkende cijfers opgenomen van het voorgaande begrotingsjaar. Het BBV schrijft voor dat dit de gewijzigde begroting betreft. De budgetten 2026 worden derhalve vergeleken met de vastgestelde budgetten zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2025.

1.3 Hilversum en Wijdemeren 'Samen Sterker'

De herindeling komt steeds dichterbij. Op 1 januari 2026 gaan de ambtelijke organisaties samen, waarna op 1 januari 2027 de bestuurlijke herindeling plaatsvindt. Met dit hoofdstuk worden de herindelingsactiviteiten die in 2026 worden uitgevoerd beschreven. Voor de leesbaarheid van deze programmabegroting wordt de herindeling verder zo min mogelijk beschreven in de rest van de begroting. Dit hoofdstuk staat, met uitzondering van minimale verschillen passend bij één van de twee gemeenten, gelijkluidend in de programmabegroting van Hilversum en Wijdemeren.

2026: een jaar van uitdagende context
Het wettelijk proces van de herindeling ligt momenteel in Den Haag. Eind juni heeft Gedeputeerde Staten (GS) van Noord-Holland haar positieve zienswijze op ons herindelingsadvies aan de minister van Binnenlandse Zalen (BZK) gestuurd. De verwachting is dat de ministerraad eind september besluit om de herindelingswet naar de Raad van State te sturen voor advies. Daarna komt de wet nog een keer terug in de ministerraad. De verwachting is dat de ministerraad vervolgens in het vierde kwartaal van 2025 de herindelingswet naar de (nieuwe) Tweede Kamer zal sturen. In het voorjaar van 2026 zal de Tweede Kamer over de herindelingswet stemmen, gevolgd door de Eerste Kamer. Na positieve besluitvorming door de beide Kamers, zal de minister herindelingsverkiezingen in november van 2026 uitschrijven.

Los van het wettelijke traject is de bestuurlijk en ambtelijke voorbereiding op de herindeling in Hilversum en Wijdemeren in volle gang. 2026 wordt daarbij het jaar waarin:

1. De samengevoegde organisatie vanaf 1 januari 2026 twee gemeentebesturen ondersteunt, aan de hand van de Samenwerkingsovereenkomst die beide colleges in 2025 hebben gesloten. Bij deze ondersteuning hoort ook het uitvoeren van de gezamenlijke beleidsagenda van de colleges (H4 van de programmering harmonisaties), waarin staat beschreven op welke onderwerpen de colleges samen optrekken of elkaar actief informeren over voortgang.
2. De samengevoegde organisatie en de besturen voorbereidingen treffen voor de bestuurlijke herindeling op 1 januari 2027. Met daaronder de activiteiten:
    a. Uitvoering geven aan het harmoniseren van beleid en voorschriften aan de hand van de programmering die colleges op 10 juni 2025 voor de komende jaren hebben vastgesteld. 2026 staat hierbij over de volle breedte van de gemeentelijke thema's in het teken van: harmoniseren wat moet vóór de herindelingsdatum van 1 januari 2027 en voorbereiden van hetgeen onder het mandaat van de nieuwe gemeente valt na 1 januari 2027. Deze laatste categorie bevat onder meer alle thema's waar politiek gezien veel te kiezen valt. Ter bevordering van de leesbaarheid van deze begroting wordt het harmoniseren hier centraal als activiteit genoemd en niet onder ieder specifiek begrotingsthema.
    b. Voorbereiden van de begroting van de nieuwe gemeente op 4 januari 2027.
    c. Participatie-activiteiten voortzetten in de vorm van dorpscv's voor de Wijdemeerse dorpen.
    d. Herindelingsverkiezingen organiseren.
3. De samengevoegde organisatie de dienstverlening op het niveau houdt zodat inwoners geen nadelige gevolgen ondervinden van de organisatorische samenvoeging.
4. De samengevoegde organisatie uitvoering geeft aan de andere activiteiten die in de programmabegrotingen van beide gemeenten worden beschreven.

Deze opsomming van werkzaamheden laat zien dat 2026 een ongewoon jaar is, met uitdagingen die van zowel van de gemeenteraden, colleges, als de samengevoegde organisatie veel gaat vragen.

Uitgangspunten meerjarenraming 2025 en verder gemeente Hilversum
Tot 1 januari 2027 behouden gemeente Hilversum en gemeente Wijdemeren hun eigen meerjarenramingen. Tot die tijd zullen er in de Hilversumse begroting geen lasten en baten worden opgenomen die betrekking hebben op Wijdemeren.

De voorbereidingen voor de eerste begroting van de nieuwe gemeente in januari 2027 beginnen wel al in 2026. Een uitgebreider spoorboekje hiervoor wordt opgenomen in de startnotitie financieel beleid, die de raden in december 2025 vaststellen. Onderdeel hiervan zal in ieder geval een moment in het tweede kwartaal (Q) 2026 zijn om als raden gezamenlijke uitgangspunten voor de nieuwe begroting vast te stellen.

Dit betekent het volgende voor de planning- en control producten:

P&C product	Wanneer	Hilversum	Wijdemeren	'Nieuw' Hilversum
Jaarrekening 2025	Q2 2026	X	X	
Voorjaarsnota 2026/Kadernota 2026	Q2 2026	X	X	
Gezamenlijke uitgangspunten programmabegroting 2027 incl harmoniseren belastingen	Q2 2026	X	X	
Bestuurlijke herindeling Wijdemeren en Hilversum per 1 januari 2027				
Programmabegroting 2027	Q1 2027			X
Jaarrekening 2026	Q2 2027	X	X	X
Voorjaarsnota 2027	Q2 2027			X
Programmabegroting 2028	Q4 2027			X

Herindelingsbijdrage (Arhi-middelen)
De gemeente Wijdemeren en Hilversum ontvangen vanuit het Rijk middelen om de kosten van de herindeling te dekken. Deze herindelingsbijdrage (Arhi-middelen) betreft een bijdrage van € 6,5 miljoen en wordt over 5 jaar stapsgewijs uitgekeerd, beginnend in het jaar voorafgaand aan de bestuurlijke herindeling (2026). Wijdemeren ontvangt alleen een bijdrage in 2026, omdat de herindeling per 2027 een feit is.

Bedragen x € 1.000

Te ontvangen Arhi-middelen	2026	2027	2028	2029	2030
Hilversum	651	2.086	1.042	1.042	1.042
Wijdemeren	651	-	-	-	-
Totaal	**1.302**	**2.086**	**1.042**	**1.042**	**1.042**

Reserve herindeling
Omdat de lasten niet in dezelfde periode als de baten vallen is bij de Voorjaarsnota 2025 in Hilversum de reserve Herindeling ingesteld. In Wijdemeren wordt bij het opstellen van de begroting 2026 de reserve herindeling ingesteld. De reserve dient ter overbrugging van de eerste jaren van de herindeling, 2025 en 2026. In de jaren 2026 tot en met 2030 zal de voeding ook gevormd worden door de herindelingsbijdragen. De herindelingsbijdragen staan los van de verwachte hogere algemene uitkering die na de samenvoeging wordt ontvangen.

Kosten van de fusie (frictiekosten)
Het overgrote deel van de kosten van de ambtelijke integratie en bestuurlijke fusie worden opgenomen in de begroting van gemeente Hilversum. In de Begroting 2026 zijn de lasten voor de samenvoeging budgettair neutraal verwerkt middels een onttrekking aan de reserve Herindeling.

Kosten Huisvesting en ICT
Vanaf 2026 worden ook kosten gemaakt voor uitbreiding van de huisvesting en ICT. De lasten zijn structureel in de begroting verwerkt. In 2026 staat hier een bijdrage vanuit Wijdemeren tegenover. Vanaf de samenvoeging is nu de verwachting dat er dekking vanuit de budgetten van Wijdemeren is. De hoogte van de beschikbare dekking is echter nog niet bekend en daarmee onzeker. Risico is dat de totale budgetten van de samengevoegde gemeente niet toereikend zullen zijn. Eventuele verschillen tussen de werkelijke dekking en de dekking die nu is geraamd moeten dan op een later moment in de begroting worden verwerkt (bij Voorjaarsnota 2026, Begroting 2027 of nog later).

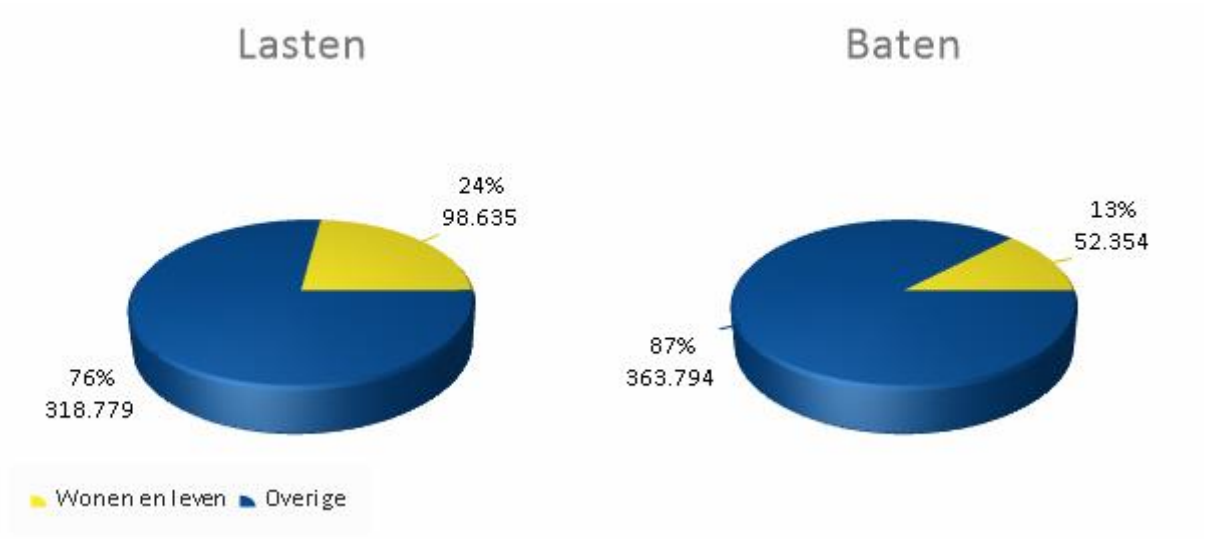
Financieel toezicht
Sinds december 2024 is, bij het vaststellen van het herindelingsontwerp, het financieel toezicht van de provincie Noord-Holland van toepassing op Wijdemeren. Dit houdt onder andere in dat Wijdemeren Hilversum moet informeren over specifiek door GS genoemde besluiten. Hilversum dient aan te geven of zij kan instemmen met de besluiten van Wijdemeren. GS betrekken deze afstemming en instemming bij hun toetsing. In maart 2025 zijn het voorstel voor mandatering en een protocol aangenomen die de rollen en taken van Wijdemeren en Hilversum in het toezicht eenduidig en transparant weergeven en de rol van Hilversum effectief en efficiënt laat invullen. Aan de hand van dit vastgestelde

protocol bestaat goed overleg tussen beide gemeenten als het gaat om Wijdemeerse voorstellen die financieel impact hebben op de nieuwe gemeente Hilversum.

Daarnaast zal, als gevolg van het financieel toezicht, de gemeente Hilversum onder meer over de begroting 2026 van Wijdemeren aangeven of zij hiermee kan instemmen. Eerder is door Hilversum positief ingestemd met de jaarstukken 2024 en Voorjaarsnota 2025.

2. Het programmaplan

Programma 1 - Wonen en leven

(Kaderstellende) nota's

Algemeen

- Omgevingsvisie Hilversum 2040 (2024)
- Visie Sociaal Domein – Wij zijn Hilversum (2023)

Bodem, water, riolering

- Gemeentelijk Watermanagement Plan (GWP) 2021-2026 (2020)
- Aanwijzingsbesluit Keur AGV 2017 (2017)
- Waterschapsverordening (2025)
- Verordening havengelden 2026 (2025)
- Verordening rioolheffing 2026 (2025)
- Leidingverordening (2023)
- Handboek Kabels & Leidingen (2025)

Milieu en duurzaamheid

- Dierenwelzijnsbeleid Hilversum (2016)
- Omgevingsverordening NH2022 (2022)
- Regionale Energiestrategie (RES) Noord-Holland Zuid 1.0 (2021)
- Transitievisie Warmte Hilversum (2021)
- Actieplan Luchtkwaliteit 2023-2030 (2023)
- Uitvoeringsplan GAD 2023-2026 (2023)
- Verordening afvalstoffenheffing 2026 (2025)
- Actieplan Geluid 2024-2029 (2024)
- Routering Vervoer gevaarlijke stoffen over de weg (2018)
- Inkoopbeleid regio Gooi en Vechtstreek (2022)

Bereikbaarheid

- Verordening Mobiliteitsfonds Hilversum 2019 (2019)
- Herziening laadpalenbeleid (2020)
- Mobiliteitsvisie 2040 (2021)
- Parkeerverordening Hilversum 2023
- Parkeerbeleid Hilversum 2023 (2023)
- Nadere regels parkeervergunning Verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelastingen Aanwijzingsbesluit parkeren
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040 (2023)

Groen en begraafplaatsen

- Beleid natuurinclusief bouwen Hilversum 2021 (2021)
- Programma Groen Hilversum 2040 (2022)
- Uitvoeringsprogramma Programma Groen 2023-2026 (2022)
- Velbeleid Hilversum 2024-2040 (2023)

Wonen

- Lokale Woonvisie Hilversum 2021-2030 (2021)
- Regionaal Woonakkoord (2021)
- Woondeal MRA (2023)
- Regionale Huisvestingsverordening Gooi en Vechtstreek (2024)
- Prestatieafspraken 2023 tot en met 2027 (2023)
- Convenant Toekomstbestendig Bouwen (2024)
- Nota Kostenverhaal (2024)
- Woonzorgvisie (2026)

Openbare ruimte

- Handboek Beheer Hilversum Buiten (2009)
- Handboek Inrichting Hilversum Buiten (2009)
- Beeldkwaliteitsplan plus 1221 (2020)
- Visie Openbare Ruimte (2024)
- Handboek Installatieverantwoordelijkheid NEN3140 (2021)

Sport

- Sport- en beweegnota Hilversum 2024-2030 (2024);
- Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties;
- Raadsvoorstel Toekomstbestendig gebruik Sportpark Loosdrecht – herinrichting en multifunctioneel gebruik.

Cultuur

- Cultuurbeleid Momentum (2023)

Cultureel Erfgoed

- Structuurvisie Archeologie De Ondergrondse Stad (2010)
- Handboek Verduurzamen Monumenten (2024)

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.
De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Wonen en leven zijn:

- (Commerciële) vastgoedpartijen
- Buurtsportcoaches
- Coöperatie ParkeerService
- Culturele organisaties
- Duurzaamheidscentrum Hilversum
- Energiecoöperatie HilverZon
- Energie Diensten Bedrijf
- Erfgoedorganisaties
- GEM Crailo
- Goois Natuur Reservaat (GNR) (verbonden partij)
- Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst Gooi en Vechtstreek (verbonden partij)
- Stichting Hilversum100
- Huurdersorganisaties
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Natuurmonumenten
- Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV) (verbonden partij)
- Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vechtstreek en Eemland
- Openbaarvervoerpartijen
- Pinetum Blijdenstein
- ProRail
- Provincie Noord-Holland
- Provincie Utrecht
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- Rijkswaterstaat
- Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vechtstreek en Eemland
- Stichting Team sportservice provincie Utrecht
- Sportverenigingen
- Stichting Centrum Hilversum
- Uitvaartstichting Hilversum
- Woningcorporaties
- Alzheimer Nederland
- Diverse medische en zorgpartijen zoals huisartsen, ggz-instellingen en ziekenhuis Tergooi
- Gecontracteerde zorgaanbieders
- Mantelzorgers en vrijwilligers
- Senver – Seniorenvereniging Hilversum
- Verhuurders
- Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT)
- Versa Welzijn
- Zilveren Kruis Zorgkantoor

Mooie stad

Opgave van de stad

Hilversum is een fijne plek om te wonen, werken en verblijven. We willen dat dit zo blijft. In de Omgevingsvisie Hilversum2040 is hiervoor de koers uitgezet, met als richtjaar 2040.

Er liggen nieuwe, grote opgaven in een beperkte ruimte te wachten op volgende, vindingrijke sprongen. Hoe houden we Hilversum toekomstbestendig tegen de achtergrond van de demografische ontwikkelingen in de regio, de noodzaak om te verduurzamen en het verlangen 'Hilversums' te blijven? Hoe maken we van crises die op ons pad komen kansen voor nu en de toekomst? Alleen als we slim denken en beter doen, maken we meer mogelijk. Hilversum koestert bestaande kwaliteiten en gemeenschappen en voegt nieuwe combinaties toe: voor duurzame economische ontwikkeling, een inclusieve samenleving en een gezonde leefomgeving. Oplossingen met kwaliteit en op menselijke maat. Niet alleen in Hilversum, maar ook met omliggende gemeenten en in grotere regionale samenwerkingsverbanden voor zaken die we niet alleen kunnen regelen. Die belofte sluit aan bij de karakteristiek van Hilversum: groot denken en klein doen, samen met inwoners, ondernemers en organisaties.

Hilversum kiest voor een weloverwogen ontwikkeling en behoud van de positie als centrumgemeente voor de regio. We stellen gericht ruimte beschikbaar: voor werk, voor groen, voor de energietransitie en klimaatadaptatie, voor huisvesting van werknemers in kritische economische sectoren, levensloopbestendige woningen of woonvormen waarin ouderen langer zelfstandig thuis kunnen wonen en voor voorzieningen in sterke wijken (huisartsen, wijkzorg, ontmoetingsplekken, sport en cultuur, beweegvriendelijke openbare ruimte).

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
035	Gemiddelde WOZ-waarde (maal duizend euro)	397	451	471	Geen streefwaarde	Geen streefwaarde	CBS	Wettelijk
036	Nieuw gebouwde woningen, aantal per 1.000 bestaande woningen	3,8	2,1	5,0	7,0	7,0	Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG)	Wettelijk
	Aantal nieuw opgeleverde woningen per jaar	205,0	157,0	223,0	350	350	Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG)	Niet wettelijk
	Sociale huurwoningen - Percentage opgeleverde per jaar	32,0	0,0	Volgt later	33,0	33,0	Regionale Woon monitor	Niet wettelijk
	Sociale huurwoningen - Percentage t.o.v. totale woningvoorraad	26,91	26,63	26,68	27,00	27,00	Regionale Woonmonitor	Niet wettelijk
	Waardering van het onderhoud van de openbare ruimte	7,2	7,2	7,2	7,0	7,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk

1.1.1 Ruimtelijke ordening

In de Omgevingsvisie Hilversum 2040 is een ruimtelijke strategie beschreven. De verschillende functies in Hilversum liggen over het algemeen op de goede plek. Er is geen aanleiding voor grootschalige transformatie. Wel bevat de Omgevingsvisie ruimteclaims, die ergens in de stad een plek moeten krijgen.

In de Omgevingsvisie is niet exact bepaald wat waar komt, maar het geeft wel een globale richting in de vorm van een ruimtelijke strategie op het niveau van de stad. Die strategie kan het best geduid worden als ‘verbonden buurten, sterke stad’. De basisgedachte is dat de compacte stad het landschap ontziet. De strategie legt meer nadruk op een interne dan een externe oriëntatie en verhoudt zich in de diverse woon- en werkgebieden goed tot Hilversumse ruimtelijke principes. Er is bijzondere aandacht voor ontwikkeling van ov-knooppunten en de gebieden daaromheen.

De stad is niet alleen compact, maar ook compleet: een evenwichtige woningmarkt, behoud en versterken van werk en voorzieningen voor Hilversum, versterken van sociale cohesie en focus op duurzame mobiliteit. We leveren maatwerk in alle gebieden: uitgaande van de kwaliteiten van het gebied doen we wat kan en nodig is, maar wel zo dat in het totaal van de gebieden de opgaven voor de stad een plek krijgen. Er zullen dynamischer en luwere gebieden zijn.

We bouwen op basis van de Omgevingsvisie en de daarin beschreven ruimtelijk strategie verder aan een toekomstbestendig Hilversum met gevarieerde woonmilieus, passend werk en een prettig leefklimaat voor alle Hilversummers. Hilversum heeft in de afgelopen jaren een aantal grote projecten voorbereid (zoals Bruisend Hart en de Woonagenda de Meenten) en uitgevoerd (zoals Anna's Hoeve en Volante). Bij deze planontwikkeling maken we gebruik van data gestuurd werken en verrijken we de plannen via inspraak en participatie. Tegelijkertijd zijn er in Hilversum veel kleinere (particuliere) initiatieven om de stad mooier en beter te maken. Het Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkelingen (MPG) geeft jaarlijks een beeld welke ontwikkelingen er in de stad plaatsvinden en wat er nodig is om dit financieel verantwoord uit te voeren.

Speerpunten

- In 2024 is de Omgevingsvisie Hilversum 2040 vastgesteld als richtinggevende toekomstvisie voor de ontwikkeling van Hilversum. De komende periode wordt samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke experts en andere experts gewerkt aan uitwerkingen van deze visie in integrale gebiedsagenda's met toetsbare criteria,
- Uitwerken van de drie thema’s zoals opgenomen in de Omgevingsvisie Hilversum 2040: duurzaam, actief en meedoen.
- Ontwikkelen van de omgevingsmonitor en het opzetten van een toetsingskader en daarmee de informatiepositie van het bestuur en de inwoners versterken door beschikbaarheid via “Open Hilversum”.
- Implementeren van het regionaal ondertekende convenant toekomstbestendige nieuwbouw (vanuit de MRA) en borgen in de omgevingsplannen voor ruimtelijke ontwikkelingen.
- Verdere stappen in de ontwikkeling van de grote (perspectief)gebieden zoals Circusterrein, Sportpark, Arenapark.
- Werken aan gebiedsagenda Media Park en gebiedsagenda Hilversum Zuidwest.
- Doorontwikkeling Omgevingstafel

Reguliere activiteiten

- Jaarlijks actualiseren van het Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkelingen.
- Uitvoering geven aan de grotere gebiedsontwikkelingen, zoals Stationsgebied en ontwikkellocaties in 1221.
- Werken aan het omgevingsplan Hilversum.
- Verder tot uitvoer brengen van de gebiedsontwikkeling Crailo (‘samenwerkingsproject’) in samenwerking met de gemeenten Laren en Gooise Meren.
- Faciliteren van initiatieven van eigenaren, corporaties, of gebruikers die in Hilversum willen ontwikkelen: bijvoorbeeld, Olivier van Noortstraat, Zonnestraal en andere private initiatieven.
- Uitvoering geven aan de Nota Kostenverhaal om gemeentelijke kosten bij ruimtelijke ontwikkelingen in rekening te kunnen brengen bij de initiatiefnemer
- Voortzetten van de lobby bij regio, provincies, MRA (‘bereikbare steden) en Rijk waarin bestaande Hilversumse plannen (de perspectiefgebieden) worden ingebracht voor (co-) financiering, subsidie door één van deze netwerkpartners en/of het realiseren van gezamenlijke doelen.

1.1.2 Wonen en bouwen

Samen met marktpartijen en woningcorporaties werken we aan mooi en betaalbaar wonen. We bouwen voor doorstroming. In de Woonvisie is vastgesteld dat we 33% sociale huur, 50% middelduur en 17% duur willen bouwen. De huidige markt laat zien dat 50% middelduur moeilijk te realiseren is. Desondanks blijven we ons hiervoor inspannen. We kiezen een zakelijke opstelling richting de vele private initiatieven. We blijven de wooncrisis bestrijden. De woonvisie is de basis van de uitvoering van plannen en activiteiten.

Speerpunten

- Realiseren van 3000 nieuwe woningen tot het jaar 2030. Van deze woningen zal 33% als sociale woningbouw worden gebouwd en 50% als middeldure woningen, waarvan de helft in het middenhuursegment valt.
- Faciliteren van woningbouwmogelijkheden binnen projecten door transformatie en flexwonen, passend bij de kansen in de wijken ten behoeve van doorstroming voor jongeren/specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld het Circusterrein).
- Uitvoeren van de prestatieafspraken 2023 tot en met 2027 met woningcorporaties en huurders.
- Uitwerking van de woonzorgvisie in een uitvoeringsprogramma wonen en zorg.
- Uitvoering van de woonagenda voor de Hilversumse Meent.
- Uitvoering geven aan de regionale pilot doorstroming. Met daarbij inzet van tegemoetkoming in huurprijs, verhuisbijdrage en extra inzet wooncoaches. Om hiermee passend wonen voor ouderen te faciliteren.
- Starten met het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma.

Reguliere activiteiten

- Een goede en actuele monitoring van de ontwikkelingen van de woningvoorraad.
- Versterken van de informatiepositie van het bestuur, samenwerkingspartners en inwoners door verdere ontwikkeling van de woningbouwmonitor op het open data platform 'Open Hilversum' en de woonmonitor.
- Taskforce betaalbare woningbouw. In samenwerking met woningcorporaties blijven zorgen voor voldoende sociale huurwoningen in het woningbouwprogramma.
- Inspelen op landelijke ontwikkelingen en wet- en regelgeving ten aanzien van wonen en het woonbeleid, waaronder de Wet regie Volkshuisvesting.
- Ruimte bieden aan nieuwe woon- en verblijfsvormen voor starters, internationale kenniswerkers, studenten, ouderen en beschermd wonen.
- Toezicht houden op bouwen en wonen.
- Behandelen van aanvragen omgevingsvergunningen

1.1.3 Begraafplaatsen en crematorium

De verbonden partij Uitvaartstichting Hilversum exploiteert alle gemeentelijke begraafplaatsen en het crematorium in Hilversum. De gemeente stuurt op een hoog kwaliteitsniveau van het begraven en cremeren, het betaalbaar houden van de begraaf- en crematietarieven en het behoud van de monumentale uitstraling van de begraafplaatsen, waaronder de Joodse Begraafplaats. Sturingsmogelijkheden heeft de gemeente via de begroting, tarievenlijst en jaarrekening van de Uitvaartstichting en de benoeming van de voorzitter van de Raad van Toezicht.

Speerpunten

- N.v.t.

Reguliere activiteiten

- Onderhouden van de gebouwen op de begraafplaatsen volgens de meerjarenonderhoudsplanning.

Levendige stad

Opgave van de stad

Een levendig en divers Hilversum maakt de stad aantrekkelijk. Een hoge kwaliteit van de culturele en sportieve voorzieningen, het cultureel erfgoed en de evenementen zorgen voor een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. We streven naar een ruim en divers cultureel aanbod zodat er voor ieder wat wils is en cultuurdeelname van de Hilversummers stijgt en de aantrekkelijkheid voor de regio toeneemt. Toekomstbestendige lokale media en een moderne bibliotheek sluiten aan bij het profiel Hilversum Mediastad.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
020	Percentage niet-sporters in de gemeente	40,9	-	38,0	< 40	< 40	RIVM	Wettelijk
	Bezoekersaantallen van de grotere culturele instellingen (o.a. Museum, Vorstin, Filmtheater, en Bibliotheek)	403.828	488.284	502.142	+10% (2026 t.o.v. 2022)	+10% (2026 t.o.v. 2022)	Jaarverslagen culturele instellingen	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat bekend is met het culturele aanbod	77,0	76,0	82,5	> 80,0 (2026)	> 80,0 (2026)	Gemeente Hilversum	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat tevreden is over de culturele voorzieningen	51,0	52,0	51,0	> 60,0	> 60,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen en/sportmogelijkheden	59,0	62,0	58,0	> 65,0	59,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat vindt dat er voldoende mogelijkheden zijn voor sport en recreatie	65,0	69,0	65,0	>70,0	66,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage scholen dat meedoet aan cultuureducatie via Proloog	45,0		43,0	> 75%(2026)	75% (2026)	Gemeente Hilversum	Niet wettelijk

Sportbeleid en activering

We stimuleren inwoners om gezond en vitaal te zijn en te blijven. Het is daarvoor belangrijk dat er voor alle inwoners voldoende toegang tot laagdrempelige sportvoorzieningen is. We zetten ons in voor alle Hilversummers door het faciliteren van vitale sportverenigingen, buurtsport en beweegprogramma's, waar nodig richten we ons op specifieke doelgroepen. Sportevenementen brengen levendigheid en dragen bij aan een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat.
De openbare ruimte vervult een grote rol in het mogelijk maken van spelen, bewegen en ontmoeten. Een beweegvriendelijke openbare ruimte is dan ook een belangrijke ambitie die we willen realiseren.

Speerpunten

- Uitvoering geven aan de Sport- en Beweegnota Hilversum 2024-2030 met de missie 'Hilversummers een leven lang actief en vitaal' en het Sportakkoord II samen met betrokken partners. Bij de uitvoering wordt ingezet op de vijf ambities: Inclusie en diversiteit, Sociaal veilige sport, Vitale sportaanbieders, Vaardig in beweging, Ruimte voor sport en bewegen.
- Inzetten van buurtsportcoaches via de Brede Regeling Combinatiefuncties in Hilversum. Het doel is om, in samenwerking met diverse maatschappelijke organisaties, de inwoners actief en gezond te houden. De buurtsportcoaches organiseren en ondersteunen activiteiten om Hilversummers in beweging te brengen en te houden, en om hun vitaliteit te bevorderen.
- Uitvoering geven aan het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) door een integrale invulling van de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) en Sportakkoord II.
- Uitvoering geven aan de in de visie openbare ruimte opgenomen beleidsdoelen voor spelen, bewegen en ontmoeten voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte
- Verder brengen van de ontwikkeling van sport en bewegen op het Sportpark

Reguliere activiteiten

- Actief ondersteunen van sportverenigingen bij het verbeteren van de organisatiekracht en het realiseren van een veilig sportklimaat. Vanuit de één loket gedachte in samenwerking met NOC*NSF, sportbonden en de Lokaal Adviseur Sport.
- Verder ontwikkelen van het sportnetwerk. Bijvoorbeeld door de organisatie van Sportontmoeting Hilversum en het Sportoverleg met besturen van grote sportverenigingen.
- Ondersteunen en laten organiseren van kleine, middelgrote en grote sportevenementen, zoals de Hilversum City Run en het NK Atletiek Meerkamp U18/U20 en senioren 2026.
- Digitaal sport- en beweegplatform

Sportaccommodaties

Binnen- en buitensportaccommodaties dienen goed onderhouden en in voldoende mate aanwezig te zijn. In december 2024 heeft de raad het geactualiseerde meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 (MOP) vastgesteld voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties. Het onderhoud van de binnen- en buitensportaccommodaties uitgevoerd wordt jaarlijks overeenkomstig dit meerjaren onderhoudsplan uitgevoerd. Bij de binnen- en buitensportaccommodaties waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, stemmen we het beheer en onderhoud af met de sportverenigingen. Voor niet-gemeentelijke sportaccommodaties kunnen sportverenigingen zich aansluiten bij de Stichting Sportinvesteringsfonds Hilversum. De gemeente staat voor de stichting garant. Verder heeft de raad op 2 april 2025 ingestemd met het voorstel 'Toekomstbestendig Sportpark Loosdrecht – herinrichting en multifunctioneel gebruik'. Het krediet voor de herinrichting van het Sportpark Loosdrecht is bestemd voor de sloop van het verenigingsgebouw van OSO, de verplaatsing van de beachvolleybalvelden en de herpositionering van de entree naar BZC. Op de vrijgekomen ruimte worden twee kunstgrasvelden aangelegd, met daartussen ruimte voor een cricketpitch. Deze oplossing creëert binnen het bestaande sportcomplex een extra speelveld en biedt de Hilversumse Cricketclub (HCC) een permanent cricketveld, zonder dat de veldinrichting conflicteert met het voetbalgebruik. De werkzaamheden starten in 2025 en worden in 2026 voltooid.
Op 17 september 2025 is het programma van eisen voor het sportcomplex op het Arenapark door de gemeenteraad vastgesteld. Daarbij is opgenomen om de stichtingskosten te betrekken bij de besluitvorming Programmabegroting 2026 en het nadelige exploitatiesaldo te betrekken bij de analyse structurele effecten op latere jaren. Voor het sportcomplex start eind 2025 de aanbesteding van de architect voor de ontwerpfase, om te komen tot een voorlopig ontwerp en definitief ontwerp. Vanaf 2027 start de aanbesteding van de aannemer. De planning is start bouw eind 2027 en oplevering eind 2030. Dit is onder voorbehoud van diverse planologische procedures, vergunningen en dergelijke

Speerpunten

- Ondersteunen van nieuwe initiatieven voor bewegen in de openbare ruimte.
- Stimuleren van samenwerking en het multifunctioneel gebruik van geplande sportfaciliteiten op Sportpark Loosdrecht. Op 2 april 2025 heeft de raad ingestemd met het voorstel 'Toekomst Sportpark Loosdrecht – herinrichting en Multifunctioneel gebruik'. De herinrichting van het sportpark start in 2025 en wordt afgerond in 2026

Reguliere activiteiten

- Optimaal benutten van de beschikbare sportfaciliteiten, met als doel een grotere betrokkenheid bij sportactiviteiten voor een breder publiek.
- Het onderhouden van de binnen- en buitensportaccommodaties overeenkomstig het in 2024 door de raad vastgestelde Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties";
- Het voeren van een regulier overleg met de exploitant van de Hilversumse binnensportaccommodaties.

Culturele activiteiten, instellingen en educatie

Culturele activiteiten zijn gericht op het vergroten van de levendigheid en het versterken van de economische identiteit van Hilversum als stad van media, muziek en architectuur. In het in 2023 vastgestelde cultuurbeleid Momentum wordt ingezet op de pijlers muziek en podiumkunsten, Media en Film, Architectuur en beeldende kunst en Cultuureducatie en -participatie. De gemeente biedt cultuur aan alle Hilversummers en in alle wijken. Waarbij de activiteiten in het centrum gericht zijn op beleving en de activiteiten in de wijken gericht zijn op meedoen.

Culturele instellingen op professioneel en amateurniveau zijn essentieel voor culturele activiteiten. We stimuleren en faciliteren culturele instellingen, initiatieven, verenigingen en activiteiten om kwaliteit van het aanbod te verhogen, nieuw aanbod te realiseren en in te spelen op de vraag van inwoners. Zo dragen we bij aan het creëren van een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. In het nieuwe Cultuurbeleid zijn ambities geformuleerd om kunst en cultuur nog beter zichtbaar te maken en nog meer Hilversummers te laten genieten van het diverse culturele aanbod. We willen met cultuur naast het stimuleren van participatie en sociale cohesie, ook de economische waarde van cultuur en de culturele infrastructuur versterken. Door samenwerking te stimuleren verstevigt niet alleen de sector, maar ook het culturele product.

Speerpunten

- We stimuleren instellingen en initiatieven bij het verbreden van het aanbod, innovatie en ontwikkeling, onder andere in de wijken.
- We versterken cultuureducatie en mediawijsheid door samenwerking met scholen en culturele instellingen bijvoorbeeld Beeld en Geluid, mede met behulp van cultuureducatie coördinatiepunt Proloog.
- Herinrichten/versterken rol cultuurcoaches binnen het aanbod vrije tijd/cultuur vrije tijd waarbij aansluiting wordt gevonden bij de nieuwe periode van de brede SPUK-regeling (onderdeel van de BRC: brede regeling combinatiefunctionarissen).
- We stellen beleid voor beeldende kunst op waarin opgenomen zijn een percentageregeling en een collectieplan voor de historische collectie en de buitencollectie en nieuwe vormen van poëzie en gedichten in de openbare ruimte. Met als doel het verder toegankelijk maken en ontsluiten van collectie Hilversum.
- We geven uitvoering aan verschillende beeldende kunstprojecten en werken hierbij samen met ruimtelijke omgeving en stedenbouwkundige projecten.
- We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn theater terug te brengen in Gooiland.
- We organiseren een cultuursymposium waar onder andere wordt teruggeblikt op de uitvoering van het cultuurbeleid Momentum en wordt gekeken naar de toekomst.
- Ter verbetering van de toegankelijkheid worden de subsidieregels en het interne subsidieproces aangepast.

Reguliere activiteiten

- We ondersteunen de culturele infrastructuur door het verlenen van meerjaren- en programmasubsidies aan professionele instellingen en amateurkunstverenigingen. We voeren regelmatig voortgangsgesprekken waarbij ontwikkelingen op gebied van financiën, organisatie, visie en beleid aan de orde komen.
- We faciliteren evenementen onder andere door het verstrekken van subsidies.
- We faciliteren o.a. de stadsdichter en de beiaardier.

Musea

De gemeente heeft een initiërende en faciliterende rol in het verbinden van media en cultuur in de stad, passend bij de identiteit van Hilversum als Mediastad. Het omvormen van de Kerkbrink tot Mediaplein zorgt voor een levendiger plein in het centrum van de stad. Met het streekarchief en de regionale fusie wordt gebouwd aan een toekomstgerichte organisatie.

Speerpunten

N.v.t.

Reguliere activiteiten

- Ondersteunen van Museum Hilversum ter bevordering van het mediacultuurprofiel door middel van fotografie en verbinding met andere instellingen, zoals Beeld & Geluid, de bibliotheek en de Zilveren Camera

Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed is een leefomgevingskwaliteit en heeft een verbindende kracht vanuit ruimtelijk, sociaal en maatschappelijk perspectief: het levert een bijdrage aan een vitale, duurzame en actieve stad. Bijzonder aan Hilversum is de unieke identiteit als tuinstad met een daarbij passende dichtheid aan erfgoed. De monumentenstad in het groen, heeft ruim 1.100 monumenten en drie rijksbeschermde stadsgezichten. Cultureel erfgoed beslaat een breed veld, zoals archeologie en aardkunde, cultuurhistorie en verhalen, architectuur en stedenbouw, cultuurlandschap, groen, water en openbare ruimte.

Cultureel Erfgoed richt zich op behoud en bescherming van het erfgoed voor huidige en toekomstige generaties, erfgoed benutten en het versterken van de zichtbaarheid en beleving van duurzaam en functionerend erfgoed, en erfgoed inzetten als basis voor ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Deze visie vraagt om een actualisering van ons beleidskader zodat we ons erfgoed nu en in de toekomst nog beter kunnen inzetten voor behoud, versterking en ontwikkeling van Hilversum.

De gemeente heeft daarin een regierol. We trekken daarbij ook samen met de eigenaren van monumenten op. Toekomstbestendig betekent ook dat er ruimte is voor transformatie van monumenten met passend gebruik en behoud van de monumentale waarden en het karakter van de monumenten. Het doel hierbij is dat cultureel erfgoed zichtbaar en beleefbaar blijft, een verbindende kracht heeft en actief onderdeel is van een veranderende leefomgeving. In 2024 is de Omgevingsvisie Hilversum 2024 vastgesteld, waarin wordt aangegeven dat integraal gewerkt wordt vanuit de cultuurhistorische basis

Speerpunten

- Gebruiken van de cultuurhistorische basiswaarde van Hilversum in lijn met de Omgevingsvisie.
- Implementeren en borgen cultuurhistorie (Erfgoedverhalen van Hilversum) in proces, (wettelijke) instrumenten, plannen en uitwerkingsplannen die onze leefomgeving betreffen.
- Vaststellen uitvoeringsprogramma Erfgoedverhalen van Hilversum.
- Restaureren en toegankelijk, zichtbaar en beleefbaar maken van het cultureel erfgoed.
- Ondersteuning bieden bij de uitwerking van het masterplan Zonnestraal.
- Fase 2 van de Routekaart Religieus Erfgoed afronden.
- De mogelijkheden tot verduurzamen van monumenten, met behoud van het karakter van deze monumenten, onder de publieke aandacht brengen

Reguliere activiteiten

- Behouden en versterken cultuurhistorische kwaliteiten van Hilversum.
- Cultuurhistorie als omgevingskwaliteit inzetten bij behoud, versterking en ontwikkeling van Hilversum.
- Toegankelijk, zichtbaar en beleefbaar maken van het cultureel erfgoed in Hilversum.
- Adviseren van eigenaren over restaureren, wijzigen en verduurzamen van monumenten en beschermde stadsgezichten. Adviseren op het gebied van VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).

Lokale media en bibliotheek

Lokale media en de bibliotheek zijn voor de Mediastad van groot belang. De gemeente ondersteunt daarom de bibliotheek en innovatie van de lokale media.

Speerpunten

- Realisatie van vernieuwing van de huisvesting en verbreding van de bibliotheekfunctie.
- Samenwerking aangaan met toekomstige partners op het gebied van (bijvoorbeeld) lokale media, mediaopleidingen, duurzaamheid, cultuureducatie, beeldende kunst en cultuurhistorie.
- Een nieuwe bibliotheekwet wordt naar verwachting per 1 januari 2026 geïntroduceerd. We stellen binnen de regelgeving van de rijksoverheid desgewenst nieuw op aangepast beleid op.
- We faciliteren het fonds lokale media.

Reguliere activiteiten

- Ondersteunen van de bibliotheek ten behoeve van een aansprekend aanbod voor alle inwoners.
- Subsidiëren van de bibliotheek, die invulling geeft aan de vijf kernfuncties: Kennis en informatie ter beschikking stellen, ontwikkeling en educatie bieden, lezen bevorderen en het laten kennismaken met literatuur, ontmoeting en debat organiseren, kennis laten maken met kunst en cultuur.
- Ondersteunen van nieuwe initiatieven van lokale media & journalistiek.
- Bevorderen van taalontwikkeling en het tegengaan van laaggeletterdheid.

Bereikbare stad

Opgave van de stad

Hilversum is een populaire stad om te wonen, werken en recreëren, en trekt als regiogemeente veel bezoekers. Deze populariteit onderstreept het belang van een goede bereikbaarheid, vooral in het levendige centrum. De stad ontvangt dagelijks tal van bezoekers die komen werken, winkelen of van de stad genieten, terwijl bedrijven hun goederen door Hilversum vervoeren. Hoewel onze infrastructuur veel aankan, wordt het steeds duidelijker dat we de grenzen van de capaciteit bereiken. Met de verwachte groei van Hilversum kijken we vooruit en zetten we ons in om de bereikbaarheid te waarborgen, de mobiliteit te verduurzamen en de verkeersveiligheid voor iedereen, inclusief fietsers en voetgangers, te blijven garanderen.

Indicatoren

Naam indicator	Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
	2022	2023	2024	2025	2026		
Aantal geregistreerde verkeersongevallen, per 1.000 inwoners	5,1	4,7	5,3	< voorgaand jaar	≤ voorgaand jaar	Water, Verkeer en Leefomgeving	Niet wettelijk
Aantal openbare laadpalen die in samenwerking met MRA-E zijn geplaatst	nb	nb	202	242	290	MRA-E	Niet wettelijk
Aantal verkeersslachtoffers, per 1.000 inwoners	0,7	0,7	1,1	< voorgaand jaar	≤ voorgaand jaar	Water, Verkeer en Leefomgeving	Niet wettelijk
Fiets - Percentage inwoners dat tevreden is over infrastructuur voor fiets	74,0	75,0	75,0	80	80	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
Fiets - Percentage inwoners dat wekelijks of vaker gebruik maakt van (elektrische) fiets	61,0	65,0	64,0	69	69	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
Fiets - Waardering van de bereikbaarheid van het centrum per fiets	8,4	8,3	8,3	8,5	8,5	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
Percentage achterstallig onderhoud op wegen	20,0	22,0	22,0	19	17	Gemeente Hilversum	Niet wettelijk
Percentage inwoners dat tevreden is over verplaatsing met auto	27,0	30,0	27,0	40	40	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
Waardering van de bereikbaarheid van het centrum per auto	5,5	5,4	5,2	6	6	Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Verkeer en vervoer

We willen de komende jaren stappen zetten om de verkeersveiligheid en doorstroming van alle vormen van verkeer te verbeteren en de mobiliteit te verduurzamen. In het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040 van de Mobiliteitsvisie 2040 wordt hiervoor een groot aantal concrete acties en maatregelen benoemd. Deze zijn gericht op zowel voetgangers en fietsers als, gebruikers van deelvervoer, OV-reizigers en automobilisten. Onze inspanningen voor fietsers vanuit dit Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040 bundelen we samen met onze inzet voor het vergroten van de verkeersveiligheid en de realisatie van doorfietsroutes en Priowegen. Asociaal gedrag in het verkeer wordt aangepakt, onder andere door een jaarlijkse campagne, en deelmobiliteit wordt bevorderd én gereguleerd door hiervoor beleid vast te stellen.

Speerpunten

- Realiseren van het uitvoeringsprogramma, dat voor 2026 maatregelen omvat, zoals:
    - Start van de uitvoering van de autoluwe binnenstad en invoering van 30 km/u-zones op de centrumring op basis van in 2025 uitgevoerd onderzoek, waarmee bijgedragen wordt aan een verkeersveiliger en leefbaarder centrum.
    - Het uitbreiden en verbeteren van fietsparkeervoorzieningen op basis van in 2025 uitgevoerd onderzoek naar de kansen en mogelijkheden. De focus ligt daarbij in eerste instantie op het centrum waar, met realisatie van inpandige fietsparkeervoorzieningen
- Actualiseren Handboeken beheer en inrichting Hilversum Buiten.

Reguliere activiteiten

- Het verbeteren van de verkeersveiligheid en het stimuleren van lopen en fietsen door realisatie vanuit o.a. samenwerkingsconvenanten met scholen en sportparken
- Het uitvoeren van verkeerscampagnes, uitrol doorfietsroutes
- De uitvoer van de aanpak Priowegen
- Het verbeteren van fietsroutes.
- Het stimuleren van OV-gebruik doormiddel van het project ‘67+ gratis met de bus’.
- Het afronden van onderzoek naar de mogelijkheden van mobiliteitshubs en het bepalen van vervolgstappen.
- Het stimuleren van deelvervoer op basis van in 2025 ontwikkeld beleid en uitvoeringsplan.
- Het stimuleren van elektrisch vervoer door het uitbreiden van het aantal laadpalen en het faciliteren van kabelgoottegels.
- Het stimuleren van mobiliteitsmanagement bij bedrijven op basis van een in 2025 opgestelde aanpak, waarmee bijgedragen wordt aan minder drukte tijdens de spits en meer duurzamere mobiliteit.
- Ontwerpen en vaststellen van verplichte verkeersbesluiten voor bijvoorbeeld de snelheid op wegen, voorrang op kruispunten en de reservering van een gehandicaptenparkeerplaats.
- Beheren en onderhouden van de verkeersinfrastructuur, waaronder:
    - Beheren van verkeersregelinstallaties (VRI’s) en vervangen van bestaande naar intelligente VRI’s (iVRI's) bij het einde van de levensduur of als een project eerder om vervanging vraagt;
    - Onderhouden van de openbare verlichting en deze gefaseerd vervangen door LED-verlichting;
    - Gefaseerd vervangen door geluid reducerend asfalt (Zie actieplan Geluid);
    - Beheren en zo nodig vervangen van objecten ten behoeve van verkeersmaatregelen (verkeersborden, bewegwijzering en straatmeubilair ten behoeve van verkeersregulering);
    - Beheren en zo nodig vervangen van wegen (verhardingen);
    - Beheren en zo nodig vervangen van de civieltechnische kunstwerken (bruggen en tunnels);
    - Inhalen van het achterstallig onderhoud van wegen en stoepen;
    - Uitvoeren van de gladheidsbestrijding;
    - Uitvoeren van de straatreiniging.

Parkeren

Ons parkeerbeleid draagt bij aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van het centrum, werklocaties en woonwijken. Hiervoor hebben we gereguleerd parkeren ingevoerd tot en met de buitenring. Hiermee sturen we op een efficiënt gebruik van de beschikbare parkeerplaatsen in onze parkeergarages en op straat. We handhaven gericht op het tegengaan van parkeeroverlast, onder andere vlak buiten het gereguleerd gebied. We gaan de uitbreiding van het betaald parkeergebied evalueren. Op basis van die evaluatie gaan we in ons beleid bijsturen waar dat nodig is.

Speerpunten

- We evalueren de invoering van het betaald parkeren. In 2026 leveren we een procesevaluatie op van de invoering.
- Het aanbesteden en vervangen van het Parkeerroute Informatiesysteem (PRIS) waarbij we het aantal verwijzingsborden op straat optimaliseren.
- We gaan onduidelijke parkeersituaties op straat verduidelijken doormiddel van bebording, belijning of infrastructurele maatregelen.
- Stimuleren van het data gedreven werken met behulp van het verder ontwikkelen van het informatie dashboard parkeren.

Reguliere activiteiten

- We monitoren de werking van gereguleerd parkeren in het centrum, werklocaties en de woonwijken. We sturen bij op onbedoelde effecten waar dat nodig is.
- We gaan overlast tegen door efficiënte en digitale handhaving via de scanauto, aangevuld met handhavers op straat.
- Het beheren en onderhouden van de parkeervoorzieningen op straat en in de gemeentelijke parkeergarages.
- Uitvoeren van de jaarlijkse gemeentebrede parkeertelling.
- Begeleiden en monitoren van de werkzaamheden van de Coöperatie ParkeerService, waaronder handhaving, het verstrekken van parkeervergunningen, het dagelijkse beheer van de twee parkeergarages, en het beantwoorden van vragen van bewoners over de geleverde diensten.
- Parkeeradvies geven op omgevingsvergunningen en gebiedsontwikkelingen op basis van parkeernormen.

Duurzame stad

Opgave van de stad

In de Duurzame stad verbeteren we onze leefomgeving. We bereiden ons voor op de gevolgen van het veranderende klimaat, zoals meer stormen, zware of langdurige regen, droogte en hittegolven. We zien omgewaaide bomen en straten die blank staan na forse regenbuien. Het raakt ook de gezondheid van onze inwoners, bijvoorbeeld door toename van hittestress en hooikoorts.

Dit vraagt ook in Hilversum een omslag in de manier waarop we leven en omgaan met onze leefomgeving. Samen met inwoners, organisaties en ondernemers zetten we in op het verduurzamen en vergroenen van Hilversum We werken conform de Omgevingsvisie en vastgesteld beleid op het vlak van energie, groen, water en circulair. We verduurzamen en vergroenen de openbare ruimte en ons eigen vastgoed. Daarnaast ondersteunen we onze inwoners, organisaties en ondernemers en nodigen ze uit om ook zelf aan de slag te gaan met de eigen woning of bedrijfsruimte, in eigen tuin, op eigen perceel of in de openbare ruimte. We werken daarbij samen met lokale, duurzame bewonersorganisaties zoals de Hilversum100, energiecoöperatie HilverZon en het Duurzaamheidscentrum Hilversum. Zo koesteren we onze groene tuinstad.

Voor de opgave Duurzaam zijn in de Omgevingsvisie Hilversum 2040 op hoofdlijnen de volgende doelen geformuleerd:

1. Verbeteren van de diversiteit van planten en dieren in het buitengebied en verbindingen met het groen in de stad
2. Tegengaan van hittestress en overlast door te veel of /te weinig water en de beschikbaarheid van voldoende drinkwater
3. Lucht, water en bodem voldoen in 2040 aan de milieunormen
4. De overgang naar een voor iedereen toegankelijk systeem van duurzame energie versnellen en intensiveren
5. Stapsgewijs overgaan naar duurzamere vormen van mobiliteit
6. Zuinig omgaan met grondstoffen en inzet op hergebruik van materialen
7. De gebruiks- en verblijfskwaliteit van de openbare ruimte verbeteren

Vanwege de toename van ambities en noodzakelijke investeringen worden werken in de openbare steeds complexer, door middel van integraal stedelijk programmeren gaan we hieraan invulling geven. Stedelijke programmering is een verdere professionalisering van het integraal werken: een werkwijze die stadsontwikkeling als geheel benadert, met oog voor samenhang tussen beleid, beheer en investeringen in straten, wijken en gebieden. Deze programmering helpt bij het formuleren van opgaven, stroomlijnen van realisatie en het maatschappelijk verantwoord investeren.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
033	Aantal kg huishoudelijk restafval per inwoner	148,7	146,9	147,0	150	150	CBS - Huishoudelijk afval	Wettelijk
034	Percentage hernieuwbare elektriciteit	8,5	4,0	9,0	>4	>10	RWS	Wettelijk
	Percentage circulaire aanbestedingen t.o.v. het totaal aantal lopende contracten	30,2	31,1	47,5	> 35	> 35	Gemeente Hilversum	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat vindt dat in zijn/haar buurt voldoende groen is	69,0	72,0	75,0	>75	>75	Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Duurzaamheid en milieubeheer

In 2026 blijven we ons inzetten voor een gezonde en veilige leefomgeving. De focus ligt op advisering bij ruimtelijke projecten en omgevingsvergunningen, en op het uitvoeren van wettelijke milieutaken op het gebied van bodem, geluid, lucht, geur, water en externe veiligheid. We stellen milieugegevens beschikbaar aan derden, zoals adviesbureaus en overheden.

We beheren het bodeminformatiesysteem, ronden de aanpak van woningen in saneringsprojecten af (voorheen A-lijst Wet geluidhinder) en monitoren actief de luchtkwaliteit en geluidbelasting in de stad. We geven uitvoering aan het Actieplan Geluid 2024-2029, met als doel de geluidsoverlast te verminderen en de leefomgeving te verbeteren.

In het kader van het Mobiliteitsuitvoeringsprogramma 2040 worden de effecten op luchtkwaliteit expliciet gevolgd. Daarnaast geven we uitvoering aan het Schone Lucht Akkoord en het Actieplan Luchtkwaliteit, onder andere via het Samen Luchtkwaliteit Meten project, waarin inwoners en gemeente samen data verzamelen en delen.

De gemeente Hilversum beheert actief de bodem- en grondwaterkwaliteit. We pakken diffuus bodemlood aan met gericht beleid en maatregelen. Samen met partners voeren we gebiedsgericht grondwaterbeheer uit in ’t Gooi.

Hilversum werkt samen met energiecoöperaties, EDB, inwoners, organisaties en bedrijven aan verduurzaming. We richten ons op maatregelen met de meeste impact en ondersteunen inwoners en ondernemers bij energiebesparing. Wie hulp nodig heeft, krijgt praktische ondersteuning. TenneT onderzocht in 2025 de netcapaciteit in Noord-Holland. Het stroomnet in Hilversum raakt overbelast, waardoor nieuwe en zwaardere aansluitingen voor grootverbruikers niet mogelijk zijn. We zetten ons als gemeente in voor een snelle uitbreiding van het elektriciteitsnet met goede ruimtelijke inpassing. We blijven actief in de wijken met maatwerk en ondersteuning, zoals energiecoaches en -adviseurs. Met het Hilversums Isolatie Programma bieden we ook in 2026 subsidie voor isolatie aan woningeigenaren met een lage WOZ-waarde. Met publiekscampagnes en een informatie-magazine vergroten we bewustwording. In de Meent streven we ernaar om 624 woningen in 2028 aardgasvrij te maken. In 2026 wordt de pilot, met kleinschalige warmtenetten met bodemenergie, opgeschaald en betrekken we ook particuliere woningeigenaren. De pilot hergebruik restwarmte RWZI Oost gaat een nieuwe fase in met een publieke warmtepartij. Greendeals met bedrijventerreinen en het Vliegveld helpen bij zonopwek en energiedelen, wat netcongestie vermindert. De gemeente geeft het goede voorbeeld via verduurzaming van eigen gebouwen en CO_2-monitoring. In 2026 actualiseren we de Transitievisie Warmte tot een Warmteprogramma met uitvoeringsstrategie.

Met deze inzet dragen we bij aan een duurzaam en leefbaar stedelijk milieu, nu én in de toekomst

Speerpunten

Milieubeheer

- Vaststelling milieuregels in het omgevingsplan voor onder andere bodem, water, geluid, geur en externe veiligheid.
- Vaststellen Basis geluid emissie (BGE) van gemeentelijke wegen.
- Vaststellen Bodemkwaliteitskaart.
- Opstellen van beleid met betrekking tot Diffuus bodemlood.

Energietransitie

- Uitvoeren van de Transitie Visie Warmte, met name door wijk-voor-wijk actief inwoners te bereiken en te activeren om aan de slag te gaan met het verduurzamen van hun woning middels het bieden van een uitgebreid pakket aan ondersteuning (financieel en kennis).
- Opstellen Warmteprogramma
- Deelnemen en bijdragen aan het ruimtelijk proces om te komen tot een locatie voor een nieuw hoogspanningsstation voor Tennet.
- Uitvoering geven aan de RES door samenwerking ondernemersverenigingen, stimuleren zonprojecten op grote (maatschappelijke) daken, verkenning zonopwek langs de snelweg a27 en ondersteunen realisatie zonneweide Vliegveld Hilversum.
- Uitvoering geven aan het Jaarplan energietransitie 2026.

- Gebiedsgerichte uitwerking van het bodemenergiebeleid in Bodemenergieplannen
- Verkrijgen van een gebiedsgerichte natuurvergunning voor isolatiewerkzaamheden, op basis van een zgn. Soortenmanagementplan, waarvan inwoners en gebouweigenaren gebruik kunnen maken.
- In regionaal verband de inkoop van elektriciteit gebruiken om lokale duurzame opwek te stimuleren.

Reguliere activiteiten

Milieubeheer

- Advisering bij projecten en vergunningen.
- Beheer bodeminformatiesysteem.
- Continueren houtstookcampagne.
- Uitvoering saneringsprojecten woningen met een hoge geluidsbelasting (SSV) (oude A-lijstwoningen Wet geluidhinder).
- Monitoren geluid en luchtkwaliteit. Tevens worden, naar aanleiding van de motie 25-19 “Geen Zero Emissie maar (in)Zicht op Minder Emissie”, de effecten op luchtkwaliteit van het Mobiliteitsuitvoeringsprogramma 2040 inzichtelijk gemaakt.
- Uitvoering geven aan het Schone luchtakkoord en het Actieplan Luchtkwaliteit (2023-2030).
- Advisering met betrekking tot het Gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi.

Energietransitie
- Samenwerken met woningcorporaties, ondernemersverenigingen en andere organisaties in Hilversum in de verduurzamingsopgave.
- Uitvoeren wijkaanpak verzwaren stroomnet Liander door plaatsing van ruim 300 middenspanningsruimtes (elektriciteitshuisjes).
- Organiseren van de ruimtelijke inpassing van de ontwikkelingen in de energie infrastructuur binnen de ambtelijke organisatie en in samenwerking met de netbeheerders, o.a. middels deelname aan stedelijk programmeren.
- De meerjarige samenwerking met onze ketenpartners, Energiedienstenbedrijf en energiecoöperatie Hilverzon, beheren.
- Verder verduurzamen gemeentelijk vastgoed en bedrijfsvoering, onder andere door continuering van de inzet CO2-Prestatieladder.
- Bevorderen circulaire economie door stimulering circulaire bedrijven, bevorderen reparatie en opbouw van ons circulaire netwerk met onder andere MRA voor subsidiekansen. Circulariteit bevorderen in onze bedrijfsvoering, zoals inkoop en aanbestedingen.
- Beheer bodeminformatiesysteem, afronding A-lijst Wet geluidhinder en vaststelling Actieplan Geluid en Geluidsbeleid 2023-2024.
- Bevorderen toekomstbestendig bouwen volgens Convenant Toekomstbestendig Bouwen

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Hilversum wordt steeds groener. Inspanningen van het netwerk van groene inwoners (in het bijzonder de H100) en ondernemers zorgen samen met de gemeente voor steeds meer groen in de stad. Er wordt enthousiast tegels gewipt en in Kerkelanden strijden buurtjes om de groenste te worden. Groen verbindt en dat blijkt uit het groeiend aantal groene speel- en ontmoetingsplekken. Op meerdere plekken in de stad komen projecten van het Programma Groen tot uitvoering. De verbinding tussen de stad en het Goois Natuurresevaat gaat de komende jaren steeds meer vorm krijgen met de natuurverbindingen bij het Laapersveld en bij de Raaweg, maar ook door aangepast beheer langs de randen van Hilversum Oost. Op die manier werken we aan Hilversum als een biodiverse, klimaatadaptieve en vitale stad.

Speerpunten

- Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Groen 2023-2026 en het jaarplan 2026 met onder meer het vergroenen van speelplekken, verwijderen van zinloze verharding, het aanleggen van koele plekken, ecologische verbindingszones in de stad versterken en grotere projecten zoals Kwaliteitsimpuls Oude Haven, Herinrichting Neuwegpark, de natuurverbinding Raabos-Raaweg, en het opstarten van de planvorming voor de koele groene route Bosdrift.
- Ruimte geven aan groene initiatieven van inwoners in de openbare ruimte.

- Vergroening als vast onderdeel in projecten op te nemen, onder andere 1221 met Bruisend Hart en de Groene Loper, Stationsgebied, Sportpark en de herinrichting van verschillende straten in het kader van het investeringsprogramma voor de openbare ruimte.
- Herijking van het uitvoeringsprogramma Groen 2026, met de intentie om, gelet op de fusie, het uitvoeringsprogramma met beperkte aanpassingen door te trekken naar 2028.
- Actualiseren Handboeken beheer en inrichting Hilversum Buiten.

Reguliere activiteiten

- Het bijdragen aan de doelen van het Programma Groen middels beheersactiviteiten en als randvoorwaarde bij planvorming en ontwikkeling.
- Uitvoering geven aan vastgestelde groenbeheerplannen.
- Actief betrokken zijn bij het Goois Natuurreservaat (GNR) om de natuur en recreatieve mogelijkheden in natuurgebieden te vergroten en verder te ontwikkelen, zowel voor huidige als toekomstige generaties.
- Via de stichting Omgevingseducatie worden op het gebied van onder meer groen lesprogramma's en activiteiten aangeboden aan basis- en middelbare scholen.

Riolering

Het beheren en onderhouden van het riool is een omvangrijke gemeentelijke taak. Zeker nu klimaatverandering zorgt voor heftige buien en lokale overstromingen en daarmee voor meer druk op het rioolstelsel en de bebouwde omgeving. Omdat de werken in de openbare ruimte steeds complexer worden, is gestart met Stedelijk programmeren.

Bij het vervangen van het riool en de weg wordt, conform het beleid in het Gemeentelijke Watermanagementplan (GWP) 2021-2026, het hemelwater zo duurzaam mogelijk opgevangen en geïnfiltreerd. De schone hemelwaterstroom wordt verdergaand gescheiden van het vuilwater. Bij nieuwe ontwikkelingen zijn water en bodem sturend, hemelwater wordt zoveel mogelijk lokaal opgevangen en geïnfiltreerd en hergebruik wordt gestimuleerd. Bij de vervangingsopgave en bij integrale herinrichtingen wordt ontworpen op een water robuuste leefomgeving, mede rekening houdend met de uitgangspunten vanuit het convenant toekomstbestendige nieuwbouw (vanuit de MRA).

Het huidige Watermanagement plan loopt tot en met 2026. Om een nieuw voor te leggen plan op te kunnen stellen, wordt begonnen met de evaluatie van het huidige plan. Met als tussenresultaat, mede gelet op de fusie, een beperkte herijking met een looptijd verlenging tot en met 2028.

Een speciale opgave ligt in postcodegebied 1221; om de wateroverlast hier te verminderen en het riool te ontlasten wordt hemelwaterafvoer van bestaande grote verharde oppervlakken en daken lokaal opgevangen en geïnfiltreerd. Daarnaast wordt op meerdere locaties in de stad gewerkt aan meer water bergen, vasthouden en vertraagd afvoeren met name via infiltratie, zoals in Noord, Zuidwest, Stationsgebied, Huydecopersbos, Sportpark en Laapersveld.

Speerpunten

- Splitsen van hemelwater en vuilwater.
- Ontwerpen van een water robuuste en klimaat adaptieve leefomgeving, rekening houdend met extreme neerslag en grondwater over- en onderlast.
- Vasthouden en infiltreren van schoon hemelwater.
- Evaluatie en herijking van het huidige Watermanagement plan.

Reguliere activiteiten

- Uitvoeren van het huidige Watermanagement Plan.
- Vervangen van gemiddeld 6,5 kilometer riolering op jaarbasis, als onderdeel van de vervanging van 65 kilometer tussen 2015 en 2026.
- Beheren en onderhouden van het rioolstelsel, rioolgemalen en bergingsvoorzieningen.
- Monitoren en modellering van de riolering, het oppervlaktewater, grondwater en de maaiveldinrichting ten behoeve van het programmeren van maatregelen om het risico van overlast door grond- en regenwater te reduceren

Afval en circulariteit

In een circulaire economie worden producten en materialen steeds opnieuw gebruikt. Ambitie is dat voor alle inwoners, organisaties en bedrijven wegen openliggen om mee te doen aan de circulaire economie. De inzet op circulariteit heeft een positieve invloed op het klimaat en de gezondheid van onze inwoners. Ook maakt het Nederland minder afhankelijk van andere landen. Verder zorgt de circulaire economie voor nieuwe banen en bedrijven. Enerzijds door nieuwe businessmodellen, zoals deel- en leaseconcepten, anderzijds doordat producten vaker gerepareerd worden.

We maken voor 2026 ons vierde jaarplan Circulair Hilversum, mogelijk dit keer voor het eerst als onderdeel van een duurzaamheidsplan. Circulair Hilversum is is gericht op het bevorderen van circulariteit bij ondernemers, inwoners en organisaties. De gemeente neemt zelf ook circulaire stappen, bijvoorbeeld door circulaire inkoop.

De Grondstoffen en Afvalstoffendienst (GAD) Gooi & Vechtstreek voert namens de gemeente de afvalinzameling en -verwerking uit voor huishoudens. De gemeente houdt toezicht op een effectieve en efficiënte afvalinzameling via de begroting van de GAD. De Grondstoffenvisie Gooi en Vechtstreek (uit 2021) heeft als doel een circulaire economie te bevorderen, binnen de financiële kaders, milieuprestaties en dienstverlening. Het Uitvoeringsplan GAD 2023-2026 legt de nadruk op kostenbeheersing en het handhaven van dienstverleningsniveaus. De komende jaren staat de GAD voor uitdagingen, zoals de herontwikkeling van scheidingsstations, het overslagstation Crailo, de herhuisvesting van het GAD-kantoor en de remise voor voertuigen.

Speerpunten

- Circulariteit: Bijdragen vanuit circulariteit aan de opgaven van de Omgevingsvisie, ook in relatie tot de opgaven Meedoen en Actief.
    - Actief: Circulaire economie is volwaardig onderdeel van de Economische Visie (raad 2026). Dit bouwt voort op wat de afgelopen jaren door de gemeente is ontwikkeld. Dat is het stimuleren van circulaire bedrijvigheid door het blijven faciliteren van een netwerk van circulaire ondernemers, stimuleren van circulaire broedplaatsen en het bevorderen van nieuwe samenwerkingen aan materiaalketens, zoals circulaire bouwmaterialen. Hieraan werken we ook samen in de regio Gooi en Vechtstreek.
    - Meedoen: we vergroten de mogelijkheden voor circulariteit in het sociaal domein, bijvoorbeeld voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We voeren één of enkele pilots uit en schalen werkende initiatieven op, zoals het in 2025 gestarte project gericht op het refurbishen van meubels met Opwaarts en Tomingroep.
    - In ontwikkelingen stimuleren we circulair bouwen op basis van het Convenant Toekomstbestendig Bouwen.

- Huishoudelijk afval:
    - Goed communiceren door de GAD rondom de overstap op nascheiding van verpakkingen van Plastic, Metaal (blikjes) en Drankenkartons (PMD) vanaf 1 juli 2026.
    - Doorrekenen van het nieuwe GAD-contract voor inzameling en verwerking van het restafval in onze afvalstoffenheffing 2026. Dit is inclusief nascheiding van verpakkingsafval en gaat in op 1 juli 2026.
    - De GAD investeert in vernieuwing van het afvalscheidingsstation Crailoo in Hilversum.

Reguliere activiteiten

- Circulariteit: Uitvoering Jaarplan Circulair Hilversum 2026, waaronder:
    - Stimuleren van het tot stand komen van circulaire materiaalketens, zoals bouwen met duurzame materialen en het hergebruiken van materialen en goederen, zoals meubels en kleding.
    - Stimuleren van reparatie, door Hilversum Repareert met ons Midden- en Kleinbedrijf (MKB) en de Hilversum100.
    - Circulair werken als gemeente, onder meer bij de uitvoering van projecten, ontwerp en beheer van de openbare ruimte en door circulair in te kopen (conform Regionaal inkoopbeleid 2022).

- Huishoudelijk afval: Binnen de mogelijkheden van de gezamenlijke regeling onze invloed uitoefenen op een goede en efficiënte afvalinzameling en -verwerking door de GAD. De GAD publiceert jaarlijks in de zomer een GAD-meter met monitoringsgegevens over huishoudelijk afval in de regio.

- Als gemeente lobbyen binnen samenwerkingsverbanden zoals de VNG voor landelijke uitbreiding van producentenverantwoordelijkheid voor circulaire producten en verpakkingen.

Economische havens en waterwegen

Beheren en onderhouden van de huidige havens, waterwegen en de sluis ‘t Hemeltje.

Speerpunten

- Baggeren van de Oude Haven, op basis van de overeenkomst met het Waterschap Amstel Gooi en Vecht.

Reguliere activiteiten

- Uitvoeren van regulier onderhoud aan waterkeringen en oevers, waarbij deze natuurvriendelijker worden ingericht.
- Onderhouden en bereikbaar houden van de binnenhavens en doorgaande waterwegen.
- Beheren en onderhouden van sluis 't Hemeltje.

Middelen begrotingsprogramma

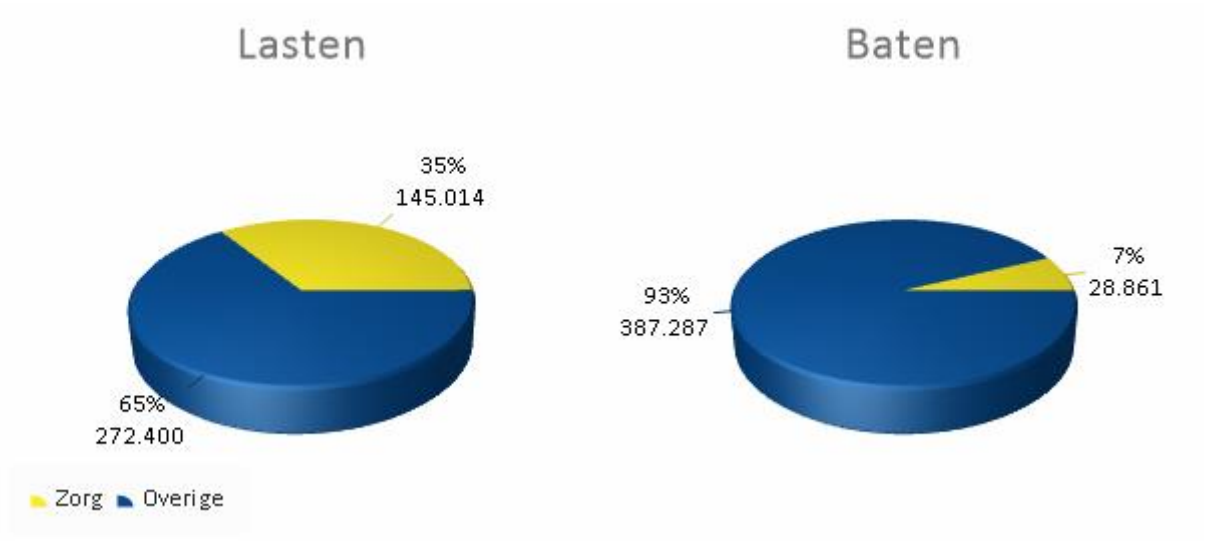
Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

01	Wonen en leven	Begroting 2025 stand voorjaarsnota	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	599	614	601	559	556
8.1	Ruimtelijke ordening	6.998	5.468	4.282	4.273	4.273
8.3	Wonen en bouwen	8.757	9.198	8.822	8.796	8.791
01.01	**Mooie stad**	**16.355**	**15.280**	**13.704**	**13.627**	**13.620**
5.1	Sportbeleid en activering	2.113	2.030	1.434	1.433	1.433
5.2	Sportaccommodaties	4.182	4.198	4.228	4.203	4.137
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5.037	4.965	4.964	4.959	4.953
5.4	Musea	2.622	2.696	2.698	2.696	2.695
5.5	Cultureel erfgoed	844	873	873	872	869
5.6	Media	3.541	3.331	3.008	3.008	3.008
01.02	**Levendige stad**	**18.339**	**18.093**	**17.205**	**17.172**	**17.096**
2.1	Verkeer en vervoer	17.775	17.157	16.708	16.971	16.795
2.2	Parkeren	7.366	8.437	7.429	7.491	7.478
01.03	**Bereikbare stad**	**25.141**	**25.595**	**24.137**	**24.462**	**24.273**
2.4	Economische havens en waterwegen	619	622	620	612	603
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10.240	10.250	10.270	10.168	10.147
7.2	Riolering	8.310	7.879	7.755	8.016	8.208
7.3	Afval	11.589	12.616	12.765	12.852	12.868
7.4	Milieubeheer	9.295	6.372	5.474	4.453	4.486
01.04	**Duurzame stad**	**40.053**	**37.740**	**36.885**	**36.102**	**36.312**
Totaal Lasten		**99.888**	**96.707**	**91.931**	**91.363**	**91.301**
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-394	-394	-394	-394	-394
8.1	Ruimtelijke ordening	-518	-338	-338	-338	-338
8.3	Wonen en bouwen	-3.241	-3.241	-3.241	-3.241	-3.241
01.01	**Mooie stad**	**-4.153**	**-3.973**	**-3.973**	**-3.973**	**-3.973**
5.1	Sportbeleid en activering	-585	-504	-7	-7	-7
5.2	Sportaccommodaties	-1.805	-1.419	-1.414	-1.414	-1.414
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-723	-505	-505	-505	-505
5.4	Musea	-1.793	-1.793	-1.793	-1.793	-1.793
5.5	Cultureel erfgoed	-3	-3	-3	-3	-3
5.6	Media	-283	-2	-2	-2	-2

01.02	**Levendige stad**	**-5.194**	**-4.227**	**-3.726**	**-3.726**	**-3.726**
0.63	Parkeerbelasting	-7.950	-9.340	-9.340	-9.340	-9.340
2.1	Verkeer en vervoer	-1.241	-778	-778	-778	-778
2.2	Parkeren	-1.785	-1.721	-1.721	-1.721	-1.721
01.03	**Bereikbare stad**	**-10.977**	**-11.839**	**-11.839**	**-11.839**	**-11.839**
2.4	Economische havens en waterwegen	-67	-67	-67	-67	-67
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-431	-341	-341	-341	-341
7.2	Riolering	-10.643	-10.619	-10.463	-10.540	-10.866
7.3	Afval	-14.645	-17.659	-18.880	-19.034	-19.189
7.4	Milieubeheer	-4.557	-1.154	-1.118	-13	-13
01.04	**Duurzame stad**	**-30.344**	**-29.841**	**-30.869**	**-29.996**	**-30.477**
Totaal Baten		**-50.667**	**-49.881**	**-50.407**	**-49.534**	**-50.015**
Saldo van baten en lasten		**49.221**	**46.826**	**41.525**	**41.829**	**41.287**
Mutaties reserves		1.226	-545	1.872	2.697	2.354
Saldo van baten en lasten		50.447	46.282	43.397	44.526	43.641

Programma 2 - Zorg

(Kaderstellende) nota's

- Visie Sociaal Domein "Wij zijn Hilversum" 2022-2032 (2023)
- Beleidsagenda Wmo-Samenleving 2024-2030 (2023)
- Uitvoeringsagenda Lokale Inclusie 2023-2026 (2023)
- Startnotitie Inclusie en Antidiscriminatie (2025)
- Uitvoeringsagenda Eenzaamheid 2024-2030 (2023)
- Uitvoeringsagenda Mantelzorg 2024-2030 (2024)
- Uitvoeringsagenda Vrijwillige inzet 2024-2030 (2024)
- Uitvoeringsagenda Ouder Worden 2025-2030 (2025)
- Startnotitie Participatie (2024)
- Beleidsagenda Gezondheid 2025-2030 (2025)
- Hilversumse beleidsagenda Jeugd 2024-2030 (2023)
- Programma Jeugd & Onderwijs 2022-2026 (regionaal) (2022)
- Programma Gezondheid & Ondersteuning (2022 - 2026)
- Hilversumse Educatieve Agenda 2024-2027 (2024)
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2024-2039 (2024)
- Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties (2024);
- Geactualiseerde Uitvoeringsnotitie Buurten 3.0 (2020)
- Wijkplannen 2025 - 2026 (2025)
- Regioplan Gezond Gooi (2023)
- Beleidsplan bescherming en opvang Gooi en Vechtstreek 2022-2025 (2021)
- Beleidsagenda asielaanpak Hilversum (2023)
- Woonzorgvisie (concept, 2025)

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties. De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Zorg zijn:

- Diverse medische en zorgpartijen zoals huisartsen, ziekenhuis Tergooi en zorgverzekeraar
- Gecertificeerde instellingen (Jeugdwet)
- Gecontracteerde zorgaanbieders
- Kinderopvangorganisaties
- Mantelzorgers en vrijwilligers
- Vrijwilligersorganisaties
- Netwerken in de stad: zoals gebedshuizen en verenigingen voor ontspanning, sport, welzijn en cultuur
- Onderwijsinstellingen
- Raad voor Kinderbescherming
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- Partners Gezond Gooi
- Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs
- Vrouwenorganisaties
- Subsidiepartners
- Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT)
- Welzijnsorganisaties
- Woningcorporaties

Verbindende stad

Opgave van de stad

Hilversum streeft naar een gezonde en sociale samenleving. We werken vanuit het principe van positieve gezondheid en zetten in op de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. We investeren in laagdrempelige algemene voorzieningen in de wijk, en voorkomen zo de inzet van zwaardere ondersteuning en zorg. Mantelzorgers krijgen van ons steun. Inwoners die specialistische hulp nodig hebben verwijzen we waar nodig door.

Wijkgericht werken we aan sterke, sociale buurten en vergroten we het vermogen van inwoners om zo zelfstandig mogelijk deel te nemen aan de samenleving, waardoor mensen zich verbonden voelen met hun wijk en leefomgeving. Dit doen we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We vinden het daarbij belangrijk dat iedereen zich welkom en thuis voelt in Hilversum.
Met de wijkregisseurs en het welzijnswerk richten we ons op de dragers en vragers. Zo versterken we de onderlinge verbondenheid en het vangnet voor mensen die het nodig hebben. De vrijwillige inzet van en voor onze inwoners vinden we daarbij belangrijk. We organiseren ondersteuning dicht bij de inwoners, stimuleren omzien naar elkaar en bestrijden waar mogelijk de eenzaamheid van mensen. We hechten daarbij bijzonder belang aan onze wijkcentra. Deze hebben een brede functie met gelegenheid voor ontmoeting. Ook kan men hier terecht voor ondersteuning.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
	Het rapportcijfer waarmee inwoners hun gezondheid gemiddeld genomen waarderen	7,7	7,8	7,6	7,8	7,8	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is dat gemeente inwoners en organisaties betrekt bij de totstandkoming en uitvoering van beleid	35,0	36,0	28,0	> 40	> 42	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich de afgelopen 12 maanden heeft ingezet voor anderen en/of maatschappelijke doelen (mantelzorg)	55,4	40,0	54,6	56,5	57,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich de afgelopen 12 maanden heeft ingezet voor anderen en/of maatschappelijke doelen (vrijwilligerswerk)	31,8	32,8	32,4	35,5	36,5	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich niet gediscrimineerd voelt a.g.v. geslacht, seksuele geaardheid, afkomst/huidskleur, religie, handicap, leeftijd	88,8	87,6	87,0	92,0	92,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk

	Percentage inwoners dat zich sterk eenzaam voelt	13,4	-	14,1	12,5	12,5	RIVM Gezondheidsmonitor (elke 2 jaar)	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich verbonden voelt met de buurt	85,7	87,0	87,0	90,0	90,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Waardering van de inwoners over de buurt	8,0	8,1	8,0	8,0	8,1	Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Samenkracht en burgerparticipatie

We zetten in op het creëren van zorgzame gemeenschappen. Dit draagt bij aan het vermogen van inwoners om zo zelfstandig mogelijk deel te nemen aan de samenleving. Ook stimuleren we het vormen van veerkrachtige (informele) netwerken. Dit zijn netwerken gericht op samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, inwoners, vrijwilligers en andere partners in de wijk. Samen vormen zij een sterke sociale basis. Door de afstand van de netwerken tot de inwoners te verkleinen kunnen zij zelf eerder hulp of ondersteuning vinden en komt problematiek eerder bij ons in beeld. Hierdoor kunnen we problemen voorkomen, eerder herkennen en oplossen. Om iedereen naar vermogen en behoefte, ongeacht diversiteitskenmerken, onderdeel te laten zijn van onze gemeenschappen, ontwikkelen we een visie op antidiscriminatie en inclusie.

Burgerparticipatie vindt plaats bij ruimtelijke, sociale en maatschappelijke beleidsvorming. Door middel van participatie worden inwoners betrokken bij besluitvorming van de gemeente. Dat kan in allerlei vormen en kan verschillende doelen dienen, afhankelijk van de context en het onderwerp dat het betreft. Hoe we hieraan invulling geven, werken we uit in participatiebeleid.

Speerpunten

- Samen met inwoners, ondernemers en partners uitvoering geven aan de thema's in de wijk zoals omschreven in de Wijkplannen 2025-2026;
- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s, waaronder de in 2025 vastgestelde Startnotitie Inclusie en Antidiscriminatie, de Beleidsagenda Gezondheid en de Uitvoeringsagenda Ouder Worden 'Een thuis voor alle leeftijden 2025-2030’;
- Versterken van zorgzame gemeenschappen;
- Onderzoeken van een wijkcentrum als buurtvoorziening in het Van Riebeeckkwartier;
- Organiseren van de opvang van asielzoekers en Oekraïense ontheemden. Naast het bieden van onderdak wordt ingezet op meedoen in de stad waarbij zo veel mogelijk wordt aangesloten op de reguliere netwerken van Hilversum;
- Ontwikkelen van een sociale kaart (website) met informatie voor professionals en inwoners over formele en informele activiteiten en voorzieningen die op wijkniveau beschikbaar zijn;
- Opstellen van participatiebeleid en een participatie-verordening.

Reguliere activiteiten

- Signaleren en agenderen van kansen en knelpunten door de wijkregisseurs in de buurt en daarmee het versterken van het contact tussen inwoners en de gemeente;
- Benutten van wijkbudgetten door het stimuleren en ondersteunen van activiteiten en initiatieven in de wijken en buurten;
- Bijdragen aan het implementeren van gemeentelijke beleidsopgaven door het stimuleren van wijkinitiatieven, bijvoorbeeld op het gebied van volksgezondheid;

- Voortzetten van de reeds in gang gezette maatschappelijke ondersteuning voor Oekraïense ontheemden door inzet op integratie en Nederlandse taal, ondersteunen in zorg, doorstroom naar passend werk, onderwijs, dagbesteding, inkomensondersteuning en communicatie met inwoners.

Volksgezondheid

Het bevorderen van de gezondheid en het welbevinden van inwoners heeft onze prioriteit. We omarmen het principe ‘Gezondheid in en voor al het beleid’: gezondheid is niet alleen een zaak van de zorg, maar van alle beleidsterreinen. Daarin trekken we als gemeente samen op met de Regio Gooi en Vechtstreek en zorg- en welzijnspartners. We sluiten aan op belangrijke landelijke ontwikkelingen, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Inwoners van onze regio leven gemiddeld gezonder in vergelijking met inwoners in de rest van Nederland. Dat neemt niet weg dat grote opgaven op ons afkomen, zoals vergrijzing, personeelstekorten in de zorg en afnemende mentale gezondheid onder jongeren. We zien dat gezondheidsklachten nauw samenhangen met andere problemen, zoals geldzorgen en eenzaamheid. Een transformatie in onze manier van doen is nodig. We zetten daarom samen met partners in op preventie. Zo kiezen we voor een integrale benadering van gezondheid en zetten we tegelijkertijd in op onze sport- en beweegmissie, met als doel dat Hilversummers een leven lang actief en vitaal blijven.

Speerpunten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s, waaronder de in 2025 vastgestelde Beleidsagenda Gezondheid;
- Aanvullend op het lokale gezondheidsbeleid uitvoering geven aan het regionale Preventie en Handhavingsplan 2026-2029 Alcohol en Middelen.

Reguliere activiteiten

- Faciliteren van de GGD en andere partijen om hun wettelijke basistaken op grond van de Wet publieke gezondheid uit te voeren;
- Inzetten op aandacht voor een gelukkige en gezonde jeugd en een gezonde leefstijl voor iedereen, onder meer door het realiseren van leefstijlloketten en het inzetten op bewegen door ouderen, waarmee we aansluiten op de afspraken uit het Nationaal Preventieakkoord;
- Uitvoering geven aan het regioplan Gezond Gooi in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA);
- Beperken van het gebruik van recreatieve drugs via voorlichting (uitgevoerd door GGD) en waar mogelijk verbod en handhaving;
- Uitvoering geven aan het gemeentelijke plan van aanpak specifieke uitkering (SPUK) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Kansrijke stad

Opgave van de stad

We willen dat alle jeugdigen in de gemeente Hilversum zich kunnen ontwikkelen in een omgeving die aansluit bij hun behoeften en talenten. We streven ernaar dat zij veilig, gezond en kansrijk opgroeien. Alle jeugdigen hebben het recht om zich optimaal te ontwikkelen en zich te ontplooien als zelfredzame volwassenen. Voor sommige kinderen en jeugdigen is deze ontwikkeling niet vanzelfsprekend en dus richten we ons op de doelgroepen die extra ondersteuning nodig hebben. Samen met onze maatschappelijke partners, zoals onderwijs en kinderopvang, dragen we bij aan gelijke kansen voor ieder kind. Door deze samenwerking geven wij kinderen en hun ouders een steuntje in de rug. We investeren in het verbeteren en vernieuwen van onderwijshuisvesting

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
017	Absoluut verzuim, aantal per 1.000 leerlingen	-	1,8	0,5	0,5	0,5	DUO	Wettelijk
018	Relatief verzuim, aantal per 1.000 leerlingen	32,0	28,0	27,1	26,0	25,5	DUO	Wettelijk
019	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie, percentage deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2,6	2,2	3,0	2,0	2,0	Ingrado	Wettelijk
023	Kinderen in uitkeringsgezin, percentage kinderen tot 18 jaar	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	CBS Jeugdmonitor	Wettelijk
	Percentage kinderen dat voldoende beweegt (minstens 1 uur per dag) [kopie]	14,0	15,3	-	16,0	-	RIVM gezondheidsmonitor Jeugd (elke 4 jaar)	Niet wettelijk
	Percentage leerlingen met verwachte onderwijsachterstand (basisschool)	12,0	12,0	11,0	12,0	12,0	Dashboard Onderwijsachterstanden CBS	Niet wettelijk
	Percentage leerlingen met verwachte onderwijsachterstand (peuters)	10,0	12,0	11,0	12,0	12	Dashboard Onderwijsachterstanden CBS	Niet wettelijk

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het onderwijsbeleid is gericht op het kansrijk laten opgroeien van alle jeugdigen. Iedere jeugdige heeft recht op een leeromgeving die hen ondersteunt om het beste uit zichzelf te halen. De gezamenlijke betrokkenheid van kinderopvang en de onderwijsinstelling in de leeftijdsfase tussen 0-23 jaar is fundamenteel voor de uitvoering van het onderwijsbeleid en het creëren van een goede basis voor de toekomst. Om gelijke kansen te realiseren betekent dit dat we bewust investeren daar waar dit het meeste nodig is.

Speerpunten

- Opstellen van de Regionale Educatieve Jeugdagenda (REJA);
- Evalueren en opstellen van Onderwijs Jeugd Arrangementen;
- Monitoren en faciliteren van de inzet van brugfunctionarissen.

Reguliere activiteiten

Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein 'Wij zijn Hilversum' door uitvoering van de 'Hilversumse Educatieve Agenda 2024-2027 - 'Verder Leren!'' ("HEA") waarin het realiseren van twee ambities voor het onderwijs centraal staat:

- een goede start en doorgaande brede ontwikkeling, zoals:
  - werken aan partnerschap met ouders;
  - ondersteunen van de peuteropvang en het onderwijs bij het uitvoeren van activiteiten voor de voor- en/of vroegschoolse educatie (VVE).
- een passende plek voor ieder kind met tijdig de juiste ondersteuning, zoals
  - uitvoeren van afspraken tussen onderwijs/ kinderopvang, gemeenten en de samenwerkingsverbanden.

Onderwijshuisvesting

Met het onderwijshuisvestingbeleid zetten we in het op het bieden van voldoende duurzame en kwalitatief op orde zijnde huisvesting voor leerlingen in het primair, voorgezet, speciaal en internationaal onderwijs. Om de staat en de huisvestingsbehoefte te monitoren, voert de gemeente een technische nulmeting van de schoolgebouwen uit en verwerken we de leerlingprognoses. Vierjaarlijks wordt op basis van de huisvestingsbehoefte een Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP) opgesteld als leidraad voor de huisvestingsopgave in de daaropvolgende periode. Aansluitend op het IHP worden nieuwe aanvragen voor onderwijshuisvesting ingediend via de jaarlijkse cyclus voor Onderwijshuisvestingsprogramma (OHP). Het jaarlijkse groot onderhoud aan sportlokalen volgt het daarvoor opgestelde meerjarenonderhoudsplan. Het onderhoud waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, stemmen we af met de schoolbesturen.

Speerpunten

- Invulling geven aan de visie Sociaal Domein 'Wij zijn Hilversum' door uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2024–2039 (IHP) en zo bij te dragen aan het realiseren van voldoende en toekomstbestendige onderwijshuisvesting:
  - Realiseren van 22 projecten in de periode 2024-2027;
  - Sturen, evalueren en rapporteren over de voortgang en de financiële beheersbaarheid van het IHP;
- Invulling geven aan de speerpunten uit de Hilversumse Educatieve Agenda 2024-2027 door het implementeren van het IKC-beleid en ervoor zorgen dat kinderopvang binnen schoolgebouwen goed geregeld is;
- Opstellen en vaststellen van het bijgewerkte Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting voor 2028-2042, waarin het realiseren voor voldoende en adequate onderwijshuisvesting ook voor toekomstige jaren gewaarborgd is.

Reguliere activiteiten

- Versterken van de samenwerking met het onderwijs en kinderopvang door inzet van accounthouderschap, werkgroepen en reguliere overleggen;

- Creëren en sturen op het Onderwijshuisvestingsprogramma ("OHP") 2026;
- Actualiseren van de verordening onderwijshuisvesting n.a.v. nieuwe onderwijshuisvestingswetgeving;
- Organiseren en uitbetalen aan scholen van de klokurenvergoeding (voor exploitatie van de binnenkant van gymzalen) en vergoeding voor het onderhoud aan monumentale schoolgebouwen;
- Uitvoeren van groot onderhoud aan de sportlokalen.

Openbaar (basis)onderwijs

We geven uitvoering aan de wettelijke taak door toezicht te houden op het openbaar (basis)onderwijs. In Hilversum betreft dit het openbaar schoolbestuur STIP Hilversum en alle scholen die daar onderdeel van uitmaken en het Gemeentelijk Gymnasium Hilversum.

Reguliere activiteiten

- Informeren van de gemeenteraad over de werkzaamheden en de financiële stand van zaken van STIP Hilversum en Gemeentelijk Gymnasium Hilversum door de goedkeuring van de begroting en jaarrekening;
- Beoordelen van de continuïteit van het openbaar onderwijs in Hilversum door middel van bestuurlijk overleg met STIP Hilversum Gemeentelijk Gymnasium Hilversum.

Ondersteunende stad

Opgave van de stad

In Hilversum moet iedereen kunnen meedoen. Dat is niet altijd vanzelfsprekend. We stimuleren zorgzame gemeenschappen waarin inwoners naar elkaar omzien. Waar dit niet toereikend is, bieden we passende ondersteuning. Dit kan zijn vanuit de sociale basis, de algemene voorzieningen en/of via geïndiceerde ondersteuning. Inwoners houden zoveel mogelijk zelf de regie. De ondersteuning organiseren we samen met onze partners in en buiten de stad. We voeren het gesprek met het Rijk over de financiële kaders, en volgen daarbij nauwgezet de ontwikkelingen binnen het GALA, AZWA en het IZA.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
022	Jongeren met een delict voor de rechter, percentage 12 t/m 21-jarigen	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	CBS	Wettelijk
029	Jongeren met jeugdhulp, percentage van de jongeren tot 18 jaar	13,0	13,2	13,1	13,0	13,0	CBS	Wettelijk
030	Jongeren met jeugdbescherming, percentage van alle jongeren tot 18 jaar	0,9	0,8	0,8	0,6	0,6	CBS	Wettelijk
031	Jongeren met jeugdreclassering, percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	CBS	Wettelijk
032	Cliënten met maatwerkarrangement WMO, aantal per 10.000 inwoners	750	740	680	600	600	GMSD	Wettelijk
	Algehele tevredenheid dienstverlening Sociaal Plein (rapportcijfer)	7,0	7,3	7,1	7,5	7,5	Burgerpanel onderzoek	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat tevreden is over welzijnsvoorzieningen in de buurt	40,7	42,9	42,7	50,0	50,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat via het Buurtteam begeleiding ontvangt t.o.v. het totaal aantal inwoners met nieuwe Wmo-indicatie begeleiding	75,4	84,1	85,6	85,0	85,0	Sociaal Plein en rapportage buurtteams	Niet wettelijk
	Percentage Wmo-gebruikers dat aangeeft door de ondersteuning een betere kwaliteit van leven te hebben gekregen	80,0	74,0	83.0	80,0	80,0	Cliëntervarings-onderzoek WMO	Niet wettelijk

Toegang

We werken toe naar één integrale toegang voor inwoners met een ondersteuningsbehoefte: zowel telefonisch, digitaal als fysiek. Consulenten doen een brede uitvraag, zodat zij een volledig beeld krijgen van de situatie van de inwoner. De gemeente vervult een spelverdelersrol – zowel richting het voorveld als, waar nodig, binnen de gemeentelijke dienstverlening. Door in de wijk aanwezig te zijn, staan we in nauw contact met partners in het voorveld. We streven naar het bieden van algemene voorzieningen, zoals dagbesteding en begeleiding, waarvoor geen voorafgaande toetsing door de gemeente nodig is. Op deze manier waarborgen we efficiënte en toegankelijke ondersteuning voor onze inwoners, kunnen we hen vroegtijdig helpen en een stapeling van problemen voorkomen. Dit past in de beweging die we willen maken van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag (van ZZ naar GG).

Speerpunten

- Verder versterken van de dienstverlening in het Sociaal Domein door uitvoering te geven aan het raadsvoorstel ‘Overheveling t.b.v. dienstverlening sociaal domein’ (juni 2025), onder meer door de dienstverlening wijkgericht en integraal in te vullen;
- Opzetten van een integraal toegangsteam dat preventief, laagdrempelig- en vraaggericht werkt.

Reguliere activiteiten

- Stimuleren van hulp vanuit het informeel netwerk en het organiseren van ondersteuning vanuit een algemene voorziening of, indien nodig, doorverwijzen naar geïndiceerde ondersteuning. Daarbij is er aandacht voor de zelfregie van de inwoner.
- Organiseren ondersteuning vanuit de algemene voorzieningen, aansluitend bij de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. Denk hierbij aan onze inzet op buurtteams en algemene voorziening dagactiviteiten. Buurtteams zorgen voor laagdrempelige ondersteuning in de wijk, waardoor inwoners met een ondersteuningsvraag hulp weten te vinden en sneller en eerder worden geholpen. Hierdoor wordt escalatie van problemen voorkomen.

Geïndiceerde ondersteuning (Wmo)

Geïndiceerde ondersteuning is gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen en actief kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Als de inwoner zich meldt met een hulpvraag, beoordelen we wat de best passende ondersteuning is, inclusief geïndiceerde hulp en ondersteuning.

Speerpunten

- Doorontwikkelen van de buurtteams;
- Doorontwikkelen naar algemene voorzieningen, daar waar mogelijk;
- In regionaal verband werken aan heroverwegingen Wmo, gericht op toekomstbestendig vormgeven van begeleiding, dagbesteding en hulp bij het huishouden;
- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s, waaronder de in 2025 vastgestelde Ouder Worden 'Een thuis voor alle leeftijden 2025-2030’.

Reguliere activiteiten

- Bieden van passende ondersteuning die aansluit op de problematiek van inwoners, zoals begeleiding en vervoer, dagbesteding, hulp bij het huishouden, faciliteren van woningaanpassingen, het verstrekken van hulpmiddelen en tijdelijke vervangende zorg;
- Verstrekken van persoonsgebonden budgetten (pgb’s), waarmee inwoners zelf ondersteuning kunnen inkopen.

Ondersteuning op maat bij complexe multiproblematiek

Inwoners die maatschappelijk (dreigen) uit te vallen door complexe multiproblematiek zijn gebaat bij een stevige netwerksamenwerking. Met onze maatschappelijk partners voorkomen we dat problemen van de inwoner erger worden. Ook stimuleren we de zelfredzaamheid door de inwoner te ondersteunen in het terugnemen van de eigen regie. Waar mogelijk zetten we in op algemene voorzieningen of ambulante begeleiding. Waar nodig overwegen we zwaardere begeleiding door een product als Beschermd Wonen. Met deze inzet streven we naar persoonlijk en maatschappelijk herstel.

Speerpunten

- Versterken van de samenwerking tussen zorg en veiligheid m.b.t. kwetsbare doelgroepen, zoals personen met onbegrepen gedrag en ex-gedetineerden;
- Vanuit het IZA de samenwerking versterken tussen zorgpartijen en het sociaal domein ten behoeve van inwoners met Ernstige Psychische Aandoeningen (Verkennend Gesprek, Herstelvoorziening).

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s;
- Uitvoering geven aan de lokale aanpak Bescherming en Opvang, het nieuwe regionale beleidsplan Bescherming en Opvang en het regionaal plan van aanpak Dakloosheid;
- Extra inzet voor psychosociale ondersteuning op de opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden.

Pedagogische basis en geïndiceerde jeugdhulp

Wij dragen er zorg voor dat jeugdigen in Hilversum de ondersteuning en zorg krijgen die zij nodig hebben zodat zij in veiligheid opgroeien, zich ontwikkelen en leren zelfstandig te worden. Wij beschermen kwetsbare jeugdigen waarvan de ontwikkeling gevaar loopt.

Speerpunten

- Doorontwikkelen van buurtteams naar -9 maanden tot 100 jaar;
- Uitvoering geven aan het Toekomstscenario, in samenwerking met Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en Raad voor de Kinderbescherming. Dit doen we o.a. door de pilot Toekomsttuin;
- Mede uitvoering geven aan het regionaal programma Instroom Doorstroom Uitstroom (IDU) om tijdige en passende ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen te bieden.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s, waaronder de Beleidsagenda Jeugd 2024-2030 (denk aan het versterken van pedagogische basis en laagdrempelige voorzieningen);
- Uitvoering geven aan de wettelijke taken van de gemeente zoals beschreven in de Jeugdwet, denk aan indiceren jeugdhulp (o.a. begeleiding, dagbesteding, pleegzorg, verblijf, jeugdhulp en GGZ-behandeling);
- Blijvend inzetten op beter gebruik maken van algemene voorzieningen in de wijk, zoals kinder- en jongerenwerk;
- Blijvend inzetten op samenwerking met de huisartsen, met als doel passende ondersteuning voor jeugdigen en ook het voorkomen van verwijzing naar relatief zware zorg. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van de praktijkondersteuners Jeugd;
- Terugdringen van overlastgevende jeugd, onder andere door een persoonsgerichte aanpak en het vergroten van de verbinding tussen jeugd en veiligheid;
- (Door)ontwikkelen van het prognosemodel om de kosten beter te kunnen voorspellen en beheersen.

Middelen begrotingsprogramma

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

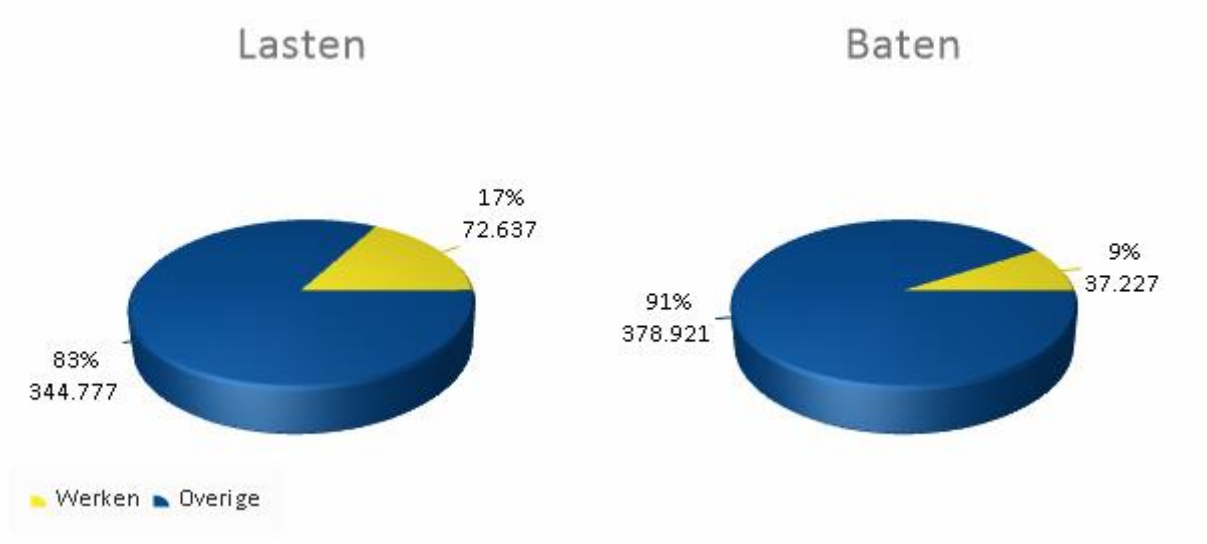
02	Zorg	Begroting 2025 stand voorjaarsnota	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	37.537	35.743	16.701	16.683	16.676
7.1	Volksgezondheid	7.301	7.550	5.549	5.559	5.567
02.01	**Verbindende stad**	**44.838**	**43.293**	**22.249**	**22.242**	**22.244**
4.2	Onderwijshuisvesting	10.657	10.852	9.412	8.632	8.435
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	8.067	8.546	8.291	7.910	7.804
02.02	**Kansrijke stad**	**18.724**	**19.398**	**17.703**	**16.541**	**16.239**
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	190	170	170	170	170
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2.684	2.867	2.879	2.873	2.874
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	948	1.023	1.028	1.031	1.033
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	4.107	4.328	4.280	4.280	4.280
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	7.500	7.800	7.800	7.800	7.800
6.71B	Begeleiding (WMO)	5.585	5.400	5.400	5.150	5.050
6.71C	Dagbesteding (WMO)	520	520	520	520	520
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	12	12	12	12	12
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	1.345	1.427	1.427	1.427	1.427
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	18.561	18.917	18.947	18.947	18.947
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	424	442	442	442	442
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	2.400	2.495	2.496	2.496	2.497
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	5.660	5.929	5.929	5.929	5.929
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.400	1.446	1.446	1.446	1.446
6.791	PGB WMO	445	345	345	295	295
6.792	PGB Jeugd	715	724	724	725	725
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	14.342	15.070	15.070	15.070	15.070
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang	5.247	4.969	4.970	5.001	5.001
6.82A	Jeugdbescherming	1.765	1.826	1.832	1.838	1.838
6.82B	Jeugdreclassering	403	415	415	415	415
6.91	Coördinatie en beleid WMO	4.184	3.666	3.678	3.671	3.672
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	2.280	2.533	2.542	2.538	2.539
02.03	**Ondersteunende stad**	**80.716**	**82.322**	**82.351**	**82.077**	**81.981**
Totaal Lasten		**144.278**	**145.014**	**122.303**	**120.860**	**120.464**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-19.806	-19.227	-749	-749	-749
7.1	Volksgezondheid	-2.341	-2.195	-100	-100	-100

02.01	**Verbindende stad**	**-22.146**	**-21.422**	**-849**	**-849**	**-849**
4.2	Onderwijshuisvesting	-134	-134	-134	-134	-134
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-4.707	-4.874	-4.578	-4.199	-4.199
02.02	**Kansrijke stad**	**-4.841**	**-5.008**	**-4.712**	**-4.333**	**-4.333**
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-1	-1	-1	-1	-1
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-21	-21	-21	-21	-21
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-332	-382	-382	-382	-382
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	-495	-510	-1.607	-1.607	-1.707
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	-165	-165	-165	-165	-165
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-194	-32	-32	-32	-32
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-18	-18	-18	-18	-18
02.03	**Ondersteunende stad**	**-1.226**	**-1.129**	**-2.226**	**-2.226**	**-2.326**
Totaal Baten		**-28.214**	**-27.559**	**-7.787**	**-7.408**	**-7.508**
Saldo van baten en lasten		**116.065**	**117.455**	**114.516**	**113.452**	**112.956**
Mutaties reserves		-2.132	-1.302	0	0	0
Saldo van baten en lasten		113.933	116.153	114.516	113.452	112.956

** In 2025 en 2026 zijn zowel de kosten als de opbrengsten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne opgenomen in Taakveld 6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie. Voor 2027 is dit nog niet in de begroting verwerkt.*

Opvang van vluchtelingen, waaronder uit Oekraïne. Naast het bieden van onderdak zullen we ons onder andere richten op inkomensondersteuning, het organiseren van (medische) zorg en onderwijs. Ook communicatie met inwoners, partners en de raad heeft onze aandacht.

Programma 3 - Werken

(Kaderstellende) nota's

Ondernemende stad

- Detailhandelskader (2017)
- Evenementenkader (2017)
- Horecakader (2017)
- Winkeltijdenverordening (2024)
- Verordening marktgelden 2024 (2023)
- Agenda Economie & Media (2022-2023)
- Omgevingsvisie Hilversum 2040
- Gebiedsagenda Centrum (2023)
- Gebiedsagenda bedrijventerreinen Zuidwest (2024)
- Programma Werk & Participatie 2022-2026

Werkende en sociale stad

- Verordening cliëntenparticipatie Wet sociale werkvoorziening (WSW) Gemeenschappelijke Regeling Tomingroep (2008)
- Beleidsregels woonkosten en schoolverlaters (2015)
- Beleidsregels boete bij schending inlichtingenplicht (2016)
- Beleidsregels Vergoeding eigen bijdrage kosten kinderopvang Hilversum (2016)
- Beleidsregels Inkeerregeling (2017)
- Programma Werk & Participatie 2022-2026
- Beleidsregels bijstand voor zelfstandigen (Bbz) (2020)
- Beleidsregels schulddienstverlening Hilversum (2024)
- Regeling parttime ondernemen (2020)
- Beleidsregels re-integratie en tegenprestatie (2021)
- Beleidsregels Verhaal en Terugvordering (2021)
- Beleidsagenda armoede en schulden 2024-2030 (2023)
- Beleidsregels gemeentelijk minimabeleid Hilversum (2023)
- Verzamelverordening inkomensvoorzieningen Hilversum (2023)
- Visie sociaal domein (2023)

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.
De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Werken zijn:

- Mediacampus NL
- Beeld&Geluid
- Ondernemers(organisaties)
- Onderwijsinstellingen; vooral MBO, HBO en universiteiten
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- Samenwerkingsverbanden zoals de Metropoolregio Amsterdam (MRA), de Economic Board Utrecht (EBU), Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) regio Utrecht, de Economic Board Amsterdam (EBA) en G40
- Stadsfonds
- Hilversum Marketing
- Tomingroep (verbonden partij)
- Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)
- Regionaal beraad

Ondernemende stad

Opgave van de stad

Hilversum is een aantrekkelijke stad om in te wonen en te werken. De balans tussen wonen, werken en voorzieningen zorgt voor een goed leef- en vestigingsklimaat. Onze bedrijven en organisaties zorgen voor werkgelegenheid en dragen bij aan de ontwikkeling van talent en innovatie. De Hilversumse bedrijven spelen ook een belangrijke rol bij vraagstukken als de energietransitie, duurzame mobiliteit en een inclusieve arbeidsmarkt. Ook dragen ze bij aan levendigheid, horeca, cultuur en andere voorzieningen. De beschikbaarheid van ruimte blijft een belangrijk aandachtspunt voor uitbreiding van bestaande en vestiging van nieuwe bedrijven op zowel de (in)formele werklocaties als in de gemengde gebieden. Dit geldt ook voor het opleiden van talent, waarbij een leven lang ontwikkelen centraal staat.

Het aantal banen is het afgelopen jaar licht gestegen. Onzeker is hoe zich dat ontwikkelt in een periode met een instabiele mondiale economie.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
014	Percentage functiemenging (verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken)). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen)	54,2	54,4	nb	> 53	> 53	CBS - BAG/LISA	Wettelijk
016	Vestigingen van bedrijven, aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	216,5	206,7	nb	185	185	LISA	Wettelijk
021	Banen, aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	871,5	864,1	nb	880	880	CBS/LISA	Wettelijk
	Leegstand winkels, percentage van totale winkelvloeroppervlakte	7,8	7,0	9,3	< 6,0	< 7,0	Gemeente Hilversum	Niet wettelijk
	Percentage banen in de creatieve bedrijfstakken t.o.v. totaal aantal banen	27,0	27,0	28,0	> 28,0	> 28,0	Atlas voor gemeenten, LISA	Niet wettelijk
	Werkgelegenheidsgroei in procenten (index=2017)	3,0	3,0	nb	2,5	2,5	CBS, LISA	Niet wettelijk

Economische ontwikkelingen

We versterken de Hilversumse en regionale economie door het verbeteren van de samenwerking met de (ondernemers)organisaties, bedrijven en kennisinstellingen. Zoals in de Omgevingsvisie 2040 beschreven raakt deze opgave ook andere opgaves zoals betaalbare woningen, maatschappelijke voorzieningen en mobiliteit/bereikbaarheid, als belangrijke vestigingsplaatsfactoren. We verbinden economische kansen aan maatschappelijke vraagstukken zoals duurzaamheid, en een inclusieve arbeidsmarkt. We zetten in op de versterking van de sectoren media en ICT en hebben aandacht voor stadsverzorgende bedrijven. Daarbij hebben we aandacht voor het huisvesten van bedrijven die banen bieden voor praktijkgeschoolden.

Speerpunten

- Opleveren van een Economische Visie met uitvoeringsprogramma;
- Ondersteunen startup beleid;
- Herprofilering Hilversum Mediastad;
- Opzetten van een ondernemerspanel in samenwerking met het Platform Economie;
- Verkennen samenwerkingsmogelijkheden voor nieuwe vormen van onderwijs en onderzoek;
- Versterken van de samenwerking tussen (ondernemers)organisaties en het Stadsfonds via het Platform Economie;
- Stimuleren en faciliteren van bedrijvigheid circulaire economie;
- Inzicht in de impact van AI op (mkb-)bedrijven en passend aanbod faciliteren in samenwerking met NLwerktaanwerk en Mkb werkplaatsen;
- Inzet op stimuleren van broedplaatsen;

Reguliere activiteiten

- Ondersteunen van de mediasector bij het ontwikkelen van innovaties en indien kansrijk deze ook toe te passen in andere sectoren;
- Uitvoering geven aan de samenwerkingsagenda's met MBO College, de Hogeschool van Amsterdam en de Hogeschool Utrecht;
- Actief deelnemen aan de Utrecht Talent Alliantie (UTA). Samen pakken we de uitdagingen op de arbeidsmarkt aan en ontwikkelen we met name het talent dat onze regio nodig heeft voor maatschappelijk-economische transities. Zo bouwen we gezamenlijk aan een sterke en duurzame economische toekomst voor de regio;
- Stimuleren van initiatieven die aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt verbeteren;
- Versterken van de positie van Hilversum in samenwerkingsverbanden die bijdragen aan economische ontwikkeling.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Om de ontwikkeling van de economie in Hilversum voort te zetten, gaan we werklocaties herstructureren/intensiveren en voegen we werkfuncties toe aan gemengde locaties. Dit is noodzakelijk in deze krappe markt. Daarbij dient de basis op orde te zijn: toekomstbestendige werklocaties zijn groen, goed bereikbaar, duurzaam, veilig en aantrekkelijk voor werknemers en bedrijven. Concreet gaan we hiervoor aan de slag met gebiedsagenda's voor de werklocaties in Zuidwest, het centrum en het Media Park inclusief campusontwikkeling. Verduurzaming is daarbij een belangrijk aandachtspunt. De gebiedsontwikkeling van het Arenapark is in volle gang. Dit is straks dé internationaal aantrekkelijke kantoorlocatie, met ruimte voor wonen en sport. Ontwikkelingen zijn ook gaande in het Stationsgebied. Hier is in de toekomst meer plek voor kantoren en creatieve bedrijven. Het centrum, Crailo en de wijken bieden ook kansen voor werken, functiemenging blijven we stimuleren.

Speerpunten

- Uitvoering geven aan de gebiedsagenda bedrijventerreinen Zuidwest;
- Uitvoering geven aan de gebiedsagenda Centrum;
- Opstellen van een verkenning ontwikkeling voor de Havenstraat;
- Ondersteunen campusontwikkeling Media Park en het opstellen van een gebiedsagenda Media Park;
- Ontwikkelen van het Arenapark richting een levendige campus met een herkenbaar sportprofiel;
- Uitvoering geven aan de plannen voor de Kerkbrink, waaronder verplaatsing van de bibliotheek Hilversum Marketing en LAB Hilversum. Tot definitieve realisatie gaan we door met de (tijdelijke) activiteiten op en rond de Kerkbrink;
- Positioneren van Crailo en het stationsgebied als nieuwe werklocaties op de markt, die de komende jaren beschikbaar zullen komen voor uitgifte.

Reguliere activiteiten

- Faciliteren van de verduurzaming en verlevendiging van het Media Park tot een bruisende mediacampus;
- Creëren van ruimte voor werken passend bij de plannen voor het stationsgebied en het centrum;
- Benutten van kansen voor (her)ontwikkeling van locaties voor kantoren, (flex)werk en ontmoetingsplekken;
- Versterken van professionalisering van ondernemersorganisaties voor de werklocaties en winkelgebieden;
- Inspanningen leveren om de verduurzaming van bedrijven en werklocaties te stimuleren.

Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Het ondersteunen van bestaande en nieuwe bedrijven in hun ambities, gericht op groei van de werkgelegenheid en bijdrage aan maatschappelijke opgaven. Inzet is een goede dienstverlening aan alle bedrijven (groot, mkb en zzp) in alle sectoren.

Speerpunten

N.v.t.

Reguliere activiteiten

- Voortzetten van strategisch accountmanagement om ondernemers zo goed mogelijk van dienst te zijn;
- Uitvoeren van de jaarlijkse Monitor Economie Hilversum;
- Voortzetten van de online ondernemersnieuwsbrief;
- Inzetten van ROM regio Utrecht voor dienstverlening aan ons bedrijfsleven;
- Promoten van internationale acquisitie via ROM Regio Utrecht en samenwerken met Utrecht International Center (UIC) en Amsterdam Expat Center om hun internationale inwoners en bedrijven met internationale medewerkers verder te ondersteunen.

Economische promotie

We zijn trots op onze stad en positioneren Hilversum als aantrekkelijke plek voor bewoners, bezoekers, bedrijven en (internationaal) talent. Een sterke identiteit verstevigt de economische positie en de aantrekkingskracht van Hilversum. We hebben aandacht voor de verschillende profielen van de deelgebieden. Het positioneren van Hilversum doen we samen met Hilversum Marketing, via strategisch accountmanagement en in samenwerking met organisaties en bedrijven binnen de MRA en Regio Utrecht.

Speerpunten

- Warm welkom voor nieuwe (buitenlandse) vestigers via het Utrecht International Centre Utrecht en via Amsterdam Expat Center en IN Amsterdam;
- Inzet op het trekkerschap van één van de ambities binnen de uitvoeringsagenda van de MRA 2025-2028: het versterken van (digitale) concurrentie en innovatiekracht ten behoeve van transities.

Reguliere activiteiten

- Ondersteunen van Hilversum Marketing bij het versterken van de positionering van Hilversum voor ondernemers;
- Inzetten van strategisch accountmanagement voor de profilering van onze stad als aantrekkelijke vestigingslocatie;
- Ondersteunen van evenementen passend bij de Mediastad, onder de noemer The Media Ahead;
- Samenwerken met belanghebbenden om organisaties te interesseren voor Hilversum als locatie voor congressen en evenementen.

Werkende stad

Opgave van de stad

We willen dat zoveel mogelijk Hilversummers kunnen meedoen op de arbeidsmarkt. Niet iedereen vindt zelfstandig een passende baan. Daarom ondersteunen we inwoners met scholing, begeleiding en bemiddeling naar werk. Wij werken actief samen met werkgevers- en werknemersorganisaties, onderwijsinstellingen, de regiogemeenten en het UWV aan een Regionaal Werkcentrum Gooi en Vechtstreek. Op deze centrale, fysieke en digitale plek zullen werkgevers en werkzoekenden elkaar vinden. In 2026 kunnen inwoners hier online en fysiek terecht in, waarin wij als Hilversum de centrale rol vervullen. In 2026 zal ook de aanzet genomen worden voor de “participatiewet in balans”. Vanuit deze wetswijziging zal er een transitiejaar ingesteld worden waarin wij ons moeten voorbereiden op de wetswijzigingen. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bieden we extra begeleiding. Daarnaast zorgt sociaal ontwikkelbedrijf Tomin voor passende werkplekken, zowel bij externe werkgevers als binnen onze eigen gemeentelijke organisatie.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
024	Netto arbeidsparticipatie, percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	73,3	74,3	74,6	75,5	75,5	CBS	Wettelijk
026	Werkloze jongeren, percentage 16 t/m 22 jarigen	2,0	1,0	-	1,0	1,0	CBS	Wettelijk
028	Lopende re-integratievoorzieningen, aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	201,7	209,2	nb	220	225	CBS	Wettelijk
	Aantal personen met een bijstandsuitkering dat uitstroomt naar werk en/of opleiding	309	300	278	325	300	Gemeente Hilversum	Niet wettelijk

Begeleide participatie

We verbeteren de kansen op werk door inwoners met een wettelijke indicatie doelgroepenregister te begeleiden naar werk naar eigen vermogen. Ook begeleiden we werkgevers hierbij. We bieden een vangnet zodat iedereen kan meedoen in de samenleving. We begeleiden inwoners met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk naar een passende, betaalde of onbetaalde werkplek.

Speerpunten

- Operationeel maken en verder inrichten van het regionaal werkcentrum (RWC) voor werkzoekenden, werkenden en werkgevers;
- Werken aan een nieuwe visie op arbeidsontwikkeling en de rol van een sociaal ontwikkelbedrijf;
- Opstellen en uitvoeren van de beleidsagenda van het Regionaal Beraad;
- Verbeteren van de informatieverspreiding over onze dienstverlening door communicatie af te stemmen op de behoeften van inwoners. Hierbij maken we gebruik van visuele en auditieve middelen, zoals afbeeldingen, pictogrammen, geluidsfragmenten en video's.

Reguliere activiteiten

- Uitvoeren van ‘nieuw beschut werk’ volgens de Participatiewet, onder meer door het sociaal werkbedrijf Tomin;

- Uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening door sociaal werkbedrijf Tomin;
- Versterken van de samenwerking met stedelijke partners, zoals opbouwwerkers, Vluchtelingenwerk en consulenten van Stichting MEE, om ondersteuning dichtbij en laagdrempelig voor inwoners te organiseren. Door deze samenwerking kunnen inwoners vanuit verschillende invalshoeken kennismaken met de mogelijkheden van ons aanbod.

Arbeidsparticipatie

We leggen de nadruk op de begeleiding van onze inwoners naar werk, zodat iedereen kan meedoen in de samenleving. Wanneer werk niet direct binnen de mogelijkheden ligt, bieden we mensen mogelijkheden voor bijscholing of het op een andere wijze opdoen van werkervaring. Dit kan bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk of een andere vorm van participatie die bij hen past.

Speerpunten

- Realiseren van tien basisbanen;
- Intensiveren van de nazorg aan uitstromers om her-instroom in de bijstand te voorkomen;
- Inburgering en re-integratie nieuwkomers, onder andere via de aanpak Vroege Start en duale trajecten waarin werk en inburgering worden gecombineerd;
- Doorontwikkelen van het regionaal arbeidsmarktbeleid door het verder uitwerken van het Regionaal Werkcentrum en het instellen van het Regionaal Beraad.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s, waaronder de beleidsagenda Armoede en Schulden 2024-2030, de regionale aanpak jeugdwerkloosheid en het Actieplan OmBUIGen;
- Stimuleren van inwoners om mee te doen in de Hilversumse samenleving via fulltime of deeltijd werk of door het stimuleren van (deeltijd) ondernemerschap of vrijwilligerswerk, indien betaald werk niet haalbaar blijkt;
- Adviseren van werkzoekenden, werknemers en werkgevers over opleidingstrajecten en financiering daarvan via het Regionaal Werkcentrum;
- Na oprichting deelnemen aan het Regionaal Beraad ten behoeve van de nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur;
- Begeleiden van mensen met een blijvende arbeidsbeperking naar een arbeidsplaats, op basis van de banenafspraak, zowel bij werkgevers als binnen de gemeentelijke organisatie;
- Uitvoeren van de Wet Inburgering 2021 en de Participatiewet.

Sociale stad

Opgave van de stad

Hilversum stimuleert inwoners om actief deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast bieden we aan wie dat nodig heeft een vangnet. We zorgen voor toegankelijke sociale voorzieningen en hanteren een ruimhartig minimabeleid voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum.
Armoede en schulden hebben een grote impact. Ze tasten de levenskwaliteit aan en vergroten de kans op isolement. Met de verdere implementatie van de Beleidsagenda armoede en schulden werken we aan een betere toekomst voor deze inwoners. Daarbij zetten we in op maatwerk, continuering van de energieklussers en de doorontwikkeling van het automatisch uitkeren naar andere minimaregelingen. Daarnaast zal er in 2026 een nieuwe E-Dienstverlening ingericht zijn om het makkelijker te maken om digitale aanvragen minima en levensonderhoud in te dienen.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
027	Personen met een bijstandsuitkering, aantal per 10.000 inwoners	364,3	345,4	338,1	400,0	320,0	CBS	Wettelijk
	Aantal inwoners dat de stap zet naar schuldhulpverlening (inclusief budgetcoaching en toeslagenaffaire)	376	498	619	500	700	Gemeente Hilversum	Niet wettelijk

Inkomensregelingen en schuldhulpverlening

We zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Daarom bieden we een vangnet voor inwoners met financiële zorgen. We geven inkomen en extra steun als dat nodig is en zijn alert op gelijke kansen voor de Hilversumse kinderen. We pakken de financiële problemen vroeg aan, om grotere problemen te voorkomen. Onze hulp is duidelijk, dichtbij en makkelijk te bereiken. Daarbij werken we samen met professionals en vrijwilligers in de wijk. Financiële problemen gaan vaak samen met andere zorgen. We vinden het daarom van belang dat we alles in samenhang aanpakken. We helpen inwoners naar financieel gezond gedrag en zijn goed verbonden met het Sociaal Plein. Zo zorgen we niet alleen voor passende hulp, maar ook voor rust en overzicht.

Speerpunten

- Doorontwikkelen van de automatische uitbetaling van minimaregelingen;
- Vergroten van het bereik door intensivering van preventie, vroegsignalering en het vergroten van het gebruik van gemeentelijke regelingen;
- Onderzoeken van mogelijkheden voor uitbreiding budgetbeheer voor een schuldenregeling (mogelijk eigen beheer);
- Implementeren van nazorg voor inwoners die in de afrondende fase zitten van een schuldhulptraject;
- Versterken van samenwerking van partners in de samenleving op het gebied van armoede en schulden.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s, waaronder de beleidsagenda Armoede en Schulden 2024-2030;
- Ondersteuning van gedupeerde ouders toeslagenaffaire, hun kinderen en ex-partners;
- Doorontwikkeling van e-diensten waarbij de focus ligt op eenvoud, toegankelijkheid en bekendheid;
- Beperken van de instroom in schuldhulpverlening door o.a. voorlichting op scholen en vroegsignalering;

- Verstrekken van uitkeringen in het kader van de Participatiewet en voorkomen niet-gebruik van aanverwante regelingen;
- Uitvoeren van landelijke regelingen waaronder de studietoeslag, inkomenstoeslag en bijzondere bijstand;
- Aanbieden van schuldhulpverlening (budgetcoaching, schulphulptrajecten en nazorg) aan zowel particulieren als zelfstandigen;
- Uitvoeren van de compensatieregeling alleenverdieners problematiek;
- Invoeren van automatische uitbetaling van de regelingen;
- Inzet van budgetcoaches met focus op coachen van inwoners op gedrag en het doorbreken van aangeleerde gewoontepatronen;
- Uitbreiden van de financiële educatie voor jongeren om hen beter voor te bereiden op een stabiele financiële toekomst.

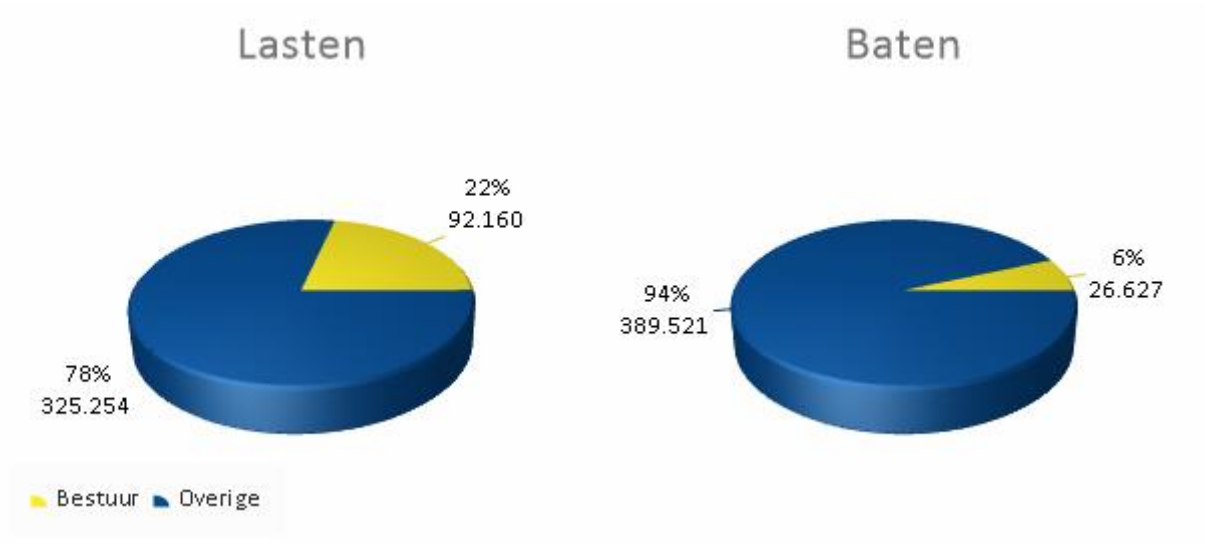
Middelen begrotingsprogramma

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

03	Werken	Begroting 2025 stand voorjaarsnota	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3.1	Economische ontwikkeling	4.160	3.920	3.900	3.906	3.821
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	45	44	43	43	42
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	256	263	263	263	263
3.4	Economische promotie	852	957	957	957	957
03.01	**Ondernemende stad**	**5.314**	**5.184**	**5.163**	**5.169**	**5.083**
6.4	Begeleide participatie	7.586	7.944	7.936	7.978	8.017
6.5	Arbeidsparticipatie	6.342	7.711	7.727	7.894	6.356
03.02	**Werkende stad**	**13.928**	**15.655**	**15.663**	**15.872**	**14.373**
6.3	Inkomensregelingen	54.327	51.799	51.527	51.518	51.540
03.03	**Sociale stad**	**54.327**	**51.799**	**51.527**	**51.518**	**51.540**
Totaal Lasten		**73.569**	**72.637**	**72.352**	**72.559**	**70.996**
3.1	Economische ontwikkeling	-10	-10	-10	-10	-10
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-902	-909	-916	-916	-916
3.4	Economische promotie	-80	-505	-505	-505	-505
03.01	**Ondernemende stad**	**-992**	**-1.424**	**-1.431**	**-1.431**	**-1.431**
6.4	Begeleide participatie	-2	-2	-2	-2	-2
6.5	Arbeidsparticipatie	-39	-39	-39	-39	-39
03.02	**Werkende stad**	**-40**	**-40**	**-40**	**-40**	**-40**
6.3	Inkomensregelingen	-37.916	-35.612	-35.612	-35.612	-35.612
03.03	**Sociale stad**	**-37.916**	**-35.612**	**-35.612**	**-35.612**	**-35.612**
Totaal Baten		**-38.948**	**-37.077**	**-37.084**	**-37.084**	**-37.084**
Saldo van baten en lasten		**34.621**	**35.561**	**35.268**	**35.475**	**33.912**
Mutaties reserves		-375	-150	0	0	0
Saldo van baten en lasten		34.246	35.411	35.268	35.475	33.912

Programma 4 - Bestuur

(Kaderstellende) nota's

- Dierenwelzijnsbeleid Hilversum (2016)
- Sluiting drugspanden Hilversum, artikel 13B Opiumwet, Damoclesbeleid (2021)
- Beleidsregel toepassing Wet Bibob gemeente Hilversum 2022 (2022)
- Regionale Samenwerkingsagenda RSA 2023 - 2026 (2022)
- Sekswerkbeleid gemeente Hilversum (2023)
- Actieplan Open Overheid (OGP) 2023-2027 (2023)
- Sekswerkbeleid gemeente Hilversum (2023)
- Integraal veiligheidsplan 2023-2026 (2023)
- Programmabegroting 2026 Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (2024)
- Regionaal Beleidsplan Flevoland & Gooi en Vechtstreek 2025-2028 (2024)
- Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam (EVMRA) (2024)
- Noord-Hollandse Norm Weerbare Overheid (2024)
- Districtelijk Uitvoeringsplan Aanpak Ondermijning (2025)
- Landelijk Programma Digitale Overheid (Digitale Overheid) (2025)

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.
De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Bestuur zijn:

- Economic Board Utrecht (EBU)
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Politie en Openbaar Ministerie
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij)
- Zorg en Veiligheidshuis
- Regionaal Informatie- en expertisecentrum (RIEC) Midden-Nederland

Veilige stad

Opgave van de stad

We werken aan een leefbare en veilige stad met betrokken inwoners, ondernemers en andere betrokkenen. De veiligheid in Hilversum waarborgen is een voorwaarde voor het hebben en behouden van een levendige stad. De veiligheidsopgave wordt steeds complexer en vraagt een integrale aanpak met betrekking tot openbare orde, criminaliteit, overlast, ondermijning en onveilige situaties. Hiervoor zetten we in op preventie, signalering, interventie en handhaving. We sturen aan op voldoende inzet vanuit de eigen organisatie en op een goede samenwerking met de veiligheidspartners en Sociaal Domein (zorg). De gemeenteraad heeft hiervoor middels het Integrale Veiligheidsplan 2023 - 2026 de prioriteiten ondermijning, digitale veiligheid, drugshandel op straat en maatschappelijke onrust vastgesteld. Daarnaast is de aanpak van zorgcriminaliteit de komende jaren een belangrijk aandachtspunt.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
006	Verwijzingen Halt, aantal per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	4,8	5,2	6,3	5,8	6,3	Stichting Halt	Wettelijk
008	Winkeldiefstallen, aantal per 1.000 inwoners	2,2	2,6	3,0	≤2,0	≤2,0	CBS	Wettelijk
009	Geweldsmisdrijven, aantal per 1.000 inwoners	4,9	4,6	5,0	≤5,0	≤5,0	CBS	Wettelijk
010	Diefstallen uit woning, aantal per 1.000 inwoners	1,6	1,4	1,0	≤2,0	≤1,7	CBS	Wettelijk
011	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte), aantal per 1.000 inwoners	6,6	6,5	6,4	≤7,0	≤7,0	CBS	Wettelijk
	Percentage inwoners dat zich ‘s avonds veilig voelt op straat in het centrum tijdens het uitgaan	79,0	78,0	77,0	≥80,0	≥80,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich veilig voelt in eigen buurt	88,0	87,0	87,0	≥90,0	≥90,0	Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Openbare orde en veiligheid

We werken aan een leefbare en veilige stad. We zijn zichtbaar, herkenbaar en aanspreekbaar. Wij zetten in op een verbeterd veiligheidsgevoel door middel van preventie en het aanpakken van problemen. Waar nodig treden we handhavend op. We werken integraal, in de zin dat ons beleid zich richt op het sociale-, fysieke- en het veiligheidsdomein. De gemeente werkt hiervoor intensief samen met politie, Openbaar Ministerie, brandweer, hulp- en welzijnsorganisaties, woningcorporaties en vele andere partners. We handelen samenlevingsgericht en participeren in wijkteams, zorgnetwerken en buurtoverleggen.

Speerpunten

- Evalueren van het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 en de Regionale Veiligheidsstrategie.
- Het opstellen van het Integraal Veiligheidsplan 2027- 2031.
- Het ontwikkelen en uitvoeren van een integrale aanpak tegen ondermijning in de zorg (zorgcriminaliteit) in samenwerking met het Sociaal Domein.
- Het uitbreiden van de toepassing Wet Bibob naar onder andere zorgcontracten, de Omgevingswet en vastgoed.

- Samen met stakeholders, en met behulp van de regio Gooi en Vechtstreek en het Rijk, een lokaal beeld maatschappelijke onrust ontwikkelen.

Reguliere activiteiten

- Uitvoeren geven aan de activiteiten uit het Integrale Veiligheidsplan 2023-2026 en de Regionale Veiligheidsstrategie, met de focus op de prioriteiten ondermijning, maatschappelijke onrust, digitale veiligheid en drugshandel op straat.
- Uitvoeren van aan het programma Zorg- en Veiligheid met als doel om deze twee thema's aan elkaar te verbinden en preventie, repressie en nazorg op de juiste manier in te zetten.
- Uitvoeren en actualiseren van het Handhavingsuitvoeringsplan (HUP).
- Intensiveren van en uitvoering geven aan de persoonsgerichte aanpak voor personen met onbegrepen gedrag in samenwerking met partners binnen het zorg- en veiligheidsdomein.
- Aanpakken van zware woonoverlast op grond van de Wet aanpak woonoverlast door middel van het toepassen van bestuursdwang via de Algemene Plaatselijke Verordening en Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.
- Intensiveren van en uitvoering geven aan de (1) intentieverklaring jonge aanwas ondermijnende criminaliteit met het voortgezet onderwijs en het MBO-college Hilversum en (2) de intentieverklaring veilig in en rond school met het MBO-college Hilversum.
- Doorontwikkelen van de integrale groepsaanpak in combinatie met de hybride leefwereld en fluïde netwerken.
- Intensiveren van campagnes en voorlichtingen die zich richten op jeugdcriminaliteit- en overlast, jonge aanwas, pesten, digitale weerbaarheid en straatintimidatie.
- Het implementeren van de aanbevelingen uit het handelingskader van het NCTV om de aanpak van radicalisering te verankeren.
- Uitvoeren van het Convenant Veilig Uitgaan 2024 met als doel een gezellig, veilig en aantrekkelijk uitgaansklimaat.
- Uitvoeren van het Sekswerkbeleid Gemeente Hilversum en de uitkomsten en aanbevelingen uit de evaluatie (2025).
- Doorontwikkelen van de aanpak tegen mensenhandel waarbij de focus ligt op bewustwording, signalering en opvolging.

Crisisbeheersing en de veiligheidsregio

We zetten in op het vergroten van bewustzijn en de zelfredzaamheid van inwoners en bedrijven. De Veiligheidsregio levert snelle en goede hulpverlening en brandweerzorg bij incidenten, rampen en crises conform de wettelijke taken. De gemeente draagt daaraan bij met een professionele organisatie voor gemeentelijke crisisbeheersing.

Speerpunten

- Doorontwikkeling van de interregionale crisisorganisatie in samenwerking met Veiligheidsregio Flevoland.
- Bijdragen aan de ontwikkeling van de crisisorganisatie Business Continuity Management.
- Het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak met als doel om de weerbaarheid van de samenleving te vergroten in het geval van crisis. De focus ligt hierbij op heldere communicatie, zelfredzaamheid en de bewustwording voor ondernemers en inwoners.
- Het opstellen van een brede strategie voor de aanpak van natuurbranden in samenwerking met de Veiligheidsregio en regionale partners.

Reguliere activiteiten

- Uitvoering geven aan de intergemeentelijke samenwerking op het vlak van crisisbeheersing.
- Sturen op de prestaties van de verbonden partij Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek.
- Organiseren van opleidingen, trainingen en oefeningen in het kader van de gemeentelijke crisisorganisatie.
- Vergroten van de bewustwording van de veiligheidsrisico's onder minder zelfredzame inwoners in samenwerking met de Veiligheidsregio en andere gemeenten.
- Bijdragen aan de regionale opgave Bevolkingszorg bij rampen en crises.
- Bijdragen aan het programmateam opvang vluchtelingen voor de opvang en begeleiding van ontheemden en asielzoekers.
- Het faciliteren van demonstraties binnen de grenzen van de wet (WOM).
- Samenwerken met de stakeholders van het Mediapark en externe hulpdiensten rondom de risicoanalyse, het beveiligingsconcept en de crisisorganisatie.

Dierenwelzijn

Dieren behoren tot de samenleving en verrijken het leven van veel mensen. Om het dierenwelzijn te vergroten zetten we in op onder meer het vervoer, de opvang en verzorging van gedomesticeerde zwerfdieren, het helpen van dieren in nood en het zorgen voor een gezonde leefomgeving voor dieren. Voor het verbeteren van het dierenwelzijn is het versterken van het netwerk met dierenwelzijnsorganisaties zoals de dierenambulance en opvangcentra onmisbaar

Speerpunten

- Aangaan dienstverleningsovereenkomst met dierenzorgcentra in Hilversum en de regio.
- Doorontwikkelen van de regionale samenwerking en het netwerk omtrent dierenwelzijn.
- Opstellen van de nota dierenwelzijn Hilversum 2026.
- Implementeren en borgen beleid- en uitvoeringsagenda dierenwelzijn in Hilversum.
- Vernieuwen overeenkomsten met de hertenkampen.

Reguliere activiteiten

- Onderhouden van contacten met dierenwelzijnsorganisaties.
- Verhogen van het dierenwelzijn door middel van het bevorderen van de omgevingskwaliteit voor dieren.
- Borgen en monitoren afspraken maken met dierenwelzijnsorganisaties.

Dienstverlening aan de stad

Opgave van de stad

De dienstverlening is het visitekaartje van de gemeente. In onze informatievoorziening, processen taalgebruik en producten stellen wij de inwoners centraal. We richten ons op: waarmaken van onze beloften, innovatie, het verder digitaliseren en doorontwikkelen van de (persoonlijke) dienstverlening en het verbeteren van de efficiëntie. Om dit te realiseren ligt de focus op een drietal aspecten. Ten eerste het gemak voor de gebruiker: wij houden rekening met de digitaliserende samenleving, de gemeentelijke producten zijn vindbaar en toegankelijk en wij zijn voor iedereen bereikbaar. Ten tweede richten wij ons op betrokkenheid: onze medewerkers zijn klantgericht, gaan op zoek naar de vraag achter de vraag en durven af te wijken van de gebaande paden wanneer nodig. Ten derde werken we open en transparant.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
	Percentage van bezoekers dat tevreden (6-10) is over de dienstverlening van het Sociaal Plein				>92,5	>92,5	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage van inwoners dat tevreden (6-10) is over de dienstverlening van de gemeente				> 92,5	> 92,5	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage van inwoners dat tevreden (6-10) is over de digitale dienstverlening van de gemeente				> 92,5	> 92,5		Niet wettelijk
	Waardering van bezoekers over de dienstverlening van het Sociaal Plein	6,9	7,0	7,1	7,5	7,5	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Waardering van inwoners over de dienstverlening van de gemeente	6,9	7,0	6,9	7,5	7,5	Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Waardering van inwoners over de digitale dienstverlening van de gemeente	7,0	7,3	6,9	7,5	7,5	Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Gemeentelijke dienstverlening

Naast het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van Burgerzaken, blijven we optimaliseren ten aanzien van onze verschillende contactkanalen: fysiek, digitaal en telefonisch. Hierbij volgen wij de landelijke ontwikkelingen en trends nauwlettend. We hebben daarbij aandacht voor de wensen en verwachtingen van inwoners en ondernemers en de toegankelijkheid van onze dienstverlening.

Per 1 januari 2027 wordt de Europese Digitale Identiteit (EDI) Wallet verplicht voor de gemeenten vanuit Europese wetgeving. De EDI Wallet is primair een mobiele applicatie waarmee burgers en bedrijven hun eigen digitale documenten veilig kunnen beheren en persoonlijke gegevens en documenten digitaal kunnen opslaan en delen met de gemeente zoals identiteitsbewijzen, verklaring omtrent gedrag (VOG) of vergunningen. In 2026 moet Hilversum de implementatie van (EDI) Wallet oppakken vanuit techniek, proces en digitale toegankelijkheid.

Speerpunten

- Verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening door het doorontwikkelen van houding, gedrag en competenties met als doel het realiseren van een positievere interactie en een betere service-ervaring.
- Verder aansluiten op MijnOverheid voor zowel inwoners als ondernemers om de dienstverlening te verbeteren.
- Organiseren van de Gemeentelijke Herindelingsverkiezingen in Q4.
- Voorbereiden op de implementatie van EDI-wallet (Europese Digitale Identiteit)

Reguliere activiteiten

- Bijhouden en waarborgen van de kwaliteit van de Basisregistratie Personen.
- Verstrekken van burgerzaken-producten, zoals reisdocumenten, uittreksels en verklaringen omtrent gedrag.
- Doorontwikkelen van de kwaliteit van de dienstverlening door verdere opvolgen van de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek (KTO).
- Verhogen van de kwaliteit door servicenormen te formuleren die de verwachtingen van burgers duidelijk omschrijven, met een focus op procesoptimalisatie en het verbeteren van doorlooptijden.

Effectief en efficiënt bestuurde stad

Opgave van de stad

De gemeente Hilversum streeft ernaar een transparante, volwaardige en betrouwbare partner te zijn voor inwoners, organisaties en andere overheden. Samen met onze partners willen we de uitdagingen in de stad aanpakken. Hilversum heeft veel verschillende samenwerkingsverbanden die essentieel zijn voor het aanpakken van integrale vraagstukken, het uitwisselen van kennis en het uitvoeren van taken. Hierbij is het belangrijk dat de rollen, opdrachten, taken en democratische verantwoording duidelijk omschreven zijn. We willen onze partners betrekken bij zowel het beleid als de uitvoering en transparant zijn over onze plannen en resultaten. Het nakomen van afspraken is voor ons essentieel om een betrouwbare partner te zijn.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
001	Formatie, aantal fte per 1.000 inwoners	8,0	8,0	8,5	8,4	8,7	Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
002	Bezetting, aantal fte per 1000 inwoners	7,0	8,0	8,2	7,5	8,3	Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
003	Apparaatskosten, kosten per inwoner	809	882	952	max 948,0	max 1.069,0	Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
004	Externe inhuur, kosten als percentage van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	25,0	23,0	24,5	N.v.t.	N.v.t.	Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
005	Overhead, percentage van totale lasten	11,0	11,0	11,3	12	11,1	Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
	Percentage inwoners dat vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd	27,0	28,0	23,0	35	35	Hilversum Monitor	

Aanvullende toelichting
Vergelijking op basis van de Personeelsmonitor gemeenten 2024 van het A&O-fonds, tussen de gemeente Hilversum met andere gemeenten tussen de 50.000 - 100.000 inwoners, laat zien dat Hilversum voor een aantal van de bovenstaande indicatoren lager uitkomt. Dit geldt zowel voor het aantal fte op formatie als op bezetting per 1.000 inwoners. In deze monitor zien we voor de gemeente Hilversum ook een hogere instroom en een lagere uitstroom van personeel dan gemiddeld bij qua omvang vergelijkbare gemeenten. De externe inhuur laat in Hilversum een wat hoger percentage zien dan het gemiddelde, wat in de aanloop naar de fusie per 1 januari 2026 verklaarbaar is. Eind 2025 wordt gestart met een benchmark voor de nieuwe organisatie gemeente Hilversum (zie de toelichting in de paragraaf Bedrijfsvoering). Op basis van de uitkomsten daarvan zullen we de indicatoren beter kunnen duiden.

Bestuur

Als gemeente Hilversum werken we samen met andere organisaties in de stad om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. We passen ons flexibel aan de veranderende omstandigheden aan. We communiceren laagdrempelig met de inwoners van Hilversum en we zorgen ervoor dat iedereen mee kan denken over de plannen van de gemeente. We houden bestaande samenwerkingsverbanden regelmatig tegen het licht en zorgen voor democratische verantwoording. We handelen volgens de integriteitscodes voor volksvertegenwoordigers en burgemeester en wethouders. We spannen ons in voor een open bestuurscultuur, waar iedereen mee kan praten over de plannen van de gemeente.

Speerpunten

- Invulling geven aan de open bestuurscultuur die van nature investeert in draagvlak, ruimte biedt voor dialoog en bouwt aan vertrouwen.
- Vervolg geven aan het in kaart brengen wat de mogelijke impact is (op bestuurlijk, financieel en organisatorisch vlak) van de samenvoeging van de gemeente Wijdemeren en de gemeente Hilversum.
- Vervolg geven aan de verdere implementatie van de Wet Open Overheid (zie paragraaf Wet Open Overheid).
- Afronden en besluitvorming door de raad van het nieuwe participatiebeleid en de participatieverordening (eerste kwartaal 2026).

Reguliere activiteiten

- Het toepassen van nieuwe mogelijkheden van de bestuurlijke communicatie buiten de eigen communicatiekanalen, zoals de gemeentelijke pagina's in de Gooi en Eembode (Raadhuis aan Huis) en social media.
- Vergroten van het organisatiebrede bewustzijn en stimuleren te werken op basis van de kernwaarden: vertrouwen, eenvoud, betrokkenheid, samenwerking, inclusiviteit en duurzaamheid.
- Inzetten op de verdere ontwikkeling van de kernopgaven: duurzaamheid, participatie, actief Hilversum, bestaanszekerheid, kansengelijkheid, sterke buurten, dienstverlening, digitalisering, datagedreven werken en opgavegericht werken.

Ondersteunende afdelingen (overhead)

De ondersteunende afdelingen van de gemeente Hilversum spelen een belangrijke rol in het effectief uitvoeren van de gemeentelijke taken. Van financiën tot ICT en personeelszaken, deze afdelingen vormen de ruggengraat van onze organisatie. Dankzij hun inspanningen kunnen wij onze dienstverlening continu verbeteren en onze doelen als gemeente bereiken.

Om onze ambities te blijven realiseren, richten we ons voortdurend op het behouden en aantrekken van specialisten in diverse vakgebieden. Dit betekent dat we investeren in opleiding en ontwikkeling, een aantrekkelijke werkomgeving bieden en inspelen op de veranderende behoeften van onze medewerkers. Alleen met een sterk en deskundig team kunnen we inspelen op de complexe vraagstukken en dynamiek van onze samenleving, en zo blijven bijdragen aan een beter Hilversum voor al onze inwoners.

Speerpunten

- Verbeteren van interne werkprocessen en externe dienstverlening aan inwoners en organisaties door onder andere het toepassen van digitalisering.
- Opvolging geven aan de strategische huisvestingsvisie.

Reguliere activiteiten

- Voortgang blijven geven aan de strategische personeelsplanning. Met blijvende aandacht voor boeien en binden en creatieve en effectieve vormen van werving nieuwe medewerkers.
- Uitvoering geven aan de digitaliseringsopgaven in de organisatie.
- Levering van ondersteuning aan bestuur en organisatie.

Overzicht van overhead

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2026 Saldo	Begroting 2027 Saldo	Begroting 2028 Saldo	Begroting 2029 Saldo
1. Personeel	49.973	31.405	31.334	31.353
2. Huisvesting & facilitair	5.696	5.441	5.352	5.262
3. ICT	3.959	3.827	3.736	3.731
4. Overig	-13.969	2.246	1.891	1.891
Totaal	45.659	42.919	42.313	42.237

Toelichting
De bedragen in het overzicht hierboven zijn het saldo van overheadkosten en -opbrengsten, gesplitst naar onderwerp. In het overzicht van taakvelden per programma (financiële begroting) is een uitsplitsing naar opbrengsten en kosten te vinden. Onder de overhead vallen onder meer de kosten van leidinggevenden, planning & control, personeel & organisatie etc.

Hoe de kosten van overhead worden meegenomen in tarieven als afvalstoffenheffing en rioolheffing, wordt toegelicht in de paragraaf 3.1 Lokale heffingen.

Onder 1. Personeel staat in 2026 Incidenteel de extra uitgaven van 20 miljoen in verband met de overgang van het personeel gemeente Wijdemeren naar de gemeente Hilversum. Tegen de extra uitgaven staat ook een inkomsten van 20 miljoen vanuit de gemeente Wijdemeren. De extra inkomsten staan in het saldo van 4 Overig gepresenteerd in 2026.

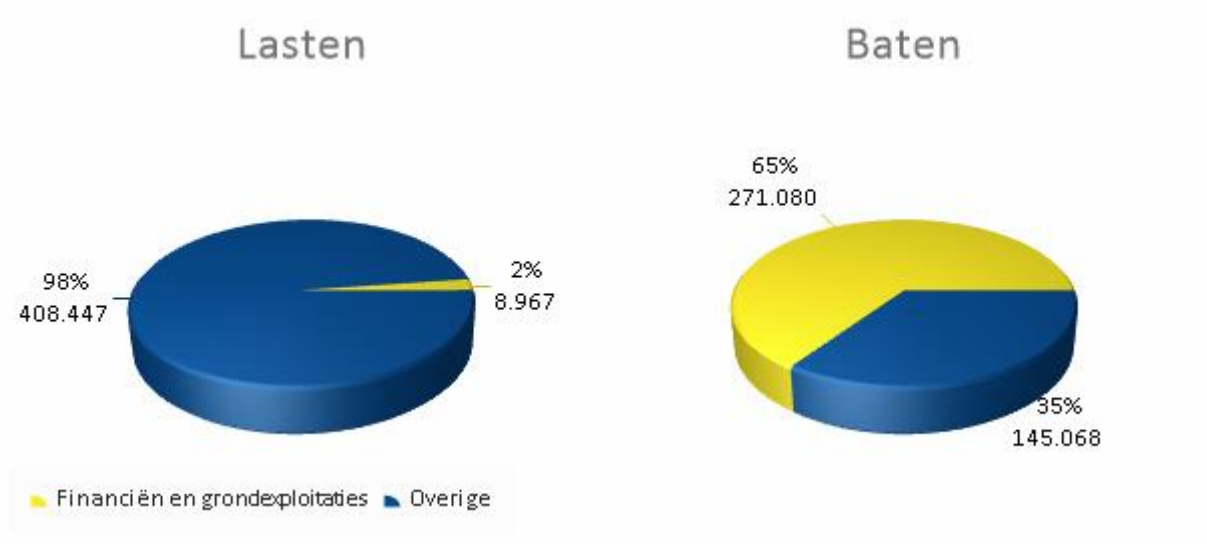
Middelen begrotingsprogramma

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

04	Bestuur	Begroting 2025 stand voorjaarsnota	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	10.229	10.459	10.456	10.452	10.285
1.2	Openbare orde en veiligheid	6.151	6.390	6.409	6.395	6.396
04.01	**Veilige stad**	**16.380**	**16.849**	**16.865**	**16.847**	**16.681**
0.2	Burgerzaken	3.793	4.273	4.443	4.300	4.300
04.02	**Dienstverlening aan de stad**	**3.793**	**4.273**	**4.443**	**4.300**	**4.300**
0.1	Bestuur	4.763	4.861	4.825	4.824	4.824
0.4	Overhead	42.349	66.139	43.399	42.793	42.716
04.03	**Effectief en efficiënt bestuurde stad**	**47.112**	**71.000**	**48.224**	**47.617**	**47.541**
Totaal Lasten		**67.284**	**92.122**	**69.531**	**68.765**	**68.522**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-14	-14	-14	-14	-14
1.2	Openbare orde en veiligheid	-216	-167	-167	-167	-167
04.01	**Veilige stad**	**-230**	**-181**	**-181**	**-181**	**-181**
0.2	Burgerzaken	-2.388	-2.476	-2.502	-2.521	-2.521
04.02	**Dienstverlening aan de stad**	**-2.388**	**-2.476**	**-2.502**	**-2.521**	**-2.521**
0.1	Bestuur	-2	-2	-2	-2	-2
0.4	Overhead	-479	-20.479	-479	-479	-479
04.03	**Effectief en efficiënt bestuurde stad**	**-481**	**-20.481**	**-481**	**-481**	**-481**
Totaal Baten		**-3.099**	**-23.138**	**-3.164**	**-3.183**	**-3.183**
Saldo van baten en lasten		**64.185**	**68.985**	**66.368**	**65.582**	**65.339**
Mutaties reserves		38	-3.451	1.769	1.080	1.080
Saldo van baten en lasten		64.223	65.534	68.137	66.662	66.419

Programma 5 - Financiën en grondexploitaties

(Kaderstellende) nota's

- Financiële verordening gemeente Hilversum (2024)
- Uitvoeringsnota grondprijzen (2021)
- Legesverordening 2026 (2025)
- Verordening onroerendezaakbelasting 2026 (2025)
- Verordening precariobelasting 2026 (2025)
- Nota actualisatie grond- en vastgoedbeleid
- Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties (2024)
- Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed (2025)
- Aanpak herstel constructieve vloeren en verduurzaming raadhuis (2025)
- Meerjarenpprognose Gebiedsontwikkelingen (2024)
- Nota kostenverhaal (2024)

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.
De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Financiën en grondexploitaties zijn:

- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) (verbonden partij)
- GEM Crailo
- Vitens (verbonden partij)

Financieel gezonde stad

Opgave van de stad

De komende jaren blijven we werken aan investeringen in de stad die Hilversum en haar inwoners ten goede komen. Gezonde gemeentefinanciën blijven het uitgangspunt. Gezonde gemeentefinanciën zijn noodzakelijk om ook in de toekomst in de stad te kunnen blijven investeren en de begroting structureel in evenwicht te houden.

Indicatoren

Naam indicator		Referentiewaarde			Streefwaarde		Bron	Wettelijk
		2022	2023	2024	2025	2026		
037	Demografische druk uitgedrukt in een percentage (Verhouding tussen de productieve leeftijdsgroep (20-64) en de niet-productieve leeftijdsgroepen (-20 en 65+))	71,0	70,5	69,7	Geen streefwaarde	Geen streefwaarde	CBS	Wettelijk
038	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens, in euro's	770	793	816	874	Geen streefwaarde	COELO	Wettelijk
039	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens, in euro's	920	945	974	1.044	Geen streefwaarde	COELO	Wettelijk

Financiële huishouding

Wij hebben als uitgangspunt dat inkomsten en uitgaven in evenwicht zijn en dat er een gezonde verhouding is tussen inkomsten, uitgaven, vermogen en schulden. Structurele uitgaven worden in de regel niet gedekt met incidentele inkomsten. Om te kunnen blijven investeren in de stad is een financiële strategie van groot belang. Als gemeente streven we naar voldoende financiële reserves zodat we deze kunnen aanspreken voor grote investeringen in de stad en om tekorten in moeilijke tijden op te vangen. Op deze manier kunnen we onze financiële gezondheid handhaven en uitvoering geven aan ons beleid.

Speerpunten

- Uitvoeren van 213A onderzoeken.
- Nadere uitwerking van de position paper Financiële strategie (norm schuldquote).

Reguliere activiteiten

- Inzetten op het verkrijgen van subsidies vanuit Europa, het Rijk, provincie en overige partijen.
- Monitoren van de financiële verordening 2024 en het financieel beleid.
- Monitoren van de investeringen in relatie tot de financiële verordening en een beheersbare schuldquote en solvabiliteit.
- Uitvoeren van de houdbaarheidstest gemeentefinanciën.
- Deelnemen aan samenwerkingsverbanden die de financiële kwetsbaarheden helpen beheersen. Daarbij is er blijvende aandacht voor en deelname aan de lobby richting het Rijk.
- Behouden van een reëel en structureel evenwicht van inkomsten en uitgaven.
- Inzetten op het behoud van een wendbare en weerbare begroting.
- Verder ontwikkelen van de financiële strategie in relatie tot het Meerjarenperspectief gebiedsontwikkelingen.

Innen lokale belastingen en heffingen

Voor meer details, inzake de lokale belastingen en heffingen zie paragraaf: 3.1 Lokale heffingen.

Speerpunten

- In 2025 is onderzocht welke ondernemers toeristische activiteiten aanbieden. Ondernemers zijn persoonlijk geïnformeerd. Per 1 januari 2026 is de toeristenbelasting van toepassing. Aanslagen worden na afloop van het belastingjaar opgelegd.
- Voorbereidingen treffen voor de harmonisatie van de gemeentelijke belastingen bij de fusie met Wijdemeren per 1 januari 2027. Gemeenteraad wordt geïnformeerd over de te maken beleidskeuzes op het gebied van tariefstellingen en mogelijkheden al dan niet in te voeren nieuwe belastingen.
- Verantwoording afleggen over het beheer van BAG, BGT en BRO richting gemeenteraad en ministerie van BZK via ENSIA-zelfevaluaties. Onze focus ligt op het behalen van de wettelijke norm voor ENSIA-verantwoording over 2025 voor alle basisregistraties

Reguliere activiteiten

- Gefaseerd aanpassen van de gemeentelijke belastingen en heffingen naar een kostendekkend niveau.
- Uitvoeren van het gastheerschap voor de Gemeente Wijdemeren.
- Invorderen van de gemeentelijke belastingen en heffingen.
- Monitoren van de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.

Grondexploitatie en vastgoed

Opgave van de stad

Ons grond- en vastgoedbezit is een instrument om onze maatschappelijke doelen te realiseren. Wij beheren en verduurzamen het vastgoed in eigendom, overeenkomstig door de raad vastgesteld beleid, namelijk de 'Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties' (11 december 2024), 'Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed' (14 mei 2025) en de nog vast te stellen nota actualisatie grond- en vastgoedbeleid 2025-2028. Wij toetsen onze vastgoedportefeuille aan deze vastgestelde nota's. De meerjarenprognose gebiedsontwikkeling (MPG) geeft inzicht in het cumulatieve effect van alle grote gebiedsontwikkelingen op de gemeentelijke begroting. De MPG is hiermee een instrument dat de discussie over de sturing van de individuele gebiedsontwikkelingen faciliteert.

Voor een nadere toelichting op de financiële kengetallen verwijzen wij u naar paragraaf 2.2.6 Financiële kengetallen.

Beheer gebouwen en gronden

Eigendom van vastgoed is geen kerntaak van de gemeente. Vastgoed kan echter een belangrijke bijdrage leveren aan het verwezenlijken van de gemeentelijke ambities.

Speerpunten

- Sturen op uitvoering van het gepland onderhoud zodat er minder wordt doorgeschoven.
- Aanvragen 2e tranche van DUMAVA-subsidie (subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed) voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.
- Het voorbereiden van het herstel van de constructieve vloeren en verduurzamen raadhuis. In 2026 starten de voorbereidingen om in 2028 met de uitvoering van deze werkzaamheden te starten

Reguliere activiteiten

- Beheren en onderhouden van het gemeentelijk vastgoed.
- Verkopen van vastgoed en gronden die niet binnen de strategische portefeuille passen.
- Aankopen en beheren van panden in gebieden waarop een voorkeursrecht is gevestigd op basis van de Wet voorkeursrecht gemeenten.
- Aankopen en huren van vastgoed ondersteunend aan het gemeentelijk beleid.

Strategische gronden actief inzetten om de stad te versterken

We zetten strategische gronden actief in om de stad te versterken.

Speerpunten

- Arenapark - Na vaststelling van het stedenbouwkundig plan Sportpark wordt gewerkt aan de verdere uitwerking de plannen. Analoog wordt de financiële strategie (inclusief grondexploitatie) voor de gebiedsontwikkeling verder voorbereid.
- Bruisend Hart - Nader uitwerken van het plan op basis van het aangepaste omgevingsplan en beeldkwaliteitsplan. Voortzetten van verwerven van panden aan de Larenseweg, Kleine Drift en Zuiderweg.
- Circusterrein - uitvoering geven aan het bouwplan voor ongeveer 400 flexwoningen. Oplevering eerste woningen in 2026.
- Stationsgebied - Voortzetten van het verwerven van panden en gronden aan de Koninginneweg. Voorbereiding op de uitgifte van het eerste gronden Stationsplein na het gunnen van de opgave.

Reguliere activiteiten

- Actualiseren en verder ontwikkelen van het Meerjarenperspectief gebiedsontwikkelingen als kader voor lopende en toekomstige projecten.

- Verder inzetten op de financiële beheersbaarheid van projecten via portfolio- en projectmanagement. Op deze wijze wordt de financiële en juridische kwetsbaarheid verminderd en kennis en kunde geborgd.

Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2024 (actueel) Saldo	Begroting 2026 Saldo	Begroting 2027 Saldo	Begroting 2028 Saldo	Begroting 2029 Saldo
Dividend	250	250	250	250	250
Financieringsfunctie	-58	-1.135	-1.840	-3.608	-4.608
Gemeentefonds	233.100	240.276	247.893	247.805	254.042
Lokale heffingen	26.492	28.117	28.370	29.752	30.982
Algemene dekkingsmiddelen	259.785	267.508	274.672	274.199	280.666

Toelichting bij: Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

Gemeentefonds
De ramingen van de uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2025. Het gaat om de algemene uitkering, de uitkeringen voor het sociaal domein, en een aantal aparte uitkeringen.

Financieringsfunctie
Niet alle investeringen worden volgens planning uitgevoerd. Dat betekent dat de rente- en afschrijvingslasten meestal ook lager uitvallen. Daarom is conform de Voorjaarsnota 2025 meerjarig uitgegaan van een investeringsbedrag van € 30 miljoen per jaar.

Lokale heffingen
De opbrengsten uit Lokale heffingen bestaan uit de onroerende zaakbelasting en de precariobelasting. Dit zijn algemene belastingen die naar vrije keuze van de gemeente kunnen worden ingezet. In paragraaf 3.1 Lokale heffingen wordt uitgebreid stilgestaan bij deze inkomstenposten.

Dividend
Het geraamde dividend is afkomstig van een tweetal verbonden partijen: De Bank Nederlandse Gemeenten en het waterleidingbedrijf Vitens. Hilversum is aandeelhouder in beide vennootschappen.

Middelen begrotingsprogramma

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

05	Financiën en grondexploitaties	Begroting 2025 stand voorjaarsnota	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.5	Treasury	413	867	864	1.867	2.241
0.61	OZB woningen	1.136	1.220	1.226	1.237	1.250
0.62	OZB niet-woningen	639	676	678	676	676
0.64	Belastingen overig	1.299	1.367	1.370	1.368	1.368
0.8	Overige baten en lasten	380	1.801	6.111	12.225	18.328
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	106	85	-283	108	-140
05.01	**Financieel gezonde stad**	**3.972**	**6.017**	**9.966**	**17.482**	**23.724**
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	4.436	1.793	1.795	1.793	1.786
8.2	Grond exploitatie (niet bedrijventerrein)	3.927	1.158	1.261	8.092	1.183
05.02	**Grondexploitatie en vastgoed**	**8.363**	**2.950**	**3.056**	**9.886**	**2.969**
Totaal Lasten		**12.336**	**8.967**	**13.022**	**27.368**	**26.693**
0.5	Treasury	-605	-552	-550	-548	-546
0.61	OZB woningen	-13.412	-13.760	-13.648	-14.654	-15.500
0.62	OZB niet-woningen	-12.785	-14.062	-14.428	-14.803	-15.187
0.64	Belastingen overig	-542	-542	-542	-542	-542
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-233.100	-240.276	-247.893	-247.805	-254.042
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	-700	-700
05.01	**Financieel gezonde stad**	**-260.445**	**-269.192**	**-277.060**	**-279.052**	**-286.518**
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-7.472	-1.546	-1.546	-2.446	-1.546
8.2	Grond exploitatie (niet bedrijventerrein)	-3.622	-206	-306	-7.089	-180
05.02	**Grondexploitatie en vastgoed**	**-11.094**	**-1.751**	**-1.851**	**-9.535**	**-1.726**
Totaal Baten		**-271.538**	**-270.944**	**-278.911**	**-288.587**	**-288.243**
Saldo van baten en lasten		**-259.203**	**-261.977**	**-265.889**	**-261.219**	**-261.550**
Mutaties reserves		0	-136	0	0	0
Saldo van baten en lasten		-259.203	-262.113	-265.889	-261.219	-261.550

3. De paragrafen

3.1 Lokale heffingen

Deze paragraaf geeft een overzicht van de belastingen en rechten die de gemeente oplegt aan inwoners, ondernemers en organisaties. Gemeentelijke heffingen bestaan uit ongebonden heffingen en heffingen die gebonden zijn aan bepaalde leveringen en diensten van de gemeente.

Ongebonden heffingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. Hier staat geen aanwijsbare tegenprestatie tegenover. Voorbeelden hiervan zijn onroerendezaakbelasting en precariobelasting. Bij de gebonden heffingen mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde lasten van de leveringen en diensten. Hier staat wel een aanwijsbare tegenprestatie tegenover. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de leges die betaald worden voor paspoorten en rijbewijzen, de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Hilversum moet een specifieke tegenprestatie leveren. Deze paragraaf geeft informatie over het beleid en de ontwikkeling van de tarieven van zowel de gebonden als ongebonden belastingen.

3.1.1 Lokale heffingen

Bepalen overhead uurtarief
Overheadkosten omvatten alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten, taken en/of producten. Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden zijn de personeels- en overige kosten voor zaken als management, financiën, HRM, inkoop, communicatie, juridische zaken, informatievoorziening en automatisering (ICT), facilitaire zaken en huisvesting.
De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) schrijft voor dat de overheadkosten aan de taakvelden moeten worden toegerekend. De overheadkosten vormen daarmee een belangrijk onderdeel van de lokale heffingen. De toerekening van de overheadkosten aan de taakvelden geschiedt op basis van een verdeelsleutel. In Hilversum wordt de overhead uitgedrukt in een overhead uurtarief per Fte, waarbij uitgegaan wordt van 1.364 productieve uren per jaar. Het overhead uurtarief wordt jaarlijks vastgesteld. Het overhead uurtarief bedraagt in 2026 € 55,91 per uur. In de paragraaf Bedrijfsvoering staat de verklaring met het verschil van de fte's over 2026.

Tabel 1: berekening overheadtarief

Berekening overheadtarief	2026
Overheadkosten	€ 42.625.888
Productieve uren per fte	1.364
Aantal directe fte*	569
Overheadtarief	€ 55,91

*Medewerkers in het primaire proces.

De woonlasten
De onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing bepalen de gemeentelijke woonlasten voor een huishouden. De tarieven voor de woonlasten worden jaarlijks vastgesteld door de gemeenteraad. Bij het bepalen van de tarieven 2026 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd, te weten:

1. De totale woonlasten stijgen in 2026 met maximaal 7,7%. Dit uitgangspunt sluit aan bij de afspraken die zijn gemaakt in de voorjaarsnota 2025. Bij het vaststellen van de voorjaarsnota is besloten dat de totale woonlasten in 2026 met maximaal 7,7% mogen stijgen. Dit is als volgt opgebouwd. In de eerste twee jaren van de bestuursperiode (2022-2026) is op begrotingsbasis minder inflatie toegerekend. De werkelijke inflatie (CPI) lag hoger. In de praktijk is 5,1% inflatie niet aan inwoners toegerekend. De 5,1% inflatie die niet is toegerekend wordt voor 2026 ingezet bij de berekening van de woonlasten begroting 2026. Boven op dit percentage komt de inflatie van 2,6% voor 2026. De totale woonlasten mogen daarmee voor de begroting met maximaal 7,7% stijgen.
2. We streven naar volledige kostendekkendheid: De kostendekking mag maximaal 100% zijn. In Hilversum wordt gestreefd naar een dekkingspercentage van 99%. Deze marge van 1% wordt aangehouden om het risico, bij een eventuele juridische procedure over de kostendekking van de verordening, te minimaliseren.
3. Meerjarige areaalontwikkeling: In het coalitieakkoord “Hilversum Koesteren” is vastgelegd dat Hilversum ruwweg 3.000 nieuwe woningen tot aan 2030 wil realiseren. Bij de tariefberekening van de rioolheffing, afvalstoffenheffing en de onroerendezaakbelasting 2026-2029 wordt daarom uitgegaan van een areaalontwikkeling van 350 woningen per jaar.

- Om te voldoen aan de vastgestelde voorjaarsnota stijgen de woonlasten van woningeigenaren met gemiddeld 7,4%. De lasten voor huurders van woningen stijgen met 18,6%. De kostendekking van afval stijgt van 85% naar 93%. De kostendekking van riool stijgt van 89% naar 99%. Huurders betalen alleen afvalstoffenheffing. Met het toewerken naar een volledige kostendekking binnen afval stijgen de lasten van huurders voor 2026 in verhouding harder dan de lasten van woningeigenaren. Voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen stijgen de lasten gemiddeld met 7,7%.
- Conform de voorjaarsnota 2025 en bovenstaande uitgangspunten stijgen de baten uit de woonlasten met € 2,35 miljoen extra.

In onderstaande tabel staat de ontwikkeling van de verschillende tarieven. Ook is aangegeven wat het totaal aan woonlasten is per soort huishouden.

Tabel 2: Lokale woonlastendruk

Lokale woonlastendruk	2025	2026	2027	2028	2029
Onroerendezaakbelasting eigenaren	390,24	399,68	395,69	423,38	446,25
Rioolheffing	225,99	223,91	218,95	218,95	224,17
Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	427,68	507,24	551,9	551,9	551,9
Totaal	1.043,91	1.130,83	1.166,53	1.194,23	1.222.32
Procentuele wijziging voor woningeigenaren:					
* Eenpersoonshuishouden	7,5%	6,3%	1,9%	2,9%	2,9%
* Tweepersoonshuishouden	7,5%	7,4%	2,6%	2,6%	2,6%
* Meerpersoonshuishouden	7,5%	8,3%	3,2%	2,4%	2,4%
Gemiddelde stijging woningeigenaren	7,5%	7,4%	2,6%	2,6%	2,6%
Procentuele wijziging voor huurders van woningen					
* Eenpersoonshuishouden	7,4%	18,6%	8,8%	0,0%	0,0%
* Tweepersoonshuishouden	7,4%	18,6%	8,8%	0,0%	0,0%
* Meerpersoonshuishouden	7,4%	18,6%	8,8%	0,0%	0,0%

Het te betalen bedrag aan onroerendezaakbelasting eigenaren is berekend op basis van de verwachte gemiddelde WOZ-waarde voor 2026 van alleen koopwoningen. In voorgaande jaren werd de gemiddelde WOZ-waarde van zowel koop- als huurwoningen gepresenteerd. Het CBS en de COELO atlas presenteren de cijfers ook op basis van de WOZ-waarde van alleen koopwoningen. De in paragraaf 3.1.3. gepresenteerde vergelijking van woonlasten van andere gemeenten sluiten daarmee beter aan op bovenstaande tabel.

Onroerende zaakbelastingen (OZB)
Om in totaal € 2,35 miljoen extra opbrengsten te realiseren binnen de woonlasten, stijgt het te betalen bedrag aan OZB voor een woningeigenaar met een gemiddelde woningwaarde met 2,4%. Gemiddeld stijgen de woonlasten voor woningeigenaren daarmee met 7,4%. Voor 2026 wordt rekening gehouden met een stijging van de WOZ-waarde van woningen van 9%.

De tarieven voor gebruikers en eigenaren van niet-woningen stijgen met 7,7%. Voor de periode 2027-2029 houden we een inflatiepercentage van 2,6% aan. Voor niet-woningen is de verwachte waardeontwikkeling voor 2026 0,8%

Tabel 3: Ontwikkeling onroerende zaakbelasting

Ontwikkeling onroerende zaakbelasting	2025	2026	Verschil (€)	Verschil (%)
Woningen				
Gemiddelde woningwaarde	608.940	663.745	54.805	9,0%
Onroerendezaakbelasting eigenaren	390,24	399,68	9,44	2,4%
Niet - woningen gebruikers				
Gemiddelde waarde	834.260	840.934	6.674	0,8%
Onroerendezaakbelasting gebruiker	1.690,46	1.820,96	130,5	7.7%
Niet -woningen eigenaren				
Gemiddelde waarde	834.260	840.934	6.674	0,8%
Onroerendezaakbelasting eigenaren	2.530,82	2.726,20	195,38	7,7%

Ten tijde van het opstellen van deze begroting zijn de WOZ-waarden voor het nieuwe jaar nog niet bekend. Bij het berekenen van de tarieven wordt daarom een inschatting gemaakt van de verwachte waardeontwikkeling ten opzichte van de reeds bekende WOZ-waarden. Als in het nieuwe jaar de aanslagen worden opgelegd, gebeurt dat op basis van de op dat moment bekende WOZ-waarden. Deze kunnen afwijken van de waarde waarvan in deze begroting is uitgegaan.

Rioolheffing
De rioolheffing is een gebonden belasting die wordt geheven om beheer en onderhoud van de riolering te bekostigen. Ook maatregelen die worden genomen in verband met het verwerken van hemelwater en het reguleren van het grondwater vallen hieronder.

De begrote rioolheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn. In Hilversum wordt gestreefd naar een dekkingspercentage van 99%. Aan het eind van ieder jaar worden de daadwerkelijke baten en lasten in kaart gebracht. Het kan zijn dat de gerealiseerde baten hoger liggen dan de lasten. Eventuele overschotten vloeien altijd terug naar de burger. Dit doen wij door de overschotten toe te voegen aan de egalisatievoorziening. Deze voorziening kan in de daaropvolgende jaren worden ingezet om eventuele tariefsverhogingen voor de rioolheffing te beperken voor alle Hilversummers.

Tabel 4: Kostendekkendheid rioolheffing — Bedragen x 1.000

Kostendekkendheid rioolheffing	2025	2026	2027	2028	2029
Kosten exploitatie	1.913	1.674	1.574	1.574	1.574
Dubieuze debiteuren	100	110	110	110	110
Kapitaallasten	981	988	960	1.074	1.016
Investering ideaalcomplex	3.436	4.262	4.262	4.412	4.662
Voorziening i.v.m. fasering investeringen	1.050				
Directe personeels- en organisatiekosten	1.178	696	700	697	697
Netto kosten taakveld	**8.658**	**7.730**	**7.606**	**7.867**	**8.059**
Toe te rekenen kosten via andere taakvelden					
Heffing en inning	240	213	214	213	213
Straatreiniging en zwerfafval	516	550	550	550	550
Waterwegen	403	385	382	375	366
Overhead	1.316	977	981	978	978
Btw	733	720	685	672	659
Totale kosten	**11.866**	**10.575**	**10.418**	**10.655**	**10.825**
Dekkingspercentage	89%	99%	99%	99%	99%
Toe te rekenen kosten	**10.584**	**10.469**	**10.314**	**10.390**	**10.717**
Totale opbrengst	**10.584**	**10.469**	**10.314**	**10.390**	**10.717**
Opbrengst mutatie egalisatievoorziening	-				
Opbrengst heffingen	**10.493**	**10.469**	**10.314**	**10.390**	**10.717**
Overige opbrengsten	91	0	0	0	0
Tarief	€ 225,99	€ 223,91	€ 218,95	€ 218,95	€ 224,17
Procentuele verandering (t-1)	**10,1%**	**-0,9%**	**-2,2%**	**0,0%**	**2,4%**

De totale kosten voor 2026 voor riolering vallen lager uit door met name de wijzigingen bij de kosten exploitatie, directe personeels- en organisatiekosten en overhead. Dit heeft een positief effect op het door te berekenen tarief aan inwoners. Als gevolg van de lagere kosten stijgt de kostendekking van 89% naar 99% in 2026. Ten opzichte van 2025 dalen de toe te rekenen kosten licht (- € 115.000) met als gevolg dat het tarief in 2026 daalt met -0,9%, dit heeft een dalend effect van €2,08 op het tarief.

De belangrijkste mutaties ten opzichte van 2025 zijn:

- **Kosten exploitatie:** De budgetten voor energie zijn in 2024 en 2025 incidenteel verhoogd. Op basis van de realisatiecijfers over 2024 is de begroting van de energielasten voor 2026 weer naar beneden bijgesteld. De energiemarkt blijft in beweging, en ontwikkelingen op het gebied van prijsstijgingen en -dalingen blijven onzeker.
- **Investering ideaalcomplex:** Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de vervangingsinvesteringen zijn opgenomen. Omdat we de investeringen in de riolering minder zijn dan begroot, hoeven we tussen 2026 en 2029 tijdelijk minder geld opzij te zetten voor onderhoud van de riolen. In totaal gaat het om € 1.050.000 minder in die periode. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.
- **Directe personeels- en organisatiekosten:** De kosten zijn voornamelijk gestegen door de nieuwe CAO. Echter, voor de begroting 2025 is de kostentoerekening personeel niet conform de laatste actualisatie toegepast. Hierdoor is de kostendekkendheid niet boven de 100% gekomen. Dit heeft geen effect gehad op de tarieven in 2025. Voor 2026 is de kostentoerekening conform laatste actualisatie (voor toelichting zie de Paragraaf Bedrijfsvoering). Hierdoor vallen de directe personeels- en organisatiekosten lager uit ten opzichte van 2025.
- **Overhead:** de overhead wordt jaarlijks opnieuw berekend. In 2026 vallen de kosten voor de overhead voor riolering lager uit. Dit heeft een positief effect op de kosten en bijbehorende tarieven.

Afvalstoffenheffing

Het verwijderen van ons afval is uitbesteed aan de Regio Gooi en Vechtstreek (GAD). De begroting van de GAD is daarom grotendeels bepalend voor de tarieven afvalstoffenheffing. Hilversum houdt toezicht op de begroting van de GAD met als doel een efficiënte en effectieve wijze van afvalinzameling, om daarmee de tarieven afvalstoffenheffing voor de burger zo stabiel en laag mogelijk te houden.

Afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing. De gemeente mag de kosten voor afvalinzameling doorbelasten aan haar inwoners. Deze doorbelasting vindt plaats op basis van het aantal huishoudens. De afvalstoffenheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn. In Hilversum wordt gestreefd naar een dekkingspercentage van 99%. Aan het eind van ieder jaar worden de daadwerkelijke baten en lasten in kaart gebracht. Het kan zijn dat de baten hoger liggen dan de lasten. Eventuele overschotten vloeien altijd terug naar de burger. Dit doen wij door de overschotten toe te voegen aan de egalisatievoorziening. Deze voorziening kan in de daaropvolgende jaren worden ingezet om eventuele tariefswijzigingen te beperken en de woonlasten zoveel mogelijk te beperken voor alle Hilversummers.

Tabel 5: Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing — Bedragen x 1.000

Berekening heffingspercentage Afval	2025	2026	2027	2028	2029
Bijdrage GAD (Regio Gooi & Vechtstreek)	11.478	12.495	12.644	12.731	12.747
Kosten exploitatie	2	0	0	0	1
Dubieuze debiteuren	150	110	110	160	161
Kapitaallasten	12	11	11	11	11
Directe personeels- en organisatiekosten	78	78	78	78	78
Netto kosten taakveld	**11.719**	**12.694**	**12.843**	**12.980**	**12.998**
Toe te rekenen kosten via andere taakvelden					
Kwijtscheldingen	859	859	859	859	859
Heffing en inning	226	234	234	234	234
Straatreiniging en zwerfafval	2.133	2.212	2.212	2.212	2.212
Overhead	167	115	115	115	120
Btw	2.877	3.106	3.138	3.156	3.159
Totale kosten	**17.981**	**19.220**	**19.401**	**19.556**	**19.582**
Dekkingspercentage	85%	93%	99%	99%	99%
Toe te rekenen kosten	**15.275**	**17.917**	**19.137**	**19.291**	**19.447**
Totale opbrengst	**15.275**	**17.917**	**19.137**	**19.291**	**19.447**
Opbrengst mutatie egalisatievoorziening	317	450	0	0	0
Overige opbrengsten	313	258	258	258	259
Opbrengst heffingen	14.645	17.209	18.879	19.033	19.188
Stand van voorziening 31 december	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Afvaltarieven	2025	2026	2027	2028	2029
Tarief eenpersoonshuishouden	€ 257,74	€ 305,64	€ 332,58	€ 332,58	€ 332,58
Tarief tweepersoonshuishouden	€ 342,96	€ 406,80	€ 442,59	€ 442,59	€ 442,59
Tarief meerpersoonshuishouden	€ 427,68	€ 507,24	€ 551,90	€ 551,90	€ 551,90
Procentuele verandering (t-1)	7,4%	18,6%	8,8%	0,0%	0,0%

De belangrijkste mutaties ten opzichte van 2025 zijn:

- **Bijdrage GAD (Regio G&V):** Op basis van de begroting van het GAD stijgt de bijdrage aan het GAD met € 1 miljoen. De stijging van de lasten komt voort uit de keuze voor nascheiding, dit leidt tot hogere kosten voor het verzamelen van afval. Daarnaast speelt de stijgende loonkosten een rol bij de GAD in de hogere bijdrage GAD.
- **Opbrengst mutatie egalisatiereserve:** De egalisatiereserve afval is op dit moment €450.000. Dit bedrag wordt in 2026 ingezet om het afvalstoffentarief te dempen.
- **De Kostendekking:** Voor afval stijgt van 85% in 2025 naar 93% in 2026. Om de kostendekking afval te verhogen naar 93% en de opbrengsten met € 2 miljoen te laten stijgen, moet het tarief met 18,6% stijgen. Voor een meerpersoonshuishouden is dit een stijging van € 79,56
- **Belasting:** Over de toegevoegde waarde (btw): Over de kosten wordt ook een btw-percentage geheven (21%). De btw-lasten vallen hoger uit doordat de overige kosten stijgen.

Overige ongebonden lokale heffingen

Precariobelasting
Precariobelasting wordt geheven voor het plaatsen van voorwerpen op of boven gemeentegrond. De belasting wordt geheven voor de volgende categorieën:

- Bouwmaterialen en dergelijke;
- Containers;
- Terrassen; bij de verordening precariobelasting is de klasse indeling weergegeven op de kaart.
- Incidentele en vaste standplaatsen.

De tarieven voor de terrassen worden voor 2026 niet verhoogd.

Tabel 6: Tarieven terrassen per m2

Tarieven terrassen per m2	2025	2026
Klasse 1 Centrumgebied	€ 53,00	€ 53,00
Klasse 2 Gijsbrecht van Amstelstraat	€ 38,00	€ 38,00
Klasse 3 Overige terrassen	€ 23,00	€ 23,00

Toeristenbelasting
In de begroting 2025 is besloten om met ingang van het belastingjaar 2026 toeristenbelasting in te voeren. Toeristenbelasting is een extra bedrag dat gasten betalen als ze overnachten in een hotel, B&B of andere accommodatie. Na afloop van het belastingjaar ontvangen de ondernemers van de gemeente een aangifteformulier waarop het aantal overnachtingen doorgegeven kan worden. Op basis van deze aantallen volgt een aanslag toeristenbelasting. In 2025 hebben alle ondernemers uitleg gekregen over de toeristenbelasting en de registratieplicht voor het bijhouden van het aantal overnachtingen.

In de tarieven toeristenbelasting wordt onderscheid gemaakt in een tarief voor campings en overige overnachtingen zoals hotels en B&B. Voor 2026 zijn de volgende tarieven van toepassing:

Tabel 7: Toeristenbelasting

Tarieven toeristenbelasting	2026
Tarief kamperen, per persoon per overnachting	€ 1,80
Tarief per persoon per overnachting	€ 4,40

Marktgelden
Marktgelden is een gebonden belasting die moet worden betaald voor een standplaats op de markt in Hilversum. Jaarlijks worden de marktgeldtarieven vastgesteld door de gemeenteraad. De heffing van marktgelden mag maximaal 100%

kostendekkend zijn. In onderstaande tabel is aangegeven welke kosten wij toerekenen aan de markt, welk bedrag daarbij hoort en voor welk percentage wij deze doorbelasten in het tarief.

De tarieven worden, in lijn met voorgaande jaren, ook in 2026 verhoogd op basis van de inflatie. De inflatie bedraagt 2,6%. De markttarieven worden in 2026 ten opzichte van 2025 geïndexeerd met 2,6%, zie hiervoor de verordening marktgelden 2026. Voorafgaand aan het opstellen van de verordening 2027 zal met de marktpartijen overlegd worden over een verdere stijging van het tarief.

Tabel 8: Marktgelden Bedragen x 1.000

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Kapitaallasten (1)	15	14	14	14	14
Organisatiekosten	238	252	252	252	252
Schoonmaakkosten (2)	137	60	60	60	60
Nutsvoorziening etc.	3	3	3	3	3
Kosten markt	**393**	**329**	**329**	**329**	**329**
Verwachte inkomsten	**216**	**223**	**230**	**230**	**230**
Dekkingspercentage	55,0%	68,0%	70,0%	70,0%	70,0%
Promotie (3)	17	13	13	13	13
Energie (4)	9	9	9	9	9

1. Kapitaallasten voor de herinrichting van het plein bedragen € 1,5 miljoen. Omdat de markt op twee van de zeven dagen per week plaatsvindt, worden de kapitaallasten voor 29% doorbelast (2/7e deel). Hoewel de markt niet het volledige plein in beslag neemt, wordt het gehele plein gebruikt vanwege doorloop paden, aanlooproutes en parkeergelegenheid voor de markt.
2. Betreft enkel schoonmaak markt. Schoonspuiten van het plein gebeurt maandelijks, maar dit is niet alleen voor de markt, en dit wordt sinds 2026 ook niet meer volledig toegerekend aan de markt aangezien andere evenementen ook bijdragen aan vervuiling.
3. Promotiekosten kent een apart tarief van €0,05 per vierkante meter per dag, het bedrag dat door de gemeente wordt ontvangen wordt niet door de gemeente besteed maar door de markt zelf.
4. Energielasten worden op basis van gerealiseerd verbruik doorbelast aan de verbruiker.

Tabel 9: Markttarieven per dag

Tarieven per dag in € per m2	2025	2026	2027	2028	2029
Zaterdag					
Basistarief	€ 0,99	€ 1,02	€ 1,04	€ 1,07	€ 1,10
Promotietarief	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05
Totaal	**€ 1,04**	**€ 1,07**	**€ 1,09**	**€ 1,12**	**€ 1,15**
Woensdag					
Basistarief	€ 0,86	€ 0,88	€ 0,91	€ 0,93	€ 0,95
Promotietarief	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05
Totaal	**€ 0,91**	**€ 0,93**	**€ 0,96**	**€ 0,98**	**€ 1,00**

Parkeerbelastingen
Er is sprake van een tweetal parkeertarieven. De tarieven voor straatparkeren en voor vergunningen. Daarnaast is er de naheffingsaanslag parkeerbelastingen (parkeerboete) die wordt opgelegd als er niet betaald is voor straat- of vergunning parkeren.

Voor 2026 worden de parkeertarieven voor de vergunninghouders, inclusief de digitale bezoekersregeling, gehalveerd. Dat betekent dat de tarieven voor de vergunningen als volgt worden gewijzigd:

Tabel 10: Tarieven parkeervergunningen

Parkeergebied	Soort vergunning	Kosten 2025	Kosten 2026
Centrum	Bewonersvergunning	€ 75,00	€ 37,50
Centrum	Combinatievergunning	€ 300,00	€ 150,00
Centrum	Bedrijfsvergunning	€ 200,00	€ 100,00
Centrum	Autodatevergunning	€ 75,00	€ 37,50
Schil	Eerste bewonersvergunning	€ 40,00	€ 20,00
Schil	Tweede bewonersvergunning	€ 150,00	€ 75,00
Schil	Derde bewonersvergunning	€ 225,00	€ 112,50
Schil	Eerste bedrijfsvergunning	€ 200,00	€ 100,00
Schil	Tweede bedrijfsvergunning	€ 400,00	€ 200,00
Schil	Derde bedrijfsvergunning	€ 500,00	€ 250,00
Schil	Forensenvergunning	€ 400,00	€ 200,00
Schil	Autodatevergunning	€ 50,00	€ 25,00
Schil	Overloopvergunning	€ 40,00	€ 20,00
Centrum + schil	Algemene kaart	€ 1.850,00	€ 925,00
	Hulpverlenersvergunning	€ 200,00	€ 100,00
	Marktparkeerplaats	€ 60,00	€ 30,00
	Maatschappelijke vergunning	€ 100,00	€ 50,00

Voor het straatparkeren blijven de tarieven in het Centrum (€ 3,20 per uur) gelijk aan de tarieven in 2025. De tarieven in de schil (€ 2,90 per uur) worden met € 0,20 per uur verminderd naar € 2,70 per uur.

De kosten die de gemeente moet maken voor de 'naheffing' worden bij de parkeerder in rekening gebracht. Het tarief voor de naheffingsaanslag is wettelijk gemaximeerd. De gemeente mag dit bedrag alleen naheffen als de kosten die de gemeente moet maken voor de handhaving hoger zijn dan de opbrengst van de naheffingsaanslagen. In 2026 wordt het wettelijk maximumtarief naheffingsaanslagen gehanteerd. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de verordening parkeerbelastingen 2026.

Tabel 11: Kostendekkendheid naheffing parkeren

Kostendekkendheid naheffingen parkeren	2025	2026
Vaste informatieverwerkingskosten	96	25
Variabele informatieverwerkingskosten	216	153
Personeelskosten	872	1.220
Overhead	136	120
Netto kosten taakveld	**1.320**	**1.518**
Belasting toegevoegde waarde (btw 21%)	277	319
Totaal toe te rekenen kosten inclusief btw	**1.597**	**1.837**
Opbrengst heffingen	1.000	1.000
Dekkingspercentage	**63%**	**54%**

Leges
De legesverordening bevat de tarieven voor een groot aantal gemeentelijke producten en diensten. Het gaat hierbij altijd om diensten waar mensen zelf om gevraagd hebben bij de gemeente. Voor de door de gemeente geleverde diensten kunnen leges in rekening worden gebracht. Bij de legesheffing worden de kosten die de gemeente maakt, verhaald op de aanvrager.

Tabel 12: Kostendekkendheid leges

Kostendekkendheid leges	Lasten	Baten	Kosten-dekkendheid
Algemene dienstverlening	3.409.598	2.335.911	69%
Dienstverlening fysieke leefomgeving	3.206.258	3.190.000	99%
Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn	71.004	62.000	87%
Totaal	**6.686.860**	**5.587.911**	**84%**

Bij de kostendekkendheid van de legesverordening wordt gekeken naar de verordening als geheel. Kruissubsidiëring binnen de afzonderlijke onderdelen is toegestaan. De kostendekkendheid van de gehele verordening komt voor 2026 uit op afgerond 94%.

Havengelden
Havengeld is een gebonden belasting die wordt betaald voor het gebruik van de Hilversumse haven. De havengelden bestaan uit liggelden van woonboten en kadegelden voor vracht- en recreatievaart. De inkomsten uit havengelden zijn zeer beperkt (minder dan 10k). De lasten m.b.t. de waterwegen worden voor 100% toegekend bij rioolheffing.
Bij de harmonisatie van de belastingen met Wijdemeren wordt een voorstel gedaan om de tarieven havengelden in te passen in de verordening precariobelasting en de nieuw in te voeren verordening roerende zaakbelastingen.

Inkomsten uit lokale heffingen

Tabel 13: Overzicht inkomsten uit lokale heffingen — Bedragen x 1.000

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Ongebonden heffingen					
Onroerendezaakbelastingen woningen	13.402	13.751	13.638	14.645	15.491
Onroerendezaakbelastingen niet woningen	12.776	14.057	14.423	14.798	15.182
Toeristenbelasting	0	425	425	425	425
Precariobelasting	168	168	168	168	168
Totaal niet gebonden heffingen	**26.346**	**28.401**	**28.654**	**30.036**	**31.266**
Gebonden Heffingen					
Rioolheffing	10.493	10.469	10.314	10.390	10.717
Afvalstoffenheffing	14.645	17.209	18.879	19.033	19.188
Marktgelden	261	223	230	230	230
Parkeermeters, vergunningen & fiscale parkeerheffingen	7.250	9.340	9.340	9.340	9.340
Leges omgevingsvergunningen	3.110	3.190	3.190	3.190	3.190
Leges burgerlijke stand	329	154	154	154	154
Leges rijbewijzen/paspoorten/ identiteitskaart	1.867	1.868	1.913	1.913	1.913
Leges gemeentelijke basisregistratie	33	123	123	123	123
Overige leges en heffingen	254	253	253	253	253
Totaal gebonden heffingen	**38.243**	**42.829**	**44.396**	**44.626**	**45.108**
Totale heffingen	64.589	71.230	73.050	74.662	76.374

De verschillen in begrote bedragen in verband met 2025 voor OZB, afval, riool en markt zijn eerder in deze paragraaf toegelicht. Toeristenbelasting In de begroting 2025 is besloten om met ingang van het belastingjaar 2026 toeristenbelasting in te voeren.

De opbrengsten voor parkeren stijgen vanwege maatregelen die volgen uit de uitvoering van het nieuwe Parkeerbeleid. De stijging in de leges paspoorten/identiteitskaart is een direct gevolg van de paspoortpiek. Deze piek is een gevolg van het verlengen van de geldigheidsduur van vijf naar tien jaar vanaf 2014. De destijds uitgereikte paspoorten moeten de komende periode verlengd worden. De paspoortpiek duurt van 2024 tot en met 2028.

Onbenutte belastingcapaciteit
In de paragraaf Weerstandsvermogen staat het bedrag van de onbenutte belastingcapaciteit OZB. Hier staat het bedrag dat de gemeente van het Rijk maximaal mag (en in het geval van een artikel 12 status moet) vragen. De gemeente zit ruim onder de maximale OZB-opbrengsten. Daarnaast is de kostendekking van riool en afval onder de 100%, waardoor niet alle mogelijke lasten worden doorberekend aan de inwoners.

3.1.2 Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Hilversum kent een aantal huishoudens dat moet rondkomen van een minimuminkomen. Daarom biedt de gemeente inwoners en ondernemers (alleen privé-belastingschulden) die niet, of met moeite in staat zijn om de lokale belastingen te betalen de gelegenheid gebruik te maken van kwijtschelding. Hiervoor moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Hoofdregel is dat gemeenten de kwijtscheldingsregels van de Rijksoverheid volgen. De gemeenteraad kan op een aantal punten van de rijksregels afwijken:

- Bepalen dat geen of slechts gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend;
- Uitgaan van hogere kosten van bestaan dan de rijksregels voorschrijven, 100% in plaats van 90%;
- Een verruimde pensioengerechtigde leeftijd norm (PGL-norm);
- Bepalen dat kleine zelfstandigen in aanmerking komen voor kwijtschelding van hun privé-belastingschulden;
- Kosten kinderopvang als uitgave meerekenen.

In Hilversum wordt binnen de mogelijke verruiming het maximale toegepast. Dit is vastgelegd in de ''Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Hilversum 2023''. De gemeente Hilversum verleent kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing. Ook kan kwijtschelding worden verleend voor onroerendezaakbelasting en rioolheffing. Omdat dit eigenarenbelastingen zijn komt kwijtschelding bij deze belastingsoorten in de praktijk zelden voor. Het aantal kwijtscheldingsverzoeken laat zich moeilijk vooraf voorspellen. Voor 2026 is een totaalbedrag van € 859.000 aan kwijtschelding begroot.

In het convenant met Waternet is vastgelegd dat de gemeente Hilversum de kwijtscheldingsverzoeken voor aanslagen behandelt die Waternet oplegt aan inwoners van de gemeente Hilversum. Dit betreft de zuivering-, verontreiniging- en de watersysteemheffing. Dit zorgt ervoor dat inwoners van de gemeente Hilversum alleen bij Hilversum een kwijtscheldingsverzoek moeten indienen en niet ook nog bij het Waternet. De kwijtscheldingsverzoeken van inwoners uit Wijdemeren worden ook door Hilversum behandeld.

Bij het beoordelen van kwijtscheldingsverzoeken wordt gebruik gemaakt van het Inlichtingenbureau. Zij toetsen geautomatiseerd of inwoners in aanmerking komen voor kwijtschelding. De inwoners die op basis van deze automatische toets in aanmerking komen voor kwijtschelding hoeven geen aanvraag meer te doen.

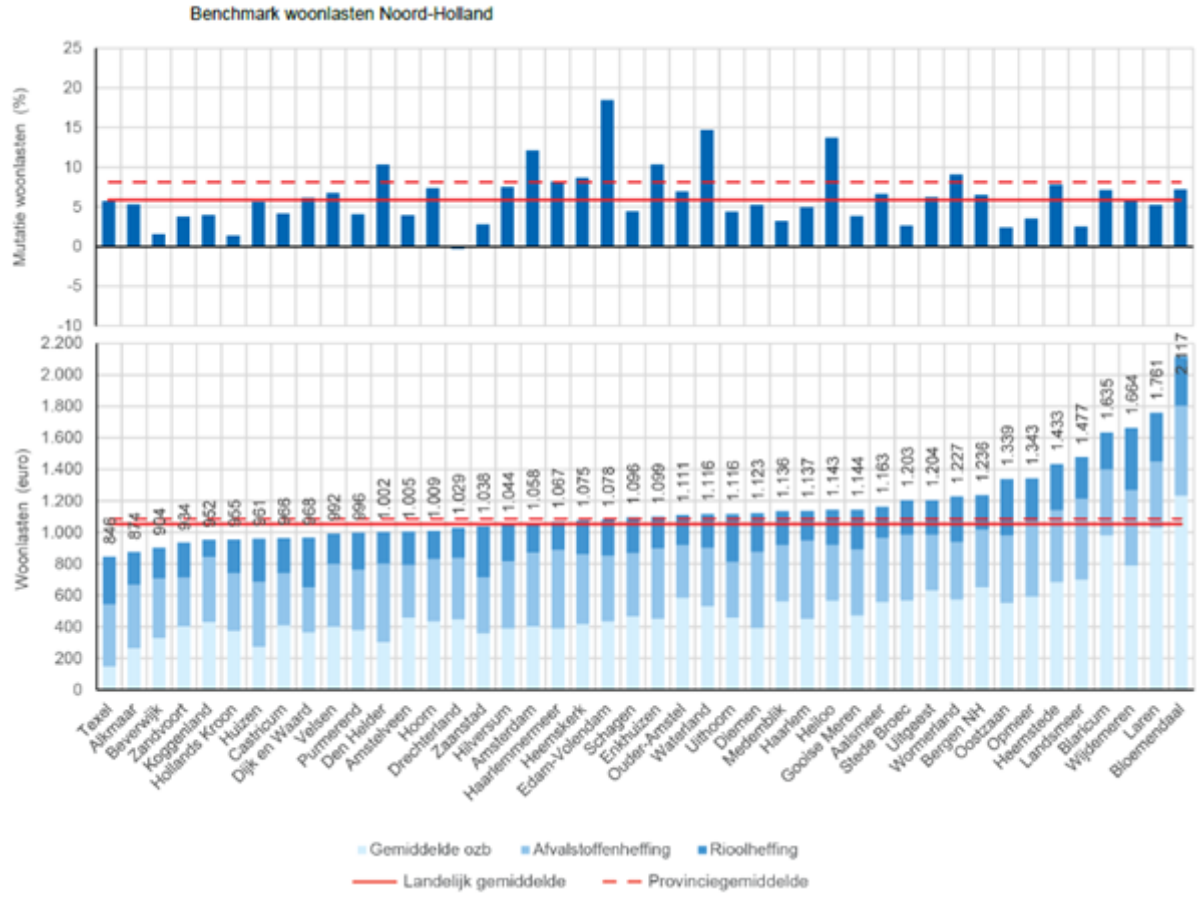
Omschrijving	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Aantal kwijtscheldingsverzoeken (inclusief Waternet)	4.017	3.850	3.850
Waarvan:			
Geheel toegekend	2.680	2.850	2.850
Gedeeltelijk toegekend	10	50	50
Afgewezen	1.162	950	950
Ingetrokken	71	-	-
Per 31 december 2024 in behandeling	94	-	-
Totaalbedrag kwijtschelding	€ 787.000	€ 859.000	€ 859.000
Aantal herzieningen	389	175	175
Percentage ongegronde herzieningen	33%	30%	30%
Percentage herzieningen afgehandeld binnen zes maanden		100%	100%

3.1.3 Landelijke woonlastenvergelijking

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) is een onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen dat zich onder andere bezighoudt met het in kaart brengen van de ontwikkeling van de belangrijkste lokale tarieven van alle gemeenten, provincies en waterschappen in Nederland. Het COELO brengt ieder jaar de 'Atlas van lokale lasten' uit. De Atlas van de lokale lasten is een jaarlijks overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen inclusief een vergelijk tussen verschillende gemeenten, provincies en waterschappen. Iedere inwoner van Hilversum kan op deze wijze haar woonlasten vergelijken met de geldende woonlasten in omliggende gemeenten.

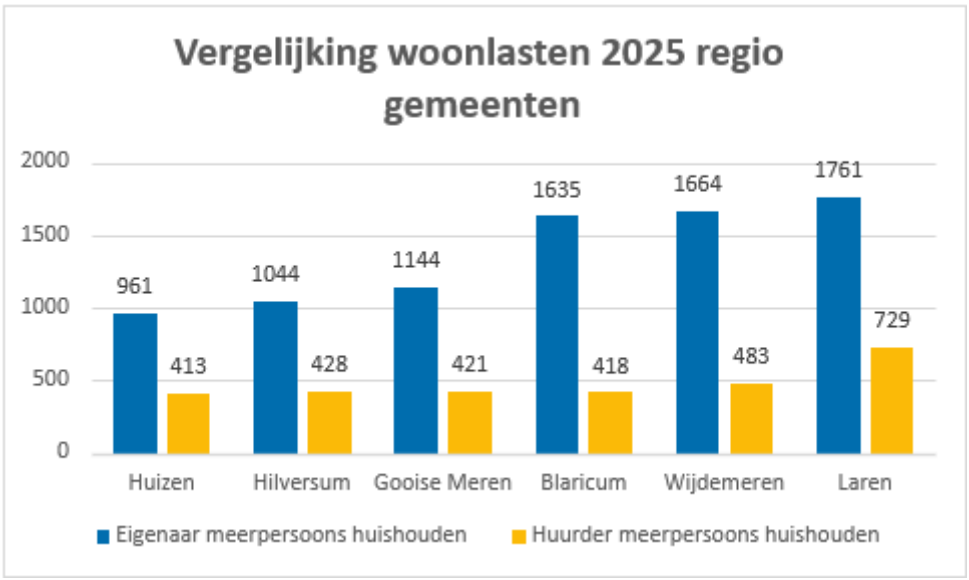
Onderstaande tabellen bevatten de woonlasten in de provincie Noord-Holland, van regiogemeenten en gemeenten met een vergelijkbare omvang. De vergelijking is gemaakt op basis van de tarieven voor het belastingjaar 2025.

Grafiek 1: Benchmark woonlasten Noord-Holland

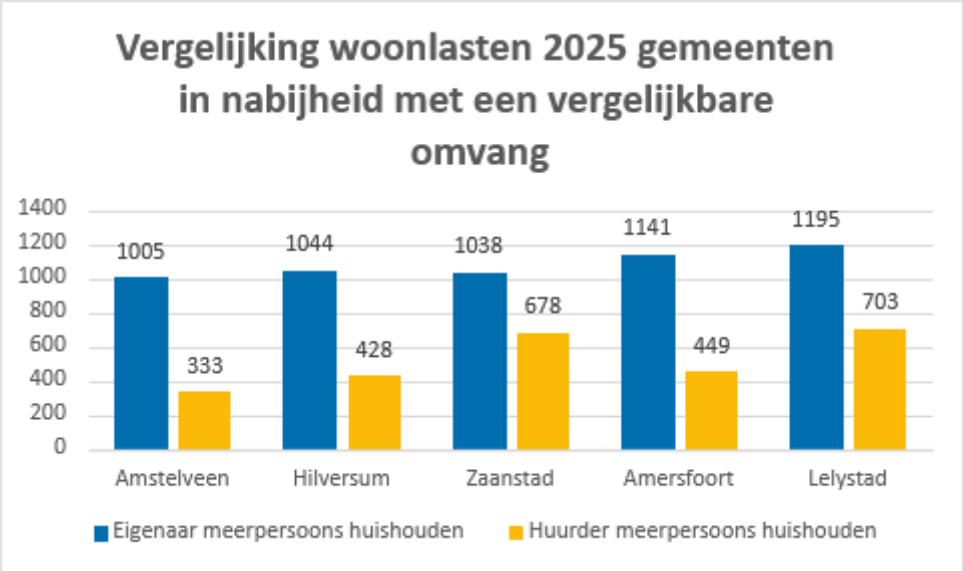

De doorgetrokken rode lijn geeft het landelijk gemiddelde weer en de onderbroken rode lijn geeft het provinciale gemiddelde weer. De gemiddelde woonlasten in Hilversum zijn in lijn met zowel de landelijke als provinciaal gemeten gemiddelde woonlasten.

Grafiek 2: Vergelijking woonlasten 2025 (regio gemeenten)

Grafiek 3: Vergelijking woonlasten 2025 (gemeenten in nabijheid met een vergelijkbare omvang)

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf bestaat uit een toets van het huidige weerstandsvermogen van de gemeente en een beschrijving van de wettelijk verplichte financiële kengetallen. Het weerstandsvermogen van de gemeente geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van eventuele optredende risico's op te vangen zonder dat het vastgestelde beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de *beschikbare* weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen) en de *benodigde* weerstandscapaciteit (het risicoprofiel).

Door het weerstandsvermogen te toetsen kan worden geborgd dat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de gemeente. De focus hierin ligt op hoevéél er opgevangen kan worden, niet hoofdzakelijk op wát er mogelijk opgevangen moet worden (de individuele risico's). Inzicht in het weerstandsvermogen draagt bij aan de overwegingen in het kader van mogelijke toekomstige plannen en ontwikkelingen. Het dient de discussie over risicobereidheid, de afweging in hoeverre mogelijk toekomstige risico's als aanvaardbaar worden beoordeeld. In die afweging wordt de financiële- en vermogenspositie van de gemeente bezien in het licht van de maatschappelijke opgave van de stad.

Actualiteit
De berekening van het weerstandsvermogen is een momentopname gebaseerd op én afhankelijk van de omstandigheden en feiten zoals bekend op het moment van berekenen. Om een weerstandsvermogen toets te kunnen doen, moet er een concreet meetmoment worden geprikt. De inhoud van de paragraaf kan daarin achterlopen op eventuele nieuwe feiten die zich tussen de peildatum en publicatie van deze stukken hebben voorgedaan.

3.2.1 Weerstandsvermogen en risicomanagement

Risicomanagement omvat het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het expliciet en systematisch omgaan met én het beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met mogelijke (positieve of negatieve) gevolgen voor de gemeente. De gevolgen kunnen van diverse aard zijn, bijvoorbeeld: beleidsmatig, imago-gerelateerd of financieel. Met betrekking tot het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het weerstandsvermogen is een indicator voor de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt.

Beleidskader
Het beleidskader bestaat uit de door de Raad vastgestelde Financiële verordening gemeente Hilversum 2024. Deze is verder uitgewerkt in de Nota financieel beleid 2022. De vastgestelde norm is dat het weerstandsvermogen minimaal 1,0 moet zijn. Doel van de gemeente Hilversum op het gebied van risico's is om te voorkomen dat elke tegenvaller invloed heeft op de voortzetting van vastgesteld beleid. Omdat tegenvallers leiden tot hogere lasten of lagere baten dan waarmee vooraf rekening is gehouden, rust het beleid op twee pijlers:

1. Uitgaven die onvermijdelijk op de gemeente afkomen worden in de begroting opgenomen. In dit kader worden jaarlijks gemeentebreed autonome ontwikkelingen geïnventariseerd en beoordeeld op 'vermijdelijkheid'. Met algemene kostenontwikkelingen zoals loon- en prijsstijgingen wordt – in relatie tot de verwachte ontwikkeling van de algemene uitkering – in de meerjarenraming rekening gehouden via stelposten. Zo wordt voorkomen dat voorspelbare ontwikkelingen leiden tot overschrijdingen van de begroting.
2. Risico's – onzekere gebeurtenissen met gevolgen voor de gemeente – worden in beeld gebracht en gekwantificeerd. Het risicoprofiel wordt opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing van de begroting of de jaarrekening. Risico's die worden opgenomen in het gemeente brede risicoprofiel (weerstandsvermogen risico's) voldoen aan de volgende criteria (conform Nota financieel beleid 2022):

    2.a. Risico's met een kans percentage van tussen de 20% en 80% in combinatie met een onzekere maar mogelijke financiële impact van € 100.000 en hoger;
    2.b. Risico's met een kans percentage van 80% en hoger worden als zekerheden beschouwd en moeten, mits de financiële impact redelijkerwijs en onderbouwd te schatten is, niet als risico worden opgenomen maar worden verwerkt in de begroting. Als het echter een onzekere en sterk uiteenlopende of variabele financiële impact heeft, die mogelijk € 100.000 en hoger uit kan vallen, wordt het opgenomen als weerstandsvermogen risico.

Risicomanagement is geen exacte wetenschap, maar draait om beredenering en inschatting. Risico's zijn alom aanwezig en verbonden met alles dat we doen, maar niet alle risico's zijn ook wezenlijk van invloed op het weerstandsvermogen. Voor de weerstandsvermogen toets worden alleen risico's met substantiële financiële gevolgen opgenomen in het risicoprofiel (gespecificeerd in de Nota financieel beleid 2022 artikel 39).

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit twee componenten:

- de beschikbare weerstandscapaciteit – hoeveel middelen zijn er beschikbaar om risico's op te vangen (excl. onbenutte belastingcapaciteit), en;
- de benodigde weerstandscapaciteit – hoeveel middelen zijn er nodig om de geïdentificeerde risico's op te kunnen vangen

De weerstandsfactor zoals berekend voor de begroting 2026 is als volgt:

					Bedragen x € 1.000
Weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	59.305	=	8,3
	Benodigde weerstandscapaciteit		7.135		

In de Nota financieel beleid is vastgesteld dat het weerstandsvermogen minimaal 1,0 moet zijn. Voor het jaar 2026 is de weerstandsfactor berekend op 8,3, wat ruim boven de norm ligt.

In de Jaarstukken 2024 bedroeg de weerstandsratio nog 15,8. Ondanks dat de weerstandsratio nu lager is, is deze nog steeds zeer goed. Zowel de stijging van de benodigde capaciteit als de daling van de beschikbare capaciteit beïnvloeden het uiteindelijke weerstandsvermogen. De daling van 15,8 naar 8,3 wordt zowel veroorzaakt door een daling van de *beschikbare* weerstandscapaciteit als stijging van het *benodigde* weerstandscapaciteit;

- In de Jaarstukken 2024 bedroeg de beschikbare weerstandscapaciteit € 67,1. Dat is inclusief de algemene reserve én het positieve rekeningresultaat 2024 van € 4,3 miljoen. Bij de behandeling van de Jaarstukken 2024 heeft de raad een aantal besluiten genomen over de bestemming van het resultaat voor een bedrag van € 7,7 miljoen (budgetoverhevelingen, storting in het mobiliteitsfonds, storting in de reserve Oekraïne opvang, budget MOB-terrein en budget dienstverlening sociaal domein). Hierdoor daalt de algemene reserve en bedraagt de stand begin 2025 € 59,4 miljoen. In 2025 zijn geen stortingen of onttrekkingen begroot. In de Begroting 2026 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit € 59,3. In dit bedrag is de begrote onttrekking van € 0,1 miljoen meegeteld.
- De benodigde weerstandscapaciteit is gestegen van € 4,2 miljoen naar € 7,1 miljoen (een toename van € 2,9 miljoen) bij een constant zekerheidspercentage van 90 %. Dit komt vooral door de gestegen risico's in de grondexploitaties en het risico dat het BUIG-budget (gebundelde uitkering inkomensvoorzieningen gemeenten) lager is dan de lasten. In paragraaf 3.2.3 wordt het risicoprofiel en de belangrijkste mutaties ten opzichte van 2024 toegelicht, inclusief de top 5 risico's. Een volledige uitleg van alle risico's staat in bijlage 6.2 'Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

In de eindejaarsrapportage zal worden voorgesteld om vanuit de algemene reserve een storting te doen in reserve Herindeling. Dit leidt tot een tijdelijke daling van de algemene reserve die in komende jaren wordt 'terugbetaald' uit de herindelingsbijdrage in het gemeentefonds. De verlaging van de algemene reserve is niet meegenomen in de berekening van de weerstandsratio Begroting 2026 omdat de eindejaarsrapportage nog niet is vastgesteld voor de raad. De beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit worden in paragraaf 3.2.2 Beschikbare weerstandscapaciteit en paragraaf 3.2.3 Benodigde weerstandscapaciteit nader toegelicht.

Het beheersen van risico's is een vast onderdeel van het werkproces binnen de organisatie. Risico's worden gevolgd en gemonitord, zodat tijdig kan worden ingegrepen bij afwijkingen of nieuwe ontwikkelingen. Sturing vindt plaats door het toepassen en waar nodig bijstellen van beheersmaatregelen, zodat de beoogde doelstellingen op een goede en verantwoorde manier worden gerealiseerd.

Om financiële risico's ook in de toekomst beheersbaar te houden heeft het college een financiële strategie aangekondigd om te sturen op een maximale schuldquote van 130% over een tijdshorizon van 10 jaar vooruit.
De uitwerking van de financiële strategie voor Hilversum draagt bij aan betere risicobeheersing door tijdig inzicht te geven in de verwachte ontwikkeling van de schuldquote en de investeringsbegroting. Het risico is dat wij gezien alle ambities - zoals bijlvoorbeeld het besluit over het sportcomplex in deze begroting (zie de investeringsparagraaf) - over een termijn van 10 jaar boven deze grens uitkomen waardoor de lasten voor rente en aflossingen gaan oplopen die gedekt moeten worden in de exploitatie. Door nu al te signaleren dat de schuldquote bij ongewijzigd beleid binnen tien jaar boven de norm van 130% lijken uit te komen, ontstaat ruimte om gerichte keuzes te maken. Het koppelen van financiële kaders aan uitvoerbaarheid, capaciteit en realistisch begroten voorkomt dat ambities leiden tot onhoudbare lasten. Ook het in kaart brengen van planoptimisme, onderbestedingen en uitvoeringskracht helpt om risico's vroeg te herkennen en beheersmaatregelen te treffen. Zo wordt de gezonde financiële positie van Hilversum behouden en worden toekomstige financiële en organisatorische risico's beheerst.

Het college stelt bij de voorliggende de Programmabegroting 2026 in te stemmen met het laten te vervallen motie van M21-87 en in te stemmen om als financiële strategie te sturen op een maximale schuldquote van 130% over een tijdshorizon van 10 jaar.

Ten tijde van de uitwerking van bovenstaande financiële strategie (Raadsinformatiebrief van 22 juli 2025 (2025-63)) was de schuldquote over een tijdshorizon van 10 jaar 162%. Op basis van de programmabegroting 2026 is de schuldquote over een tijdshorizon van 10 jaar herrekend en komt deze uit op 159%.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Voorjaarsnota 2025	Begroting 2026	Maximale Schuldquote
Actuele schuld	99.330	131.700	131.700
Investeringen	528.700	518.448	399.381
Schuld (10 jaar)	628.030	650.148	531.081
Baten	387.600	408.598	408.524
Netto schuldquote*	162%	159%	130%

* aannames/berekeningen in lijn met financiële strategie (RIB 2025-63)

Het blijkt dat de grens van 130% over een termijn van 10 jaar, met ongewijzigd beleid en rekening houdend met diverse aannames, mogelijk wordt overschreden. In de aannames is nog geen rekening gehouden met de ontwikkelingen aan de inkomstenkant en ook de exploitatie/investeringen zijn niet geïndexeerd. Ten opzichte van de uitwerking van bovenstaande financiële strategie is er een verbetering zichtbaar. Derhalve blijft de conclusie ongewijzigd: Wel aanleiding om te blijven monitoren, maar vooralsnog geen reden tot zorg of aanleiding tot bijsturen.

Het volledige overzicht van de kengetallen is opgenomen in paragraaf 3.2.5 ‘Financiële kengetallen’.

3.2.2 Beschikbare weerstandscapaciteit

De *beschikbare* weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen er beschikbaar zijn om eventuele risico’s op te kunnen vangen. De huidige beschikbare weerstandscapaciteit, inclusief het verloop vanaf begroting 2025 ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Begroting 2025	Jaarstukken 2024	Begroting 2026
Algemene reserve	63.905	62.839	59.230
Onvoorzien	75	-	75
Prognose jaarrekeningresultaat	n.v.t.	4.262	n.v.t.
Saldo begrotingsjaar	-	-	-
Totaal	63.980	67.101	59.305

Ten opzichte van het vorige meetmoment (de jaarstukken 2024) is de totale beschikbare weerstandscapaciteit zo’n € 7,8 miljoen afgenomen. Besluitvorming over het afromen van de algemene reserve heeft plaatsgevonden bij de vaststelling van de jaarrekening 2024.

Potentiële weerstandscapaciteit

De *potentiële* weerstandscapaciteit is niet direct beschikbaar maar geeft aan welke ruimte er is om de beschikbare weerstandscapaciteit te verhogen. Het verhogen van de beschikbare weerstandscapaciteit is ‘één van de knoppen’ waar, onder andere voor grote opgaven, aan gedraaid zou kunnen worden om het weerstandsvermogen te verhogen.

Bedragen x € 1.000

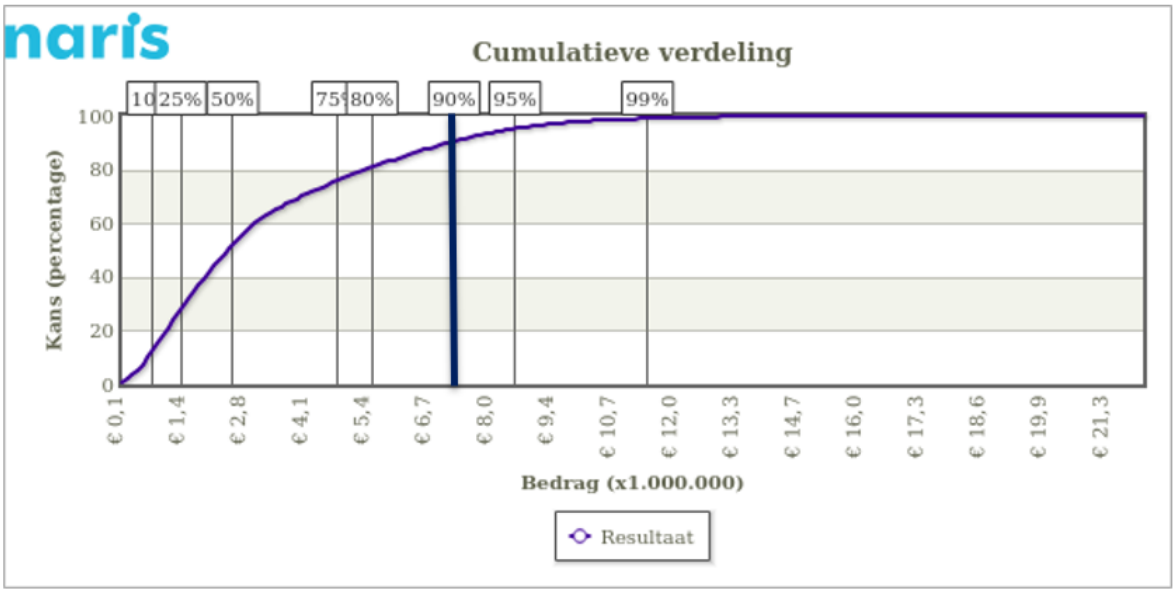
Potentiële weerstandscapaciteit	Begroting 2025	Jaarstukken 2024	Begroting 2026
Beschikbare weerstandscapaciteit	63.980	67.101	59.305
Onbenutte belastingcapaciteit*	14.864	15.125	18.291
Totaal	78.844	82.226	77.596

*Noot: om vergelijkbaarheid tussen 2025 en 2026 te waarborgen, is in de onbenutte belastingcapaciteit geen onderdekking in afvalstoffen meegenomen.

3.2.3 Benodigde weerstandscapaciteit - risicoprofiel

De *benodigde* weerstandscapaciteit heeft betrekking op het bedrag dat nodig is om de geïdentificeerde risico's financieel af te dekken. Aan de hand van de individuele kwantificering van de risico's die uit de risicogesprekken zijn voortgekomen, zijn de risico's gesimuleerd. De simulatie is gebaseerd op de Monte-Carlomethode en wordt softwarematig uitgevoerd. Om het bedrag voor de benodigde weerstandscapaciteit op basis van het risicoprofiel vast te stellen, houden we de in Nederland gebruikelijke norm aan van het in 90% van de scenario's kunnen afdekken van de risico's. In het huidige risicoprofiel komt dat neer op afgerond € 7.1 miljoen.

Zekerheidspercentage	Bedrag
10%	660.798
25%	1.257.655
50%	2.377.621
75%	4.625.883
80%	5.367.228
90%	**7.135.354**
95%	8.439.326
99%	11.286.188

Ten opzichte van het vorige risicoprofiel (jaarrekening 2024) is de benodigde weerstandscapaciteit met ongeveer € 2,9 miljoen toegenomen tot een saldo van afgerond € 7,1 miljoen. De belangrijkste mutaties zijn:

- **Het verhogen van het risico inzake Ontwikkelingen Grex (R206)**
  Risico's inzake Tegenvallende Grondopbrengsten (R264) en Ontwikkelingen Grex (R206) zijn geactualiseerd en geconsolideerd. Bij de actualisatie van de GREX 2025 is aandacht besteed aan de mogelijke negatieve en positieve risico's per grondexploitatie. In het geheime, ter inzage gelegde document behorend bij de op 14 mei 2025 door de raad vastgestelde geactualiseerde grondexploitaties, is bij iedere grondexploitatie een risicoanalyse opgenomen. Het risicoprofiel van het Stationsplein is verhoogd vanwege het risico op hogere plankosten als

gevolg van vertraging. Daarnaast is het risico toegevoegd dat een bijdrage aan het mobiliteitsfonds ten laste van de grondexploitatie kan komen wanneer deze wordt afgesloten.

- **Het verhogen van het risico van 10% naar 50% inzake BUIG regeling (R100)**
  Door de stijgende lasten en de onzekere inkomsten bestaat het risico dat de uitvoering van de BUIG tot nadelen leidt. Hierbij wordt het risico beperkt door de vangnetregeling, echter voordat hier aanspraak op gemaakt kan worden resteert een aanzienlijk risico. Afgelopen jaren fluctueert met name de inkomstenkant, waardoor het risico de komende jaren aanwezig blijft en wordt ingeschat op 50%.
- **Het verhogen van het geconsolideerde risico inzake verbonden partijen (R205)**
  Actualisatie van de individuele onderliggende risico's bij de verschillende verbonden partijen.

Top 5 risico's

Het onderstaande overzicht toont de 5 grootste risico's zoals opgenomen in het huidige risicoprofiel met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De top 5 vertegenwoordigt ongeveer 80% van het totale risicoprofiel. Een volledig overzicht van de risico's die betrokken zijn bij het bepalen van de *benodigde* weerstandscapaciteit is terug te vinden in bijlage 6.2 Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bedragen x € 1.000

Top	Risico	Invloed (%)	Risico	Minimale financiële impact	Maximale financiële impact
1	R206	27,95%	Ontwikkelingen in de Grex	1.959	6,979
2	R209	15,71%	Datalekken en informatieveiligheid	80	5.000
3	R100	15,53%	BUIG - Negatief saldo inkomsten-uitgaven bijstand	0	2.000
4	R103	8,07%	Tegenvallende uitkering gemeentefonds (AU)	0	2.100
5	R98	6,17%	Meer gebruik van voorziening jeugdzorg	0	1.000
Top 5		**73,43%**			
Overig		26,57%	Diverse risico's zie bijlage		

Toelichting risicoprofiel

Zoals eerder genoemd is risicomanagement geen exacte wetenschap maar draait om beredenering en inschatting. Een risicoprofiel is altijd een momentopname en aan verandering onderhevig. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2026 en het voorliggende risico profiel, is er sprake van diverse economische en maatschappelijke onzekerheden die op termijn mogelijk van invloed kunnen zijn op de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Deze onzekerheden zijn op dit moment nog niet als concrete risico's te vatten en zijn om deze reden niet betrokken bij de berekening van de *benodigde* weerstandscapaciteit. De huidige weerstandsfactor van 8,3 geeft aan dat er een ruime buffer aanwezig is voor het opvangen van eventuele aanvullende tegenvallers.

Onderstaand een korte toelichting op de belangrijkste economische en maatschappelijke ontwikkelingen op dit moment die op termijn mogelijk een direct of indirect van invloed kunnen zijn op de uitvoering van ons beleid.

- **Inflatieontwikkeling** - De inflatie was de afgelopen jaren hoog en dat heeft geleid tot een sterke stijging van de lonen en prijzen. In 2025 is de stijging geleidelijk afgenomen, maar toch is de inflatie nog steeds relatief hoog. Hoewel de huidige inflatieverwachtingen bij de Voorjaarsnota 2025 in de begroting zijn verwerkt, blijft inflatie een onzekere factor. In de toekomst kan aanpassing van de begroting noodzakelijk zijn om loon- en prijsstijgingen op te vangen.
- **Opvang vluchtelingen** - Sinds het begin van de oorlog in Oekraïne vangt Hilversum ontheemden uit Oekraïne op. Volgens de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) mogen Oekraïense ontheemden tot en met 4 maart 2026 in EU-lidstaten blijven. Inmiddels is de RTB door de EU verlengd tot 4 maart 2027. Het uitgangspunt voor de opvang is dat de kosten volledig door het Rijk worden vergoed. Gemeenten kunnen eventuele extra kosten voor opvang declareren bij het Rijk via de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Omdat het Rijk de kosten voor opvang volledig dekt, wordt dit momenteel niet als financieel risico opgenomen in de risicoparagraaf. Eventuele wijzigingen in wet -en regelgeving kunnen daarentegen wel financiële - en beleidsmatige gevolgen hebben voor de gemeente.
- **Project flexwoningen** - De gemeente Hilversum werkt samen met woningcorporaties om flexibele woningen te plaatsen die maximaal 15 jaar op één locatie blijven. Na deze periode moeten de woningen mogelijk verplaatst worden. Als verplaatsing niet mogelijk is, leidt dit tot een volledig afschrijvingsverlies voor de woningcorporaties. De overheid dekt 60% van dit risico, de gemeente 25%, en de woningcorporatie de resterende 15% en de verplaatsingskosten. Indien de woningen na 15 jaar worden verplaatst, vervalt het risico voor de gemeente. Wij

verwachten dat dit realiseerbaar is. Om deze reden is dit project nu niet als financieel risico opgenomen in de risicoparagraaf.

- **Samenvoeging met de gemeente Wijdemeren** – De gemeente Wijdemeren wordt per 1 januari 2027 samengevoegd met Hilversum. Op 1 januari 2026 gaan de ambtelijke organisaties samen. Hoewel deze samenvoeging veel kansen biedt, brengt het ook uitdagingen en financiële gevolgen met zich mee. Het rijk stelt middelen beschikbaar om de samenvoeging te realiseren en op dit moment wordt verwacht dat deze middelen voldoende zijn. Daarom is dit risico/kans niet financieel opgenomen in het huidige risicoprofiel.
- **Vervangingsnoodzaak persleiding riool** - Voor het opstellen van het nieuwe Gemeentelijke Waterplan (GWP) voor de periode 2026-2036 wordt een inspectie uitgevoerd. Deze gegevens zijn noodzakelijk om een helder beeld te krijgen van de kwaliteit en verwachte restlevensduur van de riolen. De eerste inspectieronde heeft inmiddels plaatsgevonden, waarbij is gebleken dat enkele riolen met urgentie vervangen dienen te worden. De kwaliteit van enkele persleidingen blijkt slechter dan verwacht, wat leidt tot een verhoogd risico op schade en hogere onderhoudskosten. Recent is een inspectie uitgevoerd op de asbestcement afvalwaterpersleiding tussen gemaal Diependaal en de aanvoerleiding naar de afvalwaterzuivering (RWZI). Deze leiding verkeert in zeer slechte staat en dient op korte termijn vervangen te worden. De persleiding kruist op meerdere locaties cruciale infrastructuur, waaronder de Oostereind, Diependaalselaan, Soestdijkerstraatweg en spoorverbindingen tussen Hilversum - Utrecht en Hilversum - Amersfoort. De geschatte kosten voor de vervanging van circa 1.800 meter van deze persleiding bedragen ongeveer € 4,8 miljoen (exclusief VAT). Daarnaast zal ook de hoofdpersleiding van gemaal Riebeeck naar de RWZI, die vergelijkbaar materiaal en bouwjaar heeft en een lengte van 850 meter, inzichtelijk worden gemaakt. Deze risico's zijn vlak voor het afronden van de begroting bekend geworden. Door noodzakelijk verder onderzoek is de mogelijke omvang van het risico nog niet kwantificeerbaar en zijn daarom niet meegenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De risico's zijn:
    - Persleiding Diependaalselaan: Het risico op breuk zonder werkzaamheden in de directe omgeving is geschat op 50%, terwijl dit tijdens werkzaamheden kan oplopen tot 80%. De financiële impact bij breuk onder cruciale infrastructuur is aanzienlijk.
    - Persleiding Riebeeck: De risico's zijn vergelijkbaar met die van de Diependaalselaan. Ook hier zijn de financiële gevolgen aanzienlijk. Een nadere specificatie van het risico zal plaatsvinden na de inspectie.

3.2.5 Financiële Kengetallen

Het BBV schrijft sinds 2015 voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen zes kengetallen worden opgenomen. De kengetallen zullen in samenhang worden beoordeeld, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van de gemeente. De financiële positie is geen doel op zich maar moet altijd worden bekeken in samenhang met de totale maatschappelijke opgave van de stad. Het te bereiken maatschappelijke rendement en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij van evident belang. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces en moet het bestuur helpen verantwoorde keuzes te kunnen maken voor de (middel)lange termijn.

Van de Provincie Noord-Holland is een handreiking ontvangen om de kengetallen te kwalificeren aan de hand van signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstest voor 100.000+ gemeenten. De signaleringswaarden hebben de volgende indeling:

Ref.	Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1	Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
2	Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	<90%	90-130%	>130%
3	Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
4	Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
5	Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
6	Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden, wordt aan de categorieën door de provincie geen normering gegeven. Wel meldt de provincie dat over het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Voor de gemeente Hilversum zien de kengetallen er als volgt uit:

Ref.	Kengetal	Jaarrekening 2024	Originele begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1	Netto schuldquote	59%	64%	73%	80%	84%	81%
2	Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	52%	58%	64%	70%	74%	75%
3	Solvabiliteitsratio	25%	23%	19%	21%	20%	22%
4	Grondexploitatie	0,0%	1,5%	2,1%	0,4%	2,2%	1,1%
5	Structurele exploitatieruimte	3,6%	0,5%	0,6%	2,2%	0,9%	1,9%
6	Belastingcapaciteit	98%	97%	91%	91%	91%	91%

1. Netto schuldquote
Betekenis. De netto schuldquote geeft inzicht in de mate waarin de schuldenlast drukt op de exploitatie. De netto schuldquote is het percentage van de netto schuld ten opzichte van de jaarlijkse inkomsten van de gemeente. Het percentage dat hieruit voortkomt, geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Voor dit kengetal geldt: hoe lager, hoe beter.

Beoordeling. Het percentage bedraagt 73% in 2026 en valt daarmee in de categorie ‘minst risicovol’. In de jaren 2026-2029 is een reeks te zien met licht oplopende percentages. Toch valt in de komende jaren dit kengetal nog steeds in de categorie ‘minst risicovol’. De oplopende percentages worden veroorzaakt doordat de vaste schulden vanaf 2026-2028 ieder jaar oplopen, terwijl de inkomsten, waartegen in dit kengetal de schuldenlast wordt afgezet fluctueren. Het kengetal is gestegen ten opzichte van de jaarstukken vanwege een stijging in de schulden.

2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Betekenis. Dit kengetal verschilt maar op één punt van het vorige: in dit kengetal worden uitgeleende gelden buiten beschouwing gelaten. Die komen immers normaal gesproken weer terug naar de gemeente. Bij een groot bedrag aan uitgeleende gelden zal het percentage lager (lees: gunstiger) uitvallen dan het percentage onder 1 hierboven.

Beoordeling. Dit kengetal valt met 64% logischerwijs lager uit dan het vorige en bevindt zich in dezelfde ‘minst risicovol’ categorie. De ontwikkeling van dit kengetal laat hetzelfde verloop zien als de netto schuldquote. Het kengetal is net als het vorige kengetal gestegen ten opzichte van de jaarstukken vanwege een stijging in de schulden en fluctuatie in de inkomsten.

3. Solvabiliteitsratio
Betekenis. De solvabiliteitsratio geeft aan in welke mate het bezit van de gemeente is gefinancierd met eigen vermogen, of, anders gezegd, in welke mate het bezit is afbetaald. Het kengetal geeft aan of de gemeente, als de nood aan de man komt, met de opbrengst van de bezittingen haar schulden kan aflossen. Voor dit kengetal geldt: hoe hoger, hoe beter.

Solvabiliteit is in de private sector van groter belang dan in de publieke sector. Dit komt omdat het voor de private sector een basis is waarop o.a. de leencapaciteit wordt bepaald. Bij publieke organisaties is dat niet het geval. Het college hecht daarom meer waarde aan het kengetal netto schuldquote. Dat kengetal geeft aan in hoeverre de rentelasten en aflossingen binnen de exploitatie kunnen worden opgevangen. Om die reden beschouwen we de solvabiliteitsratio van minder belang en kijken we vooral naar het kengetal netto schuldquote.

Beoordeling. Het percentage in deze begroting is 19% en het kengetal valt daarmee net in categorie C. Daarbij geldt dat dit kengetal enigszins geflatteerd is doordat Hilversum haar balans relatief conservatief gewaardeerd heeft. De activa (het bezit) op de balans is op basis van de historische kostprijs gewaardeerd en daardoor lager gewaardeerd dan de waarde die het nu vertegenwoordigt. Doordat veel activa (het bezit) te laag gewaardeerd is, valt ook automatisch het eigen vermogen te laag uit. Aangezien dit de basis is voor het kengetal, valt dit kengetal altijd te laag (ongunstiger) uit.

De solvabiliteit, het minder representatieve kengetal voor een gezonde financiële huishouding van gemeenten, wordt daarom in combinatie met de ratio weerstandsvermogen beoordeeld. Het streven is om categorie B als minimale norm te stellen voor beide individuele ratio's maar hierbij vooral te kijken naar de onderliggende verhouding. Als de solvabiliteitsratio bijvoorbeeld onvoldoende is en de ratio weerstandsvermogen matig, dan zal de normering van het kengetal financiële verplichtingen onvoldoende zijn. Als de solvabiliteitsratio onvoldoende is en de ratio weerstandsvermogen ruim voldoende, dan zal de normering van het kengetal financiële verplichtingen toch voldoende kunnen zijn. De solvabiliteitsratio is voor de jaren 2026 tot en met 2029 19-22%, valt daarmee in categorie B en wordt daarmee beoordeeld als goed. Aangezien de weerstandsratio als "uitstekend" te kwalificeren valt, beoordeelt het college de uitkomst van de solvabiliteitsratio in samenhang met de weerstandsratio samenhang als goed.

4. Kengetal grondexploitatie
Betekenis. Dit percentage is de uitkomst van de vergelijking van de waarde van onze grondexploitaties met de jaarlijkse inkomsten van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Hoe lager dit percentage is, hoe minder risico de gemeente loopt. Een negatief kengetal betekent dat er op dat moment geen boekwaarde is die moet worden terugverdiend door verkoop van grond en dat de gemeente volgens de actuele kaders geen risico loopt op de voorraden grond.

Beoordeling. De hoogte van dit kengetal voor Hilversum bedraagt in 2026 2,1% en ligt ruim onder het percentage van 20%, die in de handreiking van de provincie als meest gunstige wordt beoordeeld. Ook in de jaren 2026-2029 toont het kengetal een nagenoeg zelfde verloop.

5. Structurele exploitatieruimte
Betekenis. De structurele exploitatieruimte geeft aan in hoeverre de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken. Anders gezegd, een percentage van 0 of hoger geeft aan dat Hilversum geen structurele kosten dekt met incidentele inkomsten.

Beoordeling. Het kengetal is in 2026 0,6%. Het kengetal is goed zolang het niet negatief is. Een negatief getal betekent immers dat structurele lasten ten dele met incidentele baten worden gedekt. Het gevaar daarvan is dat, als die incidentele inkomsten wegvallen, er een gat in de begroting en jaarrekening kan ontstaan.

6. Belastingcapaciteit
Betekenis. Dit kengetal geeft aan hoe de gemiddelde woonlasten in Hilversum zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten. Tot de woonlasten worden gerekend de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Beoordeling. Voor 2026 ligt de uitkomst op 91%. Dat betekent dat de gemiddelde lasten in Hilversum onder het landelijk gemiddelde liggen. Bron COELO gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishoudens met een eigen koopwoning.

Algeheel oordeel
Het BBV schrijft voor: "een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie". Volgens de nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit is het aan het college van burgemeester en wethouders om die beoordeling te geven. Alle kengetallen worden beoordeeld als goed. In combinatie met het weerstandsvermogen, dat als uitstekend wordt beoordeeld, laat dit zien dat de gemeente Hilversum een degelijke financiële positie heeft. De gemeente Hilversum wil haar financiële positie op orde hebben. Hiertoe stelt het college als randvoorwaarden een sluitende begroting, gedegen risicomanagement en een robuuste algemene reserve, waarbij de lasten voor de burger zo min mogelijk stijgen.

Op basis van de in deze begroting opgenomen cijfers beoordeelt het college de "onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie" als *goed*.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we het beheer en onderhoud van onze gemeentelijke kapitaalgoederen. We geven informatie over het onderhoud en investeringen van respectievelijk wegen, riolering, (oppervlakte)water, groen, kantoorgebouwen, onderwijshuisvesting en overig maatschappelijk vastgoed. Deze paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” dient conform het Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 12, lid 2 informatie te geven over het actuele beleidskader, het kwaliteitsniveau en de maatregelen waarmee een kapitaalgoed gedurende de levensduur op een bepaald kwaliteitsniveau wordt gehouden. De uitgaven voor onderhoud worden in de begroting opgenomen en/of er wordt voor onderhoud via de begroting een onderhoudsvoorziening opgebouwd. Om te zorgen voor een compleet beeld over de stand van zaken rondom kapitaalgoederen, gaan wij in deze paragraaf ook in op de maatregelen die gaan over het investeren in kapitaalgoederen.

Met het beheer, onderhoud en vervanging van de kapitaalgoederen is een groot bedrag gemoeid. De kapitaalgoederen zijn een kostbaar bezit. Ooit nieuw aangelegd, verdienen onze kapitaalgoederen nu goed onderhoud en verstandig beheer. Op deze wijze kunnen we de in het verleden gedane investeringen optimaal laten renderen voor onze stad.
Onze kapitaalgoederen zijn meer dan statische objecten. Met bruggen, tunnels, wegen en fietspaden leveren we onder meer een bijdrage aan het thema bereikbaarheid. Met parken en speeltoestellen leveren we een bijdrage aan thema’s als recreatie, biodiversiteit, sport en ontspanning. Met riolering en oppervlaktewater voldoen we niet alleen aan onze zorgplicht om te zorgen voor droge voeten, maar leveren we ook een bijdrage aan volksgezondheid. En met het gemeentelijk vastgoed faciliteren we onze dienstverlening, maar faciliteren we ook onderwijs en de ontmoetingen in de stad.

Vanwege de toename van ambities en noodzakelijke investeringen worden werken in de openbare ruimte steeds complexer. Door middel van integraal stedelijk programmeren gaan we hieraan invulling geven. Stedelijke programmering is een verdere professionalisering van het integraal werken: een werkwijze die stadsontwikkeling als geheel benadert, met oog voor samenhang tussen beleid, beheer en investeringen in straten, wijken en gebieden. Deze programmering helpt bij het formuleren van opgaven, stroomlijnen van realisatie en het maatschappelijk verantwoord investeren.

Uiteindelijk zorgt het gehele ensemble aan kapitaalgoederen voor een leefbare stad en, wanneer we dit goed beheren, een prettig en uitnodigend verblijfsklimaat.

Beleid algemeen

Bepalend voor de omvang van de budgetten is het met de raad afgesproken kwaliteitsniveau. Deze zijn vastgelegd in de vastgestelde beheerplannen. In de in 2024 vastgestelde visie openbare ruimte (Beweging in de openbare ruimte) is uiteengezet hoe we omgaan met de diverse opgaven in de stad. Op deze visie volgt een technische vertaling in een handboek openbare ruimte.

In 2023 heeft de gemeenteraad de beheerplannen openbare ruimte vastgesteld. Dit zijn de beheerplannen voor:

- Bebording en bewegwijzering
- Civiele kunstwerken
- Groen
- Openbare verlichting
- Spelen
- Wegen

In deze beheerplannen hebben we onderbouwd inzichtelijk gemaakt wat de staat is van het areaal. Ook maakt het beheerplan inzichtelijk wat er de komende periode nodig is aan beheer- en onderhoudsmaatregelen. Dit is inclusief het wegwerken van een aantal onderhoudsachterstanden. De beheerplannen kennen een looptijd van vier jaar (2024 tot en met 2027). Voor de uitvoerbaarheid en de toegankelijkheid van de stad, is voor het wegwerken van deze achterstanden soms een langere tijdsperiode aangehouden van vijf of acht jaar. Met het vaststellen van de beheerplannen is het beheer en onderhoud van de openbare ruimte de komende periode bestendigd. In 2027 volgen nieuwe beheerplannen.

Per kapitaalgoed hebben we het kwaliteitsniveau naar passende onderhoudsmaatregelen vertaald en – voor zover nog niet in een beheerplan opgenomen - vastgelegd in een meerjarig onderhoudsprogramma (MOP). Op basis van die beheerplannen en onderhoudsprogramma’s zijn de benodigde middelen in deze paragraaf begroot. In het begrotingsjaar

zelf beoordelen we of de geplande werkzaamheden ook echt noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld aan de hand van uitgevoerde inspecties. Omgekeerd kan het voorkomen dat in een later jaar gepland onderhoud eerder moet plaatsvinden.

De geactualiseerde MOP voor het vastgoed is op 11 december 2024 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. In 2025 heeft de raad meerdere nota's voor het vastgoed vastgesteld, namelijk de actualisatie van het grond- en vastgoedbeleid (nog vast te stellen), routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed (14 mei 2025) en de verduurzaming van het raadhuis inclusief de vloeren (14 mei 2025).

De vervanging en optimalisatie van afgeschreven riolering is geborgd in het Gemeentelijk Watermanagement plan (GWP) 2021-2026. Naast de vervangingsopgave zijn hier maatregelen voor klimaatadaptatie en een duurzame omgang met water in opgenomen. Bij herinrichtingsprojecten wordt regenwater gesplitst van vuilwater inzameling en lokaal geïnfiltreerd in de bodem, dit betreffen zowel ondergrondse - (bijvoorbeeld riolering) als bovengrondse maatregelen. Hiermee dragen we bij aan droogtebestrijding en het verminderen van wateroverlast. Het risico op wateroverlast is groot in meerdere gebieden in Hilversum, hierbij wordt een onderscheid gemaakt in gebieden die gevoelig zijn voor grondwater overlast en gebieden die gevoelig zijn voor regenwater overlast. Om dit te beperken worden waterbergende maatregelen uit het GWP nader uitgewerkt. Het huidige Watermanagement plan loopt tot en met 2026. Om een nieuw voor te leggen plan op te kunnen stellen, wordt begonnen met de evaluatie van het huidige plan. Met als tussenresultaat, mede gelet op de fusie, een beperkte herijking met een looptijd verlenging tot en met 2028.

3.3.1 Wegen

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van de wegen behoren de openbare voorzieningen voor wegverharding, trottoirs, fietspaden, civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, dam- en keerwanden), straatmeubilair (zoals bebording) en openbare verlichting. In Hilversum zijn de volgende voorzieningen aanwezig (in orde van grootte, de precieze aantallen variëren op basis van ontwikkelingen in de stad)::

- Wegen: 350 kilometer
- Fietspaden (vrijliggend): 150 kilometer
- Voetpaden (vrijliggend): 25 kilometer
- Openbare verlichting: 16.000 armaturen
- Kunstwerken: 44 stuks (6 tunnels, 21 bruggen, 2 viaducten 15 overig (steigers, geluidsschermen en grondkerende muren))

Het ambitieniveau van het programma onderhoud wegen van Hilversum is gebaseerd op een landelijk gehanteerd normenstelsel voor rationeel wegonderhoud. Voor de investeringen in wegen houden wij rekening met een goede balans tussen het investeringsniveau en het kwaliteitsbeheer van de openbare ruimte. Het is van belang dat in het kader van veiligheid en leefbaarheid de kwaliteit van de openbare ruimte voor de korte en lange termijn gewaarborgd blijft.

Uitvoering onderhoud

De beheerplannen voor Wegen, Civiele Kunstwerken en Openbare verlichting zijn in 2023 vastgesteld. Uit het beheerplan wegen bleek (zoals reeds bekend) een achterstand in het onderhoud. Deze achterstand zullen we gecombineerd met werkzaamheden aan de riolering in acht jaar van ongeveer 20% terugbrengen naar ongeveer 7%. In 2024 zijn we hiermee gestart en deze aanpak loopt door tot en met 2031. De resterende achterstand van 7 % betekent dat het overgrote deel van het areaal in een goede staat van onderhoud verkeert, met daarnaast een overzichtelijke en beheersbare werkvoorraad. De kwaliteitstoestand van het wegenareaal wordt bovendien elke twee jaar overeenkomstig de landelijk gehanteerde weginspectiemethodiek in kaart gebracht. Op basis van de uitkomsten actualiseren we de uitvoeringsplanning. De eerstvolgende weginspectie staat gepland voor het derde kwartaal 2025.

In 2026 staat Hilversumse Meent en Noordoost op de planning om het achterstallig onderhoud aan te pakken (klein onderhoud elementenverharding). Naast het lopende klein onderhoud hebben we op een aantal locaties ook groot onderhoud gepland:

<u>Onderhoud open verharding (elementen):</u>

- Utrechtseweg
- Jan van der Heijdenstraat
- Jacob van Campenlaan

- Beatrixtunnel
- Vogelpan

Asfalt onderhoud:
- Fransicusweg
- Kapittelweg
- Kerkelandenlaan (van Diependaalselaan tot Franciscusweg)
- Noordermeent

Uitvoering investeringen

In 2026 gaan wij op diverse locaties in Hilversum de wegen vernieuwen. Een deel daarvan wordt integraal in combinatie met het vervangen van de riolering meegenomen. Bij de begroting 2026 wordt voorgesteld om het geplande investeringskrediet voor het vervangen van wegen te verlagen met € 2,1 miljoen en het investeringskrediet voor het vervangen van riolering te verlagen met € 1,5 miljoen. Hiermee passen we de financiële uitgaven aan op de geplande werkzaamheden en het inlopen op de huidige werkvoorraad.

De volgende wegen worden in 2026 vernieuwd:

Wegen in combinatie met riolering
- Gazellestraat
- ‘t Zand
- Hermelijnlaan
- Wolvenlaan tussen nr 113 en 't Zand
- Erfgooiersstraat nr 105 t/m 252 voetpad weg fase 2
- Bosdrift oostelijk riool tussen Goudenregenlaan en Diependaalselaan
- Willem Bontekoestraat (tussen Olivier van Noortstraat en Riebeeckweg)
- Frederik van Eedenlaan
- Staringlaan (tussen Gijsbrecht en Frederik van Eedenlaan)
- Vosmaerlaan (tussen Gijsbrecht en Frederik van Eedenlaan)

Wegen
- Honingstraat (voorbereiding)
- Bosdrift tussen Gijsbrecht en Havenstraat
- Parkeerplaats fase 4 (parkeerplaatsen Prinsenstraat en Geuzenweg 222)

Installaties

De gemeentelijke (elektrotechnische) installaties worden onderhouden/gekeurd conform het door het college vastgestelde handboek installatieverantwoordelijkheid NEN3140 (2022), waarin de veiligheid van E-installaties geborgd is. In 2026 gaan wij, in verband met einde levensduur verschillende installaties vervangen voor de openbare verlichting en de verkeersregelinstallaties.

Openbare verlichting: Sinds 2013 werkt de gemeente Hilversum met een vervangingsprogramma voor de openbare verlichting in de vorm van duurzame LED-verlichting voor de armaturen. Dit programma loopt tot en met 2027. Daarna is het volledige areaal uitgerust met LED-verlichting. De verwachting is dat dit binnen de genoemde periode gerealiseerd gaat worden. Voor 2026 ligt de nadruk op het vervangen van de armaturen (verledden) in de Havenstraatbuurt en de Lieberg.

Verkeersregelinstallaties: In 2026 staan verschillende verkeersregelinstallaties op de planning om te vervangen:
- Diependaalselaan – Eikbosserweg.
- Diependaalselaan – Hilvertsweg.
- Diependaalselaan – Bosdrift.
- Diependaalselaan – Johan de Wittstraat.
- ’s Gravelandseweg – Gerard van Mesdagweg.
- Loosdrechtseweg – Gijsbrecht van Amstelstraat.

Bebording

Sinds 2024 is voor dit kapitaalgoed investeringskrediet beschikbaar. Met de middelen uit het Beheerplan Bebording is begonnen met een CROW-conforme inspectie van alle borden op de doorgaande wegen. In 2025 wordt uitvoering gegeven aan een juridische analyse conform Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994) en Besluit Administratieve Bepalingen inzake het Wegverkeer (BABW). Op basis van de inspectie- en juridische uitkomsten wordt een meerjarig maatregelenprogramma opgesteld. De grootschalige uitvoering start in het begrotingsjaar 2026 en omvat het systematisch vervangen, verplaatsen en toevoegen van borden zodat zij voldoen aan de actuele richtlijnen (RVV 1990, Uitvoeringsvoorschriften BABW en CROW-publicaties). Hiermee wordt de staat van de bebording aantoonbaar op orde gebracht en de rechtsgeldigheid van de verkeersmaatregelen geborgd.

Relevante beleidsnota's

1. Hilversum Buiten handboek Beheer (2009)
2. Visie Openbare ruimte (2024)
3. Beheerplan Wegen (2023)
4. Beheerplan Civiele kunstwerken (2023)
5. Beheerplan bebording en bewegwijzering Hilversum (2023)
6. Beheerplan Openbare verlichting (2023)
7. Mobiliteisvisie (2021) en uitvoeringsagenda mobiliteit (2023)

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

Programma Wegen		Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1	Onderhoudslasten	5.953	5.735	5.912
1	Investeringen wegen	3.815	4.769	4.016
1	Investeringen verlichting	325	373	373
1	Investeringen bebording en bewegwijzering	21	159	159
1	Investeringen bruggen	547	77	
1	Vervangen brugdek 2e kanaalbrug Kortenhoef		362	
1	Investeringen verkeersregelinstallaties	32	495	353
	Totaal	**10.693**	**11.970**	**10.813**

3.3.2 Riolering

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van de riolering behoren alle openbare voorzieningen die aanwezig zijn voor de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Het gaat om riolen, rioolgemalen, bufferbassins en bijkomende voorzieningen. Het Gemeentelijk Watermanagementplan (GWP) 2021-2026 bevat de beleidsuitgangspunten voor de exploitatie van het riool en de financiële consequenties daarvan. In Hilversum zijn de volgende voorzieningen hiervoor aanwezig:

- 491 km rioolleiding, waaronder:
  - 209 kilometer vuilwater (inclusief klein deel verbeterd gescheiden);
  - 208 kilometer regenwater (inclusief klein deel verbeterd gescheiden);
  - 6 kilometer infiltratieriool;
  - 61 kilometer gemengd riool;
  - 11 kilometer persleiding en daarnaast drainageleidingen (bij de Loswal).
- 13.471 inspectieputten
- 705 infiltratieputten
- 91 uitlaten van (verbeterd) gescheiden hemelwaterstelsels
- 60 gemalen voor vuilwater, hemelwater, sportparken, tunnels, randvoorzieningen en opvoergemalen
- 1 externe overstort van gemengd rioolstelsel.

Uitvoering onderhoud

Het onderhoud van het gemeentelijke rioolstelsel omvat onder meer het reinigen, ontstoppen en repareren van riolen en kolken, dagelijks beheer van rioolgemalen en het vegen van straten. Jaarlijks wordt cyclisch een deel (ca. 10 tot 15 %) van het totale areaal aan riolering gereinigd. Alle kolken worden twee keer per jaar gereinigd en gemalen en bergingsvoorzieningen worden eveneens meerdere keren per jaar gereinigd.
Gelijk met het reinigen vinden visuele inspecties plaats, om daarmee een beter inzicht te verkrijgen in de staat van de riolering. In 2025 is gestart om ook de oudere en grote riolen volledig visueel te inspecteren. Daarnaast is er specifieke aandacht voor de inspectie van belangrijke hoofdafvoerleidingen (persleidingen) naar de rioolwaterzuiveringen (RWZI). Met het verkregen inzicht in de staat van de riolering wordt cyclisch de prioritering van de integrale vervangingsopgave opgesteld.

Uitvoering investeringen

Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de vervangingsinvesteringen zijn opgenomen. Vervanging van riool vindt zoveel mogelijk plaats samen met vervanging van de weg. Integraal vervangen levert de hoogste kwaliteit tegen de laagste maatschappelijke kosten.
Vanwege de grote werkvoorraad en complexiteiten van deze werken, is voor 2026 de vervanging van 4,5 kilometer riool opgenomen. Dit is minder dan de beoogde 6,5 kilometer per jaar. Bij de begroting 2026 wordt voorgesteld om het geplande investeringskrediet voor het vervangen van wegen te verlagen met € 2,1 miljoen en het investeringskrediet voor het vervangen van riolering te verlagen met € 1,5 miljoen. Hiermee passen we de financiële uitgaven aan op de geplande werkzaamheden en het inlopen op de huidige werkvoorraad. Omdat de werken in de openbare ruimte steeds complexer worden, is gestart met de Stedelijke programmering (zie inleiding).

Voor 2026 worden de volgende renovatieprojecten voor de riolering aangevraagd:

<u>Riolering vervangen in combinatie met wegen</u>

- Gazellestraat
- ‘t Zand
- Hermelijnlaan
- Wolvenlaan tussen nr113 en 't Zand
- Erfgooiersstraat Nr 105 tm 252 voetpad weg fase 2
- Bosdrift oostelijk riool tussen Goudenregenlaan en Diependaalselaan
- Willem Bontekoestraat (tussen Olivier van Noortstraat en Riebeeckweg)
- Frederik van Eedenlaan
- Staringlaan (tussen Gijsbrecht en Frederik van Eedenlaan)
- Vosmaerlaan (tussen Gijsbrecht en Frederik van Eedenlaan)

<u>Gemalen</u>

- De Meent (voorbereiding)
- Havenkwartier

<u>GWP-opgave Splitsen hemelwater van vuilwater</u>
We constateren dat de besteding van het eerder vrijgegeven krediet achterblijft door de complexiteit van de opgave. Komend jaar gaan we het GWP evalueren en daarbij zullen we onderzoeken hoe we deze opgave naar de toekomst kunnen gaan inrichten. Voor 2026 en verder schuiven we nieuwe aanvragen voor het “Splitsen hemelwater van vuilwater” een jaar door.

<u>GWP-opgave Optimalisatie hemelwaterafvoer openbare ruimte</u>
Dit krediet wordt ingezet voor de aanleg van infiltratievoorzieningen voor hemelwater bij vervangingswerkzaamheden. Dit krediet is aangevuld met de klimaatadaptatie subsidie vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Een groot project dat valt onder deze opgave is de aanleg van een infiltreerde waterberging bij het project “Bosdrift oostelijk riool tussen Goudenregenlaan en Diependaalselaan“.

<u>GWP-opgave Afkoppelen grote dakoppervlakken 1221</u>
Voor Veenshof, Cuypersplein en Swammerdamstraat zijn afkoppelprojecten in voorbereiding en is de geplande start van de uitvoering in 2026.

Relevante beleidsnota’s

1. Gemeentelijk Watermanagementplan 2021-2026

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

Programma Riolering		Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1	Onderhoudslasten	1.344	1.215	1.318
1	Investeringen GWP	2.903	3.325	2.977
1	Splitsen hemelwater van vuilwater	10		
1	Optimalisatie hemelwaterafvoer openbare ruimte	69		341
1	Afkoppelen en infiltreren grote daken postcode 1221	24		389
1	Hemelwaterriool Oude Loosdrechtseweg	16	315	
1	Waterberging 1221 Minckelerstraat (Overdekte gracht)	38		
	Totaal	**4.404**	**4.855**	**5.025**

3.3.3 Water

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van water behoren de oeverbeschermingen van alle openbare oppervlaktewateren en vijvers in de stad. Het beheer van een groot deel van oppervlaktewaterenlichamen is in 2024 overgedragen aan het waterschap Amstel Gooi en Vecht. Hiertoe behoort het beheer van de capaciteit, het peil, de waterkwaliteit en de waterbodem. De gemeente en het waterschap hebben hiervoor een samenwerkingsovereenkomst ondertekend welke per 1 januari 2024 is ingegaan. Het waterschap stelt een Watergebiedsplan Hilversum op in samenwerking met de gemeente, waarin het beheer verder wordt uitgewerkt.

Uitvoering

In de overeenkomst met het waterschap is ook opgenomen dat beide partijen samenwerken aan de kwaliteitsimpuls van de Oude Haven, de voorbereiding hiervan loopt. De financiële gevolgen van o.a. baggeren en bronmaatregelen worden nog in beeld gebracht. Een belangrijke maatregel ten behoeve van de kwaliteitsimpuls Oude Haven is het verminderen van eventuele emissies vanuit de omgeving. Voor de bekostiging van het opsporen van vuilwateraansluitingen op het hemelwaterriool (foutaansluitingen) rondom de Oude Haven (Schrijverskwartier en Boomberg) wordt deels gebruik gemaakt van de subsidie van het waterschap voor KRW-maatregelen. De gemeente en waterschap hebben hiervoor de ‘Samenwerkingsovereenkomst KRW goede stedelijke waterbeheerpraktijk’ ondertekend.

Uitvoering investeringen

Het vervangen van beschoeiingen en onderhoud van sluizen verloopt via het investeringsprogramma. Voor 2026 staat de vervanging van de beschoeiing voor het sportpark Loosdrecht op het investeringsprogramma.

Relevante beleidsnota’s

1. Meerjarenprogramma onderhoud beschoeiingen/oevers (2019)
2. Gemeentelijk Watermanagementplan (GWP) 2021-2026
3. Beheerplan Civiele kunstwerken (2023)

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

Programma Water		Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1	Onderhoudslasten	241	185	259
1	Investeringen sluizen	175		
1	Investeringen vervangen beschoeiing	605	424	424
	Totaal	**1.021**	**609**	**683**

3.3.4 Groen

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van groen behoren de plantsoenen, bomen, muren, hekken, banken en speeltoestellen in de openbare ruimte. In Hilversum beheren we (in orde van grootte, de precieze aantallen variëren op basis van ontwikkelingen in de stad):

- Groen (gras, plantvakken en bospercelen): ruim 200 hectare
- Bomen: 35.000
- Prullenbakken: 1.000
- Banken: 650
- Speelplekken: 175
- Speeltoestellen: 750

In het beheerplan Groen 2024-2027 (vastgesteld in 2023) zijn de maatregelen voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen en de bomen vastgesteld. Dit beheerplan omvat zowel het onderhoud (exploitatie) als de vervanging (investeringen) van het openbaar groen.

De ambitie van de gemeente Hilversum is een structureel gezond, divers bomenbestand. Om dit te bereiken, voert de gemeente jaarlijks een VTA (Visual Tree Assessment) inspectie uit. De resultaten worden opgenomen in het programma Boomverzorging. De afgelopen jaren werden gekenmerkt door een toename van de Eiken Processie Rupsplaag en de Kastanjebloedingsziekte. Tevens zien we een toename in ziekten en plagen. Stormen hebben meer invloed op een ouder bomenbestand, zeker in een zomerperiode wanneer de bomen vol in het blad staan. De bestaande groene kwaliteiten van Hilversum zijn de basis voor het realiseren van een bio-diverse en klimaatadaptieve openbare ruimte. De in 2023 vastgesteld beheerplan Groen speelt hierop in om de beleidsdoelen zoals opgenomen in het programma Groen te bestendigen. In het algemeen laat dit beheerplan zien dat een verhoogde inzet benodigd is.

De gemeente kiest voor goede en veilige speeltoestellen volgens het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen en zorgt dat de speelvoorzieningen voldoen aan de Europese normen. De speelvoorzieningen worden periodiek gekeurd en gerepareerd zodat geen risico’s worden genomen met de veiligheid van de gebruikers van de speelvoorzieningen. In 2023 heeft u het beheerplan Spelen vastgesteld. Uit dit beheerplan kwam naar voren dat we momenteel te maken hebben met een vervangingspiek. In deze beheerplanperiode willen we deze vervangingspiek meer gaan spreiden, zodat we toewerken naar een ideale jaarlijkse situatie en op termijn een meer gelijkmatig verloop van het investeringskrediet. Met het vaststellen van de Visie openbare ruimte zijn ook middelen beschikbaar gesteld om een transitie zichtbaar te maken naar spelen, bewegen en ontmoeten. De verdere uitwerking hiervan krijgt steeds meer vorm, maar niet iedere speelplek leent zich voor omvorming naar een beweeg en ontmoetingsplek. Deze ontwikkeling gaat vooral om speelplekken die meer een buurtfunctie vervullen.

Uitvoering onderhoud

Onderhoudswerkzaamheden aan groen en bomen worden uitgevoerd conform het onderhoudsbestek groen. Voor sommige werkzaamheden is een bepaalde frequentie voor het onderhoud vastgesteld. Andere werkzaamheden worden getoetst op een vooraf overeengekomen beeldkwaliteit en ambities opgenomen in het programma Groen zoals ecologisch maaibeheer ter bevordering van de biodiversiteit.

Uitvoering investeringen

Bij het uitvoeren van investeringen wordt zoveel mogelijk gekozen voor een integrale benadering. Waar mogelijk stemt de gemeente de werkzaamheden aan het groen af met gelijktijdige werkzaamheden aan infrastructurele werken zoals het vervangen afgeschreven wegen, rioleringswerkzaamheden en andere projecten. Het kan ook voorkomen dat grotere renovatiewerkzaamheden aan groen apart worden uitgevoerd, omdat de levensduur van het groen niet altijd dezelfde is als die van riolen en andere infrastructurele voorzieningen.

De kastanjebomen binnen het gemeentelijk bomenbestand kampen al enige tijd met de kastanjebloedingsziekte. Uit inventarisatie is gebleken dat ruim 300 bomen zijn aangetast. Vanaf 2023 zijn we begonnen de aangetaste bomen vervangen. Deze aanpak loopt door tot en met 2027.

In 2026 worden onder meer de volgende locaties in het openbaar groen gerenoveerd:

Plantsoenen:

- Lutherhof NW zijde
- Janseniushof hofje
- Rotonde Diepend.laan/ Zeverijnstraat
- Rotonde Diepend.laan/ Loosdr.weg
- Marterlaan
- Admiraal de Ruyterlaan middenberm
- Bosdrift
- Krekelmeent Hofjes
- Bijenmeent 21/G1
- Vlindermeent 105-107
- Zuidermeent plein
- Biezenmeent 5
- Simon Stevinweg
- Anthony Fokkerweg
- Liebergerweg
- Daltonstraat
- Pieter de Hooghlaan
- Centrum
- Zuid

Bomen

De investeringen op het gebied van bomen worden bij voorkeur afgestemd op riolering en wegen.

- Wijk Noord- Noordwest
- Wijk Oost
- Wijk Centrum Zuidoost
- Wijk Zuid

Speelvoorzieningen

Voor 2026 worden op de volgende locaties speelvoorzieningen gerenoveerd (*gecombineerd met het uitvoeringsprogramma Groen):

- Heuvellaan 20-3
- Neuweg park (Project)
- Augustinushof 43-57* & 56*
- Anthonius Brouwerstraat 60*
- Zinniastraat 5
- Den Ool 1/35*
- Fabritiusschool (Gabriel Metsulaan)
- Charley Tooropstraat (oost en west)
- Mierenmeent 7-9
- Van Leeuwenhoekstraat 112
- Kroosmeent 31*

Relevante beleidsnota's

1. Visie Openbare ruimte (2024)
2. Impuls voor extra groen (2016)
3. Speeltuinbeleid van Hilversum 2008 – 2015
4. Beheerplan Groen (2023)
5. Beheerplan Spelen (2023)
6. Programma Groen Hilversum 2040 (2023)

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

Programma Groen		Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1	Onderhoudslasten	5.691	5.901	5.942
1	Investeringen speelvoorzieningen	318	657	741
1	Investeringen groenvoorzieningen	139	324	341
1	Instandhouding bomen	95	288	329
1	Investeringen aanpak kastanjebloedingsziekte	0	228	228
	Totaal	**6.243**	**7.398**	**7.581**

3.3.5 Kantoorgebouwen

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van de kantoorgebouwen behoren de panden voor de huisvesting van de gemeente zelf. Het betreft de kantoorgebouwen: Het raadhuis aan het Dudokpark, de kantoorvilla en het stadskantoor aan de Oude Enghweg 21 en 23 en de gemeentewerf op de 1e Loswal. Het kantoor aan de Wilhelminastraat 1 wordt voor het Sociaal plein gehuurd.

Voor de gebouwen in eigendom zijn door een extern bureau meerjarige onderhoudsplannen opgesteld, de zogenoemde MOP´s. De gemeente actualiseert de MOP's tenminste eens in de vier jaar. Jaarlijks wordt voor de MOP´s een vast bedrag aan een voorziening gedoteerd waaruit alle toekomstige onderhoudslasten kunnen worden betaald.
Op 11 december 2024 heeft de raad de meerjarige onderhoudsplannen 2024-2033 en bijbehorende onderhoudsvoorzieningen vastgesteld. In de voorjaarsnota 2025 hebben wij de dotaties aan de onderhoudsvoorziening voor de periode 2026 e.v. geactualiseerd.

Het verduurzamen van het eigen vastgoed waar onze kantoorgebouwen deel van uitmaken is een belangrijke opgave in ons duurzaamheidsbeleid. Om een gedeelte van het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen heeft de raad op 14 mei 2025 (de routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed) een krediet beschikbaar gesteld. In de periode 2026 – 2030 worden 31 panden verduurzaamd. In 2026 starten we met de eerste 5 panden. Verder is uit onderzoeken naar voorgekomen dat de wapening in de vloeren van het raadhuis aan het roesten is. De raad heeft eveneens op 14 mei 2025 (Aanpak herstel constructieve vloeren en verduurzaming raadhuis) een krediet beschikbaar gesteld voor het herstel van de vloeren. De voorbereiding voor het herstel van de vloeren worden in 2026 voortgezet om in 2028 daadwerkelijk te kunnen starten met deze werkzaamheden.

Uitvoering eigenaarsonderhoud/gebruikersonderhoud (dagelijks onderhoud)

Gebruikersonderhoud:
Uit het exploitatiebudget van het gebruikersonderhoud wordt het volgende dagelijkse onderhoud voor de kantoorgebouwen betaald:

- Elektrotechnische installaties (lichtinstallatie en gebouwbeheersysteem)
- Werktuigbouwkundige installaties (verwarmingsinstallaties, luchtbehandeling- en ventilatie, koelinstallaties
- Sanitaire installaties (hemelwaterafvoer, riolering, waterinstallaties en sanitair)
- Overige installaties (lift-, de beveiligings- en de brandmeldinstallaties van de gebouwen).
- Binnen schilderwerk.

Voor het dagelijkse-/gebruikersonderhoud is voor de kantoorgebouwen aan de Oude Enghweg 21 en 23 een budget in de exploitatie beschikbaar van € 407.000 en voor de locaties 1e Loswal en Wilhelminastraat is resp. € 99.000 en € 27.000 opgenomen voor het gebruikersonderhoud.

Eigenaarsonderhoud:
Het eigenaarsonderhoud wordt bekostigd uit de voorziening Onderhoud ambtenarenhuisvesting. In 2026 wordt daarvoor € 654.000 aan de voorziening voor het onderhoud aan de kantoorgebouwen toegevoegd.

Raadhuis Dudokpark 1
Jaarlijks wordt aan de hand van een schouw bepaald wat wij dat jaar gaan uitvoeren en wat wij eventueel door kunnen schuiven naar latere jaren. Ook het naar voren halen van later geplande werkzaamheden komt voor, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van efficiëntie. Het geplande eigenaarsonderhoud voor 2026 bestaat voornamelijk uit vervanging van de schachttoegangen en signaleringen. Daarnaast is een gedeelte van het eigenaarsonderhoud voorzien voor klachten en de monumentenwachtrapportage. Werkzaamheden, die voor nu doorgeschoven kunnen worden, zoals groot schilderwerk, vervanging van kozijnen zullen worden gecombineerd met het herstel van de vloeren en het verduurzamen van het raadhuis.

Op 14 mei 2025 geeft de gemeenteraad een krediet van € 7.640.000 beschikbaar gesteld voor het herstellen van de (risico) vloeren van het Raadhuis, het treffen van arbo-maatregelen en als duurzaamheidsmaatregel vloerverwarming te integreren in de nieuwe vloeren. Tegelijk worden verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd, zoals:

- Het isoleren van de vloeren, daken, gevels en het toepassen van geïsoleerd glas en eventueel kozijnen.
- Installatie van 164 zonnepanelen.
- CO2-gestuurde ventilatie in de trouwzaal.
- Vervanging van het warmtesysteem door een warmtepomp met WKO en vloerverwarming.

De voorbereiding neemt minimaal 2 jaar in beslag. Na afronding van de voorbereiding worden de werkzaamheden vanaf 2028 uitgevoerd, met een streefperiode van maximaal 3 jaar.

Stadskantoor Oude Enghweg 23
Het geplande eigenaarsonderhoud voor 2026 bestaat o.a. uit het vervangen van de keukenblokken en de luchtbehandelingskasten. Deze onderhoudswerkzaamheden aan de luchtbehandelingskasten worden in combinatie met de wettelijk verplichte energiebesparende maatregelen conform de Erkende Maatregelenlijst energiebesparing (EML) uitgevoerd. De uitvoering van de energiebesparende maatregelen zijn gekoppeld aan vervangingswerkzaamheden conform het MOP, zodat ze op natuurlijke momenten worden uitgevoerd. Daarmee worden kosten gereduceerd en ontstaat synergie in begroting, planning en realisatie.

Kantoorvilla Oude Enghweg 21
Voor 2026 bestaat het geplande eigenaarsonderhoud uit het vervangen van het monumentale glaswerk en schilderwerkzaamheden aan de houten kozijnen. Daarnaast zijn er ook kleinere onderhoudswerkzaamheden die zullen worden beoordeeld en uitgevoerd volgens het MJOP (en die voortvloeien uit calamiteiten).

Huisvesting 1e Loswal
Voor 2026 bestaat het geplande eigenaarsonderhoud uit het vervangen van de vuilwaterpomp en werkzaamheden die zullen worden beoordeeld en uitgevoerd volgens het MJOP (en die voortvloeien uit calamiteiten).

Huisvesting afdeling Werk, Inkomen en Zorg
Voor de huisvesting van de afdeling Sociaal Plein wordt een pand gehuurd aan de Wilhelminastraat. Het geplande dagelijkse onderhoud bestaat uit diverse kleine onderhoudswerkzaamheden. Op 1 januari 2026 fuseren gemeente Wijdemeren en gemeente Hilversum ambtelijk. Om de overkomende ambtenaren vanuit gemeente Wijdemeren te kunnen huisvesten is er extra kantoorruimte in het gebouw aan de Wilhelminastraat 1 gehuurd.

Uitvoering investeringen
Voor 2026 zijn geen investeringen voor de kantoorpanden voorzien.

Relevante beleidsnota's
1. Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties;
2. Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed;
3. Aanpak herstel constructieve vloeren en verduurzaming raadhuis.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

Programma	Kantoorgebouwen	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
4	Onderhoudslasten (raadhuis, stadskantoor, kantoorvilla)	450	362	407
4	Onderhoudslasten (locatie Loswal, Wilhelminastraat)	82	76	126
4	Investeringen	129		
4	Investeringen duurzaamheid	163		
4	Toevoeging voorziening onderhoud	654	611	654
	Totaal	**1.478**	**1.049**	**1.187**

3.3.6 Onderwijshuisvesting

Beleid
Tot de kapitaalgoederen van de onderwijshuisvesting behoren de schoolgebouwen en gymzalen. De verantwoordelijkheid voor het dagelijks onderhoud van de schoolgebouwen valt niet onder de gemeente, maar onder de schoolbesturen. De gemeente onderhoudt dertig onderwijsgebouwen: achtentwintig gymnastieklokalen, één schoolgebouw in eigendom en één voorzieningen gebouw.

Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak voor de gemeente. Voor (ver)nieuwbouw en het uitbreiden van de onderwijshuisvesting stelt de gemeente investeringsbudgetten beschikbaar. Via het investeringsprogramma legt de gemeente vast welke investeringsbudgetten er in de komende vier jaar voor onderwijshuisvesting beschikbaar zijn. In april 2024 heeft de raad ingestemd met het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting. Daarin zijn de investeringen gepland voor de onderwijshuisvesting voor de komende 16 jaar. Alle plannen in deze periode voor (ver)nieuwbouw en uitbreiding van schoolgebouwen zijn daarin opgenomen. Het plan is tot stand gekomen in samenwerking met alle Hilversumse schoolbesturen. De raad wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang van het IHP.

Het dagelijkse onderhoud en het levensduur verlengend onderhoud van de scholen zijn taken van de schoolbesturen. De schoolbesturen hebben de mogelijkheid om te investeren in het verduurzamen van de schoolgebouwen mits de terugverdientijd redelijk is. De kosten voor het verduurzamen van de schoolgebouwen zijn voor het schoolbestuur. Incidenteel kan daarvoor aanspraak worden gedaan op rijks- en provinciale subsidies.

Voor het onderhoud van de gymlokalen in het primair onderwijs (gemeentelijke taak) is een onderhoudsvoorziening ingesteld om de kosten van het geplande levensduur verlengende onderhoud gelijkmatig over tien jaren te spreiden. Aan deze voorziening wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd om de gymzalen op het vereiste niveau te houden/krijgen.
Op 11 december 2024 heeft de raad de meerjarige onderhoudsplannen 2024-2033 en bijbehorende onderhoudsvoorzieningen vastgesteld. De financiële effecten daarvan zijn verwerkt in de begroting 2024 en verder. De onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken. Hiermee geven we een realistisch en actueel beeld van de lasten voor het onderhoud. Bij de jaarrekening 2024 zijn de benodigde dotaties aan de voorzieningen MOP geactualiseerd voor de werkelijke prijsstijgingen van 2024 en met de verwachte prijsstijgingen voor de komende planperiode 2025 tot en met 2034.

Uitvoering onderhoud

Het eigenaarsonderhoud wordt gefinancierd uit de voorziening onderhoud gymlokalen/schoolgebouwen. In 2026 wordt € 275.000 aan deze voorziening toegevoegd. In het meerjarig onderhoudsplan zijn in 2026 voor de volgende gymzalen werkzaamheden gepland:

- Schuttersweg 36: vervangen kunstof dakafwerking.
- Gijsbrecht van Amstelstraat 4, vervangen bitumen dakafwerking en keramische pannen.

Uitvoering investeringen

In het investeringsprogramma staan voor 2026 onder andere onderstaande investeringen geraamd:

- Lorentzschool (uitvoering)
- Groot Goylant (voorbereiding)
- Fabritiusschool (voorbereiding)

Relevante beleidsnota's

1. Integraal Huisvesting Plan (IHP) 2024-2039
2. Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Hilversum 2022
3. Onderwijs huisvestingsprogramma 2025
4. Meerjarige onderhoudsplanning 2024-2033

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

Programma	Onderwijshuisvesting	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
2	Investeringen	5.013	44.396	11.212
2	Toevoeging voorziening onderhoud	275	250	275
	Totaal	**5.288**	**44.646**	**11.487**

3.3.7 Overig maatschappelijk vastgoed

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van het maatschappelijk vastgoed behoren de buitensportaccommodaties, de panden voor sociale, culturele en welzijnsdoeleinden, kinderopvang, sporthallen, het zwembad, begraafplaatsen, parkeergarages en overige panden.

Aantal objecten/gebouwdelen met voorzieningen groot onderhoud:

- 5 parkeergarages
- 7 gebouwen begraafplaatsen
- 3 gebouwen cultureel vastgoed
- 5 sportaccommodaties/37 sportvelden
- 31 overig vastgoed
- 12 buurt- en clubhuizen/kinderopvang

Het bezit van maatschappelijk vastgoed is een kerntaak van de gemeente. Op basis van strategische, juridische en financiële overwegingen heeft het college bepaald welke objecten de komende jaren verkocht kunnen worden (zie alinea Verkoop vastgoed).

Voor de gebouwen in eigendom zijn door een extern bureau meerjarige onderhoudsplannen opgesteld, de zogenoemde MOP´s. De gemeente actualiseert de MOP's tenminste eens in de vier jaar. Jaarlijks wordt voor de MOP´s een vast bedrag aan een voorziening gedoteerd waaruit alle toekomstige onderhoudslasten kunnen worden betaald. De onderhoudsplannen worden jaarlijks voor werkelijke en verwachte prijsstijgingen geactualiseerd. Hiermee geven we een realistisch en actueel beeld van de lasten voor het onderhoud. Op 11 december 2024 heeft de raad de meerjarige onderhoudsplannen 2024-2033 en bijbehorende onderhoudsvoorzieningen vastgesteld. De financiële effecten daarvan zijn verwerkt in de begroting 2024 en verder. De onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken. In de voorjaarsnota 2025 hebben wij de dotaties aan de onderhoudsvoorziening voor de periode 2026 e.v. geactualiseerd. Hiermee geven we een realistisch en actueel beeld van de lasten voor het onderhoud.

Verkoop vastgoed

Bij het vaststellen van de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen 2024-2033 is een nieuwe lijst met 17 te verkopen objecten vastgesteld. In 2025 staan acht objecten gepland om afgestoten te worden. Het college heeft op 16 juli 2024 ingestemd met "Bestuursopdracht Richtinggevend Kader Maatschappelijke Voorzieningen". In dit voorstel is besloten om de verkoop van objecten met een maatschappelijke bestemming aan te houden. Het gevolg is dat objecten met een maatschappelijke bestemming voorlopig niet zonder meer verkocht gaan worden. Van de resterende 9 objecten worden er daarom 4 niet verkocht. De andere 5 objecten worden pas na 2026 verkocht. De latere verkoop heeft te maken met het wijzigingen van de bestemming of verkrijgen van vergunningen. Na het wijzigen van de bestemming of het verkrijgen van de vergunningen worden de objecten zo snel mogelijk op de markt gezet.

Uitvoering onderhoud

Met de meerjarige onderhoudsplannen richt de gemeente zich op het sober en doelmatig in stand houden van het maatschappelijk vastgoed. Om de onderhoudslasten gelijkmatig over de jaren te verdelen zijn onderhoudsvoorzieningen ingesteld. Hieraan voegen we in 2026 bedragen toe van in totaal € 2,784 miljoen. In de meerjarige onderhoudsplannen zijn voor 2026 onder andere voor de volgende panden werkzaamheden gepland:

<u>Parkeergarages</u>
Het eigenaarsonderhoud wordt gefinancierd uit de voorziening Onderhoud parkeergarages. In 2026 wordt € 474.000 aan deze voorziening toegevoegd. In 2026 worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:
- Gooiland, Koningshof 1, vervangen van het rolhek en de axiaalventilatoren.
- Gooische Brink, Brinkweg 1, vervangen van de armaturen.
- Huygensstraat 43, vervangen automatische schuifdeur en de axiaalventilatioren.

<u>Begraafplaatsen</u>
Met ingang van 1 augustus 2016 is de exploitatie en het beheer van de begraafplaatsen/crematorium overgedragen aan de Stichting Begraafplaatsen en Crematorium Hilversum. De gemeente blijft echter eigenaar van de panden en daarmee verantwoordelijk voor het eigenaarsonderhoud. De panden worden verhuurd aan de Uitvaartstichting. Op 6 mei 2024 is een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Hilversum en het Kerkgenootschap Nederlandse Israëlitische Gemeente te Hilversum getekend. In de overeenkomst is geregeld dat de gemeente het onderhoud voor het Metaheerhuis aan de Vreelandseweg 1 op zich heeft genomen. De jaarlijkse onderhoudskosten voor het Metaheerhuis zijn opgenomen in de op 11 december 2024 geactualiseerde meerjaren onderhoudsplannen.

Het eigenaarsonderhoud wordt gefinancierd uit de voorziening Onderhoud gebouwen begraafplaatsen. In 2026 wordt € 91.000 aan deze voorziening toegevoegd. In 2026 worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:
- Kolhornseweg 13-19, bijwerken van de houten kozijnen.
- Bosdrift 12/12a, vervangen van een onderdeel van de dakafwerking.
- Vreelandseweg 1, vervangen van de combi-ketels.

<u>Cultureel vastgoed</u>
Het eigenaarsonderhoud wordt gefinancierd uit de voorziening Onderhoud cultureel vastgoed. In 2026 wordt € 169.000 aan deze voorziening toegevoegd. In 2026 worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:
- Koninginneweg 44, de Vorstin, vervangen van de vuilwaterpomp.
- Kerkbrink 6, Museum, onderhoud aan de hydraulische lift.

<u>Sporthallen en sportparken</u>
Het eigenaarsonderhoud wordt gefinancierd uit de voorziening Onderhoud sportaccommodaties. In 2026 wordt € 1,45 miljoen aan deze voorziening toegevoegd. In 2026 worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:
- Franciscusweg 6a/Sporthal Kerkelanden, in combinatie met het krediet van de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen (zie onderdeel uitvoering investeringen) worden de atmosferische gasketels en noodverlichtingsarmaturen vervangen. Daarnaast zijn werkzaamheden gepland aan de sportvloer.
- Arena 101/Dudoktribune, vervangen van de vaste zitbanken en schilderwerk.
- Sportpark Berestein, vervangen toplaag veld 7.

- Sportpark Anna's Hoeve, vervangen toplaag veld 2.
- Sportpark Schuttersweg, vervangen toplaag veld 1.

Voor de buitensportaccommodaties zijn vanaf 2020 de vervangingen van (kunst)grasvelden opgenomen in het MOP.

Overige panden

Het eigenaarsonderhoud wordt gefinancierd uit de voorziening Onderhoud overig vastgoed. In 2026 wordt € 279.000 aan deze voorziening toegevoegd. In 2026 worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Vaartweg 63a, vervangen voegwerk aan de buitenwand.

Buurt- en clubhuizen en kinderopvang (jeugd)

Het eigenaarsonderhoud wordt gefinancierd uit de voorziening Onderhoud jeugd. In 2026 wordt € 262.000 aan deze voorziening toegevoegd. In 2026 worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Goudenregenlaan 3, schilderwerk.
- Eikbosserweg 166, schilderwerk.

Relevante beleidsnota's:

1. Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties;
2. Nota actualisatie grond- en vastgoedbeleid.

Uitvoering investeringen

Op 14 mei 2025 heeft de gemeenteraad een netto krediet van € 5.544.000 verleend (waarbij voor een bedrag van € 2.630.000 verleende kredieten zijn herbestemd) voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed om de verduurzamingsdoelen tot 2050 te realiseren. Voor de uitvoering is een vijfjarenplanning opgesteld. Het startjaar is 2026.

Voor 2026 zijn geen investeringen in het vastgoed voorzien.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

Programma	Overig maatschappelijk vastgoed	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1	Investeringen ov maatschappelijk vastgoed (sport)	0		
1	Toevoeging groot onderhoud parkeergarages	474	475	474
2	Toevoeging onderhoud kinderdagopvang/wijkcentra (jeugd)	262	94	262
1	Toevoeging voorziening onderhoud sportaccommodaties	1.450	1.341	1.450
1	Toevoeging voorziening cultureel vastgoed	169	137	169
1	Toevoeging voorziening sluizen, gemalen en recreatie	59	60	53
5	Toevoeging voorziening overig vastgoed	279	406	279
1	Toevoeging voorziening groot onderhoud begraafplaatsen	90	97	91
	Totaal	**2.783**	**2.610**	**2.778**

3.4 Financiering

De gemeente Hilversum heeft verschillende financiële voorschriften en verordeningen die het beheer en de verantwoording van de financiën reguleren. Naast het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO), vereist artikel 212 van de gemeentewet dat de gemeenteraad een financiële verordening vaststelt. In de “Financiële verordening gemeente Hilversum 2024” zijn regels opgenomen met betrekking tot de doelstellingen en richtlijnen van de financieringsfunctie. Voorafgaand daaraan is in 2023 het “Treasurystatuut Hilversum 2023” vastgesteld. Dit statuut dient als kader voor het beheer, toezicht en verantwoording van financiële geldstromen, financiële posities en de daaraan verbonden risico's.

Om de kwaliteit van de Treasuryfunctie te borgen is een Treasury Commissie actief. De commissie bestaat uit een vijftal functionarissen, de afdelingsmanager Interne Advisering, de teammanager Financiën en Control, de Treasurer, de Concern Controller en een externe adviseur.

Onze belangrijkste principes zijn het minimaliseren van risico's en het beperken van financieringskosten. In deze financieringsparagraaf wordt informatie gegeven over de actuele situatie met betrekking tot de financieringsbehoefte in 2026 en verdere jaren.

3.4.1 Beleid

De gemeente hanteert het systeem van totaal financiering. Dit houdt in dat voor de gemeentelijke organisatie als geheel de financieringsbehoefte c.q. het financieringstekort bepaald wordt.
Er wordt dus niet voor iedere investering of grondexploitatie apart geleend. Alle rentebaten en -lasten worden verzameld op het taakveld Treasury en daarna toegerekend aan de gemeentelijke producten op basis van de zogenoemde omslagrente. De verdeling van de rentelasten en rentebaten naar de programma's vindt plaats op basis van het totaal aan activa per programma. Hierdoor worden de programma’s belast naar rato van hun aandeel in de totale activa positie.

De omslagrente voor 2026 wordt berekend door het berekende saldo van rentelasten en rentebaten voor 2026, te delen door de geprognosticeerde boekwaarde van alle activa op 1 januari 2026. De uitkomst van deze berekening voor 2026 komt uit op een percentage van 1,09%. Het is door de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) toegestaan om een omslagrente te hanteren die maximaal 0,5% afwijkt van de werkelijke rente. Het rente omslagpercentage voor 2026 is vastgesteld op 1,1% en is vastgesteld in samenspraak met de Treasurycommissie

3.4.2 Dekking financieringstekort

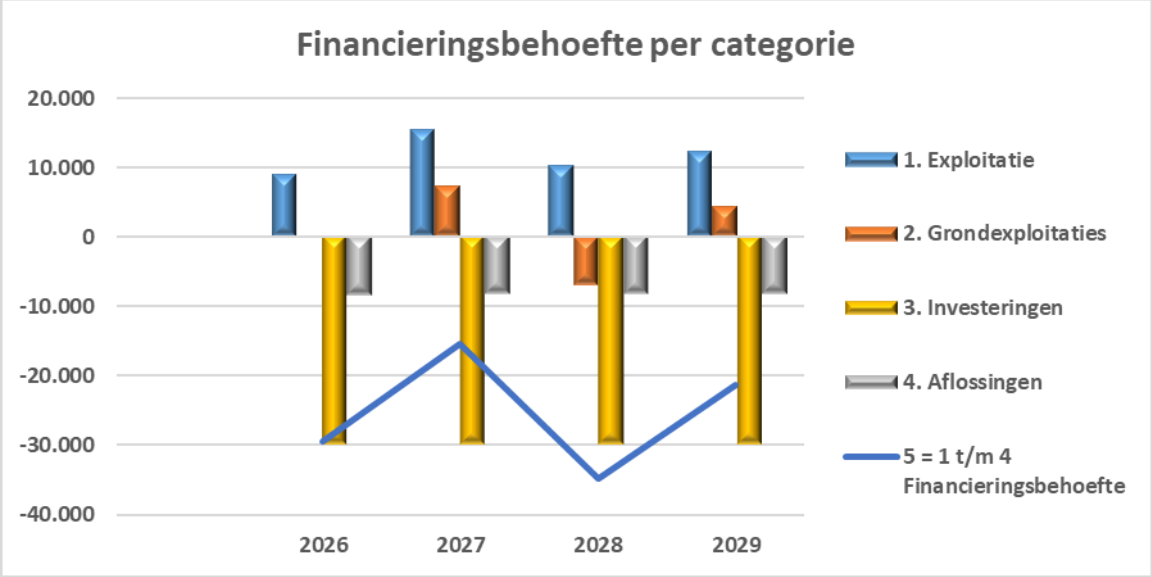
De financieringsbehoefte wordt bepaald door het verloop van alle verschillende kasstromen (inkomsten en uitgaven) van Hilversum per jaar: Zoals de kasstromen vanuit de exploitatie, het investeringsplan, de grondexploitaties en de kasstromen met betrekking tot de financiering. Deze kasstromen lopen door de jaren heen en gedurende het jaar niet altijd synchroon. Daarom is het nodig om de ontwikkeling van het verloop en de omvang van deze kasstromen en daarmee de financieringsbehoefte gedurende het jaar in de gaten te houden, en wanneer nodig, geld te lenen, (kort dan wel lang).

Op basis van de begroting 2026, het investeringsprogramma voor 2026, de uitgaven ten behoeve van openstaande kredieten (kredieten die in het verleden zijn verleend maar nog niet volledig zijn besteed), de uitvoering van de grondexploitaties in 2026 (op basis van de actualisatie 2025), en de aflossingen op bestaande langlopende leningen in 2026 is de financieringsbehoefte voor 2026 berekend op een totaal van € 29 miljoen. Voor meer inzicht in de investeringen wordt verwezen naar paragraaf 3.3 Onderhoud Kapitaalgoederen en 3.7 Grondbeleid.

Met een geprognosticeerde beginstand per 1 januari 2026 van de bestaande leningen van Hilversum van € 190,1 miljoen, aflossingen van € 8,5 miljoen in 2026 en een geraamd bedrag van nieuw aan te trekken leningen ad € 29 miljoen komt daarmee de stand van de langlopende leningen eind 2026 uit op een bedrag van afgerond € 210,6 miljoen. De geraamde financieringsbehoefte voor de komende 4 jaar, op basis van deze begroting, is weergegeven in onderstaand figuur. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in:

1. Het saldo van inkomsten en uitgaven (kasstroom) van de reguliere exploitatie per jaar
2. Het saldo van uitgaven en ontvangsten (kasstroom) van de grondexploitaties per jaar
3. De uitgaven (kasstroom) ten behoeve van de aflossingen op langlopende leningen per jaar
4. De uitgaven (kasstroom) ten behoeve van de investeringen, inclusief de uitgaven t.b.v. openstaande kredieten per jaar
5. Het saldo van alle kasstromen (inkomsten minus uitgaven) samen geeft de prognose weer van het financieringstekort per jaar; het bedrag waarvoor langlopende leningen zullen worden aangetrokken.

Figuur 1 Jaarlijkse financieringsbehoefte 2026-2029 *Bedragen maal € 1.000*

Toelichting figuur 1:

1. De reguliere exploitatie heeft meer inkomsten dan uitgaven.
2. De grondexploitatie “Stationsplein” genereert in 2027 en 2029 inkomsten door geplande verkopen voor woningbouwplannen. In 2028 maakt de grondexploitatie Stationsplein juist deel uit van het financieringstekort vanwege uitgaven ten behoeve van woningbouwplannen.
3. De aflossingen (uitgaven) op bestaande langlopende leningen bedragen € 8,5 miljoen in 2026 en € 8,3 miljoen in 2027, 2028 en 2029.
4. De uitgaven aan investeringen worden geraamd op een bedrag van € 30 miljoen per jaar.
5. Het saldo van 1 t/m 5 vormt het financieringstekort en daarmee de financieringsbehoefte.

Over de ramingen van de investeringsbedragen voor de komende jaren wordt het volgende opgemerkt:

- De praktijk leert dat de realisatie van investeringen blijft de afgelopen jaren structureel achter bij de in de begroting geraamde bedragen. De bedragen genoemd in de jaarschijven van het Investeringsprogramma (IP) worden niet volledig in het genoemde jaar uitgegeven. Als gevolg van fasering ontstaat bij de uitvoering van investeringen verschuivingen van uitgaven naar volgende jaren. De geraamde bedragen in 2026 van het IP worden naar verwachting niet volledig uitgegeven in het jaar 2026 maar deels ook in 2027, 2028, 2029 en verdere jaren. Hetzelfde geldt voor de genoemde bedragen voor de jaren 2027, 2028 en 2029.

Voor wat betreft de raming van de financieringsbehoefte ten behoeve van de investeringen wordt bij het opstellen van de liquiditeitsprognose rekening gehouden met de hierboven genoemde opmerkingen door een aanname te doen over de werkelijke realisatie van investeringen in de komende jaren. In de begroting 2026 gaan we er daarom vanuit dat er in de jaren 2026-2029 jaarlijks voor een bedrag van € 30 miljoen wordt uitgegeven ten behoeve van investeringen.
Het jaarlijkse bedrag van € 30 miljoen sluit daarmee bewust niet aan bij de jaarkolommen zoals opgenomen in het Investeringsprogramma. De doorlooptijd van projecten is afhankelijk van externe -en interne factoren zoals de ambtelijke capaciteit van de gemeente, maar ook uitvoeringscapaciteit van externe partijen en de beperkingen in de openbare ruimte.

De gemeentelijke liquiditeitspositie wordt constant gevolgd en de liquiditeitsprognose wordt wekelijks bijgesteld op basis van de actualiteiten en voortschrijdend inzicht. Op deze manier wordt de liquiditeitsprognose (na afstemming met de portfeuillehouder Financiën) gebruikt om op het juiste moment de omvang van de benodigde financiering te bepalen en aan te trekken. Voor de financiering wordt in de eerste plaats gebruikgemaakt van een doorlopende kredietfaciliteit bij de BNG Bank. Als deze kredietfaciliteit niet voldoende is zal extra financiering moeten worden aangetrokken.

Deze extra financiering kan in de vorm van een langlopende lening maar ook in de vorm van een kortlopende kasgeldlening. Bij het aantrekken van nieuwe financiering gedurende het jaar gelden de volgende uitgangspunten:

- Indien uit de liquiditeitsprognose met voldoende zekerheid blijkt dat de kasgeldlimiet voor langere tijd (> 3 kwartalen) overschreden zal gaan worden zal langlopende financiering (looptijd langer dan 1 jaar) worden aangetrokken.
- Indien uit de liquiditeitsprognose met voldoende zekerheid blijkt dat de kasgeldlimiet voor kortere tijd (< 3 kwartalen) overschreden zal gaan worden zal korte financiering (in de vorm van kasgeldleningen) worden aangetrokken.

Bij de afweging van het invullen van de financieringsbehoefte met korte financiering of langlopende leningen wordt ook rekening gehouden met de actuele rentestand en de langjarige ontwikkeling van de financieringsbehoefte. De Treasury Commssie adviseert de portefeuillehouder financiën bij deze afweging.

3.4.3 Renterisico's, kasgeldlimiet en renterisiconorm

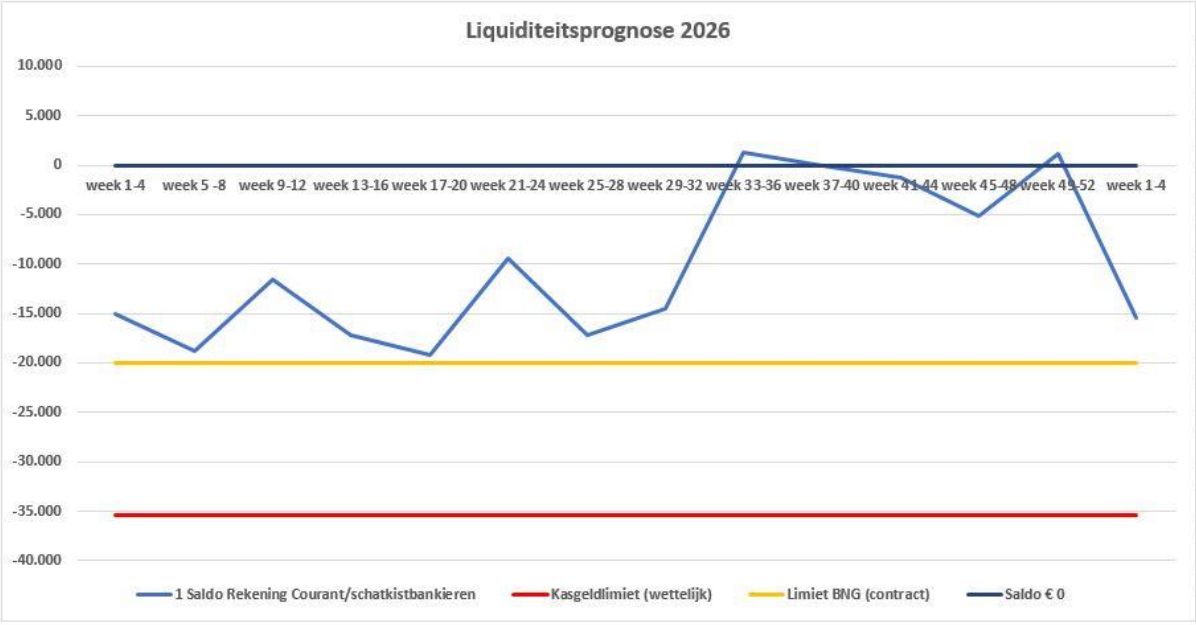
Bij het risicobeheer op de gemeentelijke financiering wordt onderscheid gemaakt in kortlopende financiering en langlopende financiering. Kortlopende financiering (ook wel vlottende schuld genoemd) heeft betrekking op leningen met een looptijd korter dan één jaar.
Leningen met een looptijd langer dan één jaar vallen onder de langlopende financiering.

Renterisico's op korte financiering (kasgeldlimiet)
De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenten hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Hierdoor worden de renterisico's op korte termijn beperkt. De kasgeldlimiet is, conform de Wet Fido, gelimiteerd tot 8,5% van het begrotingstotaal van een gemeente en mag maximaal 3 kwartalen achter elkaar worden overschreden.

Kortlopende financiering kent een relatief groot renterisico. Bij korte looptijden moeten bestaande leningen vaker worden vervangen met steeds opnieuw de onzekerheid over het actuele rentepeil op het moment van aantrekken van de nieuwe lening.

Voor het jaar 2026 bedraagt de kasgeldlimiet € 35,4 miljoen (= 8,5% x € 417 miljoen). Zolang het rentetarief voor kortlopende financiering lager is dan het actuele, of zich naar verwachting ontwikkelende rentetarief voor langlopende financiering, wordt de kasgeldlimiet in beginsel maximaal benut. Afhankelijk van de actuele ramingen van de ontwikkeling van de financieringsbehoefte wordt de kortlopende financiering omgezet in langlopende financiering (zie 3.4.2 Dekking financieringstekort).

Figuur 2 Prognose verloop liquiditeiten 2026 Bedragen maal € 1.000

In de loop van het jaar toont de stand van de korte schuldpositie een wisselend beeld en is deze afhankelijk van het tempo en de fasering van de inkomsten en uitgaven gedurende het jaar. De kredietlimiet bij de BNG Bank is contractueel overeengekomen tot € 20 miljoen met een mogelijkheid tot overschrijding met € 5 miljoen tot een totaal van € 25 miljoen. De kasgeldlimiet ligt voor 2026 op € 35,4 miljoen. De opname van een langlopende lening van € 29 miljoen, zoals genoemd in 3.4.2, is verwerkt in de bovenstaande prognose van de korte schuldpositie.

Eind juni wordt de jaarlijkse declaratie bij het BTW-Compensatiefonds ontvangen. In de grafiek is dat weergegeven met de stijging van de lijn in de maand juli.

Renterisico's op langlopende financiering (renterisiconorm)

Renterisico is de mate waarin het saldo van rentelasten verandert door wijzigingen in het rentetarief op leningen met een oorspronkelijke rente typische looptijd1 van één jaar of langer en heeft betrekking op contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de langlopende schulden.

De wettelijke renterisiconorm bepaalt dat het renterisico jaarlijks een bedrag ter hoogte van maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn.
Hiermee is een maximum gesteld aan het renterisico op het totaal aan jaarlijkse aflossingen en eventuele renteherzieningen van de langlopende leningschuld.
Langlopende financiering wordt in beginsel aangetrokken als het wettelijk maximum voor de kortlopende schuld (kasgeldlimiet) is bereikt en als er sprake is van een structureel langjarig financieringstekort (zie § 3.4.2).

Voor het jaar 2026 bedraagt de renterisiconorm € 83,4 miljoen (= 20% x € 417 miljoen).
Bij het aantrekken van langlopende financieringsmiddelen wordt de looptijd en het aflossingsritme zodanig gekozen, dat het toekomstige renterisico onder de voorgeschreven norm blijft.
Naast de renterisiconorm wordt er gekeken naar de meerjarige financieringsbehoefte.
De looptijden van nieuwe leningen worden daarbij op elkaar afgestemd.
Ook wordt het renterisico verkleind door aflossingen van langlopende leningen over de jaren heen te spreiden.

Tabel 2 Renterisiconorm 2026-2029 Bedragen x € 1.000

	Renterisiconorm en renterisico's van de langlopende schuld 2026 t/m 2029 op basis van de werkelijke leningportefeuille per 31 december 2026	2026	2027	2028	2029
1	Begrotingstotaal 1 januari 2026	417.414	417.414	417.414	417.414
2	Vastgesteld percentage (Wet Fido)	20%	20%	20%	20%
3	**Renterisiconorm (= 1 x 2)**	**83.483**	**83.483**	**83.483**	**83.483**
4	Risico vaste schuld herfinanciering	8.503	8.303	8.303	8.303
5	**Ruimte onder risiconorm (= 3 - 4)**	**74.980**	**75.180**	**75.180**	**75.180**
6	Risico als percentage (= 4/1)	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

De bedragen genoemd op regel 4 zijn de bedragen die in de jaren 2026 t/m 2029 worden afgelost op de lening portefeuille zoals die bestaat per 1 januari 2026. Uit bovenstaande tabel blijkt dat de risiconorm in 2026 en de ook in de jaren 2027 t/m 2029 niet zal worden overschreden. Het huidige renterisico van 2,2% in 2026 is aan te merken als zeer laag ten opzichte van de wettelijke norm van 20%.

Eind 2029 wordt de langlopende lening van € 16 miljoen van de provincie Noord-Holland afgelost. Deze aflossing vereist geen herfinanciering. Gelijktijdig zal Gem-Crailo een eveneens € 16 miljoen grote lening aan de gemeente Hilversum terugbetalen. Beide leningen vloeien voort uit de overeenkomsten die zijn gemaakt bij de overdracht van de gronden van plangebied Crailo. Destijds zijn er afspraken gemaakt over uitgestelde betalingen van de koopsommen tot december 2029.

Vanwege deze specifieke constructie en de gelijktijdige verrekening is het bedrag van € 16 miljoen niet opgenomen in het totaalbedrag op regel 4, kolom 2029. Omdat er geen herfinanciering vereist is vormt deze aflossing van € 16 miljoen geen risico.

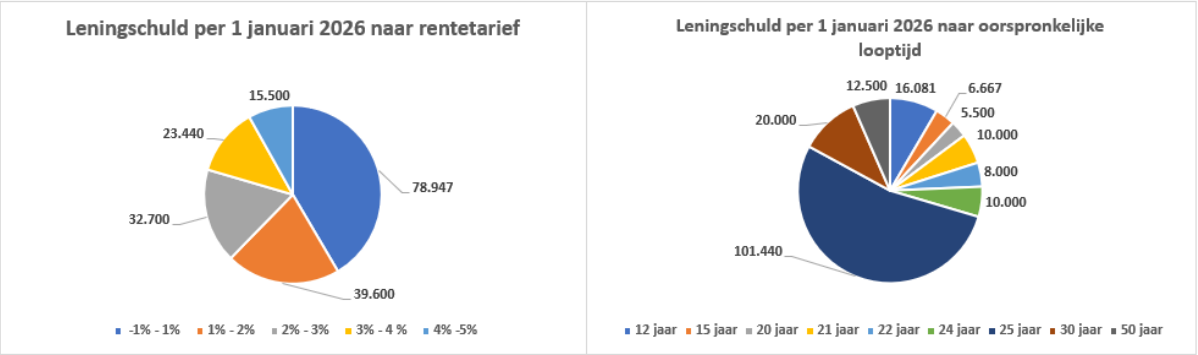
1 De rentetypische looptijd is de periode binnen de totale looptijd van een lening, waarin de rente voor een bepaald deel van de lening vastligt en niet door de geldverstrekker kan worden aangepast.

3.4.4 Profiel huidige leningenportefeuille

Het totaalbedrag aan langlopende leningen per 1 januari 2026 is geprognosticeerd op € 190,1 miljoen, bestaande uit 25 leningen. In de vorige paragraaf is toegelicht dat Hilversum ruim binnen de wettelijke rente risiconorm van 20% blijft. Dit komt omdat het aflossingspatroon van de bestaande leningenportefeuille bewust zo veel mogelijk gespreid wordt over de jaren.

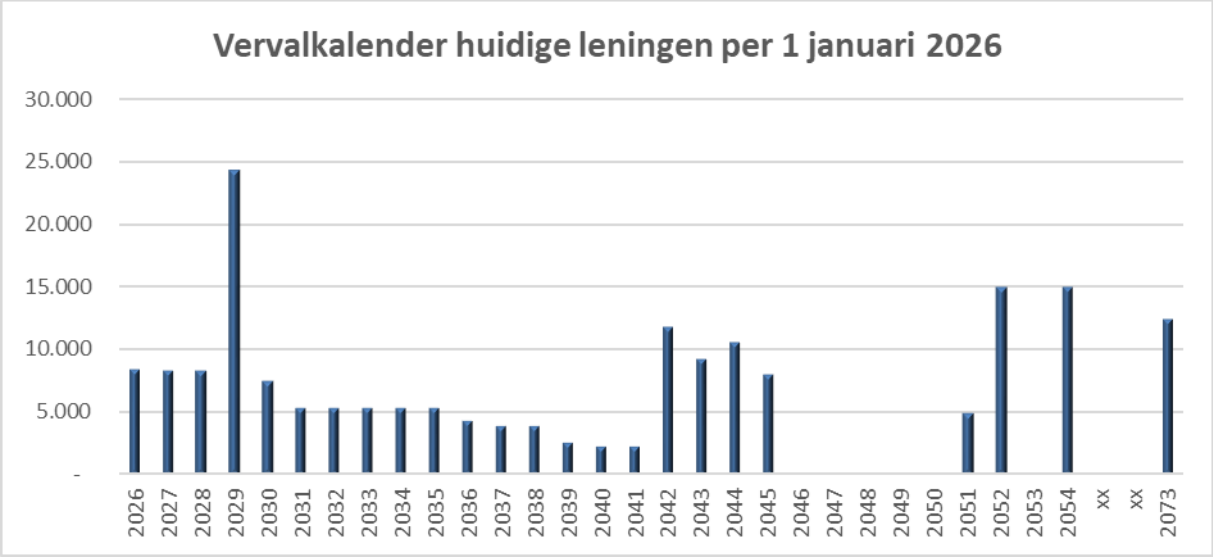
Onderstaand figuur 3 toont de samenstelling van onze leningenportefeuille voor wat betreft rentetarieven en oorspronkelijke looptijden per 1 januari 2026. Hieruit blijkt dat het grootste deel van de geprognosticeerde lening schuld per 1 januari 2026, te weten € 78,9 miljoen, gefinancierd is tegen een rentetarief tussen de -1% en 1%. De rentepercentages op de huidige leningen variëren van -/- 0,24% tot 4,19%. Het gewogen gemiddelde rentetarief van de totale lening schuld per 1 januari 2025 is 1,78%. Daarnaast toont het figuur dat het grootste deel van de geprognosticeerde schuld per 1 januari 2026, te weten € 101,4 miljoen, een oorspronkelijke looptijd heeft van 25 jaar.

Figuur 3 Lening portefeuille verdeeld o.b.v. rentetarief en looptijd Bedragen x € 1.000

Figuur 4 bevat de aflossingsverplichtingen voor de komende jaren op basis van de geprognosticeerde lening portefeuille per 1 januari 2026. De aflossingsverplichtingen in 2026 bedragen samen € 8,5 miljoen. In 2029 is er een aflossingsverplichting van € 24,3 miljoen. Dit betreft aflossingen op reguliere langlopende leningen plus de aflossing van de lening aan de provincie Noord-Holland ad € 16 miljoen. De lening van de Provincie Noord-Holland betreft de uitgestelde betaling van de koopsom Crailo aan de Provincie Noord-Holland. De aflossingsverplichtingen in de jaren 2042, 2043, 2044, 2045, 2051,2052, 2054 en 2073 hebben betrekking op reeds aangetrokken Fixe leningen. Fixe leningen zijn leningen die aan het einde van de looptijd in één keer worden afgelost. In 2026 en ook na 2026 zullen er nieuwe langlopende leningen worden aangetrokken. Deze leningen leiden tot nieuwe aflossingsverplichtingen, deze zijn in onderstaande grafiek nog **niet** opgenomen.

Figuur 4 Vervalkalender huidige langlopende leningen Bedragen x € 1.000

3.4.5 Rente

De rentelasten worden zowel bepaald door de omvang van de schuld (Q) als door de rentetarieven (P) van deze schulden. De rentelasten zijn daarbij P maal Q.

De ontwikkeling van de rentetarieven is onzeker en niet te voorspellen. Een groot aantal factoren heeft invloed op de rentetarieven, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van de economische groei, de inflatie, het rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB) en de geopolitieke toestand in de wereld. Hilversum heeft geen eigen rentevisie maar gaat uit van de huidige rentetarieven. Dat betekent concreet dat de gemeente aanneemt dat alle bekende relevante factoren verdisconteerd zijn in de huidige rentetarieven. De ontwikkelingen van de werkelijke rentetarieven worden blijvend gevolgd en bij het aantrekken van financiering (lang of kort) zal gebruik gemaakt moeten worden van de op dat moment actuele rentetarieven.

De omvang van de schuld (Q) volgt uit de ramingen van de uitgaven en inkomsten zoals weergegeven in paragraaf 3.4.2 Dekking financieringstekort. De geraamde benodigde financiering is grotendeels afhankelijk van de geraamde investeringsuitgaven.

3.4.6 Renteontwikkeling

Rentetarieven langlopende leningen

De BNG Bank geeft dagelijks een indicatie van rentetarieven voor langlopende leningen met verschillende looptijden. De indicatie van de BNG Bank voor Fixe langlopende lening met een looptijd van 10 jaar gedurende de laatste 10 jaar laat het volgende beeld zien.

Figuur 5 Ontwikkeling rentetarieven langlopende leningen vanaf 2015 t/m 6 augustus 2025

Ten opzichte van de jaren 2020, 2021 en 2022 zijn de rentetarieven voor langlopende leningen fors gestegen. Ten opzichte van het jaar 2023 zijn de rentetarieven enigszins gedaald en lijken de rentetarieven zich in 2025 te stabiliseren. De zeer lage en zelfs negatieve rentetarieven in 2020 en 2021 zijn voorbij. Er is sprake van een nieuwe herziene werkelijkheid met als belangrijkste onderliggende drijfveren: de sinds 2020 sterk opgelopen inflatie, het hierop gevoerde monetaire beleid door de Europese Centrale Bank (ECB) en de internationale economische en politieke ontwikkelingen.

Figuur 6 Ontwikkeling rentetarieven langlopende leningen in 2025 t/m 6 augustus 2025

Het rentetarief voor een lening met een looptijd van 10 jaar beweegt zich vanaf januari 2025 - juli tussen de 2,9% en 3,3%. De raming van onze toekomstige rentelasten bestaat uit twee componenten:

- Rentelasten over reeds afgesloten langlopende leningen. De renteverplichtingen voor deze leningen liggen tot en met het einde van de looptijd van de leningen vast.
- Rentelasten over de nog af te sluiten langlopende leningen. De renteverplichtingen voor deze leningen liggen nog niet vast en zijn afhankelijk van de omvang van de af te sluiten leningen en de rentetarieven die gelden voor deze nieuw af te sluiten leningen (kort en lang).

Als vertrekpunt gaan we uit van de 10 jaars rente als referentie voor de ontwikkeling van de langlopende rentetarieven. Begin augustus 2025 was het rentetarief voor een lening met een looptijd van 10 jaar ongeveer 3,2%. Bij de renteraming wordt een bestaande bestendige en prudente gedragslijn gevolgd waarbij voorzichtigheidshalve rekening gehouden wordt met een oplopend rentetarief van 0,25% per jaar voor de komende jaren. In de begroting wordt gerekend met de volgende rentetarieven voor nieuw aan te trekken langlopende leningen.

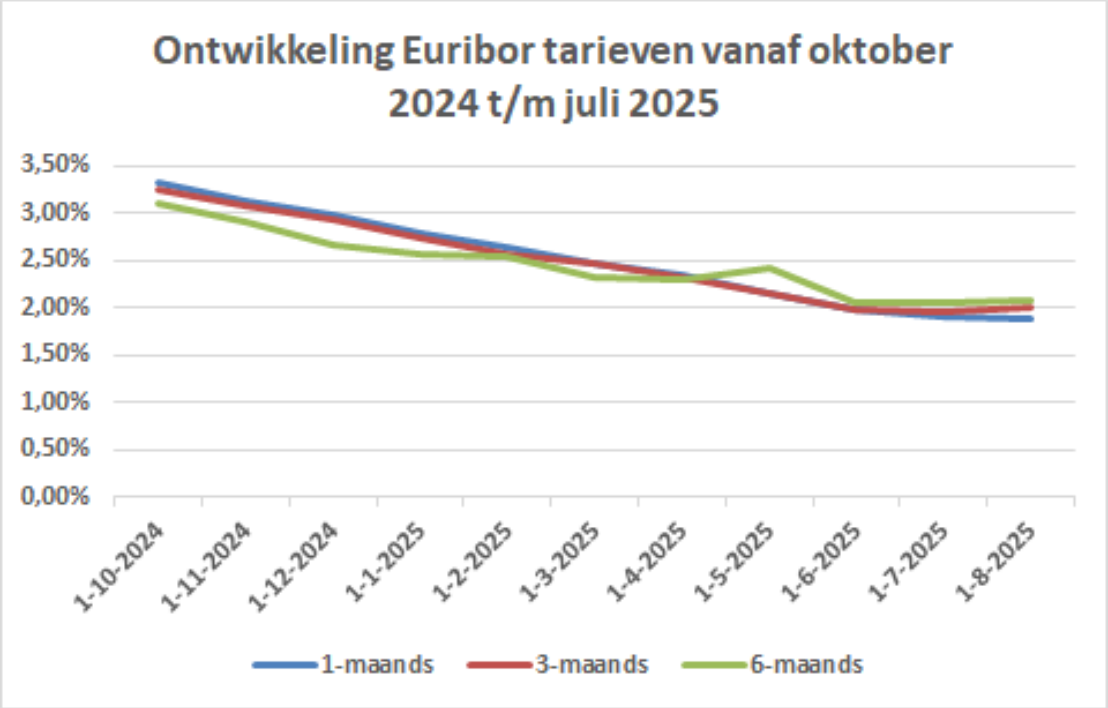
Tabel 2 Raming rentetarieven lange financiering

Raming rentetarieven lange financiering	2026	2027	2028	2029
Financiering langer dan één jaar	**3,20%**	**3,45%**	**3,70%**	**3,95%**

Onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling van de rentetarieven voor kortlopende (kasgeld)leningen weer vanaf oktober 2024 t/m juli 2025.

Rentetarieven kasgeldleningen

Figuur 7 Ontwikkeling Euribor rentetarieven voor kasgeldleningen oktober 2024 tot en met juli 2025

Door het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB), en de daaruit volgende verlagingen van de rentetarieven voor kortlopende leningen, bedoeld om de inflatie te beïnvloeden, zijn de rentetarieven voor kasgeldleningen de laatste maanden aanzienlijk gedaald. Bij de renteraming wordt een bestaande bestendige en prudente gedragslijn gevolgd waarbij voorzichtigheidshalve rekening gehouden wordt met een oplopend rentetarief van 0,05% per jaar voor de komende jaren.

Tabel 3 Raming rentetarieven kasgeldleningen

Raming rentetarieven kasgeldleningen	2026	2027	2028	2029
Kasgeldlening drie maanden	**2,00%**	**2,05%**	**2,10%**	**2,15%**

Rentetarieven kortlopende financiering

Voor 2026 gaan we ervan uit dat de gemeente kort geld met een looptijd korter dan één jaar zal kunnen aantrekken tegen een tarief van 2,10%. Het tarief van de Rekening Courant Faciliteit bij de BNG bank is namelijk gebaseerd op de 1 maands Euribor rente met een opslag van 15 basispunten. In augustus 2025 beweegt het 1 maands Euribor rentetarief zich rond de 1,95%. Dit maakt dat het tarief voor de Rekening Courant Faciliteit bij de BNG Bank voor 2026 wordt ingeschat op 2,10%. (1,95% + 0,15%). Bij de renteraming wordt een bestaande bestendige en prudente gedragslijn gevolgd waarbij voorzichtigheidshalve rekening gehouden wordt met een oplopend rentetarief van 0,05% per jaar voor de komende jaren. In de begroting 2026 is gerekend met de volgende rentetarieven voor het gebruik van kortlopende financiering via de Rekening Courant Faciliteit van de BNG Bank.

Tabel 4 Raming rentetarieven kortlopende financiering

Raming rentetarieven korte financiering	2026	2027	2028	2029
Financiering korter dan één jaar (BNG krediet faciliteit	**2,10%**	**2,15%**	**2,20%**	**2,25%**

Als de kredietfaciliteit van de BNG Bank (tijdelijk) niet voldoende is kan eventueel ook gebruik worden gemaakt van kasgeldleningen. Uitgangspunt bij korte financiering is dat eerst de volledige kredietfaciliteit bij de BNG wordt benut. Voor de wijze waarop het financieringstekort wordt gedekt wordt u verwezen naar 3.4.2 Dekking financieringstekort.

3.4.7 Rentelasten

De rentelasten in 2026 bedragen, gebaseerd op de raming van de financieringsbehoefte en de ramingen van de rentetarieven, afgerond in totaal € 4,3 miljoen. De rentelasten worden vervolgens via een rente omslagpercentage verdeeld over de programma's. Het rente omslagpercentage is voor 2026 vastgezet op 1,1%. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de te verwachten rentelasten in 2026.

Tabel 5 Rentelasten — Bedragen x € 1.000

Rentelasten	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Referentie
Rente gespecificeerd naar:				
- Rente van bestaande langlopende leningen	3.234	3.494	3.218	1
- Rente van nieuw aan te trekken leningen			928	2
- Rente van kortlopende financieringsmiddelen	94	380	210	3
Totaal	3.328	3.874	4.356	

Toelichting rentelasten 2026:

1. De rentelasten op bestaande leningen daalt ten opzichte van de begroting 2025. Dit komt omdat er in 2025 minder is aangetrokken dan geraamd en ook tegen een lager rentetarief dan geraamd.
2. Om het berekende financieringstekort van 2026 af te dekken worden er op basis van de huidige prognose in 2026 naar verwachting nieuwe langlopende leningen aangetrokken voor een totaalbedrag van € 29 miljoen tegen een geraamd rentetarief van 3,2%.
3. Bij de raming van de rente over kortlopende financieringsmiddelen gaan we uit van een gemiddeld gebruik van de kredietfaciliteit van € 10 miljoen tegen een tarief van 2,1%.

Gevoeligheidsanalyse rentelasten

Bij de berekening van de rentelasten wordt uitgegaan van de ramingen van de rentetarieven zoals opgenomen in paragraaf 3.4.7. In tabel 6 wordt een indicatie gegeven van de gevoeligheid van de rentelasten voor stijging van de rentetarieven. In de tabel wordt weergegeven wat de financiële gevolgen zijn als het rentetarief, waartegen de voor de komende begrotingsperiode geraamde benodigde financiering (zie 3.4.2 Dekking Financieringstekort) plaatsvindt, 1% hoger wordt dan het geraamde percentage voor het betreffende jaar zoals vermeld in paragraaf 3.4.7. Deze bedragen verdubbelen bij een 2% hoger rentepercentage dan geraamd en worden drie keer zo hoog bij een 3% hoger rentepercentage dan geraamd. Indien een stijging van de rentetarieven met 1% zich ook daadwerkelijk voordoet zullen de extra rentelasten beslag leggen op de begroting. De extra rentelasten voor de periode 2026-2029 komen dan uit op € 1 miljoen.

Tabel 6 Rentegevoeligheid 2026-2029 — Bedragen x € 1.000

Rentegevoeligheid	Geraamde financiering	2026	2027	2028	2029
Financiering 2026 tegen 1% hoger rentetarief dan geraamd	29.000	290	290	290	290
Financiering 2027 tegen 1% hoger rentetarief dan geraamd	15.000		150	150	150
Financiering 2028 tegen 1% hoger rentetarief dan geraamd	35.000			350	350
Financiering 2029 tegen 1% hoger rentetarief dan geraamd	21.000				210
Totaal extra rentelasten (indicatief) bij een rentestijging van 1% ten opzichte van de geraamde rentetarieven		290	440	790	1.000

3.4.8 Rentebaten

De gemeente Hilversum heeft ook middelen uitgezet. Het betreft voornamelijk middelen die via SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland) ter beschikking zijn gesteld ten behoeve van; starters op de woningmarkt, particuliere woningverbetering en duurzaamheid. Ook zijn er middelen via het Restauratiefonds t.b.v. de financiering van het restaureren van monumenten uitgezet. Deze uitgezette middelen levert rentebaten op.

Overtollige liquide middelen moeten in het kader van de regeling Schatkistbankieren worden afgestort naar de Schatkist van het Rijk. Over het bedrag dat afgestort is naar het Rijk wordt door het Rijk een rentevergoeding gegeven. De middelen die gestort zijn in de Schatkist van het Rijk kunnen op het moment dat onze kredietfaciliteit bij de BNG Bank moet worden aangesproken weer worden opgenomen ten behoeve van onze kredietfaciliteit bij de BNG Bank.

Tabel 7 Rentebaten — Bedragen x € 1.000

Rentebaten	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	referentie
Rentebaten schatkistbankieren	-883	-200	0	1
Rentebaten lening aan Gem. Crailo	-64	-64	-64	2
Rentebaten via SVN Leningen	-69	-60	-155	3
Rentebaten via Restauratiefonds	-21	-20	-30	4
Rentebaten Borgstelling	-58	-58	-53	5
Totaal	**-1.094**	**-402**	**-302**	

Voor 2026 zijn de totale rentebaten begroot op € 302.000.

1. Voor 2026 worden er geen perioden van overliquiditeit verwacht, er zijn dan ook geen substantiële rentebaten m.b.t. schatkistbankieren te verwachten;
2. Het betreft de rentebaten over het verleende uitstel van betaling van de koopsom gronden Crailo. Over het bedrag van de uitgestelde betaling wordt rente in rekening gebracht;
3. Er zijn ten opzichte van het jaar 2025 extra middelen ter beschikking gesteld aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). Over deze middelen wordt rente ontvangen. Doordat het totaal ter beschikking gestelde bedrag hoger is dan bij de begroting 2025 zullen de rentebaten hoger uitvallen ten opzichte van de begroting 2025;
4. Er zijn ten opzichte van het jaar 2025 extra middelen ter beschikking gesteld aan het Restauratiefonds. Over deze middelen wordt rente ontvangen. Doordat het totaal ter beschikking gestelde bedrag hoger is dan bij de begroting 2025 zullen de rentebaten hoger uitvallen ten opzichte van de begroting 2025;
5. Het betreft de rentebaten die ontvangen worden voor de garantstelling voor Stichting Tergooi. Omdat de garantstelling, door aflossingen op de gegarandeerde, lening ieder jaar lager wordt zullen de rentebaten jaarlijks dalen.

Het saldo van rentelasten en rentebaten wordt via een omslagpercentage doorberekend naar de programma's. De verdeling van de rentelasten en baten naar programma's vindt plaats op basis van het totaal van de activa per programma.

Tabel 8 Doorbelasting rentelasten naar programma's — Bedragen x € 1.000

	Rentetoerekening 2026	
a	Externe rentelasten over korte en lange financiering	4.356
b	Externe rentebaten	-302
c = a + b	**Totaal door te rekenen externe rente**	**4.054**
d1	Rente die toegerekend moet worden aan grondexploitaties	-103
d2	Rente projectfinanciering die aan betreffend taakveld moet worden toegerekend	0
e = c + d1 + d2	**Saldo, door te rekenen externe rente**	**3.951**
f1	Rente eigen vermogen	0
f2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
g = e + f1 + f2	**De aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toe te rekenen rente**	**3.951**
h	**De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)**	**-3.967**
i = g + h	**Renteresultaat op het taakveld treasury**	**-15**

Conform de aanbeveling van het BBV wordt er geen rente over het eigen vermogen berekend.
Het rentepercentage van de aan de taakvelden toe te rekenen rente (omslagpercentage) is naar boven afgerond op 1,1%. Het gebruikte omslagpercentage is hoger dan het berekende omslagpercentage. Er wordt daardoor meer rente toegerekend aan de taakvelden dan het werkelijke saldo van externe rentelasten en rentebaten. Hierdoor ontstaat er op het taakveld Treasury een voordelig renteresultaat voor 2026 van € 15.000.

Rente grondexploitaties en disconteringsvoet
Met ingang van de begroting 2025 stelt de Commissie BBV dat er geen onderscheid meer behoeft te worden gemaakt tussen het te gebruiken rentepercentage voor grondexploitaties en het omslagpercentage voor de reguliere activa.
De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd bij de berekening van voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd, wordt voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de eurozone. Op dit moment bedraagt dit percentage 2,0%. Het gaat hierbij om de voorziening planexploitaties in verband met te verwachten verliezen op de grondexploitaties.

3.4.9 Dividend

De gemeente Hilversum is aandeelhouder van de BNG Bank N.V. en Vitens N.V. Als aandeelhouder ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. In de begroting 2026 is een totaal te ontvangen bedrag aan dividend opgenomen van € 250.000. Dit bedrag is het te verwachten dividend van de BNG Bank.

Vitens heeft aangeven voorlopig geen dividend uit te keren. Dit heeft te maken met de hoge omvang van de investeringen van Vitens voor de komende jaren. Conform de continuïteitsdoelstelling zoals opgenomen in het Financieel beleid van Vitens laat dit geen ruimte om dividend uit te keren.

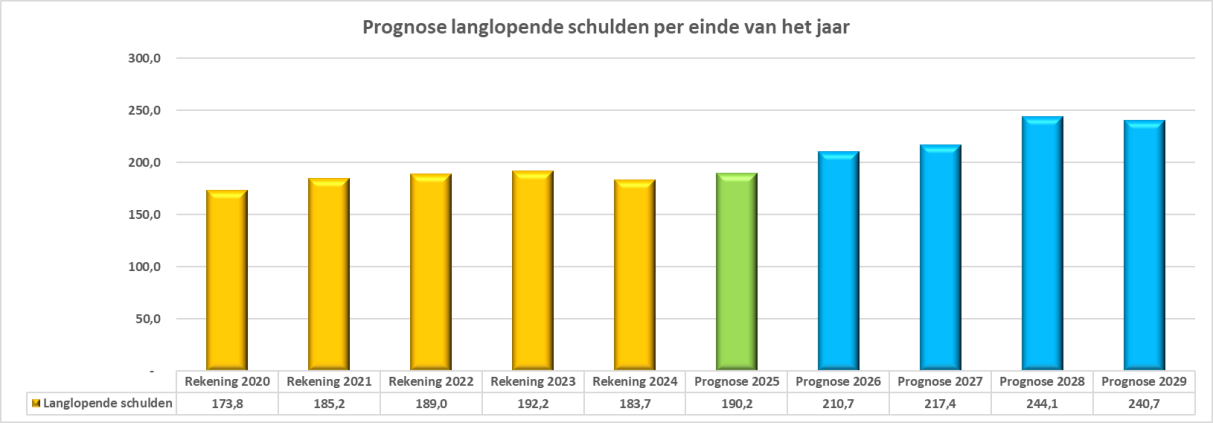
3.4.10 Prognose langlopende schuld

De prognose van de langlopende schuld voor de jaren 2026-2029 is opgesteld op basis van de meerjarenraming van de begroting 2026, de openstaande investeringskredieten, het Investeringsprogramma 2026-2029, de prognose van het verloop van de grondexploitaties in de jaren 2026-2029 (conform actualisatie grondexploitaties 2025) en de kasstromen met betrekking tot de mutaties in de lening portefeuille. Tabel 9 en figuur 8 tonen de (meerjarige) ontwikkeling van de langlopende schulden.

Tabel 9 Prognose ontwikkeling langlopende schuld — Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling Langlopende schulden	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari van het jaar	190.187	210.684	217.381	244.077
Af; Aflossingen gedurende het jaar	8.503	8.303	8.303	24.384
Bij; Nieuwe leningen gedurende het jaar	29.000	15.000	35.000	21.000
Schuld per 31 december van het jaar	210.684	217.381	244.078	240.693

Figuur 8 Prognose langlopende schuld — Bedragen x € 1 miljoen

De geel gekleurde balken geven de werkelijke standen conform de jaarrekeningen 2020-2024 weer. De groene balk geeft de prognose van de eindstand van het jaar 2025 weer en de blauwe balken geven de prognose weer van de eindstanden van de jaren 2026-2029. De prognose van de langlopende schulden laat een stijgende lijn zien. Het jaarlijks berekende

financieringstekort wordt afgedekt met het aantrekken van langlopende leningen. Het financieringstekort wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitgaven op investeringen en aflossingen van huidige leningen. De omvang van de lening schuld heeft invloed op de ontwikkeling van de schuldquote. Voor de ontwikkeling van de kengetallen wordt verwezen naar & 3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

3.4.11 Langlopende leningen

Tabel 10 Prognose langlopende leningen 2026 Bedragen x € 1.000

Langlopende leningen	Stand per 1 januari 2026	Aflossingen in 2026	Nieuwe leningen in 2026	Stand per 31 december 2026	Rentelasten 2026
Bank Nederlandse Gemeenten	100.627	5.423		95.203	1.697
Nederlandse Waterschapsbank	13.480	1.160		12.320	332
Aegon	15.760	1.040		14.720	305
Nationale Nederlanden	5.600	400		5.200	163
Provincie Noord-Holland	16.081	-		16.081	64
Provincie Noord-Brabant	38.640	480		38.160	656
Nog af te sluiten leningen in 2026			29.000	29.000	928
Totaal	190.187	8.503	29.000	210.684	4.146

De staat van langlopende leningen geeft een beeld van;

1. De langlopende schulden (leningen met een looptijd langer dan één jaar) per 1 januari 2026;
2. De aflossingen op de bestaande leningen in 2026;
3. De naar verwachting nog af te sluiten langlopende lening(en) in 2026;
4. De geraamde eindstand van de langlopende leningen per 31 december 2026;
5. De geraamde rentelasten m.b.t. de leningen per geldgever.

3.5 Bedrijfsvoering

Een gezonde bedrijfsvoering is essentieel voor goede dienstverlening en het behalen van de doelstellingen van de gemeente Hilversum, zoals vermeld in het coalitieakkoord ‘Hilversum Koesteren’. Het primaire doel van de bedrijfsvoering is het optimaal ondersteunen van de gemeente bij het uitvoeren van haar taken. Het jaar 2026 is het jaar waarin de bedrijfsvoering in het kader van de ambtelijke fusie met Wijdemeren wordt geoptimaliseerd en om de samenvoeging met Wijdemeren per 1 januari 2027 mogelijk te kunnen maken.

Komend begrotingsjaar wordt daarnaast sterk ingezet op het robuust en toekomstbestendig maken van de zich steeds sneller ontwikkelende bedrijfsvoering op gebied van data, informatie, robotisering en AI, door het verbeteren van digitale vaardigheid, versterken van datagedreven sturing, verbetering van informatiehuishouding en informatiebeveiliging en tegelijkertijd versterking van interne beheersing. Voor dat laatste krijgt ook procesgericht werken in de organisatie in 2026 meer aandacht. Deze inspanningen maken de organisatie flexibeler en veerkrachtiger.

Bovendien worden in 2026 verdere voorbereidingen getroffen om de voorgenomen samenvoeging met Wijdemeren per 1 januari 2027 te realiseren.

3.5.1 Versterken van ons netwerk

Het belang van zowel landelijke als regionale samenwerking is groot en dit zal ook zo blijven. Enkele belangrijke netwerken waarin wij participeren zijn: Metropoolregio Amsterdam (MRA), G40- stedennetwerk, Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG), de ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht en de Regio Gooi en Vechtstreek.

- *Metropoolregio Amsterdam (MRA)*. Een samenwerkingsverband van 32 gemeenten, 2 provincies en 1 vervoerregio. We versterken de positie van Hilversum in dit netwerk door te overleggen met regiogenoten over ruimtelijk-economische vraagstukken.

- *G40*. Het netwerk van 40 (middel)grote steden dat gezamenlijke belangen behartigt richting kabinet Eerste en Tweede Kamer en ministeries, en samenwerkt met andere partijen zoals VNG, G4, IPO en Platform31.

- *Regio Utrecht Ontwikkelingsmaatschappij* ondersteunt bedrijven en investeert in business development en trade. Hilversum is actief in de Economic Board Utrecht, de Human Capital Agenda Regio Utrecht, en de Data en Kennishub Gezond Stedelijk Leven.

- *Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).* De koepelorganisatie die gemeenten ondersteunt, informeert en adviseert over actuele ontwikkelingen.

- Regio Gooi- en Vechtstreek. De gemeenschappelijke regeling voor regionale samenwerken van gemeenten in de Gooi- en Vechtstreek.

3.5.2 Aantrekkelijk werkgeverschap, een goed werkklimaat en gebalanceerde uitvoeringscapaciteit

In 2026 gaan we de collega’s uit Wijdemeren en Hilversum gezamenlijk in onze nieuw geformeerde organisatie en de daarvoor beschikbaar gestelde werklocaties aan het werk. Belangrijke thema’s daarbij zijn samenwerken, aandacht voor cultuur, aandacht en respect voor elkaar en samenbouwen aan het slagen van de samenvoeging.

De gemeente Hilversum wordt als een goede werkgever ervaren, waar een prettige werksfeer heerst en waarde wordt gehecht aan collegialiteit. Medewerkers krijgen kansen om zich te ontwikkelen door opleidingen en andere ontwikkeltrajecten maar ook door kansen om stappen in hun loopbaan te maken. Zowel horizontaal als verticaal is er voldoende doorstroom. Daarnaast halen medewerkers voldoening uit de inhoud van hun werk en ligt de focus op goede dienstverlening aan de inwoners en bedrijven van Hilversum.

Als werkgever maken wij ons sterk en geven ruimte voor diversiteit en inclusiviteit in alle opzichten en daardoor is ons personeelbestand een afspiegeling van de maatschappij. Flexibel werken (zowel in werktijden als op locaties) wordt gefaciliteerd, en hybride werken (thuis of op locatie) is mogelijk. Daarbij is er actief aandacht voor vitaliteit en balans werk/privé in alle levensfases. Wij investeren als werkgever in vakmanschap, ontwikkeling en duurzame werkruimten. Onze beloning (salarissen e.a.) is aantrekkelijk. Ziekteverzuim wordt actief begeleid (gegevens A&O-fonds personeelsmonitor 2024).

In de periode eind 2025 en begin 2026 wordt een benchmark van de toekomstige organisatie gemeente Hilversum (vanaf de ambtelijke samenvoeging 1/1/26) uitgevoerd. Doel van deze benchmark is om inzicht te krijgen hoe onze formatie en kosten zich verhouden tot die van andere (vergelijkbare) gemeenten en inzicht te krijgen in onze uitvoeringscapaciteit. Dit brengt ons in positie om vanuit de verkregen inzichten in onze organisatie de capaciteit gericht te sturen in relatie tot onze taken, dienstverlening, opgaven en ambities.

Aantrekken en binden

Met de ambtelijke integratie van Wijdemeren per 1 januari 2026 werken we in een nieuwe organisatiestructuur en meer teams waarbij de teamgrootte varieert tussen de 15 en 25 medewerkers. Met deze omvang heeft de leidinggevende aandacht voor de medewerker, de kwantiteit en kwaliteit op het vakgebied, het werkplezier én de ontwikkeling van de medewerkers.
Om de ambtelijke integratie, het bouwen van de nieuw samengestelde teams en de onderlinge samenwerking te ondersteunen hanteren wij een cultuurprogramma. Opdat we samen goede teams worden om de opgaven van de stad te realiseren.
De sociale activiteiten van de gemeente Hilversum (zoals de teamuitjes, de jaarlijkse BBQ, een winterfeest e.d.) worden voortgezet om het nieuwe wij-gevoel te vormen en te versterken. Een goede verbinding en samenwerking blijft belangrijk voor een resultaat- en ontwikkelgerichte organisatie.
Als organisatie weten we nog steeds goed gekwalificeerde collega’s aan te trekken, te verbinden en - met een relatief lage uitstroom - te behouden. De komst van Wijdemeren betekent werken voor een groter werkgebied dat kansen biedt voor nieuwe professionals en doorgroei. Actuele ontwikkelingen in de arbeidsmarkt worden actief gevolgd. Waar wij voor de werving, de binding en verbinding van medewerkers veranderingen, kansen en mogelijkheden zien passen wij onze handelswijze aan opdat wij een aantrekkelijke en goede werkgever blijven.

Werkplezier en werkomgeving

Het werkplezier wordt in hoge mate bepaald door de inhoud en betrokkenheid bij het werk voor Hilversum, de samenwerking met collega’s en de kansen op ontwikkeling. Het verzuim is na een hoge piek, onder meer als na-affect van de coronacrisis, gedaald. Dit is mede te danken aan de pilot met de re-integratie en verzuimcoach die in 2023 is gestart en in 2024 en 2025 zijn vruchten aan het afwerpen is. Er wordt veel geïnvesteerd in de vitaliteit en een gezonde werkomgeving van onze medewerkers. Zowel door het stimuleren (week van de vitaliteit) van bewustwording op gezonde leefpatronen, mentale vitaliteit als ook op het gebruik en inrichting van de werkplek.

In 2026 worden gefaseerd door het jaar Risico Inventarisaties en Evaluaties (RI&E’s/ARBO-wet) uitgevoerd en op de uitkomsten hiervan plannen van aanpak opgesteld. Daarnaast is er verbinding gezocht met de Hilversumse Beleidsagenda Gezondheid, waarbij de gemeente Hilversum de ambitie heeft een gezonde organisatie te zijn en waarin verschillende actiepunten geformuleerd die bijdragen aan meer vitaliteit en een gezonde werkomgeving. Naast preventieve inzet is er ook veel aandacht voor de aanpak van verzuim. De pilot verzuimcoach (2023 –2025) verloopt positief. Een eindevaluatie met bevindingen wordt eind 2025 afgerond evenals de voorstellen voor het structureel borgen. Er is veel aandacht voor de medewerker en de verzuimbegeleiding verloopt meer adequaat.

Verzuim zal ook in 2026 een gerichte aanpak blijven vragen en hiervoor gaan we investeren door extra aandacht te geven aan o.a. de thema's werkdruk/ werkdrukbeleving en werk-privé balans. Tot slot zal er in 2026 weer een medewerkers tevredenheid onderzoek plaatsvinden waar onder andere het werkplezier bij de gemeente Hilversum zal worden gemeten.

3.5.3 Business Continuity Management

Business Continuïteit Management (BCM) is gericht op het identificeren van bedreigingen en risico's die de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening kunnen beïnvloeden. Daarnaast richt het zich op het implementeren van plannen en nemen van maatregelen om deze risico's te beheersen en de veerkracht van de organisatie te vergroten. Dit alles is erop gericht om ervoor te zorgen dat essentiële diensten en activiteiten van de gemeente kunnen worden voortgezet, zelfs tijdens noodsituaties, crises, of verstoringen zoals brand, stroomstoring of een cyberaanval. Hilversum wil voldoen aan de normering over BCM uit wetgeving zoals de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en sectorale wetgeving vanuit Burgerzaken.

BCM is in de gemeente Hilversum een dynamisch proces dat voortdurend wordt geëvalueerd en aangepast aan veranderende risico's en omgevingsfactoren. Voor 2026 richten we ons op het onderhouden en verder ontwikkelen van BCM voor de kritische processen en het testen van het bestaande uitwijkplan Burgerzaken en het verder inrichten en oefenen met de werkwijze van het Crisis Respons Team. Jaarlijks doet de gemeente Hilversum mee aan de landelijke cybersecurity-oefening en wordt de uitwijk van Burgerzaken getest.

3.5.4 Vergroten data gedreven sturing

Het programma 'Transitie naar Datagedreven Sturing', vastgesteld in het najaar van 2022, is in 2025 voortgezet als opgave. De opgave stelt ons in staat om beter onderbouwde beslissingen te nemen, beter beleid te ontwikkelen, meer grip te krijgen op complexe opgaven in de stad en datagedreven samen te werken met onze partners.

De ontwikkeling van informatieproducten op basis van data, richt zich in 2026 vooral op de opgaven uit de Omgevingsvisie 2040 (duurzaam, actief en meedoen) en op creëren van meerwaarde door samenwerking. Daarnaast worden er vele bedrijfsvoeringprocessen ondersteund in hun ontwikkeling door deze te voorzien van informatieproducten over de processen. Voor de ontwikkeling in datagedreven sturing is datakwaliteit een belangrijke pijler. Werken aan de verbetering en transparantie van datakwaliteit zijn een voorwaarde voor selfservice dataproducten en nieuwe technologieën als kunstmatige intelligentie (AI).

3.5.6 Verbeteren informatiehuishouding, informatietechnologie en informatiebeveiliging

Als gemeente beseffen we dat technologie snel verandert. Ons doel is om ervoor te zorgen dat informatie modern, flexibel, stabiel en voor iedereen toegankelijk blijft. Dit doen we door te zorgen voor een robuuste basis voor de reguliere werkzaamheden en voor een efficiënte harmonisatie/integratie, waarop we vervolgens gecontroleerd innoveren.

Informatiehuishouding, archivering en recordmanagement

De informatiehuishouding, inclusief archivering van overheidsinformatie en het recordmanagement, vraagt in 2026 specifieke aandacht. De archiefinspecteur constateert dat er weliswaar grote verbeteringen zijn gemaakt in de afgelopen jaren, maar dat de bezetting onderdruk staat vanwege het grote aantal activiteiten dat door deze specialisten gedaan moet worden in de lijn en in het kader van de naderende fusie Wijdemeren-Hilversum. Een groot aantal (wijzigings)activiteiten volgt daarnaast door de organisatiewijziging binnen Hilversum.

Alle processen van de gemeente bevatten overheidsinformatie die geordend en toegankelijk geborgd en beheerd moet worden. Met name in het komende 'tussenjaar' wordt er een groot beroep gedaan op de denkkracht, advisering en een extra pakket aan 'doe-werk' vanuit de recordmanagers om dit goed te organiseren. Komend jaar zal een aanmelding bij de voorjaarsnota gedaan worden voor extra (specialistische) capaciteit, om te voorkomen dat de ingezette verbeteringen van afgelopen jaren teniet worden gedaan.

Het in snel tempo uitbreidende takenpakket van recordmanagement, zowel op basis van dossiers als 'records' in onder andere Teams (SharePoint), zal de komende jaren de boventoon blijven voeren. Dat is van belang in het kader van o.a. de WOO, dienstverlening, privacywetgeving en de Archiefwet. Vanuit de archiefinspectie en het toezicht van de provincie (IBT) is de onderbezetting al langere tijd een onderwerp van aandacht in de KPI's die niet behaald worden. Het definitief oplossen van achterstanden en het behalen van de wettelijke standaard zal daarom in 2027 een aandachtspunt zijn. Zonder structurele investering en prioritering op dit thema dreigt niet alleen stilstand, maar achteruitgang in de kwaliteit en rechtmatigheid van onze informatiehuishouding.

3.5.5 Verbeteren informatietechnologie en vaardigheden

Gebaseerd op de Visie op informatievoorziening 2025-2030, die Hilversum als stevige digitale stad positioneert en de ontwikkeling van medewerkers benadrukt, richt de gemeente zich op het verbeteren van informatietechnologie en digitale vaardigheden van haar medewerkers. Het doel is om informatie modern, flexibel, stabiel en toegankelijk te houden. Een robuuste basis is essentieel voor gecontroleerde innovatie, vooral omdat hybride werken de norm is. De visie identificeerde een grote behoefte aan het versterken van digitale vaardigheden specifiek voor de transitie naar AI en datagedreven sturing. Vanuit de opgave Digitalisering worden hiertoe initiatieven ontplooid en richt de gemeente zich daarnaast op:

- Het versterken van de vaardigheden van de medewerkers. In 2026 krijgt het in september 2025 geïntroduceerde gemeente-brede opleidingsplan “Toekomstgerichte gemeente” een vervolg. Hiermee worden alle medewerkers ondersteuning in hun ontwikkeling bij digitale vaardigheden, datagedreven sturen en kunstmatige intelligentie. Het programma ondersteunt meerjarig de kennisontwikkeling draagt in 2026 bij aan de onboarding van de nieuwe collega's uit Wijdemeren.

- Vergroten i-bewustzijn: net zoals afgelopen jaren wordt ook in 2026 via e-learnings het bewustzijn over informatie (i-bewustzijn) bij medewerkers vergroot op thema's als informatieveiligheid, privacy en ethiek.

- De gemeente geeft in 2026 met pilotprojecten ruimte aan nieuwe initiatieven en het verkennen en starten van technologieën zoals AI, Data-science en het stimuleren van 'Citizen Development'. Met de pilots wordt gekeken of deze nieuwe initiatieven helpen om de productiviteit te verhogen en/of de kwaliteit te verbeteren. Worden deze een succes en wordt besloten deze breder in de organisatie uit te rollen, zal hier in 2026 een investering op gevraagd worden.

- Vanuit een beschikbaar gesteld investeringskrediet investeren we in kennis en kunde rondom het automatiseren delen van processen met Robotic Procces Automation (RPA). In 2025 en 2026 willen we met eigen mensen in staat zijn arbeidsintensieve delen van processen te automatiseren, zonder afhankelijk te zijn van dure externe inhuur. Hierdoor kunnen werkdruk bij medewerkers verminderen, meer ruimte creëren voor innovatie en verandering en de dienstverlening naar inwoners verbeteren. Het inzetten van RPA leidt deels tot het verhogen van kwaliteit en deels tot een vermindering van kosten, maar heeft ook een verschuiving van structurele kosten tot gevolg. Uitvoerende taken nemen af, maar beheertaken nemen bij ondersteunende teams toe. De eventueel daarmee gepaard gaande kosten zullen we in de Voorjaarsnota 2026 aanmelden.

De fusie met Wijdemeren brengt in 2026 de uitdaging van harmonisatie van digitale omgeving met zich mee. Dit legt, samen met de geplande projecten en reguliere werkzaamheden, druk op de organisatie en bedrijfsprocessen. De noodzakelijke modernisering van de werkplek zal daarbij voldoende aandacht moeten krijgen.

Focus op Gegevensbescherming en informatiebeveiliging

In maart 2025 heeft uw raad het Strategisch Gegevensbescherming- en Informatiebeveiligingsbeleid 2025-2029 vastgesteld. Het beleid biedt de kaders voor een zorgvuldige omgang met (persoons)gegevens, waarbij de menselijke maat centraal staat. Het zorgt voor gegevensbescherming op een manier die de beschikbaarheid en kwaliteit van informatie waarborgt en waarbij de (persoons)gegevens verantwoord en ethisch, in overeenstemming met onze kernwaarden kunnen worden gebruikt.
De gemeente borgt de bescherming van rechten en vrijheden van personen waarvan we (persoons)gegevens verwerken, conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Hierbij wordt waar mogelijk recht gedaan aan de noodzaak gegevens te kunnen gebruiken en delen als deze nodig zijn voor een effectieve dienstverlening, bescherming van de openbare orde en veiligheid of zorgtaken. In 2026 komt daar de uitdaging bij om dit ook uit te voeren voor de gemeente Wijdemeren, waarbij bestuursorganen van de gemeente Wijdemeren nog bestaan en zelfstandig verantwoordelijk blijven voor de gegevensverwerkingen.

De ambitie voor het realiseren van verbeteringen op het gebied van informatiebeveiliging blijft ook in 2026 onverminderd hoog, waarbij de focus ligt op het halen van de normen zoals omschreven in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De gemeente moet voldoen aan de eisen uit de Cyberbeveiligingwet die eind 2025/begin 2026 van kracht wordt. Hieruit vloeien eisen voort aan opleiding van de ‘Bestuurslaag’ met betrekking tot kennis over informatiebeveiliging. Dit zal in 2026 inspanning en gecertificeerde training vergen.

Jaarlijks wordt een Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) uitgevoerd om de informatiebeveiligingskwaliteit te onderbouwen. In 2026 streven we ernaar het positieve ENSIA-oordeel voor de gemeente Hilversum te behouden en te versterken.

3.5.6 Optimaliseren van het belastingproces

Ieder jaar ontvangen alle huishoudens en bedrijven in Hilversum een aanslagbiljet voor de gemeentelijke belastingen. Een groot deel van de gemeentelijke inkomsten komt uit belastingen. Het belastingproces is dan ook een belangrijk proces voor Hilversum. Het proces bestaat onder andere uit een wettelijke taak ten aanzien van de Basis Adresgegevens Gegevens (BAG) en de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). Deze basisgegevens van alle gebouwen, percelen etc. vormen de basis voor de aanslagoplegging gemeentelijke belastingen en moeten ten alle tijden goed en volledig te zijn. Vervolgens worden de aanslagen opgelegd, moeten de openstaande saldi worden geïnd en is Hilversum verantwoordelijk voor een tijdige, correcte en volledige afhandelingen van eventuele vragen, bezwaren en beroepen.

Aanvullend op de bovengenoemde reguliere activiteiten gaan wij per 1 januari 2026 de toeristenbelasting opleggen. In 2025 zijn hier de voorbereidingen voor getroffen. Per belastingjaar 2026 dragen de ondernemers per overnachting een bedrag af, aan het einde van elk jaar wordt dit door de gemeente in rekening gebracht.

In 2026 treffen wij de voorbereidingen voor de harmonisatie van de gemeentelijke belastingen bij de fusie met Wijdemeren per 1 januari 2027. Gemeenteraad wordt geïnformeerd over de te maken beleidskeuzes op het gebied van tariefstellingen en mogelijkheden voor het al dan niet in te voeren nieuwe belastingen. Voor meer informatie, zie algemene paragraaf ‘Wijdemeren’.

Daarnaast gaan wij aan de slag met het verder verbeteren van de ENSIA-verantwoording (ENSIA: Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Wij leggen als bronhouderorganisatie verantwoording af over het beheer van de basisregistraties adressen en gebouwen (BAG) en grootschalige topografie (BGT). Dat doen we intern richting de gemeenteraad en aan het Rijk via het ministerie van BZK door ons uitgevoerde zelfevaluaties. Deze zelfevaluaties betreffen de gegevenskwaliteit en de borging van beheerprocessen.

3.5.7 Inkoop en subsidie

Inkoop

De gemeente stimuleert schoon en emissieloos bouwen als onderdeel van het Actieplan Luchtkwaliteit. Hilversum heeft zich aangesloten bij het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB). Daarbij is gekozen voor het basisniveau, waarmee stapsgewijs wordt toegewerkt naar strengere emissie-eisen richting 2030. Daarnaast streeft de gemeente Hilversum naar het bereiken van zoveel mogelijk 'maatschappelijke waarde' bij inkopen en aanbesteden en heeft zich geconfirmeerd aan de Roadmap Circulair Inkopen en Opdrachtgeverschap van de Metropoolregio Amsterdam (MRA), een methodiek die Hilversum helpt haar ambities op het gebied van circulaire inkoop te realiseren. Hierbij wordt er gekeken naar de hele keten en verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan. Het streven is om zo snel mogelijke 100% circulair opdrachtgeven en inkopen te realiseren. Hierbij wordt aangesloten bij circulaire principes en circulaire leidraden die landelijk of in MRA-verband zijn ontwikkeld.

Bij Social return on investment (SROI) worden er sociale voorwaarden opgenomen bij aanbestedingstrajecten. SROI kan op verschillende manieren worden ingevuld. De prioriteit ligt bij duurzame arbeidsinschakeling van inwoners van de regio Gooi en Vechtstreek met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Subsidieverstrekking

Subsidieverstrekking is een belangrijk instrument om gemeentelijke doelen te bereiken. Het gemeentelijke subsidiebeleid is vastgelegd in de Algemene Subsidieverordening Hilversum 2021 (ASV), de Nadere regel Reserves en voorzieningen gesubsidieerde organisaties Hilversum en de Beleidsregel Subsidieverstrekking Hilversum.

In de basis werkt de gemeente met door het college vastgestelde subsidieregelingen. Hierin is onder meer uitgewerkt voor welke activiteiten subsidie beschikbaar is, welke doelgroep voor de subsidie in aanmerking komt en welke beoordelingscriteria gelden. Doorgaans stelt het college per subsidieregeling een subsidieplafond vast (gepubliceerd in het Overzicht subsidieplafonds Hilversum). De plafonds vallen binnen de budgetten die door de gemeenteraad ter beschikking zijn gesteld in de programmabegroting.

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (artikel 4:23 lid 3) kan de gemeente naast het verstrekken van subsidie via subsidieregelingen, ook rechtmatig subsidie verstrekken via begrotingssubsidies en via incidentele subsidies. Begrotingssubsidies zijn mogelijk voor activiteiten die jaarlijks worden uitgevoerd en waarvan duidelijk is dat maar één partij de activiteit kan uitvoeren in Hilversum. Hierbij is het van belang dat het maximaal beschikbare bedrag voor deze subsidies wordt opgenomen in de programmabegroting. Het overzicht met begrotingssubsidies voor 2026 is te vinden in de bijlagen.
Voor incidentele subsidies geldt dat er (nog) geen subsidieregeling is voor een initiatief dat de gemeente wel graag wil stimuleren. Het is belangrijk dat deze vorm van subsidieverstrekking bestaat, zodat de gemeente wendbaar blijft en kan inspelen op initiatieven uit de Hilversumse samenleving.

Het subsidieregister is openbaar en geeft inzicht in de subsidies die sinds januari 2024 door de gemeente zijn verstrekt. Per verstrekte subsidie is onder andere informatie opgenomen over de ontvanger, het subsidiebedrag en de subsidieregeling. Het register houdt zich aan de richtlijnen van de AVG. Op specifieke punten moet het register worden geoptimaliseerd om beter aan te sluiten bij de vereisten van de Wet Open Overheid. Dit wordt momenteel verder uitgewerkt.

3.5.8 Interne beheersing (Control)

De gemeente Hilversum wil maatschappelijke doelen bereiken en onze inwoners bedienen met op de verwachtingen aansluitende dienstverlening. Wij zijn echter omgeven met onzekerheden en risico's die de realisatie hiervan kan belemmeren. De gemeente Hilversum is in control als deze onzekerheden en risico's op een beheerste manier op tafel komen en dit vervolgens leidt tot het nemen van maatregelen om deze zoveel mogelijk terug te dringen dan wel te accepteren. Control heeft daarom als doel te voorkomen dat we samen 'uit de bocht vliegen' en is dus onlosmakelijk verbonden met het primaire proces waarop het management stuurt. De opgave is om ook in 2026 doelgericht en evenwichtig te werken aan control.

Onze control- filosofie richt zich op de organisatie in de volle breedte en niet in de laatste plaats op het leidinggevende kader, dat primair verantwoordelijk is voor interne beheersing en sturing op harde resultaten en gewenst gedrag. Dit is een belangrijke opgave voor ons als organisatie, van college en directie tot de desbetreffende werknemer. Het vraagt investeringen in tijd, geld en managementaandacht over alle eenheden heen. Belangrijke concern-brede thema's in 2026 zijn hierbij:

- Cultuur: eigenaarschap, kritisch en lerend vermogen
- Informatievoorziening
- Processen
- De inrichting van de organisatie

Cultuur en structuur vormen samen het fundament van de organisatie. De PDCA-cyclus kan alleen functioneren wanneer we een organisatie hebben waarin de verantwoordelijkheden in alle niveaus van de organisatie ten volle gevoeld worden en wanneer daar consequent op gestuurd wordt. Dit betekent ook dat we een cultuur moeten hebben waarbinnen we elkaar aanspreken. En flexibiliteit en wendbaarheid een vanzelfsprekend onderdeel zijn van houding en gedrag in alle lagen van de organisatie. Dit kritisch en lerende vermogen moet op alle lagen aantoonbaar aanwezig zijn. Het fundament voor deze randvoorwaarde wordt daarom gestimuleerd binnen het totale collectief van management en medewerkers.
Het jaar 2026 staat in het teken van de ambtelijke fusie met gemeente Wijdemeren. Aan de structuurkant van de organisatie is het van belang passende reflectiemomenten (de check) in te bouwen, voldoende aandacht te geven aan risicomanagement en aan een betrouwbare, informatievoorziening, ook op financieel gebied. We leggen in 2026 de focus op integratie en harmonisatie van processen en systemen. De harmonisatie en integratie kunnen vervolgens worden gevolgd door optimalisatie om de nieuwe, geïntegreerde en afgestemde systemen en processen nog beter en efficiënter te laten functioneren. We behandelen deze thema's langs de zogeheten 3-lines methodiek. Alle control-gebieden betreffen een samenspel van deze drie lijnen om als organisatie de komende periode de benodigde interne beheersing te behouden. Het management is en blijft ook in 2026 verantwoordelijk voor het procesgericht werken, het vastleggen en de controle op de naleving van de procesbeschrijvingen inclusief de daarin opgenomen controle- en beheersmaatregelen. Concern Control ondersteunt directie en management hierbij en adviseert en verzorgt het onafhankelijk toetsen op uitvoering in de praktijk. We bereiken hiermee dat we:

1. zicht hebben op de werkprocessen en dat er continu wordt gewerkt aan verbetering;
2. bevoegdheden en verantwoordelijkheden duidelijk zijn belegd en beschreven;
3. zicht hebben op risico's en hoe deze te managen.

Wij onderzoeken daarnaast periodiek de doelmatigheid en doeltreffendheid van ons gemeentelijk beleid (artikel 213a Gemeentewet). Deze onderzoeken zijn gericht op leren en verbeteren. Wij leggen daarover verantwoording af aan de raad. In 2026 doen we een 213a onderzoek naar minimaal 1 verbonden partij en 1 beleidsonderwerp. In het hiervoor op te stellen onderzoeksplan wordt het onderzoekskader nader uitgewerkt.

3.5.9 Indicatoren

Om een duidelijk beeld te krijgen van de beleidsresultaten van de gemeente en om vergelijkingen tussen gemeenten mogelijk te maken, zijn er verplichte beleidsindicatoren opgesteld door het Rijk. Deze indicatoren hebben onder andere betrekking op de bedrijfsvoering en helpen bij het in kaart brengen van de kosten die gepaard gaan met het realiseren van gemeentelijke doelstellingen en opgaven in de stad.

	Rekening	Begroting					
Naam indicator	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Toelichting
Bezetting (excl. college, raad, griffie en rekenkamer)	770	736	955	955	955	955	Het verschil met de bezetting begroting 2025 komt voort uit het extra formatiebudget in 2025 wat nog niet was vertaald in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting 2025. En de hogere vacature vervulling in 2024 en 2025. Met de overgang van 210 fte aan formatie wordt ook rekening gehouden met de overgang van een bezetting van 170 fte.
Formatie (excl. college, raad, griffie en rekenkamer)	801	729	1.030	1.030	1.030	1.030	De toename komt voort uit het extra formatiebudget in 2025 wat nog niet was vertaald in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting 2025. Tevens is er een toename vanaf 2026 van 210 fte. In verband met de overgang van het personeel van de gemeente Wijdemeren naar de gemeente Hilversum.
Formatie College	6	6	6	6	6	6	Het huidige college bestaat uit 6 fte.
Formatie kosten ambtelijke organisatie	75.208	78.566	102.984	104.608	104.396	104.400	Loonkosten ambtelijke organisatie incl. bijkomende personele kosten en gebudgetteerde inhuur minus opbrengsten dienstverlening voor derden. Incl. Structurele

							loonsverhoging vanuit de cao 2025 - 2027. Vanaf 2026 is het personeelsbudget van 20 miljoen van de gemeente Wijdemeren meegenomen.
Inhuur: totale kosten (taakvelden incl. (grote) projecten en reguliere bedrijfsvoering en overhead)	20.546	3.216	2.599	937	937	937	Het uitgangspunt is en blijft dat er alleen wordt ingehuurd als er voldoende budget is – zij het inhuurbudget, salarisbudget of materieel budget. Betreft inhuur t.a.v. de bedrijfsvoering/overhead en ook de inhuur op taak veldniveau. Een groot deel van de inhuur in 2024 is veroorzaakt door inhuur vanwege opstaande vacatures en ziekte. Deze inhuur is grotendeels gedekt uit de personele budgetten. Tevens vindt er inhuur plaats ten behoeve van projecten en investeringen. Voor tijdelijke projecten geeft een tijdelijke schil flexibiliteit ten opzichte van vaste invulling.
Kosten college	2.009	1.343	1.343	1.336	1.336	1.336	Kosten College, incl. pensioenopbouw en wachtgelden voormalige wethouders.
Middelen ten behoeve van de raad/griffie/rekenkamer	2.226	2.159	2.229	2.229	2.229	2.229	De kosten van de griffie betreffen zowel de personeelslasten van de griffie als het materiële budget van de griffie. De kosten van de rekenkamer betreffen zowel de personeelslasten als het onderzoeksbudget. Tevens is hierin meegenomen het budget voor de accountantskosten.
Saldo automatisering (saldering baten en lasten)	10.790	10.080	11.463	11.463	11.377	11.807	De ICT-lasten bestaan uit personeelskosten, kapitaallasten (afschrijving en rente) en materiële lasten (hardware kosten die niet geactiveerd worden, licentie- en onderhoudskosten).
Saldo huisvesting (saldering baten en lasten)	3.588	3.420	3.494	3.240	3.359	3.392	De huisvestingskosten betreffen de kosten van de panden die de gemeente gebruikt voor de eigen bedrijfsvoering: Raadhuis, Stadskantoor, kantoorvilla Oude Enghweg 21, Gemeentewerf en Wilhelminastraat

Aanvullende toelichting

- **Inhuur: toelichting op de kosten en begroting**
  In de begroting zijn uitsluitend de budgetten voor extra inhuur zichtbaar. Dit betreft bijvoorbeeld tijdelijke inzet bovenop de reguliere formatie. Kosten voor inhuur die voortkomen uit vervanging bij vacatures of ziekte zijn onderdeel van de reguliere personele formatiebudgetten en worden daarom niet apart weergegeven in de begroting.
  Bij de jaarrekening wordt daarentegen alle inhuur gepresenteerd. Dit omvat ook inhuur die wordt bekostigd vanuit exploitatiebudgetten en projectgelden. Omdat deze kosten in de begroting niet afzonderlijk zijn opgenomen, ontstaan er verschillen tussen de begrotingscijfers en de uiteindelijke realisatie in de jaarrekening.
  Inhuur blijft noodzakelijk, onder andere vanwege:

- tijdelijke behoefte aan specifieke expertise voor projecten en programma's,
- moeilijk vervulbare vacatures,
- vervanging bij ziekte of andere afwezigheid

3.6 Verbonden partijen

Inleiding

In de regelgeving wordt met een verbonden partij bedoeld: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.

Deze paragraaf verbonden partijen bevat de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen alsmede een lijst van de verbonden partijen. Deze lijst is als volgt onderverdeeld:

1. gemeenschappelijke regelingen
2. vennootschappen en coöperaties
3. stichtingen en verenigingen

Per verbonden partij wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:

- de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- het gemeentelijk belang in de verbonden partij in het jaar en het jaar ervóór;
- het financiële resultaat van de verbonden partij in het jaar en het jaar ervóór;
- de omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het einde van het jaar en het jaar ervóór;
- de risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

De prestaties van de verbonden partijen zijn niet in deze paragraaf beschreven, maar in de programma's. In de programma's is de informatie opgenomen over de doelstellingen, de beoogde maatschappelijke effecten, de wijze waarop gestreefd wordt deze effecten te bereiken, en de betrokkenheid hierbij van de verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen

Afgelopen jaren is een visie op samenwerking en de verschillende rollen van gemeente en organisaties in samenwerkingen ontwikkeld, waarbij werd aangegeven welke vormen van governance mogelijk en gebruikelijk zijn en welke risico's daarbij horen. Gezien de bestuurlijke prioriteiten en de veelheid van onderwerpen is de visie op samenwerking en een afwegingskader samenwerking (waaronder Verbonden Partijen) in het tweede kwartaal van 2022 uitgewerkt. De raad heeft op 8 maart 2023 de "Visie op Samenwerking en Governance Verbonden Partijen" vastgesteld.

De gemeente Hilversum werkt in veel vormen samen met andere partijen. In de afgelopen jaren is de noodzaak tot samenwerken met andere publieke en private instellingen steeds groter geworden, omdat de wereld om ons heen complexer en meer verweven wordt. De uitdagingen waar wij als lokale overheid voor staan, op bijvoorbeeld het gebied van de omgang met het milieu, mobiliteit, woningbouwopgave en jeugdzorg, overstijgen meer dan ooit de grenzen van de gemeente. De extra aandacht die de raad de afgelopen jaren heeft voor regionale samenwerking is hiermee goed te begrijpen. Daarbij is de raad op zoek naar manieren om samenwerkingsverbanden van de gemeente te kunnen sturen en beïnvloeden. Dit betreft vooral de strategische samenwerkingen.

Het visiedocument gaat in op de algemene beleidskaders voor samenwerking. Het visiedocument biedt een leidraad voor zowel de ambtelijke organisatie als het gemeentebestuur bij het opzetten en monitoren van een samenwerkingsverband. De nota bevat kaders en richtlijnen voor het beleid ten aanzien van samenwerking. Het gaat hierbij ook om de zogenaamde governance: hoe vinden we dat moet worden gestuurd, beheerst, toezicht gehouden en verantwoord? Welk instrumentarium hebben we daarvoor beschikbaar en wat vraagt dat van ons?

Beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Onderdeel van het visiedocument is een afwegingskader, waaraan getoetst wordt of nieuwe samenwerkingsverbanden wenselijk zijn en in welke vorm dat zou moeten gebeuren. Het afwegingskader helpt een integrale besluitvorming voor het aangaan en/of het toetsen van samenwerkingsverbanden. Met de afspraken die we maken in dit visiedocument denken we het inzicht in samenwerking voor alle betrokkenen te kunnen vergroten.

De werkwijze van de gemeente Hilversum bij samenwerking kent de volgende pijlers:

1. het afwegingskader dat wordt gehanteerd bij (het aangaan van) samenwerking;
2. de goede 'governance' bij samenwerking;
3. procesafspraken en rolverdeling tussen college en raad;
4. periodieke evaluatie van de samenwerking.

Het afwegingskader heeft als doel om af te wegen hoe een taak het beste kan worden uitgevoerd. Als sprake is van een publiek belang (stap 1 uit het afwegingskader) kan in de volgende stap nagedacht worden over uitvoering (stap 2) en

opdrachtgeverschap (stap 3). Bijvoorbeeld wil de gemeente veel sturing geven en toezicht houden op de uitvoering van de taak? Stelt de wet eisen aan de uitvoering?
Op basis hiervan kiest de gemeente de wijze van uitvoering (stap 4) en juridische vorm (stap 5).
Voor een goede 'governance' zijn in de nota vier deelprocessen beschreven die onderling samenhangen. De vier deelprocessen zijn als volgt: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden. Ook zijn procesafspraken en rolverdeling binnen de gemeente beschreven. Door daarnaast periodiek te evalueren of de samenwerking met de verbonden partij conform gemaakte afspraken verloopt, houden we grip op onze samenwerking met verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Regio Gooi en Vechtstreek		
Bestuurlijke deelname	In 2024 behandelden de gemeenteraden een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling (Hilversum 6 maart 2024). De GR wordt iedere 2 jaar geactualiseerd. Hiermee is de regeling, naast een aantal technische wijzigingen, in lijn gebracht met de gewijzigde Wgr. Op basis van die regeling heeft ieder lid een gelijke stem. Dit betekent dat Hilversum dan 17% van de stemmen (1 van de 6) heeft. Een andere bepaling in de gemeenschappelijke regeling is de positie van de voorzitter. Aan het algemeen bestuur wordt een onafhankelijk voorzitter toegevoegd: de burgemeester van de grootste gemeente. Dat betekent dat burgemeester Van den Top voorzitter is. Als lid namens Hilversum is wethouder Van Voorden lid van het algemeen bestuur. Verder wordt het algemeen bestuur uitgebreid met een lid namens de gemeente Eemnes wanneer het onderwerpen betreft die Eemnes aangaat. In dat geval heeft Eemnes ook een gelijke stem, en is het aandeel van Hilversum 14%.	
Partners	Gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen, Laren, Wijdemeren en op specifieke taken ook gemeente Eemnes.	
Doel en openbaar belang	In de gemeenschappelijke regeling is het doel als volgt: Doel is de wenselijk geachte samenwerking tussen de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en Eemnes zodanig vorm te geven dat de aan de Regio GV opgedragen taken doelmatig en doeltreffend worden uitgevoerd met behoud van de regie van de gemeenten onder waarborging van de betrokkenheid van gemeenteraden bij de regionale samenwerking.	
	2025	**2026**
Financiële belang	€ 45,3 miljoen	€ 47,2 miljoen
Financieel resultaat	€ 0 na mutaties reserves (€ 1,54 miljoen nadeel voor mutaties reserves)	€ 0 na mutaties reserves (€ 1,54 miljoen nadeel voor mutaties reserves)
Toelichting	Cijfers 2026 respectievelijk 2025 zijn gebaseerd op begroting 2025 respectievelijk begroting 2024. De bijdrage 2025 bestaat uit een bedrag van € 24,5 miljoen (2026: € 25,7 miljoen) aan gemeentelijke bijdrage en het doorbetalen van € 20,7 miljoen (2025: € 21,5 miljoen) aan middelen, die Hilversum als centrumgemeente ontvangt. Van de € 24,5 miljoen gemeentelijke bijdrage 2025 (2026: € 24,5 miljoen) is € 11,5 miljoen (2026: € 12,5 miljoen) voor de GAD. De begroting 2025 van de Regio GV bedraagt circa € 107,9 miljoen (2026: € 111,8 miljoen vóór begrotingswijzigingen).	
	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	€ 13,1 miljoen	€ 11,5 miljoen
Vreemd vermogen	€ 54,8 miljoen	€ 56,9 miljoen

Toelichting	De standen eigen en vreemd vermogen zijn gebaseerd op de regiobegroting 2025-2026.
Ontwikkelingen	Hoewel het zogenoemde ravijnjaar is doorgeschoven naar 2028 geldt nog steeds dat de begrotingen van veel gemeenten onder druk staan en dat er bezuinigt moet worden. Daarbij kijken gemeenten ook naar de verbonden partijen. Het bestuur van de Regio heeft opdracht gegeven om de keuzemogelijkheden voor bezuinigingen op de dienstverlening in kaart te brengen. Deze worden naar verwachting in 2028 aan de betrokken gemeenten voorgelegd. Het boekenonderzoek vanuit de Belastingdienst dat bij de Regio liep is inmiddels afgerond en is in zijn volledigheid opgenomen in de jaarrekening 2024. De fusie van de gemeente Hilversum met de gemeente Wijdemeren zal in 2027 de samenstelling van de leden van de Regio veranderen. Voor 2026 handelen de gemeente Hilversum en de gemeente Wijdemeren nog als afzonderlijk partner van de Regio.
Risico's	De financiële risico’s van de Regio GV zijn opgenomen in de Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de Jaarrekening van de Regio. Op basis van deze risico’s is de eigen ratio weerstandsvermogen met 1,03 geclassificeerd als “voldoende”.
Programma	4. Bestuur
Website	http://www.regiogv.nl

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek

Bestuurlijke deelname

Statutaire vestigingsplaats is Hilversum. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. De burgemeester van Hilversum maakt deel uit van en is voorzitter van het dagelijks en het algemeen bestuur. Het bestuur beslist bij meerderheid van stemmen. Hilversum heeft 1 van de 6 stemmen in het algemeen bestuur.

Partners

De gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen, Laren, Wijdemeren.

Doel en openbaar belang

De taken en verantwoordelijkheden van de veiligheidsregio zijn vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's (Wvr). In hoofdlijnen zijn dat conform artikel 10 Wvr:

a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;
b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;
c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid;
d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Deze taken worden gezamenlijk uitgevoerd door de brandweer, politie, GHOR en Bevolkingszorg;
e. het instellen en in stand houden van een brandweer;
f. het instellen en in stand houden van een Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR). De GHOR coördineert de inzet van geneeskundige diensten tijdens rampen en grote ongevallen;
g. het voorzien in de meldkamerfunctie;
h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken.

	2025	**2026**
Financiële belang	€ 9,9 miljoen	€ 10,0 miljoen
Financieel resultaat	€ 0, na mutaties reserves (€356.248) nadeel voor mutaties reserves)	€ 0, na mutaties reserves (€356.248) nadeel voor mutaties reserves)

Toelichting

Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op de concept-programmabegroting 2026 van de Veiligheidsregio.

Van de totale gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio draagt gemeente Hilversum in 2026 40,47% van de kosten. Voor 2026 bestaat dit uit de volgende bedragen: Algemene bijdrage voor de Veiligheidsregio € 9,6 mln, Bijdrage Bevolkingszorg € 149.957 (2025: € 157.253), Bijdrage huisvesting € 349.935 (2025: € 356.182).

Het totaal van de exploitatie 2026 (baten) bedraagt € 32,6 mln exclusief onttrekkingen reserves.

	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	€ 5,0 miljoen	€ 4,1 miljoen
Vreemd vermogen	€ 29,5 miljoen	€ 30,5 miljoen

Toelichting

De cijfers zijn gebaseerd op de concept-programmabegroting 2026 van de Veiligheidsregio.

Ontwikkelingen

In 2024 is de coördinerende verantwoordelijkheid voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne van het bestuur van Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek naar Regio Gooi en Vechtstreek verschoven. In 2024 heeft de Veiligheidsregio aan grote onderwerpen gewerkt zoals: wendbare organisatie, toekomstbestendige brandweerzorg, de toekomstbestendige crisisbeheersing, veilige leefomgeving en de doorontwikkeling naar Meldkamer Midden-Nederland waarvan de migratie in 2025 plaatsvindt naar Hilversum.

Toekomstbestendige brandweerzorg en crisisbeheersing:
De brandweer moet meebewegen met alle ontwikkelingen om de stevige positie in de samenleving blijvend te kunnen vervullen. Voor beiden regio's is de aandacht gericht op: klimaatbestendig optreden, bekwaam zijn in de energietransitie en een brandweerpost als steunpunt in de samenleving. Het Rijk heeft structureel extra geld beschikbaar gesteld om de crisisbeheersing en de daaraan gerelateerde informatievoorziening te versterken. De samenwerkende Veiligheidsregio's Gooi en Vechtstreek en Flevoland dienen in 2030 aan de, door het Rijk opgestelde, landelijke agenda crisisbeheersing te voldoen. Om dit doel te bereiken is het Programma Versterking crisisbeheersing en veiligheidsregio's opgestart.

Wendbare organisatie met een veilige leefomgeving:
De samenwerkende veiligheidsregio's zijn een wendbare organisatie die meebeweegt op ontwikkelingen die spelen in de maatschappij. De veiligheidsregio's hebben oog voor goed werkgeverschap, flexibiliteit en een solide informatievoorziening. Als samenwerkende veiligheidsregio's zetten de Veiligheidsregio's zich in voor een (fysiek) veilige leefomgeving in Gooi en Vechtstreek en Flevoland.

Risico's

In de programmabegroting 2026 noemt de VRGV als grootste twee risico's:

Verplichtend karakter brandweerpersoneel (voorheen: Taakdifferentiatie brandweerpersoneel): In december 2019 is een voorlopig besluit genomen in het Veiligheidsberaad om taakdifferentiatie tussen beroepsmedewerkers en vrijwilligers nader uit te werken. Daarbij gaat het er om dat objectief vastgesteld kan worden dat er verschil is tussen een vrijwilliger en een beroepsbrandweer. Te denken valt aan differentiatie in de zwaarte van de opleiding, het uitvoeren van specialismen en belasting in tijd en beschikbaarheid. Besluitvorming hierover is al diverse keren uitgesteld. Het financiële risico is voor het gehele land fors, maar met name voor de veiligheidsregio's die voor een groot deel drijven op vrijwilligheid. Gelet op de eerste aannames blijkt dat er bij VRGV een minimaal risico is van € 2 miljoen per jaar. Het standpunt van de veiligheidsregio's is dat de extra kosten door het verplichtend karakter volledig door het ministerie van Justitie en Veiligheid gecompenseerd moeten worden. Besluitvorming hierover is al meermaals uitgesteld. Het financieel risico schatten we in op 30% van de extra kosten. Over twee jaar gerekend is het financieel risico € 1,2 miljoen.

Meldplicht Datalekken: Vanuit de Wet bescherming persoonsgegevens zijn organisaties waar een datalek zich voordoet verplicht dit binnen 72 uur te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Daarbij gaat het om een datalek waarbij gevoelige informatie op straat kan komen te liggen. Doet men dit niet, dan kan de Autoriteit Persoonsgegevens een boete opleggen van maximaal € 900.000.

Programma

4. Bestuur

Website

www.vrgooienvechtstreek.nl

Werkvoorzieningsschap Tomingroep

Bestuurlijke deelname

Namens Hilversum zit portefeuillehouder Heller in het Algemeen Bestuur (AB). Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Tomingroep worden op basis van het voortschrijdend tienjaars-gemiddelde aandeel van de deelnemende gemeenten in het aantal SW-medewerkers bij Tomingroep de onderstaande zaken bepaald:

- het aandeel in het eigen vermogen;
- een eventuele dividenduitkering of verliescompensatie;
- de stemverhouding in bestuursvergaderingen van het Schap.

Voor Hilversum is het voor 2024 vastgestelde aandeel 32,9 % (vastgesteld door AB Tomin op 28 maart 2025).

Partners

De gemeenten Almere, Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Huizen, Laren, Wijdemeren.

Doel en openbaar belang

Het Werkvoorzieningsschap voert namens de deelnemende gemeenten taken uit in het kader van de ‘oude’ Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) die gericht zijn op het aanbieden van aangepast werk aan mensen met een arbeidsbeperking.

	2025	**2026**
Financiële belang	€ 7,7 miljoen	€ 7,3 miljoen
Financieel resultaat	€ 1,4 miljoen nadeel na mutaties reserves (€ 2,7 miljoen winst voor mutaties reserves)	€ 2,6 miljoen nadeel na mutaties reserves (€ 2,4 miljoen winst voor mutaties reserves)

Toelichting

Het financieel belang is de jaarlijkse rijksbijdrage Wsw die Hilversum via de algemene uitkering ontvangt en doorsluist naar het werkvoorzieningsschap. De genoemde bedragen 2025 en 2026 zijn gebaseerd op de meicirculaire 2025.

Het Schap heeft een 100% deelneming in Tomingroep BV. Het Schap en de BV hebben een meerjarige samenwerkingsovereenkomst afgesloten. In deze overeenkomst garandeert de BV aan het Schap een nulresultaat, en verklaart het Schap dat de SW-medewerkers bij de BV worden gedetacheerd. Het nulresultaat houdt in dat een negatief resultaat bij het Schap wordt gecompenseerd door een garantietoekenning door de BV. Het uiteindelijke resultaat van het Schap is daarmee in elk boekjaar minimaal € 0. In de begroting 2025 bedraagt het resultaat van het Schap € 1,4 miljoen winst en is de garantietoekenning van de BV € 0. In 2026 doteert het Schap juist € 5,0 miljoen aan de BV waardoor per saldo het verlies voor het Schap € 2,6 miljoen bedraagt. De totale begroting 2026 Tomin Schap bedraagt € 26,8 miljoen (2025: € 26,9 miljoen). Het financieel resultaat 2025 en 2026 zijn op basis van de begroting 2026 Tomin Schap. Voor de jaren 2025 en 2026 wordt geen dividend verwacht.

	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	€ 8,7 miljoen	€ 6,1 miljoen
Vreemd vermogen	€ 6,6 miljoen	€ 9,2 miljoen

Toelichting

Cijfers 2025 en 2026 zijn op basis van de begroting 2026 Tomin Schap. Ondanks de geraamde winst van € 2,4 miljoen in 2026 daalt het eigen vermogen van het Schap met € 2,6 miljoen in 2026. Dit komt omdat het Schap € 5,0 miljoen doteert aan het eigen vermogen van de BV om het verwachte verlies van de BV in 2026 op te vangen. Het eigen vermogen van de BV is zonder de toevoeging vanuit het Schap nihil.

Het eigen vermogen van de BV loopt van € 12,3 miljoen in 2020 terug naar € 2,5 miljoen in 2026 (inclusief de toevoeging uit het Schap). Geconsolideerd met het eigen vermogen van het Schap betekent dit een daling van het eigen vermogen van € 16,5 miljoen in 2020 naar € 8,6 miljoen in 2026. De verwachting is dat deze daling in de komende jaren doorzet.

Ontwikkelingen

De primaire taak van het Werkvoorzieningsschap is om zo goed mogelijk uitvoering te geven aan de sociale werkvoorziening (SW). In 2015 (invoering Participatiewet) werd de toegang tot de Wsw afgesloten. Sindsdien neemt het zittend Wsw-bestand en dus ook de rijkssubsidie Wsw jaarlijks af. Uitvoering van de Wsw voor het zittend bestand is sindsdien duurder (door het ontbreken van schaalvoordelen) en inefficiënter (door het verlies van expertise in afbouwende SW-bedrijven). In 2015 besloten de gemeenten in het Werkvoorzieningsschap daarom om Tomingroep ook in te zetten als arbeidsontwikkelinstrument, naast haar primaire taak als uitvoerder van de SW. Dit bleek door uiteenlopend beleid van de deelnemende gemeenten niet eenvoudig en is daarom sinds 2017 teruggedraaid naar vrijwillige inkoop. In juni 2019 werd besloten om eventueel dividend niet meer uit te keren aan de deelnemende gemeenten maar in te zetten voor nieuwe werkgelegenheidsprojecten (het Werkvoorzieningsschap is volgens de statuten daartoe bevoegd). Vanaf 2019 is er geen dividend gerealiseerd. In de loop van de zomer van 2019 bleek dat Tomingroep BV (100% dochter van het Werkvoorzieningsschap) voor het eerst in tenminste 25 jaar, het jaar zou gaan afsluiten met een tekort van rond de € 2,3 miljoen. De oorzaak lag in een combinatie van incidentele en meer structurele zaken zoals vervanging van langdurig zieken, tegenvallers in de omzet, en veel extra inhuur van uitzendkrachten. Naar aanleiding van de verliezen over 2019 is het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap Tomin in 2020 een verkenning gestart naar mogelijkheden om Tomin door te ontwikkelen tot arbeidsontwikkelbedrijf, dat toegerust is op de toekomst en waarbij de huidige bestuursopdracht (waarbij verliezen BV worden gecompenseerd door plaatsing P-wetters) wordt herzien. Medio 2021 zijn de uitkomsten van de verkenning met de raad gedeeld. Daarin staat dat de koersbepaling Tomin in de periode 2022-2025 een doorontwikkeling tot een werkleerbedrijf wordt. De tweede helft van 2021 is benut om een bedrijfsplan op te stellen voor de periode 2022-2025. In najaar 2024 zijn de resultaten van de evaluatie van het bedrijfsplan gedeeld. Uit de evaluatie bleek dat zowel de inhoudelijke als financiële doelstellingen niet werden gehaald. Daarom heeft de raad naar aanleiding van de evaluatie een nieuwe visie geformuleerd op het sociaal-ontwikkelbedrijf. Onderdeel van die visie is dat gemeente Hilversum kenbaar heeft gemaakt om, bij voorkeur in nauwe samenwerking met de overige gemeenten in de Gooi en Vechtstreek, toe te werken naar een nieuw geïntegreerd sociaal ontwikkelbedrijf in 2028.

Risico's	De gemeenten zetten de in de Algemene Uitkering ontvangen Wsw-bijdrage (rijkssubsidie Wsw) door naar het Schap. Doordat het Wsw-bestand afneemt, stijgen de kosten relatief door het ontbreken van schaalvoordelen. De strategienota ging uit van plaatsing P-wetters en groei van de onderneming. Dit is niet rendabel gebleken omdat P-wetters relatief duur zijn (zonder marktconforme begeleidingsvergoeding) en omdat voor het extra werk relatief dure inhuur ingezet moest worden. De nadelen konden tot voor kort worden opgevangen omdat de Tomingroep (in relatie tot andere SW-bedrijven in het land) een uitzonderlijk grote buffer had, namelijk het gezamenlijk eigen vermogen van het Schap en de BV. Het eigen vermogen loopt nu echter snel terug en is in de afgelopen jaren tijd fors gedaald. De gemeente is 100% risicodrager voor haar aandeel (= het aantal werkdagen van de in de gemeente Hilversum wonende werknemers). Nog steeds beschikt de Tomingroep in principe over voldoende eigen vermogen, maar de directie heeft begin 2025 aangekondigd te verwachten in Q4 van 2025 en de jaren erna geconfronteerd te worden met een liquiditeitstekort. Gemeenten hebben erop aangedrongen om het liquiditeitstekort inzichtelijk te maken en mogelijke maatregelen uit te werken op inhoud en haalbaarheid. De verwachting is dat gemeenten moeten helpen om de liquiditeiten op peil te krijgen. Tomingroep streeft ernaar om zo snel mogelijk de colleges en gemeenteraden meer inzicht te bieden in het liquiditeitstekort en te komen met mogelijke oplossingen.
Programma	3. Werken
Website	www.tomingroep.nl

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

Bestuurlijke deelname	De wethouder met vergunningverlening en handhaving in portefeuille heeft zitting in het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). De verdeling van de stemmen wordt bepaald aan de hand van de jaarcijfers van het voorafgaande jaar. Het stempercentage is in 2025 4,19%. In 2024 was het stempercentage 4,12%.
Partners	De provincies Flevoland en Noord-Holland, en de gemeenten Almere, Blaricum, Dronten, Gooise Meren, Huizen, Laren, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Wijdemeren, Zeewolde.
Doel en openbaar belang	De OFGV verricht voor de gemeente taken op het gebied van milieu. Dit zijn een aantal door het rijk verplichte zogenoemde basistaken en niet verplichte zogenoemde plustaken. Waaronder het verlenen van omgevingsvergunningen milieu, afhandelen van meldingen en klachten, toezicht houden en handhaven. Verder kan de OFGV adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Ook verzorgt de OFGV de uitvoering van programma's en projecten voor de deelnemers, waaronder het leveren van milieutechnische kennis en het uitvoeren van onderzoek en metingen.

	2025	**2026**
Financiële belang	€ 1.179.326	€1.314.120
Financieel resultaat	€ 0 na mutaties reserves (€ 942K nadeel voor mutaties)	€0 na mutaties reserves (€455K nadeel voor mutaties)
Toelichting	De bovenstaande cijfers 2025 en 2026 zijn gebaseerd op de 2e begrotingswijziging 2025 en de Ontwerpbegroting 2026 van de OFGV. De 2de begrotingswijziging 2025 en de Ontwerpbegroting 2026 zijn vastgesteld tijdens de Algemene Bestuursvergadering (AB) op 26 juni 2025. De verdeling van de stemmen geschiedt naar rato van de totale financiële bijdrage per deelnemer van het voorgaande kalenderjaar (2025). Het stempercentage over 2026 is derhalve nog niet bekend. Onze deelname in 2025 wordt bepaald aan de hand van de jaarcijfers over 2024 en bedraagt 4,19% op basis van de voorlopige jaarrekening 2024. In 2024 namen wij deel voor 4,12%. Afgesproken is dat de bijdrage als gevolg van meerwerkopdrachten meetelt in het stemrecht binnen de OFGV. Vooralsnog zijn geen meerwerkopdrachten aan de OFGV verstrekt. De totale begroting van de OFGV in 2026 is € 20,5 miljoen (2025: € 18,9 miljoen)	

	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	€ 2,0 miljoen	€ 1,6 miljoen
Vreemd vermogen	€4,5 miljoen	€4,5 miljoen
Toelichting	De bovenstaande cijfers 2025 en 2026 zijn gebaseerd op de 2de begrotingswijziging 2025 en de Ontwerpbegroting 2026.	

Ontwikkelingen	In de kadernota 2025 worden de ontwikkelingen uitgebreid beschreven. OFGV zal zich de komende jaren sterk gaan ontwikkelen. Deze ontwikkelopgave komt voort uit het Interbestuurlijk programma Versterking VTH- stelsel en het opvolgen van de in 2022 uitgevoerde visitaties. Ook heeft het bestuur aan de nieuwe directeur van de OFGV de opdracht meegegeven om te komen tot een toekomstbestendige dienst. Extra basistaken zullen verplicht worden belegd bij de OFGV, waarvan een deel nog door deelnemers ingebracht zullen worden. Vanaf 2025 zullen vanuit Hilversum alle basistaken en overige VTH-milieutaken worden belegd bij OFGV. Daarnaast geldt voor de collectieve basistaken dat OFGV deze nog niet of nog niet alle op het juiste kwaliteitsniveau uitvoert. Het doel van deze ontwikkelingen is een nabije, hoogwaardige en robuuste omgevingsdienst te creëren.
Risico's	In de Ontwerpbegroting 2026 noemt de OFGV o.a. de volgende risico's: indexering, implementatiekosten ICT & VTH systemen, datagericht werken, functiewaardering, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, wegvallende overige opbrengsten, eisen aan de taakuitvoering en ziekteverzuim. De OFGV heeft een vrij beschikbare weerstandscapaciteit van € 899.794 en noemt een benodigde weerstandscapaciteit van € 947.500: de ratio komt daarmee op 0,95. Dit valt binnen de daarvoor afgesproken bandbreedte van 0,8 – 1,2.
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.ofgv.nl

Archief Gooi en Vechtstreek

Bestuurlijke deelname	Statutaire vestigingsplaats is Hilversum. De deelnemers aan deze regeling, de publieke rechtspersonen Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdemeren, Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek en de Regio Gooi- en Vechtstreek hebben besloten tot het aangaan van een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in artikel 8 lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), ten behoeve van de instandhouding van een Archief Gooi en Vechtstreek.
Partners	De gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen, Laren, Wijdemeren, de Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek en de Regio Gooi en Vechtstreek.
Doel en openbaar belang	Met ingang van 1 januari 2024 is deze gemeenschappelijke regeling getroffen met het doel de belangen van de gemeenten en de regio's in het samenwerkingsgebied bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden, collecties, individuele documenten en dergelijke die berusten in de gemeentelijke archiefbewaarplaats van de gemeenten in gezamenlijkheid te behartigen Alsmede het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen welke door haar op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar wordt gesteld voor een breed publiek.

	2025	**2026**
Financiële belang	€ 628.000	€ 644.000
Financieel resultaat	€ 0	€ 0

Toelichting	Het totaal van de exploitatie 2025 van het Archief bedraagt € 1,6 miljoen conform de begroting van het Archief Gooi en Vechtstreek 2025. De bijdrage van gemeente Hilversum is € 627.748 in 2025. Voor 2026 zal dit bedrag worden geïndexeerd met 2,6%, waardoor het belang € 644.070 bedraagt in 2026.

	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting	Het Archief Gooi en Vechtstreek is per 01-01-2024 gestart. Van alle deelnemende partijen wordt een bijdrage gevraagd voor het Archief Gooi en Vechtstreek op basis van het aantal inwoners.
Ontwikkelingen	Vanaf 2022 is er intensief gewerkt aan het in kaart brengen van financiële, personele en juridische gevolgen. Dit heeft geresulteerd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Archief Gooi en Vechtstreek. Het jaar 2025 is dus het tweede jaar geweest voor het Archief en de GR. Het E-depot zal doorontwikkeld blijven worden en ook is er ruimte voor de doorontwikkeling van digitalisering. In 2027 zal er een evaluatie plaatsvinden van de Archiefdienst. De uitkomst van deze evaluatie kan aanleiding zijn om gemaakte keuzes te herzien of aanvullende keuzes te maken.
Risico's	Er is nog geen rekening gehouden met eventueel te behalen efficiency voordelen in de toekomst, maar aangezien dit het eerste jaar betreft zal daar in de komende jaren naar gekeken gaan worden.
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.archiefgooienvechtstreek.nl

Vennootschappen en coöperaties

GEM Crailo BV		
Bestuurlijke deelname	GEM Crailo BV is opgericht op 1 mei 2018. De aandeelhouders zijn de gemeenten Hilversum (45%), Gooise Meren (45%) en Laren (10%). De wethouders Financiën vertegenwoordigen hun gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouder). De wethouders Ruimtelijke Ordening (in Hilversum de projectwethouder Crailo) vertegenwoordigen hun gemeente in het Bestuurlijk Overleg.	
Partners	Gemeenten Gooise Meren en Laren.	
Doel en openbaar belang	GEM Crailo BV heeft ten doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van plangebied Crailo voor woningbouw en bedrijvigheid en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.	
	2025	**2026**
Financiële belang	Niet bekend	Niet bekend
Financieel resultaat	Niet bekend	Niet bekend
Toelichting	Op 02 april 2025 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van GEM Crailo BV de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie als onderdeel van het jaarverslag 2024 en het jaarplan 2025 van GEM Crailo BV vastgesteld. Uit het jaarverslag 2024 blijkt dat het eigen vermogen € 2,9 miljoen is en het vreemd vermogen € 44,6 miljoen. De geraamde winst van de grondexploitatie bedraagt € 6,59 miljoen. Op eindwaarde per 31 december 2031 (en € 5,7 miljoen op contante waarde per 1 januari 2025). Het financieel resultaat van de verbonden partij vloeit voort uit de intergemeentelijke grondexploitatie, die jaarlijks met de jaarrekening Crailo wordt geactualiseerd. De meest recente gegevens betreffende de jaarrekening 2024. Hierdoor is het niet mogelijk om de verwachte begin- en (eind)standen van 2025 en 2026 op te nemen.	
	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Toelichting	GEM Crailo BV heeft eind december 2020 de gronden van de gemeente Hilversum, de gemeente Laren en de gemeente Gooise Meren overgenomen tegen een totaalbedrag van € 33,2 miljoen. De koopsom is voldaan door middel van een uitgestelde betaling. Deze uitgestelde betaling dient uiterlijk op 31 december 2029 plaats te vinden. Deze nog te ontvangen koopsom is verantwoord als verstrekte langlopende lening. In december 2029 wordt van GEM Crailo BV een bedrag van € 16,1 miljoen ontvangen. Dit bedrag wordt vervolgens door de gemeente overgemaakt naar de Provincie Noord-Holland ter aflossing van onze langlopende schuld van € 16,1 miljoen. Vooralsnog zien wij geen risico op het niet kunnen aflossen van de langlopende schuld bij de Provincie Noord-Holland. Op basis van de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie is de verwachting dat deze winstgevend wordt afgesloten. De eerste verkoop heeft plaatsgevonden waarbij deze meer dan verwacht positief is uitgevallen.	

	GEM Crailo BV heeft een kredietfaciliteit bij de BNG Bank van € 20 miljoen, met een resterende looptijd tot en met 31 december 2025. De gemeente Hilversum staat op dit moment voor 45% (€ 9 miljoen) borg voor de door GEM Crailo BV bij de BNG aangetrokken kredietfaciliteit. Op 31 december 2024 is er geen gebruik gemaakt van deze kredietfaciliteit. Het banksaldo bij de BNG Bank was op die datum positief en leverde een rente op van 1,5%. Dit positieve saldo is het resultaat van de verkoop van meerdere kavels in 2024. De geactualiseerde GREX van GEM Crailo is op 8 mei 2025 besproken met de commissie in een gesloten sessie.
Ontwikkelingen	De ontwikkeling van Buurtschap Crailo op dit moment in grote lijnen op koers is. Voorbereidende activiteiten en/of producten worden in 2025 gerealiseerd om vanaf 2026 weer tot uitgifte te komen. Verder zal GEM Crailo BV actief participeren en bijdragen leveren aan het onderzoek naar een onder tunnelde fiets- voetgangersverbinding onder de A1. Vooral de verbetering van de bereikbaarheid van het OV-knooppunt van voetgangers en fietsers is een belangrijk onderwerp. Over de financiële effecten en/of de omvang daarvan voor GEM Crailo BV bestaat op dit moment nog geen inzicht.
Risico's	Op 02 april 2025 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van GEM Crailo BV de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie als onderdeel van het jaarverslag 2024 vastgesteld inclusief een risico- en gevoeligheidsanalyse. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden de risico’s beschreven.
Programma	5. Financiën en grondexploitaties
Website	www.crailo.nl

BNG Bank N.V.	
Bestuurlijke deelname	De gemeente Hilversum heeft 120.939 van de 55.690.720 aandelen en daarmee 0,2% van het stemrecht op de AVA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders). De gemeente wordt op de AVA vertegenwoordigd door de wethouder Financiën.
Partners	De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.
Doel en openbaar belang	De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG Bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger en is het voor de gemeente mogelijk om op eenvoudige wijze toegang te krijgen tot de geldmarkt. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de BNG Bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

	2025	2026
Financiële belang	€ 274.000	€ 274.000
Financieel resultaat	Niet bekend	Niet bekend
Toelichting	Hilversum bezit 120.939 aandelen, op de balans gewaardeerd tegen € 274.000. Over 2024 hebben we in 2025 een dividend van € 303.557 te ontvangen. Een prognose van de financiële resultaten over 2025 en 2026 geeft de BNG Bank niet vrij. Daarnaast emitteert de BNG Bank leningen die beursgenoteerd zijn. Om die reden is de BNG Bank gehouden aan regels die de Autoriteit Financiële Markten (AFM) stelt aan het verstrekken van mogelijk koersgevoelige informatie. Het verstrekken van cijfers en verwachtingen over eigen vermogen en netto resultaat valt daar uitdrukkelijk onder. De BNG Bank gaat pas tot publicatie van de gerealiseerde resultaten over na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de Raad van Commissarissen (RvC). De meest actuele gegevens zijn afkomstig uit de jaarrekening 2024 van de BNG Bank die op 24 april 2025 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is vastgesteld. Het laatst bekende resultaat is de nettowinst na belastingen over 2024 en bedraagt € 294 miljoen.	
	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Toelichting	De verwachte eindstanden 2025 en 2026 van het eigen en vreemd vermogen geeft de BNG Bank niet vrij om dezelfde redenen als de prognose van de financiële resultaten niet wordt vrijgegeven. De laatst bekende stand van het eigen dan wel vreemd vermogen is de stand per 31-12-2024 en bedroeg € 4,8 miljard respectievelijk € 123 miljard.	
Ontwikkelingen	Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten vindt de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2025.	
Risico's	Gering. De ratings van de BNG zijn respectievelijk Aaa bij Moody’s, AAA bij Fitch en AA+ bij Standards & Poor’s, en zijn daarmee gelijk aan de ratings van de Nederlandse Staat. Daarmee behoort BNG Bank tot de veiligste banken ter wereld.	
Programma	5. Financiën en grondexploitaties	
Website	www.bngbank.nl	

Vitens N.V.		
Bestuurlijke deelname	Als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). De gemeente Hilversum heeft 89.569 van de 5.777.247 aandelen en daarmee 1,55 % van het stemrecht in de AVA.	
Partners	De aandelen van de N.V. zijn in handen van provinciale en gemeentelijke overheden.	
Doel en openbaar belang	Het statutaire doel van Vitens is de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder de winning, de productie, het transport, de verkoop en de distributie van water (statuten art 3 lid 1). Het doel van de deelname van Hilversum is het beïnvloeden van het beleid van Vitens, teneinde de prijs van water voor de Hilversumse burgers en bedrijven zo laag mogelijk te houden.	
	2025	**2026**
Financiële belang	€ 89.569	€ 89.569
Financieel resultaat	€ 72 miljoen	€ 79 miljoen
Toelichting	Hilversum bezit 89.569 aandelen Vitens, op de balans gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 89.569 (€ 1,-/aandeel). De te verwachten resultaten over 2025 en 2026 zijn gebaseerd op de financiële projectie 2025-2029 van Vitens zoals die is geagendeerd in de AVA van november 2024. Het te verwachten dividend over 2025 (uit te betalen in 2026) bedraagt € 0 per aandeel.	
	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	€ 778 miljoen	€ 857 miljoen
Vreemd vermogen	€ 1.866 miljoen	€ 2.110 miljoen
Toelichting	Bovenstaande prognose van het eigen en vreemd vermogen per 31-12-2025 en 31-12-2026 zijn gebaseerd op de financiële projectie van Vitens zoals die is geagendeerd in de AVA van november 2024.	
Ontwikkelingen	Door de toenemende vraag naar drinkwater staat Vitens voor een 'enorme investeringsopgave'. Daarnaast mag Vitens conform de drinkwaterwet maar een beperkt rendement behalen hetgeen de winstgevendheid beperkt. Vitens zal daarom de komende jaren geen dividend uitkeren aan aandeelhouders.	
Risico's	Geringe risico’s. Het betreft een bedrijf met een monopolie op het gebied van drinkwater.	
Programma	5. Financiën en grondexploitaties	
Website	www.vitens.nl	

Coöperatie Parkeerservice U.A.

Bestuurlijke deelname	Hilversum is 1 van de 14 leden in de Algemene Leden Vergadering (ALV) en heeft daar 1 stem. Portefeuillehouder Bereikbaarheid en Parkeren neemt deel aan de ALV.
Partners	Gemeenten Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Bergen (NH), Gouda, Hoogeveen, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist, en Parkeren Amersfoort B.V.
Doel en openbaar belang	1. De Coöperatie heeft ten doel het bewerkstelligen van samenwerking tussen de Coöperatie en haar Leden op het werkgebied van de Coöperatie en het voorzien in de stoffelijke behoeften van de Leden van de Coöperatie door het sluiten van overeenkomsten van opdracht met de Leden ter zake van het bedrijf dat door de Coöperatie wordt uitgeoefend ten behoeve van de Leden op het gebied van het adviseren en leveren van diensten ter zake van garagebeheer, straatparkeerbeheer en straatparkeerhandhaving in het geografisch werkgebied van de Leden. 2. Als nevendoel kan de Coöperatie andere belangen op het gebied van parkeren van haar Leden behartigen.

	2025	**2026**
Financiële belang	€ 2,9 miljoen	€ 2,8 miljoen
Financieel resultaat	€ 0	€ 0

Toelichting

De jaarlijkse bijdrage van Hilversum is gebaseerd op de af te nemen diensten door Hilversum aan de Coöperatie en de jaarlijkse begroting van de Coöperatie. Dit wordt in een uitvoeringsovereenkomst (UO) uiteengezet en ondertekend door beide partijen. De UO 2025 (€ 2,9 miljoen) is ondertekend en kan daarom niet meer wijzigen. De UO 2026 is op dit moment nog niet opgesteld.

	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend

Toelichting

De Coöperatie neemt in de begroting geen balans-standen op. De laatst bekende standen komen uit de jaarrekening 2024. Het eigen vermogen per 31-12-2024 bedroeg € 2,8 miljoen en het vreemd vermogen € 7 miljoen.

Ontwikkelingen

In 2024 heeft Hilversum aanvullende diensten belegd bij de Coöperatie ParkeerService, waaronder het verlenen van parkeervergunningen. Daarnaast zijn de handhavingsuren uitgebreid en het parkeerbeleid is ingevoerd. Binnen de Coöperatie ParkeerService zelf hebben er geen grote ontwikkelingen plaatsgevonden. Het ledenbestand is in 2024 ongewijzigd gebleven. Een aantal leden hebben, net als Hilversum, aanvullende diensten afgenomen bij de Coöperatie."

In de visie 2025 is uitgesproken een jaarlijkse groei na te streven van 1 lid per jaar. Deze ambitie staat nog steeds en de verwachting is dat de inspanningen tot resultaat gaan leiden.

Risico's	Door de gekozen rechtsvorm van Coöperatie met Uitgesloten Aansprakelijkheid is er geen verhaalsrecht op de leden voor de schulden en tekorten van de coöperatie. Hilversum betaalt de jaarlijkse bijdrage in vier termijnen, dus bij een eventueel faillissement is Hilversum maximaal een kwart van de jaarlijkse bijdrage kwijt. De Coöperatie werkt aan de financiële continuïteit. Mede door de in 2018 ingezette transitie zijn risico's beter afgedekt en worden kosten beter doorbelast aan de leden. Het financiële risico is daardoor beperkt.
Programma	3. Werken
Website	www.parkeerservice.nl

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht BV

Bestuurlijke deelname

De gemeente heeft als aandeelhouder, in de persoon van de wethouder Economie, in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AVA), de mogelijkheid om richting te geven aan de werking van de ROM. De bevoegdheden van de AVA zijn onder andere het benoemen van de Raad van Commissarissen (RVC), het benoemen van directie en investeringscomité op voordracht van de RvC, het vaststellen van het investeringsreglement, en het besluiten over statuten, uitgifte van aandelen en tussentijdse uitkeringen. De governance is zo ingericht dat er geen belangenverstrengeling kan ontstaan. De sturingsmogelijkheid van de Raad is dan ook op afstand.

Partners

De gemeenten Utrecht en Amersfoort, de provincie Utrecht, de Universiteit van Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht, en het Ministerie van EZK.

Doel en openbaar belang

De ROM Regio Utrecht BV versterkt de economische structuur van de Regio Utrecht en richt zich hierbij op de thema's uit de Regionaal Economische Agenda; toekomstbestendige leefomgeving, gezonde mensen en digitalisering. Door ondersteuning van het bedrijfsleven en het ecosysteem wordt het innovatieve vermogen van de regio versterkt en via deze weg de welvaart en het welzijn blijvend vergroot. Zij sluit aan op de activiteiten van de Economic Board Utrecht waar bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden elkaar vinden in het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Haar activiteiten passen in de in 2022 vastgestelde meerjarenstrategie. De ROM Regio Utrecht BV is het antwoord op een aantal uitdagingen:

1. Het creëren van een aanspreekpunt in de regio om cofinanciering te krijgen vanuit Invest-NL in het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Oplossingen die vaak een moeilijk financierbare top kennen;
2. De Regio Utrecht beschikt over een zeer bescheiden omvang aan stimuleringsinstrumenten voor het MKB. Er is weinig effectieve business development capaciteit om innovatie bij het bedrijfsleven en daarmee steun bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken tot stand te brengen. De ROM beschikt over business development capaciteit waardoor bedrijven sneller in staat zijn om hun product door te ontwikkelen en op te schalen;
3. De ROM gaat via diverse fondsen voorzien in een op dit moment niet in te vullen behoefte naar kapitaal bij het innovatieve bedrijfsleven;
4. De versterking van de inzet op internationalisering van het bedrijfsleven door bundeling van capaciteit binnen de tak trade en invest;
5. Het zorgen voor een helder en eenduidig aanspreekpunt in de regio voor bedrijven met een business development en of investeringsvraag.

	2025	**2026**
Financiële belang	€ 2 miljoen. kapitaaloverdracht / jaarlijkse exploitatiebijdrage € 157.974,-	€ 2 miljoen. kapitaaloverdracht (wellicht +€1.1 miljoen afh van bestuurlijke besluitvorming)
Financieel resultaat	Niet bekend	Niet bekend

Toelichting

De financiële resultaten over 2025 zijn op dit moment nog niet bekend. Het financieel belang van de gemeente Hilversum is in totaal € 2 miljoen. De gemeente Hilversum heeft als aandeelhouder een belang van 3,88% in de ROM Regio Utrecht BV.

	Stand per 31-12-2025	Stand per 31-12-2026
Eigen vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend

Toelichting	Het eigen vermogen (of groepsvermogen) van de verbonden partij bedraagt ultimo 2024 € 47,3 miljoen. Het vreemd vermogen bedraagt ultimo 2024 € 13,7 miljoen waarvan langlopende schuld € 3,0 miljoen en kortlopende schuld € 10,7 miljoen. De jaarrekening 2024 van de ROM Regio Utrecht BV is in juni 2025 ontvangen.
Ontwikkelingen	Het financieel belang van de gemeente Hilversum is in totaal € 2 miljoen. De gemeente Hilversum heeft als aandeelhouder een belang van 3,9% in de ROM Regio Utrecht BV.
Risico's	In lijn met gelijksoortige risico's wordt de maximum bandbreedte ingeschat op de totale hoogte van de deelneming: € 2 miljoen. Het eigen vermogen van de ROM is de afgelopen jaren afgenomen, met als bijkomend risico een duurzame waardevermindering in de toekomst. De kans van optreden van dit risico wordt met 1% zeer klein ingeschat. Dit individuele ROM risico wordt opgenomen in het overkoepelende risico dat het portfolio van onze gemeentelijke borgstellingen, garanties, rechtstreekse geldleningen en deelnemingen beslaat.
Programma	3. Werken
Website	www.romutrechtregion.nl

Stichtingen en verenigingen

Stichting Goois Natuurreservaat		
Bestuurlijke deelname	Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van de participanten van het GNR plus een onafhankelijk voorzitter en twee onafhankelijke deskundigen. Samen hebben zij 14 stemmen te verdelen, waarvan Hilversum er 4 heeft. Hilversum wordt vertegenwoordigd door de wethouder Natuur & Groen.	
Partners	De andere participanten van het GNR zijn de gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen en Laren.	
Doel en openbaar belang	1. De instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van de aldaar gelegen terreinen, ten einde deze ten eeuwigen dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden, en 2. aan het publiek, door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon te verzekeren.	
	2025	**2026**
Financiële belang	€ 1,6 miljoen	€ 1,6 miljoen
Financieel resultaat	€ 15.900 verlies na mutaties reserves	€ 0 verlies na mutaties reserves
Toelichting	Het financieel belang van de gemeente Hilversum in het GNR is door de uittreding van de provincie en de gemeente Amsterdam groter geworden. Hiervoor heeft het GNR compensatie ontvangen dat naar rato is verdeeld over de gemeenten. Deze compensatie is door Hilversum in een reserve ondergebracht. De komende jaren wordt daarmee de verhoging van de bijdrage gedekt. Na verloop van tijd zal de bijdrage uit deze reserve kleiner worden, zodat de exploitatie kan ‘wennen’ aan de oplopende bijdrage aan het GNR. Tevens wordt er jaarlijks door het GNR een overzicht gemaakt waarin de ‘door te schuiven BTW’ aan de participanten is opgenomen. De gemeente vraagt dit bedrag terug middels het landelijke BTW-compensatiefonds. Deze ‘doorschuif-BTW’ is in mindering gebracht op het financieel belang van de gemeente. Het financieel belang en het financieel resultaat zijn gebaseerd op de Programmabegroting GNR 2025 en de eerste begrotingswijziging 2025 en de concept-Programmabegroting 2026. De netto bijdrage (gedefinieerd als bruto bijdrage -/- BTW teruggave o.b.v. de transparantieregeling bedraagt in 2026 € 1,32 miljoen De bruto bijdrage van Hilversum bedraagt in 2026: € 1,6 miljoen. De doorschuif-BTW op basis van de transparantieregeling is in 2026 naar verwachting € 299.000.	
	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	€ 5,0 miljoen	€ 4,8 miljoen
Vreemd vermogen	€ 0,9 miljoen	€ 0,8 miljoen
Toelichting	De cijfers 2025 en 2026 zijn gebaseerd op de Programmabegroting GNR 2025 en de eerste begrotingswijziging 2025 en de concept-Programmabegroting 2026.	

Ontwikkelingen	Sinds de uittreding van de gemeente Amsterdam zijn de bijdragen (gebaseerd op inwonersaantallen) verhoogd. De uittreding heeft ook geleid tot een vernieuwde participantenovereenkomst, waarin de voorwaarden rond samenwerking zijn vastgesteld. Deze zijn op hoofdlijn dezelfde gebleven, enkele kleine verbeteringen zijn toegevoegd.
Risico's	Een belangrijke bijdrage ontvangt de GNR van de Nationale Postcode Lotterij (NPL). Vanaf 2025 is het GNR aangesloten bij LandschappenNL en is een nieuwe overeenkomst gesloten met de NPL. Het is onzeker of het doorschuiven van BTW in de toekomst mogelijk blijft. Als dit niet meer mag leidt dit tot een stijging van de participantenbijdrage. Op dit moment zijn er geen indicaties dat deze zogenoemde transparantiemethode landelijk wordt gewijzigd.
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.gnr.nl

Uitvaartstichting Hilversum

Bestuurlijke deelname	Het college geeft goedkeuring over de jaarstukken, begroting en tarievenlijst. De verantwoordelijke portefeuillehouder (beheer, vastgoed, grondexploitaties) is tot en met 2023 voorzitter van de Raad van Toezicht van Uitvaartstichting Hilversum. Dit lid heeft een vetorecht ten aanzien van alle besluiten die in de Raad van Toezicht worden genomen.
Partners	Geen.
Doel en openbaar belang	De gemeente heeft op grond van de Wet op de Lijkbezorging de plicht een gemeentelijke begraafplaats te hebben. De Uitvaartstichting Hilversum (USH) heeft tot doel om de begraafplaatsen én het crematorium van de gemeente Hilversum op een professionele, efficiënte en effectieve wijze te exploiteren.

	2025	**2026**
Financiële belang	N.v.t.	N.v.t.
Financieel resultaat	€ 10.000	€ 2.400
Toelichting	Financiële gegevens zijn op basis van de meerjarenbegroting 2025-2028.	

	Stand per 31-12-2025	**Stand per 31-12-2026**
Eigen vermogen	- € 211.000	- € 207.500
Vreemd vermogen	N.n.b.	N.n.b.

Toelichting	Bij het opstellen van deze begroting is de meerjarenbegroting 2026-2029 van de Uitvaarstichting Hilversum nog niet ontvangen. De financiele gegevens zijn prognoses gebaseerd op de jaarstukken 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2028.
Ontwikkelingen	Privaatrechtelijke afspraken tussen gemeente en de USH zijn vastgelegd in een hoofdovereenkomst die betrekking heeft op het onderhoud aan en vervanging van gemeentelijke eigendommen. De USH benut deze eigendommen om invulling te geven aan de wettelijke taken die de gemeente op gebied van begraven en cremeren heeft. De USH is volledig verantwoordelijk voor de exploitatie van de gemeentelijke begraafplaatsen en het crematorium en voert dit uit voor eigen rekening en risico.
Risico's	Het risico voor de gemeente betreft primair het versterken van het eigen vermogen en of de liquiditeitspositie van de stichting. Gezien de resultaten van het afgelopen jaar en de huidige liquiditeitspositie is dit risico beperkt.
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.uitvaartstichtinghilversum.nl

3.7 Grondbeleid

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten om in zowel de begroting als de jaarrekening een paragraaf over het grondbeleid op te nemen. Deze paragraaf vormt, in samenhang met de nota Grondbeleid, een belangrijk instrument voor het sturen, beheersen en controleren van het gemeentelijke grondbeleid. In artikel 16 van het BBV is vastgelegd waaruit deze verplichte paragraaf ten minste moet bestaan. Kort gezegd geeft de gemeenteraad in de paragraaf grondbeleid van de programmabegroting aan welk grondbeleid het komende jaar wordt gevoerd om de ruimtelijke opgaven van de gemeente Hilversum te realiseren. In de paragraaf grondbeleid van de daaropvolgende jaarrekening wordt vervolgens gerapporteerd wat er is bereikt en in hoeverre dit overeenkomt met de eerder gestelde doelen in de begroting.

3.7.1 Grondbeleid in Hilversum

Er is een geactualiseerde nota grond- en vastgoedbeleid 2025 -2028 “Samen kansen benutten” opgesteld. Deze wordt binnenkort door de raad behandeld. Volgens deze nota wil de gemeente Hilversum actiever beleid gaan voeren. Met actiever grondbeleid hebben we meer mogelijkheden om onze ruimtelijke en maatschappelijke doelen te realiseren. Toch is niet alles mogelijk. Middelen (geld en capaciteit) zijn schaars en dus moeten we hierbij afgewogen keuzes maken. Dit vraagt om een strategische uitvoering van actiever grondbeleid: we kiezen voor het inzetten van instrumenten die leiden tot een hoge maatschappelijke bijdrage tegen zo laag mogelijke kosten.
De nota bevat instrumenten voor de uitvoering van actiever grondbeleid, zoals minnelijke anticiperende en strategische verwerven en het (eerder) vestigen van voorkeursrechten.
In de geactualiseerde nota hebben we ook een afwegingsschema Ontwikkelstrategie opgenomen. Daarbij is aangegeven welke afwegingen de gemeente maakt bij haar rol in gebiedsontwikkeling, namelijk faciliterend, regisserend of actief. Via deze ontwikkelschema maakt de gemeente Hilversum transparant op welke manier zij gebruikmaakt van het grondbeleid en de bijbehorende instrumenten.

Vastgoed

De afgelopen jaren hebben in het teken gestaan van het afstoten van niet-strategisch vastgoed. Daarbij was het uitgangspunt: “geen vastgoed, tenzij”. In 2024 heeft het college ingestemd met de bestuursopdracht richtinggevend kader maatschappelijke voorzieningen. De bestuursopdracht is gericht op het opstellen van een richtinggevend kader maatschappelijke voorzieningen met richtinggevende indicaties (in m² per 1.000 inwoners) waarmee bij gebiedsontwikkeling keuzes kunnen worden gemaakt in het maken van ruimte voor maatschappelijke voorzieningen. Ook geeft het richtinggevend kader houvast bij het op peil houden van ruimte voor maatschappelijke voorzieningen in iedere buurt, passend bij de behoefte van de buurt.
Daarnaast is besloten bij de verkoop van gemeentelijk vastgoed een pas op de plaats te maken. Op 16 juli 2024 is de ‘Bestuursopdracht Richtinggevend Kader Maatschappelijke Voorzieningen’ door het college vastgesteld. Een onderdeel van deze bestuursopdracht is onderzoek te doen naar de omvang en behoefte aan maatschappelijke voorzieningen. In afwachting van de uitkomsten van dit onderzoek wordt de verkoop van maatschappelijke vastgoed aangehouden, tenzij het te verkopen vastgoed bij voorbaat niet geschikt is voor een maatschappelijke invulling.
In de geactualiseerde grond- en vastgoedbeleid 2025-2028 houden wij rekening met dit besluit. Gelet op deze bestuursopdracht is het mogelijk dat de gemeente op basis van vastgesteld beleid actiever vastgoed gaat verwerven of (ver)huren. Door strategisch vastgoedbeheer streeft de gemeente Hilversum naar een vastgoedportefeuille die niet alleen financieel verantwoord is, maar vooral maatschappelijk van grote betekenis. Dit bereiken we door bewust te kiezen voor het behouden of verwerven van objecten die bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van wonen, duurzaamheid, cultuur en maatschappelijke voorzieningen.

3.7.2 Uitvoering grondbeleid

De gemeente Hilversum actualiseert jaarlijks de grondprijzen in overeenstemming met het geldende grondbeleid. In de uitwerkingsnota kiest Hilversum voor een andere grondprijsmethodiek bij de bepaling van de grondprijzen voor de segmenten snippergroen, sociale huurwoningen en maatschappelijk vastgoed. Door de grondprijzen vast te stellen op basis van de residuele grondprijsmethodiek wordt het grondbeleid van Hilversum binnen de drie segmenten reëler en transparanter.
Sinds 2022 stelt de gemeente Hilversum elk jaar een Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkelingen (MPG) op. De MPG maakt de cumulatieve effecten van de gebiedsontwikkelingen in Hilversum inzichtelijk. Op 14 mei 2025 heeft de gemeenteraad de Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkelingen 2025 (MPG 2025) vastgesteld.

Grondexploitaties

Per 1 januari 2026 is er één lopende grondexploitatie, Stationsplein. Op basis van de actualisatie van de grondexploitaties 2025 (Raadsbesluit 14 mei 2025), is de verwachting dat de grondexploitatie Anna’s Hoeve Bouwplan eind 2025 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 0,55 miljoen, inclusief tussentijdse winst tot en met 2024.

In 2024 is bij de jaarstukken, op grond van de BBV, vanuit de grondexploitatie Anna's Hoeve een tussentijdse winst van € 202.000 genomen en voor 2025 is tussentijdse winst van € 71.000 begroot. Daarnaast wordt verwacht dat de in 2021 geopende grondexploitatie van Stationsplein in 2029 wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 4,2 miljoen.
Het fiscale resultaat voor de vennootschapsbelasting in 2026 wordt naar verwachting een negatief resultaat van € 448.000. Dit bedrag bestaat uit een negatief resultaat van de grondexploitaties van € 66.000 en een positief resultaat van € 514.000 voor de reclame in de openbare ruimte. Door het negatieve fiscale resultaat in 2026 in combinatie met het eerdere negatieve resultaat over 2025, wordt er in 2026 geen teruggave verwacht.
De grondexploitatie Crailo wordt jaarlijks door de GEM Crailo B.V. geactualiseerd. De gemeenteraden van Hilversum, Laren en Gooise Meren hebben op 18 december 2017 de Intergemeentelijke grondexploitatie Crailo vastgesteld. Voor deze samenwerking is op 1 mei 2018 een gezamenlijke privaatrechtelijke entiteit opgericht, GEM Crailo B.V. De kapitaal- en risicodeelname voor de gemeente Hilversum, Gooise Meren, en Laren bedraagt respectievelijk 45%, 45% en 10%. Deze grondexploitatie wordt elk jaar door de GEM Crailo B.V. geactualiseerd.

Ontwikkelingen
De volgende ontwikkelingen spelen in 2026:

- Actualiseren van de Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkelingen
- Stationsgebied : Start bouw ondergrondse fietsenstalling, in één opdracht met de bouwblokken 2 & 3 (uit de grondexploitatie Stationsplein). Sloop eerste deel van de panden aan de Koninginneweg, herinrichting Langgewenst en realisatie overkapping busstation. Opening grondexploitatie Koninginneweg wordt voorbereid.
- Sportpark: Op basis van het stedenbouwkundig plan Sportpark is in 2025 verder gewerkt aan de diverse (kader-stellende) deelprojecten binnen de gebiedsontwikkeling, waaronder de verkenning OV-knoop, de milieueffectrapportage, het beeldkwaliteitsplan en de financiële (ontwikkel)strategie voor de gebiedsontwikkeling. Dit wordt in 2026 voortgezet voor zover nog niet gereed. Met de grondeigenaren/initiatiefnemers worden (intentie)overeenkomsten opgesteld met het oog op de kavelontwikkelingen in het gebied. De ontwikkelingen op gemeentegrond - waaronder het Sportcomplex en de herinrichting van de openbare ruimte - worden eveneens nader uitgewerkt. Verder geldt nog een gemeentelijk voorkeursrecht voor enkele percelen in het gebied.
- Bruisend Hart: In mei 2025 zijn de omgevingsplanwijziging en het beeldkwaliteitsplan vastgesteld. In 2026 zal het inrichtingsplan openbare ruimte worden opgesteld en ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad. Verder zal het verwerven van panden aan de Larenseweg, Kleine Drift en de Zuiderweg in het kader van het gevestigde voorkeursrecht worden voortgezet. Ook zal gestart worden met het uitwerken van een realisatiestrategie in overleg met Dudok Wonen, NS en ProRail.
- Anna’s Hoeve: In 2026 mogelijk nog wat werkzaamheden voor de afronding van het openbaar gebied. De wijk Anna’s Hoeve is inmiddels bijna voltooid en heeft zich ontwikkeld tot een groene en duurzame woonwijk met een mix van koop- en huurwoningen. De bouw van de laatste woningen is in 2025 afgerond.
- Flexwonen Circusterrein: Op korte termijn worden er 400 flexwoningen gerealiseerd. De planning is erop gericht dat bewoners vanaf oktober 2026 de sleutel van hun nieuwe huis krijgen.
- Crailo: GEM Crailo B.V. (Gemeenschappelijke exploitatiemaatschappij) geeft uitvoering aan de eigen grondexploitatie met de overgedragen gronden. GEM Crailo B.V. start met de verkoop van de eerste vrije kavels in Buurtschap Crailo. De kavels liggen in deelgebied Op Zuid, waar 25 kavels gerealiseerd worden. In deze eerste fase gaan zeven kavels in de verkoop.

Gronduitgifte: verkoop/ erfpacht
In 2025 vindt de gunning van de ontwikkeling van bouwblok 2 en 3 in het stationsgebied via de grondexploitatie plaats waarna gronduitgifte volgt in 2026 of 2027. We hebben geen plannen om grond in erfpacht uit te geven.

Exploitatieplannen / anterieure overeenkomsten
De gemeente was onder de Wro in beginsel verplicht om bij het vaststellen van een bestemmingsplan een exploitatieplan vast te stellen. Hiervan kon een gemeente afzien als zij de door haar te maken kosten op een andere manier kan verhalen. Bij alle betreffende bestemmingswijzigingen zijn of worden afspraken gemaakt in anterieure overeenkomsten met de betrokkenen over dit kostenverhaal. Onder de Omgevingswet wordt het kostenverhaal in het omgevingsplan geregeld. Daarnaast wil de gemeente ook bovenwijkse investeringen (deels) kunnen verhalen op initiatiefnemers. Om dit te regelen, heeft de raad op 15 mei 2024 de Nota Kostenverhaal vastgesteld. Deze nota biedt een transparante regeling voor het verhalen van kosten voor bovenwijkse investeringen op initiatiefnemers van bouwprojecten.

Verkoop niet-strategisch bezit
In 2026 worden geen opbrengsten verwacht uit de verkoop van niet-strategisch bezit. Mocht in het jaar toch een verkoop plaatsvinden, dan is het voorstel om het saldo, net als voorgaande jaren, toe te voegen aan de reserve Stedelijke Ontwikkeling.

Weerstandsvermogen en risico’s bij grondbeleid Hilversum
Gebiedsontwikkelingen brengen risico’s met zich mee vanwege hun lange looptijd, complexiteit en de betrokkenheid van meerdere partijen met uiteenlopende belangen. Externe factoren zoals marktontwikkelingen en beleidswijzigingen kunnen de financiële uitkomsten van grondexploitaties negatief beïnvloeden. Daarom worden de risico’s binnen grondexploitaties

actief geïnventariseerd, jaarlijks geactualiseerd en door de raad vastgesteld in het kader van de Actualisatie Grondexploitaties.

Conform het BBV mogen binnen een grondexploitatie alleen voorzienbare kosten worden opgenomen die aan een kostensoort zijn toe te rekenen. Risico's die daarbuiten vallen, worden meegenomen in de gemeentebrede bepaling van het benodigde weerstandsvermogen. Hilversum verwerkt deze risico's expliciet in haar risicoprofiel. Zo worden projecten als het Stationsplein jaarlijks doorgerekend, waarbij het minimale en maximale risico wordt geschat.

Op 12 juni 2024 heeft uw raad motie M24-97 aangenomen, waarin het college is opgedragen om in de actualisatie van de nota Grond- en Vastgoedbeleid de werking van de reserve Stedelijke Ontwikkeling te verduidelijken. Dit is verwerkt in nog vast te stellen nota Grond- en Vastgoedbeleid 2025–2028 – "Samen kansen benutten". Hierin is opgenomen dat toekomstige winsten en verliezen uit grondexploitaties worden toegevoegd aan, dan wel onttrokken uit, deze reserve. Door zowel onvoorziene risico's te betrekken in het weerstandsvermogen als verliezen af te dekken via de reserve Stedelijke Ontwikkeling, borgt Hilversum een solide financiële positie binnen het grondbeleid.

3.8 Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is een Nederlandse wet met als doel een open en transparante overheid. De gemeente Hilversum werkt actief aan het verbeteren van openheid over haar werkwijzen en de manier waarop zij besluiten neemt.

De Woo kent twee vormen van openbaarmaking:

- **Passieve openbaarmaking**: inwoners kunnen sinds 1 mei 2022 informatie opvragen via een Woo-verzoek.
- **Actieve openbaarmaking:** de gemeente publiceert bepaalde informatie uit zichzelf, zonder dat iemand daarom hoeft te vragen. Deze verplichting treedt stap voor stap in werking. De eerste verplichte categorie is ingegaan op 1 november 2024. De volgende categorieën voor verplichte openbaarmaking worden eind 2025 en in 2026 verwacht.

De gemeente pakt de implementatie van het actieve deel projectmatig en voortvarend aan. De gemeente Hilversum loopt dan ook voor op de wettelijke verplichting en publiceert inmiddels al informatie uit twaalf van de totaal zestien informatiecategorieën. Deze informatie is te vinden op verschillende gemeentelijke websites. Voor de vier overgebleven categorieën is er een start gemaakt met de verkennende fase. De gemeente volgt hiermee de lerende aanpak van de VNG en probeert voor de verplichte ingangsdatum te oefenen met openbaarmaking van informatie. Ook zijn er stappen gezet op het gebied van interne communicatie en bewustwording.

In 2026 richt de gemeente zich op:

- **Openbaarmaking laatste informatiecategorieën –** De gemeente gaat verder met het gereedmaken voor openbaarmaking van de resterende vier categorieën.
- **Blijvende interne bewustwording –** Hilversum blijft werken aan het intern vergroten van kennis over de Woo en het trainen van medewerkers die met actieve openbaarmaking te maken gaan krijgen, met als doel een cultuur van ‘open, tenzij’.
- **Informatiehuishouding op orde** – Om structureel meer informatie openbaar te maken, is het belangrijk dat de basis (het archief) op orde is en informatie duurzaam en toegankelijk is te publiceren.
- **Doorontwikkeling publicatievoorziening –** Momenteel is informatie verspreid over meerdere publicatielocaties. Hilversum werkt toe naar een (centrale) toekomstbestendige publicatievoorziening in lijn met landelijke standaarden.
- **Integratie van Wijdemeren –** In het kader van de gemeentelijke samenvoeging, is het doel om Wijdemeren in 2026 zo veel mogelijk aan te laten sluiten op werkwijze van Hilversum voor actieve openbaarmaking.
- **Visie op openheid** – Ook na het voldoen aan de wettelijke eisen van de Woo, blijft er ruimte voor de ontwikkeling naar een open gemeente. Hilversum gaat kijken naar aanvullende informatiebehoeften van inwoners en organisaties.

De Woo is een doorlopend proces en Hilversum blijft zich inzetten voor een transparante en toegankelijke gemeente.

4. Het overzicht van baten en lasten

4.1.Meerjarig overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Rekening 2024 Lasten	Rekening 2024 Baten	Rekening 2024 Saldo	Gewijzigde begroting 2025 Lasten	Gewijzigde begroting 2025 Baten	Gewijzigde begroting 2025 Saldo	Begroting 2026 Lasten	Begroting 2026 Baten	Begroting 2026 Saldo	2027 Saldo	2028 Saldo	2029 Saldo
Programma's													
1	Wonen en leven	91.749	-49.320	42.429	99.888	-50.667	49.221	96.707	-49.881	46.826	41.525	41.829	41.287
2	Zorg	137.834	-34.678	103.156	144.278	-28.214	116.065	145.014	-27.559	117.455	114.516	113.452	112.956
3	Werken	72.942	-41.057	31.884	73.569	-38.948	34.621	72.637	-37.077	35.561	35.268	35.475	33.912
4	Bestuur	22.298	-2.655	19.642	24.935	-2.619	22.316	25.984	-2.658	23.326	23.448	23.269	23.102
	Overhead	45.590	-528	45.062	42.349	-479	41.869	66.139	-20.479	45.659	42.919	42.313	42.237
5	Financiën en grondexploitaties	9.097	-6.488	2.609	11.817	-11.341	476	8.015	-1.999	6.016	10.342	15.610	22.618
	Algemene dekkingsmiddelen	503	-250.269	-249.766	413	-260.197	-259.785	867	-268.945	-268.078	-275.949	-276.237	-283.329
	Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-700	-700
	Vennootschapsbelasting	64	0	64	106	0	106	85	0	85	-283	108	-140
Resultaat voor bestemming		**380.077**	**-384.995**	**-4.920**	**397.355**	**-392.465**	**4.890**	**415.448**	**-408.598**	**6.850**	**-8.212**	**-4.881**	**-8.057**
Reserves													
1	Wonen en leven	4.695	-1.011	3.685	5844	-4.618	1.226	1.928	-2.473	-545	1.872	2.697	2.354
2	Zorg	1.892	0	1.892	1392	-3.524	-2.132	0	-1.302	-1.302	0	0	0
3	Werken	811	-154	657	0	-375	-375	0	-150	-150	0	0	0
4	Bestuur	38	0	38	38	0	38	38	-3.489	-3.451	1.769	1.080	1.080
5	Financiën en grondexploitaties	0	-5.614	-5.614	0	0	0	0	-136	-136	0	0	0
Totaal mutaties reserves		**7.436**	**-6.779**	**658**	**7.274**	**-8.516**	**-1.242**	**1.966**	**-7.550**	**-5.584**	**3.641**	**3.777**	**3.434**
Resultaat na mutatie reserves		387.513	-391.774	-4.262	404.629	-400.982	3.647	417.414	-416.148	1.267	-4.570	-1.104	-4.623
Resultaat na mutatie reserves				Voordeel			Nadeel			Nadeel	Voordeel	Voordeel	Voordeel

4.2 Toelichting op de wijzigingen

Begrotingsontwikkeling

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
Voorjaarsnota 2025	368.210	-367.710	500	-3.988	0	-1.198
Ontwikkelingen begroting 2026						
Autonome ontwikkelingen	2.487	-3.678	-1.191	-1.398	-963	-1.512
Beleidsmatige wijzigingen	24.907	-24.301	606	606	606	606
Financiële ontwikkelingen	21.736	-20.384	1.352	210	-747	-2.518
Ambtelijke wijzigingen	-162	162	0	0	0	0
Herschikkingen	236	-236	0	0	0	0
Totaal ontwikkelingen	**49.204**	**-48.437**	**767**	**-583**	**-1.104**	**-3.424**
Totaal begroting 2026 - 2029	417.414	-416.148	1.267	-4.570	-1.104	-4.623

Toelichting op begrotingswijzigingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
Ambtelijke wijzigingen						
Aanpassing kostenverdeling begroting 2026 - 2030	-162	162	0	0	0	0

Technische correctie op kostenverdeling. Betreft een neutrale correctie zonder effect op het begrotingssaldo.

Totaal Ambtelijke wijzigingen	-162	162	0	0	0	0
Autonome ontwikkelingen						
Bijstelling rentelasten begroting 2026	8	0	8	-315	-31	-135

Voor de Begroting 2026 is de berekening van de rentelasten geactualiseerd.

Indexatie gemeentelijke bijdrage GNR	42	0	42	42	42	42

Hilversum heeft de ontwerpbegroting 2026 van het Goois Natuurreservaat (GNR) ontvangen. Naar verwachting wordt deze begroting in oktober 2025 vastgesteld. Als gevolg van jaarlijks indexatie stijgt de bijdrage van de gemeente Hilversum aan het GNR.

Meicirculaire 2025	2.358	-3.758	-1.400	-1.312	-1.200	-1.702

De meicirculaire heeft gevolgen voor zowel de inkomsten van de gemeente als de uitgaven van de gemeente. De middelen die voortvloeien uit de meicirculaire worden als baten geboekt in programma 5. Eventuele verhoging van corresponderende budgetten zijn verdeeld over de diverse programma's.

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek Bijdrage	109	0	109	138	189	241

Hilversum heeft de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) ontvangen. Deze begroting is in juni 2025 vastgesteld. De jaarlijkse bijdrage van de gemeente Hilversum stijgt door indexatie en door hogere kosten als gevolg van de VHT-milieutaken die aan de omgevingsdienst zijn toegevoegd.

Producten Burgerzaken	-80	80	0	0	0	0

Bij elke begroting worden de aantallen van de producten van Burgerzaken geanalyseerd op basis van huidige data en historische data. Voor een aantal producten zijn trends zichtbaar die meegenomen worden in de begroting 2026.

Vaststellen Basis Geluidsemissie	50	0	50	0	0	0

Sinds 1 januari 2024 zijn gemeenten op grond van artikel 5.89 van het Besluit kwaliteit leefomgeving verplicht om voor hun wegen een Basisgeluidsemissie (BGE) vast te stellen. Deze BGE dient als startpunt om geluid langs gemeentelijke wegen zonder geluidproductieplafond te monitoren en te toetsen. Wij willen in 2026 voor alle relevante gemeentelijke wegen in Hilversum een BGE vaststellen. Daarmee voldoen we aan de wettelijke verplichting uit het Aanvullingsbesluit geluid Omgevingswet. Tegelijkertijd verkrijgen we inzicht in de huidige geluidsbelasting, wat ons helpt bij toekomstig beleid over verkeer en geluid. Wij laten de volgende werkzaamheden uitvoeren:
1. Het opstellen van verkeersprognoses voor de huidige situatie en toekomstige scenario's.
2. Het berekenen de geluidsemissies per wegvak volgens de wettelijke rekenregels.
3. Het opstellen van een onderbouwd akoestisch rapport.
We stellen voor om voor de uitvoering van deze werkzaamheden een budget op te nemen van € 50.000.

Verwerking CAO 2025 tbv begroting 2026 - 2030	0	0	0	49	37	42

De verwerking van de nieuwe CAO leidt tot een klein nadeel ten opzichte van het bedrag dat hiervoor in de Voorjaarsnota 2025 is opgenomen.

Totaal Autonome ontwikkelingen	2.487	-3.678	-1.191	-1.398	-963	-1.512

Beleidsmatige wijzigingen

Budgetcoach uitbreiding	120	0	120	120	120	120

Vanuit de visie van het Sociaal Domein en de vastgestelde WMO beleidsagenda 2024-2030 is er afgesproken dat de 'wijkgerichte samenwerking tussen buurtteams en budgetcoaches' wordt vormgegeven. Financiële problemen staan zelden op zichzelf en gaan vaak gepaard met andere problemen. Daarom is een integrale aanpak dicht bij de inwoners essentieel om signalen vroegtijdig op te vangen. Tijdens aanmeldgesprekken bij buurtteams worden regelmatig financiële hulpvragen gesteld. Deze behoren tot de top vijf van meest gestelde vragen. De buurtteams beschikken echter over beperkte financiële expertise, waardoor inwoners niet optimaal worden begeleid op financieel gedrag. De buurtteams verwijzen financiële vragen door naar Weg & Wijzerspreekuren of schuldhulpverlening. Voor inwoners betekent dit een extra drempel, die niet altijd genomen wordt. Hierdoor kunnen problemen zich herhalen, opstapelen of verergeren. Budgetcoaches werken laagdrempelig, hebben een verbindende rol en korte lijnen met het sociaal plein, waardoor er direct gewerkt wordt aan de bestaanszekerheid van de inwoner. Hierdoor ontvangen inwoners niet alleen passende zorg, maar ook ondersteuning richting gezond financieel gedrag. Wij stellen voor om de inzet van budgetcoaches uit te breiden om de dienstverlening aan inwoners verder te versterken. Hiervoor is een structureel budget van € 120.000 nodig (inclusief overhead).

Budgetcoaches	345	0	345	345	345	345

Als onderdeel van de beleidsagenda armoede en schulden 2024-2030 heeft de afgelopen twee jaren een pilot budgetcoaches plaatsgevonden. De pilot loopt in 2025 af. Met deze pilot worden inwoners preventief ondersteund bij financiële zorgen, zodat zij zelf verder kunnen en schulden worden voorkomen. In de beleidsagenda is opgenomen dat in 2025 de inzet van budgetcoaches wordt geëvalueerd en dat afhankelijk van de uitkomsten een voorstel gedaan zal worden om de budgetcoaches voort te zetten. Deze evaluatie onder de interne medewerkers, netwerkpartners en inwoners is inmiddels door een onafhankelijk onderzoekbureau uitgevoerd. De evaluatie oordeelt positief over de inzet van de budgetcoaches. Belangrijke redenen hiervoor zijn de laagdrempelige en preventieve insteek van de budgetcoaches. Het is een aanvulling op het huidige aanbod waardoor inwoners worden geholpen die voorheen niet

passend geholpen werden of niet in beeld waren bij de gemeente. Het voorstel is om deze vorm van dienstverlening voort te zetten. Hiervoor is een structureel budget van €345.000 nodig (inclusief overhead).

Heffing en inning toeristenbelasting 2026	25	-25	0	0	0	0

Het college heeft besloten in B&W van 9-9-2025 om de kosten voor heffing en inning gedeeltelijk te verwerken in het tarief toeristenbelasting.

Wat de exacte tijdbesteding en kosten gaan worden voor de uitvoering van toeristenbelasting is vooraf niet exact in te schatten. Om de tarieven niet onnodig hoog vast te stellen wordt voorgesteld de kosten voor heffing en inning voor 50% (€ 25.000) in het tarief te verwerken. Mocht blijken dat de kosten voor de uitvoering hoger blijken dan nemen wij deze kosten in dit jaar voor eigen rekening.

Integriteitsbeleid	0	0	0	0	0	0

De gemeente Hilversum wil haar integriteitsbeleid versterken door een integriteitscoördinator aan te stellen en de organisatie minder kwetsbaar te maken voor ondermijning en het risico van fraude te verkleinen. Integriteit is essentieel voor een betrouwbare overheid die handelt in het publieke belang en zorgvuldig omgaat met bevoegdheden en informatie. Op dit moment ontbreekt een centraal aanspreekpunt voor integriteitsvraagstukken, waardoor er geen overzicht is en signalen onvoldoende worden opgevolgd. De integriteitscoördinator fungeert als onafhankelijk aanspreekpunt, adviseur en regisseur. Deze persoon coördineert het beleid, organiseert trainingen en stelt een jaarverslag op. Het gaat om een onafhankelijke functionaris binnen de organisatie die direct toegang heeft tot management en directie. Recente casussen binnen en buiten de gemeente tonen aan dat preventie en opvolging van integriteitsschendingen cruciaal zijn. De huidige aanpak is versnipperd en onvoldoende zichtbaar. De VNG onderschrijft het belang van versterking van integriteitsbeleid in het openbaar bestuur. Bovendien groeit de maatschappelijke druk op transparantie en integer handelen. Wij stellen voor om deze functie structureel in te richten en te dekken uit de opslag voor overhead op de formatie in het primaire proces.

Kwijtschelding Schuld Pinetum in 2026	136	-136	0	0	0	0

Op 11 juni 2025 heeft de gemeenteraad motie 25-42 aangenomen. In deze motie verzoekt de raad het college om de lening van € 136.000 aan Pinetum Blijdenstein per 1 januari 2026 kwijt te schelden, dit bedrag te dekken uit de algemene reserve en te verwerken in de Begroting 2026.

Programma samenvoeging 2026 en verder	4.140	-4.140	0	0	0	0

In de Voorjaarsnota 2025 een reserve gevormd om de timingverschillen tussen de Arhi-middelen en de lasten op te kunnen lossen. Met deze wijziging worden de lasten en dekking verwerkt in de begroting. Door de dekking vanuit de reserve herindeling wordt deze neutraal verwerkt in begroting. In de Eindejaarsrapportage 2025 nemen we het voorstel op om een bedrag in deze reserve te storten.

Vanaf 2026 worden ook kosten gemaakt voor uitbreiding van de huisvesting en ICT. De lasten zijn structureel in de begroting verwerkt. In 2026 staat hier een bijdrage vanuit Wijdemeren tegenover. Vanaf de samenvoeging is nu de verwachting dat er dekking vanuit de budgetten van Wijdemeren is. De hoogte van de beschikbare dekking is echter nog niet bekend en daarmee onzeker. Risico is dat de totale budgetten van de samengevoegde gemeente niet toereikend zullen zijn. Eventuele verschillen tussen de werkelijke dekking en de dekking die nu is geraamd moeten dan op een later moment in de begroting worden verwerkt (bij Voorjaarsnota 2026, Begroting 2027 of nog later).

Programma Samenvoeging Capaciteit Wijdemeren	20.000	-20.000	0	0	0	0

Per 1 januari 2026 is een ambtelijke fusie overeengekomen, waardoor de medewerkers van gemeente Wijdemeren overkomen naar gemeente Hilversum. Hierdoor stijgen de personeelslasten met € 20 miljoen, welke vervolgens worden doorbelast aan de gemeente Wijdemeren.

Vastgoedstrateeg	141	0	141	141	141	141

In de nog vast te stellen nota Actualisatie Grond- en Vastgoedbeleid is aangekondigd dat voor de uitvoering van deze nota een vastgoedstrateeg nodig is. De vastgoedstrateeg zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het richtinggevend kader voor maatschappelijke voorzieningen. De kerntaak bestaat uit het koppelen van de huisvestingsbehoefte van maatschappelijke voorzieningen aan vastgoed dat eigendom is van de gemeente, of dat extern wordt verworven. Daarnaast levert de strateeg een bijdrage aan gebiedsontwikkelingen en de huisvesting van broedplaatsen. Deze maatregel draagt bij aan een strategischere en (financieel) efficiëntere huisvesting van maatschappelijke voorzieningen, en versterkt de rol van de gemeente als eigenaar en beheerder van maatschappelijk vastgoed. Wij stellen voor om € 141.000 toe te kennen voor de inzet van een vastgoedstrateeg (inclusief overheadkosten).

Totaal Beleidsmatige wijzigingen	24.907	-24.301	606	606	606	606

Financiële ontwikkelingen

Actualisatie woonlasten 2026	102	0	103	389	-581	-2.228

Dit betreft de actualisatie van de woonlasten voor 2026 en verder, zoals vastgesteld in de voorjaarsnota 2025. Dit houdt in dat de opbrengsten vanuit de woonlasten met € 2.350.000 toenemen. Dit betreft een lastenverzwaring voor de inwoners van 7,7% gemiddeld, conform hetgeen in de voorjaarsnota 2025 is vastgesteld. Voor de jaren 2027-2029 wordt gerekend met een indexatie van 2,6%. In de paragraaf Lokale Heffingen wordt dit beschreven.

Brede SPUK Sport indexatie	17	-17	0	0	0	0

Het Rijk indexeert de specifieke uitkering (SPUK) voor 2026. De inkomsten en uitgaven worden dienovereenkomstig aangepast bij Sport.

Budget verkiezingen 2026	50	0	50	0	0	0

Voor communicatieactiviteiten vanuit de gemeenteraad voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Indexering minimaregelingen 2026 en verder (M24-51)	40	0	40	40	40	40

Op 13 november 2024 is motie M24-151 aangenomen. Deze motie schrijft voor om bij de begroting een voorstel te doen om de kindregeling en sociale activering te indexeren voor het jaar 2026.
Voorgesteld wordt om beide regelingen te indexeren met 2,6% (CPI). Hiervoor is een structureel budget benodigd van €40.000. De hoogte van het benodigde budget is o.a. afhankelijk van het bereik van de regelingen. Bij een toenemend bereik bestaat derhalve de mogelijkheid dat het budget ontoereikend zal zijn. Indien dit zich voordoet zal de raad hier zoals gebruikelijk over geïnformeerd worden.

Inzet stelposten nominale- en autonome ontwikkelingen	-979	0	-979	-1.000	-880	-1.000

In de begroting is een stelpost opgenomen voor autonome- en nominale ontwikkelingen. Zoals gebruikelijk valt deze in delen vrij bij de voorjaarsnota en de begroting ter dekking van de opgevoerde autonome- en nominale ontwikkelingen.

Omgevingsregisseur	111	0	111	111	111	111

Met de invoering Omgevingswet is voor initiatiefnemers een aanvullend proces gecreëerd om de complexe bouw initiatieven over meerdere beleidsvelden in de voorfase te bespreken. Dit wordt door de markt als behulpzaam gezien en gewaardeerd. Het aantal maatwerkinitiatieven groeit sterk sinds de ingang van de Omgevingswet en we kunnen deze groei binnen de huidige formatie niet afhandelen. Uitbreiding is nodig om geen wachtlijst voor regie en behandelen van maatwerk initiatieven te veroorzaken. We vragen daarom formatie aan om hiermee te versnellen en verwachtingen waar te maken naar de markt voor de ambities woningbouwproductie, woonzorg locaties, dienstverlening en economische bedrijvigheid. We stellen voor om € 110.000 (inclusief overhead) toe te kennen voor een extra omgevingsregisseur zodat de regie, afstemming en vergunningverlening tussen gemeente en ontwikkelaars kunnen worden waargemaakt. Daarnaast realiseren we met deze functie extra legesopbrengsten á € 15.000, die we terug laten vloeien om deze functie deels te betalen.

Onttrekking reserve RMC	45	-45	0	0	0	0

Het doel van deze reserve Regionaal Mediacentrum is het dekken van de subsidie-afbouw aan het Regionaal mediacentrum en hervormingen van de lokale omroep tot een regionaal mediacentrum mogelijk te maken. Naar aanleiding van motie 18-109 is een deel van deze reserve aangewend voor een subsidieregeling innovatieve lokale journalistiek. Het restant van de reserve Regionaal Mediacentrum (RMC) is beschikbaar voor subsidie aan de Stichting Mediafonds Hilversum. Voor 2026 is een onttrekking van € 45.000 geraamd.

Opvang asielzoekers	360	-360	0	0	0	0

De raad heeft op 20 december 2023 de Beleidsagenda asielaanpak vastgesteld. Daarmee zijn uitgangspunten en een afwegingskader vastgesteld op basis waarvan de asielopvang vormgegeven zal worden. Dit beleidskader is verder uitgewerkt in het Plan van Aanpak Asiel. Hieruit volgde onder meer dat Hilversum het aantal van de toenmalige taakstelling van het rijk van 536 plekken, zou moeten verdelen over vier locaties. De minister heeft via het Verdeelbesluit eind 2024 de gemeentelijke taakstelling voor Hilversum naar beneden bijgesteld van 536 naar 434 plekken, te realiseren voor 1 juli 2025. Daarvan zijn 174 plekken gerealiseerd met de tijdelijke noodopvang in hotel Gooiland.

De taak van de gemeente is om locaties aan te wijzen. Verbouw en beheer liggen bij COA. Het rijk stelt geen budget beschikbaar voor de gemeentelijke kosten die volgen uit de beleidsagenda asielaanpak, waarvan de organisatie- en voorbereidingskosten de belangrijkste zijn. De uitgaven voor de organisatie- en voorbereidingskosten worden geraamd op € 0,4 miljoen en worden gedekt uit de reserve opvang Oekraïners.

Opvang ontheemden Oekraine	18.133	-18.133	0	0	0	0

Conform de Regeling opvang ontheemden Oekraïne vangt de gemeente vluchtelingen uit Oekraïne op. Het uitgangspunt van het Rijk is dat de rijksvergoedingen kostendekkend moeten zijn. In deze begroting zijn de in 2026 verwachte lasten en baten verwerkt. De uitgaven worden geraamd op € 18,1 miljoen. De opbrengsten worden, op basis van de bekostigingsregeling, geraamd op € 15,0 miljoen. Voor het verschil van € 3,1 miljoen moeten we een beroep doen op de uitzonderingsbepaling in de regeling. Op basis van die regeling is het voor gemeenten mogelijk om meerkosten te declareren als het normbedrag tekortschiet. In 2026 verwacht Hilversum een beroep te moeten doen op de uitzonderingsbepaling voor een bedrag van € 3,1 miljoen.

De huurovereenkomst van de Philipslocatie wordt verlengd van 1 november 2025 tot 1 november 2027. Wij zijn druk bezig met het zoeken naar nieuwe opvanglocaties, maar gezien de complexiteit van het vinden van alternatieve locaties is dat nog steeds niet gelukt.

Verder willen wij de kwaliteit op de noodopvanglocatie Philipsweg verbeteren. Daarom zijn wij begin 2025 gestart met het niet opvullen van vrijgekomen plekken door uitstroom, en gezinnen met minderjarige kinderen op volgorde van verblijf een vrijkomende plek op één van onze andere locaties te bieden (met kookgelegenheid). Verder zijn wij ondanks alle ingewikkeldheden die het oude kantoorpand met zich meebrengt aan het onderzoeken of we een keukenvoorziening voor bewoners kunnen realiseren met als doel om de leefbaarheid verder te verbeteren. Bewoners kunnen dan zelf koken en hoeven niet meer een eigen bijdrage te betalen voor de catering.

Parkeren	1.326	-1.326	0	0	0	0

In 2024 is gestart met de uitvoering van het nieuwe Parkeerbeleid. In 2025 zijn alle gebieden uitgebreid en zijn er stapsgewijs (met raadsvoorstellen en verordeningen) veranderingen in de tarieven aangebracht. Een gevolg van het nieuwe Parkeerbeleid is dat de inkomsten op het straatparkeren hoger uitvallen. Ook de inkomsten op de parkeergarage Gooiland vallen hoger uit, vanwege de uitgifte van veel abonnementen aan de politie en de toenemende inkomsten vanuit bezoekers voor het Gooiland theater en congrescentrum. Om het parkeerbeleid uit te voeren wordt geïnvesteerd in een parkeerapp en in handhaving. Ten aanzien van het Parkeerbeleid wordt voorgesteld om een aantal maatregelen in te voeren; verlagen van de straattarieven, halveren van de tarieven voor de vergunningen, indexatie garage tarieven.

Sanering MOB-Terrein	1.000	0	1.000	0	0	0

In 2025 voeren we de noodzakelijke sloop en sanering op het MOB-complex uit. Het budget bedraagt (na de overhevelingsvoorstellen bij de jaarstukken 2024) € 2 miljoen in de jaren 2024 en 2025 samen. Volgens de afgegeven vergunning van OFGV voor vastgestelde saneringsplan moet echter ook de toplaag gesaneerd worden. We zijn hierover in gesprek met de OFGV (omgevingsdienst) omdat we sterke argumenten hebben om deze sanering van de toplaag niet uit te voeren om de bestaande ecologische en natuurkundige waarde van de grond te kunnen behouden. Wanneer onze inspanningen niet het gewenste resultaat oplevert en de OFGV vasthoudt aan het ontgraven van de gehele toplaag kost de sanering € 1 miljoen extra. De toplaagsanering voeren we -als die al uitgevoerd móet worden- uit in 2026.

Specifieke uitkeringen Onderwijs	441	-441	0	0	0	0

De uitgaven en daarvoor beschikbare rijksbijdragen Onderwijs Achterstandsbeleid (OAB) en regionale aanpak voortijdig schoolverlaten (RMC) zijn in lijn gebracht met de verwachte uitgaven.

Te verkopen panden	0	0	0	0	0	0

Voor de begrotingsjaren 2026 - 2029 zijn er 2 woningen die op de huidige verkooplijst staan. Om de woningen te kunnen verkopen moet de huidige bestemming gewijzigd worden. Deze wijziging neemt enige tijd in beslag. De opbrengst wordt aan de reserve Stedelijke ontwikkeling toegevoegd.

Tijdelijke formatieuitbreiding financieel- en subsidieadviseur Energietransitie	63	-63	0	0	0	0

Tijdelijke formatieuitbreiding met een financieel adviseur/subsidie adviseur Energietransitie voor het coördineren van subsidieaanvragen, de financiële beheersing binnen Energietransitie en het signaleren van kansen voor inkomende subsidies. Dekking komt uit de van het Rijk afkomstige (tijdelijke) regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (Cdoke). Deze middelen zijn bedoeld ter dekking van personele inzet op dit beleidsterrein.

Verhuizing cameratoezicht	70	0	70	70	70	70

Het cameratoezicht in het centrum van Hilversum moet uiterlijk eind 2025 worden verhuisd naar het nieuwe politiebureau op de Groest, gezien hier de nieuwe regionale uitkijkruimte is gerealiseerd. Dit is toegezegd aan de raad en politie. Verhuizing naar deze uitkijkruimte is niet alleen logisch, maar ook noodzakelijk, omdat het huidige pand van de hand wordt gedaan. Tegelijkertijd vereist de vervanging van de verouderde apparatuur, het vervangen van het gebrekkige beheer door behoorlijk beheer en goede apparatuur die aansluit, een structureel budget vanaf 2026 waarvoor financiële dekking nodig is.

Vervallen stelpost kapitaallasten	908	0	908	600	493	489

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2025 is de keus gemaakt om bij de begrote kapitaallasten uit te gaan van jaarlijks € 30 miljoen aan investeringen. Bij de Voorjaarsnota 2025 is deze werkwijze voortgezet, maar is per abuis een foutieve stelpost op de taakvelden blijven staan. Het afboeken van deze stelpost heeft een nadelig effect in de jaren 2026 en verder. Na het verwerken van deze correctie resteren de meerjarige kapitaallasten welke behoren bij de jaarlijkse investering van € 30 miljoen.

Voorbereidingsbudget Bruisend Hart 2026	50	0	50	0	0	0

De raad heeft op 14 mei 2025 de wijziging van het omgevingsplan en het beeldkwaliteitsplan voor het Bruisend Hart vastgesteld. Hiermee kan de volgende fase van de planuitwerking van start gaan. Dit betreft het opstellen van een inrichtingsplan openbare ruimte, voorbereidingen op start uitvoeringsfase (vanaf medio 2027) en het opstellen van een realisatiestrategie met NS en ProRail voor de bebouwing aan het spoor. Voor deze werkzaamheden in 2025 is budget beschikbaar. Voor de werkzaamheden in 2026 is echter aanvullende financiering nodig van € 50.000. Zonder dit budget kunnen we geen technisch projectleider inzetten en geen noodzakelijke onderzoeken uitvoeren ter voorbereiding van de werkzaamheden in het gebied.
Nadat voornoemde vervolgstappen zijn gezet kan gestart worden met het ontwerp van het stationsgebouw. Onderdeel hiervan is het ontwerp van de inpandige fietsenstalling voor OV-reizigers en een stationshal. De gemeente zal een deel van de ontwerpkosten moeten bijdragen, wanneer hier meer over bekend is zal dit worden aangemeld in de Planning & Control cyclus.

Totaal Financiële ontwikkelingen	21.736	-20.384	1.352	210	-747	-2.518

Herschikkingen

Multifunctionele accommodatie (MFA) Bloemrijk	236	-236	0	0	0	0

In april 2025 is de MFA Bloemrijk opgeleverd. Met deze begrotingswijziging worden lasten en baten met betrekking tot deze accomodatie in de begroting verwerkt. Dit is een budgettairneutrale wijziging.

Totaal Herschikkingen	**236**	**-236**	**0**	**0**	**0**	**0**

Totaal wijzigingen Begroting 2026-2029	49.204	-48.437	767	-583	-1.104	-3.424

4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten

Bedragen x €1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2026 Lasten	Begroting 2026 Baten	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
1	Sportcomplex Arenapark	1.200	-	1.200	-	-	-
2	Reserve Stedelijke Ontwikkeling	1.300	-1.582	-282	918	1.818	1.100
3	Reserve Mobiliteitsfonds	608	-285	323	1.496	1.421	1.796
4	Reserve Herplantfonds	20	-	20	20	20	20
5	Reserve GNR	-	-562	-562	-562	-562	-562
6	Reserve Regionaal mediacentrum	-	-45	-45	-	-	-
7	Subsidie Stichting Mediafonds	45	-	45	-	-	-
8	Uitvoeren woonagenda	105	-	105	-	-	-
9	Stationsgebied/Stationshart	202	-	202	202	202	-
10	Sanering MOB terrein	1.000	-	1.000	1.000	-	-
11	Verplaatsing kwekerij	-	-	-	-	75	-
12	Bruisend Hart	-	-	-	50	-	-
13	Kernapplicatie VTH	190	-	190	-	-	-
14	Verbeteren parkeren	1.000	-	1.000	-	-	-
	Totaal programma 1 Wonen en Leven	**5.670**	**-2.474**	**3.196**	**3.124**	**2.974**	**2.354**
15	Reserve Opvang Oekrainers	-	-360	-360	-	-	-
16	Opvang Oekraïners	18.133	-18.133	-	-	-	-
17	Onderwijshuisvesting	1.959	-	1.959	612	100	-
18	Reserve Onderwijshuisvesting	-	-942	-942	-	-	-
	Totaal programma 2 Zorg	**20.092**	**-19.435**	**657**	**612**	**100**	**-**
19	Afhandeling TOZO	150	-	150	-	-	-
20	Reserve TOZO	-	-150	-150	-	-	-
21	SaaS oplossing: Applicaties Sociaal Domein	300	-	300	-	-	-
	Totaal programma 3 Werken	**450**	**-150**	**300**	**-**	**-**	**-**
22	Reserve decentrale loonruimte	38	-	38	38	38	38
23	Reserve Herindeling	-	-3.489	-3.489	1.731	1.042	1.042
24	Programma samenvoeging 2026 en verder	4.140	-	4.140	355	-	-
	Totaal programma 4 Bestuur	**4.178**	**-3.489**	**689**	**2.124**	**1.080**	**1.080**
25	Resultaat grondexploitaties	-	-560	-560	-	-	-
26	Mutaties grondexploitaties	194	-	194	-7.278	7.077	-4.313
27	Mutaties grondexploitaties (onderhanden werk)	-	-194	-194	7.278	-7.077	4.313
28	Voorziening planexploitaties	77	-	77	77	77	77
29	Verkoopopbrengst panden			-	-	-900	-
30	Onttrekking algemene reserve	-	-136	-136	-	-	-
31	Visievorming voor het gehele Circusterrein	-	-	-	-	50	50
32	Programma samenvoeging 2026 en verder	-	-651	-651	-2.086	-1.042	-1.042
	Totaal programma 5 Financiën en Grondexploitaties	**271**	**-1.540**	**-1.270**	**-2.009**	**-1.815**	**-915**
	Totaal incidentele lasten en baten begroting 2026-2029	30.661	-27.088	3.573	3.851	2.339	2.519
	Totaal lasten en baten begroting 2026 en saldi 2027-2029	417.414	-416.148	1.267	-4.570	-1.104	-4.623
	Totaal structurele lasten en baten begroting 2026-2029	386.754	-389.060	-2.306	-8.422	-3.443	-7.142

Toelichting mutaties programma 1 Wonen en Leven

1. **Arenapark** - Arenapark wordt het nieuwe sportieve hart van Hilversum. De ontwikkeling van het sportpark bestaat uit de bouw van meerdere onderdelen waaronder de Visie Laapersveld. De benodigde voorbereidingskosten hebben betrekking op onderzoeken naar de gewenste financierings- en exploitatievorm, projectleiding en de verder verkenning van OV-knoop. De kosten worden gedekt uit een onttrekking aan de reserve stedelijke ontwikkeling.

2. **Reserve stedelijke ontwikkeling** - Aan de reserve Stedelijke ontwikkeling wordt sinds 2024 en volgende jaren € 1,3 miljoen aan toevoegingen gedaan uit de algemene middelen, maar ook met de meeropbrengsten in 2026 van de verkopen van het niet-strategisch vastgoed. Echter worden in 2026 geen opbrengsten verwacht uit de verkoop van niet-strategisch bezit.

3. **Reserve Mobiliteitsfonds -** Aan deze reserve worden de van derden verkregen middelen voor het niet kunnen voldoen aan een bestaande parkeernorm toegevoegd. Deze reserve zal worden ingezet voor het in brede zin accommoderen van de parkeersituatie en het vergroten van de bereikbaarheid van de gemeente Hilversum. In 2026 wordt er €223.000 onttrokken voor de uitvoering van de mobiliteitsvisie en €50.000 voor parkeertelling en €12.000 voor het Rode Dorp. De onttrekking in 2026 is cumulatief €285.000.

   In 2024 is gestart met de uitvoering van het Parkeerbeleid 2023. Een gevolg van het Parkeerbeleid 2023 is dat de inkomsten op straatparkeren hoger uitvallen. In lijn met eerdere toezeggingen (zie raadsinformatiebrief 2024-52 en de Collegebrief Voortgangsrapportage Parkeren 2025) wordt voorgesteld het positieve saldo boven de € 1,5 miljoen te storten in het Mobiliteitsfonds.

4. **Reserve Herplantfonds -** Aan deze reserve worden de van derden verkregen middelen toegevoegd die ontvangen worden voor de afkoop van de herplanting van bomen bij het verlenen van een kapvergunning. Gemiddeld wordt hiervoor jaarlijks een bedrag van € 20.000 ontvangen.

5. **Reserve GNR** - Sinds 1 januari 2021 maken de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam geen deel meer uit van het Goois Natuurreservaat (hierna aangeduid als GNR). Dit betekent dat zij niet langer onderdeel zijn van het bestuur van het GNR en ook geen financiële bijdrage – als participant – aan het GNR meer leveren. De Gooise gemeenten Hilversum, Huizen, Laren, Gooise Meren en Blaricum nemen de verplichtingen van Amsterdam en de provincie Noord-Holland over. De uittreedovereenkomsten die door alle participanten zijn overeengekomen bevat een uittreedsom met als doel de verhoogde bijdrage aan het GNR te compenseren. Op 7 november 2023 heeft de raad besloten tot instelling van de reserve GNR ter hoogte van 7,7 mln. Om de algemene middelen te laten ‘wennen’ aan de hogere participantenbijdrage is gekozen voor een ingroeimodel waarbij de stijging van € 562.000 tot en met 2029 volledig wordt gedekt door een onttrekking aan deze nieuwe reserve en dat deze onttrekking vanaf 2030 jaarlijks met € 34.800 wordt verlaagd. Op basis van de doorrekening resteert er in 2045 nog een beperkt saldo van € 5.214 en kan de reserve aan het eind van dat jaar worden opgeheven.

6. **Reserve regionaal mediacentrum -** Betreft uitgaven ten behoeve van de subsidie aan de Stichting Mediafonds worden bekostigd door een onttrekking aan de reserve regionaal mediacentrum

7. **Stichting Mediafonds** - Betreft uitgaven ten behoeve van de subsidie aan de Stichting Mediafonds worden bekostigd door een onttrekking aan de reserve regionaal mediacentrum.

8. **Uitvoeren woonagenda** - Binnen de woonagenda spelen verschillende onderwerpen waarvoor geen budget beschikbaar is. Om de vastgestelde woonagenda uit te voeren dienen de volgende onderwerpen te worden geadresseerd: Beleid Premantelzorg (€15.000), doorstromingsmaatregelen (€40.000) en beleid cruciale beroepen (€50.000). Per saldo gaat het om een incidenteel budget van €105.000 voor 2026.

9. **Stationsgebied -** Het Stationsgebied van Hilversum zal de komende tien jaar een transformatie ondergaan. Om betrokkenen beter te informeren, wordt een tijdelijk informatiecentrum opgericht gedurende de bouwperiode. Dit centrum zal jaarlijks geëvalueerd worden op zijn toegevoegde waarde en bezoekersaantallen. Het informatiecentrum zal fungeren als een plek voor participatie en ontmoetingen voor degenen die bij het Stationshart betrokken is. Bewoners, initiatiefnemers en ontwikkelaars kunnen hier terecht voor vragen, ideeën en overleg. Het informatiecentrum Stationshart zal een zichtbare en toegankelijke communicatieplek zijn, die als verbindende plek zal fungeren voor informatie-uitwisseling en samenwerking binnen de gemeenschap en met externe stakeholders. De kosten worden gedekt uit de reserve stedelijk ontwikkeling."

10. **Sanering MOB terrein** - Volgens het vastgestelde saneringsplan moet de toplaag gesaneerd worden. We zijn hierover in gesprek met de OFGV (omgevingsdienst) omdat we sterke argumenten hebben om deze sanering van de toplaag niet uit te voeren om de bestaande ecologische en natuurkundige waarde van de grond te kunnen behouden. Wanneer onze inspanningen niet het gewenste resultaat opleveren en de OFGV vasthoudt aan het ontgraven van de

gehele toplaag kost de sanering € 1 mln extra. De toplaagsanering voeren we -als die al uitgevoerd móet worden- uit in 2026.

11. **Verplaatsing kwekerij** - Op het Oosterspoorplein staat “De Kwekerij”. Als het Oosterspoorplein in het kader van Bruisend Hart verder ontwikkeld gaat worden zal De Kwekerij verplaatst of gesloopt moeten worden.

12. **Bruisend Hart** - De raad heeft op 14 mei 2025 de wijziging van het omgevingsplan en het beeldkwaliteitsplan voor het Bruisend Hart vastgesteld. Hiermee kan de volgende fase van de planuitwerking van start gaan. Dit betreft het opstellen van een inrichtingsplan openbare ruimte, voorbereidingen op start uitvoeringsfase (vanaf medio 2027) en het opstellen van een realisatiestrategie met NS en ProRail voor de bebouwing aan het spoor.

13. **Kernapplicatie VTH** - De kernapplicatie Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) wordt vervangen. Hiervoor moet een aanbesteding en een complexe implementatie/data migratie plaatsvinden. Het budget was onderdeel van het investeringsprogramma voor zelfde bedrag. Het betreft een SAAS (Software As A Service) oplossing en is daarom nu onderdeel van de exploitatie en vervolgens vrijval in het investeringsprogramma voor hetzelfde bedrag.

14. **Verbeteren parkeren** - Bij de bewoners in de gemeente Hilversum is behoefte aan een bezoekersapplicatie die via de Play Store of App Store gedownload kan worden. Daarom stellen we een budget beschikbaar om een nieuwe applicatie te ontwikkelen. Op deze manier verbeteren we onze dienstverlening.

Toelichting mutaties programma 2 Zorg

15. **Reserve opvang Oekraïners** - Het bestedingsdoel van deze reserve is tweeledig:

    - Opvang Oekraïense ontheemden: dekking bieden voor de financiële effecten als gevolg van te treffen maatregelen voor de opvang van gevluchte Oekraïners. De gemeente ontvangt van het Rijk een specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïense ontheemden. In het geval dat deze specifieke uitkering niet kostendekkend zou blijken, zou voor het tekort een beroep op deze reserve kunnen worden gedaan.

    - Asielopvang: voorbereidingskosten en de eigen personele lasten voor de opvang van asielzoekers. Dit bestedingsdoel is vastgesteld bij resultaatbestemming jaarstukken 2023.

16. **Opvang Oekraïners** - Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne vangt de gemeente Hilversum ontheemden op in gemeentelijke opvanglocaties. Daarnaast worden er ontheemden opgevangen door particulieren. Hiervoor worden lasten gemaakt door gemeente Hilversum. Voor de gemeentelijke opvanglocaties betreft dit lasten voor het beheer en exploitatie van de opvanglocaties; denk hierbij aan huur locatie, catering en/of levensmiddelen, locatiemanagement, beveiliging, energielasten, schoonmaak en onderhoudslasten. Daarnaast worden er kosten gemaakt voor de opvang in hotels, wordt er leefgeld uitgekeerd aan bewoners van gemeentelijke opvanglocaties en bewoners bij particulieren, taalonderwijs, professionele ondersteuning specifiek gericht op jeugd en volwassenen, en jeugdgezondheidszorg. Dit wordt gedekt met de ontvangen vergoedingen vanuit het Rijk via specifieke en algemene uitkeringen voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne.

17. **Integraal Huisvestingsplan (IHP)** - Er zijn incidentele lasten opgenomen voor boekwaarde van gesloopte panden en extra tijdelijk huisvesting. Daarnaast zijn voor 2026 tot en met 2028 extra lasten opgenomen voor eerste inrichting van de scholen.

18. **Reserve Onderwijshuisvesting -** De onttrekking uit de reserve Onderwijshuisvesting dient als dekking voor de boekwaardes van gesloopte panden.

Toelichting mutaties programma 3 Werken

19. **Afhandeling TOZO** - De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) is per 1 oktober 2021 beëindigd. Desondanks blijven er nog drie onderdelen waarvoor de uitvoering ook in de komende jaren actief zal blijven. Dit betreft het debiteurenbeheer met betrekking tot het verstrekte bedrijfskapitaal, de uitvoering van het beleid inzake misbruik en oneigenlijk gebruik, en het terugvorderen en beheren van debiteuren ten aanzien van verstrekte TOZO-uitkeringen voor levensonderhoud. De uitgaven die hieruit voortvloeien worden in het komende jaar gedekt vanuit de daarvoor bestemde TOZO-reserve.

20. **Reserve TOZO** – De kosten die gepaard gaan met de afhandeling van de TOZO-regeling worden gedekt vanuit de reserve TOZO.

21. **SaaS-oplossingen –** In 2025 vindt de aanbesteding voor de ICT-applicatie(s) Sociaal Domein plaats. Uitgangspunt voor de aanbesteding is de dienstverlening die we vanuit het Sociaal Domein leveren aan onze inwoners. Om dit vorm te geven is een incidenteel SaaS-budget opgenomen in de begroting 2025 en 2026.

Toelichting mutaties programma 4 Bestuur

22. **Reserve Decentrale Loonruimte** - Er wordt jaarlijks een budget aan deze reserve toegevoegd conform oude cao-afspraak.

23. **Reserve Herindeling** - De reserve Herindeling is bedoeld voor het dekken van kosten die voortvloeien uit de werkzaamheden die noodzakelijk zijn in het kader van de herindeling met de gemeente Wijdemeren. Deze reserve zal in 2025 (eindejaarsrapportage) eenmalig worden gevoed vanuit de algemene reserve. Deze initiële storting dient ter overbrugging van de eerste jaren van de herindeling 2025 en 2026. In de jaren 2026 tot en met 2030 zal de voeding ook gevormd worden door de herindelingsbijdragen.

24. **Programma samenvoeging 2026 en verder** – Dit betreffen de lasten en dekking die voortvloeien uit de samenvoeging in 2026 en verder. In de Voorjaarsnota 2025 is een reserve gevormd om de timingverschillen tussen de Arhi-middelen en de lasten op te kunnen lossen. Door de dekking vanuit de reserve herindeling wordt deze neutraal verwerkt in begroting. In de Eindejaarsrapportage 2025 nemen we het voorstel op om een bedrag in deze reserve te storten.

Toelichting mutaties programma 5 Financiën en Grondexploitaties

25. **Resultaat grondexploitaties** - De resultaten (tussentijdse winstnemingen) uit de grondexploitaties zijn opgenomen conform de actualisatie grondexploitaties 2024 (raad 15 mei 2025).

26. **Mutaties grondexploitaties** - Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie dient in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen te worden. De mutatie met de balanspost voorraden, waarmee een saldo van € 0 gerealiseerd wordt, wordt afzonderlijk opgenomen in het overzicht incidentele baten en lasten.

27. **Mutaties grondexploitaties onderhanden werk** – zie toelichting “mutaties grondexploitaties”

28. **Voorziening planexploitaties** - De voorziening heeft als doel financiële dekking te bieden voor de verwachte saldi voor grondexploitaties met een nadelig resultaat. De voorziening is een optelsom van de contante waarden van deze saldi. Op basis van de actualisatie grondexploitaties 2024 bestaat het saldo uit het nadelig resultaat Stationsgebied en wordt jaarlijks een bedrag aan deze voorziening toegevoegd. De hoogte van deze toevoeging is gebaseerd op een renteberekening om ij het afsluiten van de nadelige grondexploitatie op de benodigde eindwaarde te komen.

29. **Verkoopopbrengst panden** - De gemeente verwacht pas weer in 2028 een tweetal panden te kunnen verkopen. De latere verkoop heeft te maken met het wijzigingen van de bestemming of verkrijgen van vergunningen. Deze wijziging neemt enige tijd in beslag. Na het wijzigen van de bestemming of het verkrijgen van de vergunningen worden de objecten zo snel mogelijk op de markt gezet. De opbrengst wordt aan de reserve Stedelijke ontwikkeling toegevoegd.

30. **Een algemene reserve** is bedoeld als buffer (weerstandscapaciteit) om financiële tegenvallers op te vangen. Om niet alle toekomstige begrotingsruimte volledig in te vullen, worden bedragen in de algemene reserve gestort als behoedzaamheidsbuffer. Om tot een sluitende begroting te komen is ten tijde van de Voorjaarsnota 2025 de geraamde storting van 1 miljoen aan de algemene reserve teruggedraaid. Met betrekking tot 2026 is een onttrekking geraamd van €136.000 voor kwijtschelding lening Pinetum Blijdenstein. Voor 2027, 2028 en 2029 zijn er geen dotaties geraamd.

31. **Visievorming voor het gehele Circusterrein -** De visievorming voor het gehele Circusterrein zal meerdere jaren in beslag nemen. De complexe variëteit aan ruimtelijke aspecten en zowel maatschappelijke belangen als belangen van omwonenden en bedrijven, vraagt in de visievorming een zorgvuldige, integrale planvorming en een brede participatie.

32. **Programma samenvoeging 2026 en verder** – Dit betreffen de lasten en dekking die voortvloeien uit de samenvoeging in 2026 en verder. In de Voorjaarsnota 2025 is een reserve gevormd om de timingverschillen tussen de Arhi-middelen en de lasten op te kunnen lossen. Door de dekking vanuit de reserve herindeling wordt deze neutraal verwerkt in begroting. In de Eindejaarsrapportage 2025 nemen we het voorstel op om een bedrag in deze reserve te storten.

5. De uiteenzetting van de financiële positie

5.1 Meerjarige balans

Meerjarenbalans (Bedragen X € 1.000) Activa	Prognose eindbalans 2025	Prognose eindbalans 2026	Prognose eindbalans 2027	Prognose eindbalans 2028	Prognose eindbalans 2029
Immateriële vaste activa	1.465	1.380	1.295	1.210	1.125
Materiële vaste activa	327.737	347.042	366.237	384.990	403.338
Financiële vaste activa	35.424	36.652	36.716	36.780	20.379
TOTAAL VASTE ACTIVA	**364.626**	**385.074**	**404.248**	**422.980**	**424.842**
Voorraden	4.699	4.816	-2.539	4.462	72
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	41	41	41	41	41
Overlopende activa	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**31.740**	**31.857**	**24.502**	**31.503**	**27.113**
TOTAAL ACTIVA	396.366	416.931	428.750	454.483	451.955

Meerjarenbalans (Bedragen X € 1.000) Passiva	Prognose eindbalans 2025	Prognose eindbalans 2026	Prognose eindbalans 2027	Prognose eindbalans 2028	Prognose eindbalans 2029
Eigen vermogen	90.192	80.961	83.335	91.683	96.221
Saldo Begroting	-3.647	-1.267	4.570	1.104	4.623
Voorzieningen	14.235	13.673	13.410	11.856	12.464
Vaste schulden met rentetypische looptijd > één jaar	190.713	211.210	217.907	244.603	241.219
TOTAAL VASTE PASSIVA	**291.493**	**304.576**	**319.222**	**349.246**	**354.527**
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < één jaar	58.873	66.354	63.528	59.238	51.429
Overlopende passiva	46.000	46.000	46.000	46.000	46.000
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**104.873**	**112.354**	**109.528**	**105.238**	**97.429**
TOTAAL	396.366	416.931	428.750	454.484	451.955

Toelichting bij meerjarige balans

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het BBV voorgeschreven dat bij de uiteenzetting van de financiële positie een geprognosticeerde balans moet worden opgenomen. Deze balans moet meerjarig zijn en geeft inzicht in de ontwikkeling van onder andere de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

De presentatie moet aansluiten bij de balans in de jaarrekening maar behoeft niet dezelfde mate van detail te kennen. In de prognose zitten een aantal aannames omdat de toekomstige mutaties ongewis zijn. Bij de prognose van de eindbalansen van de jaren 2025 t/m 2029 is rekening gehouden met de mutaties voortvloeiende uit:

- Het investeringsprogramma 2026-2029 en de openstaande kredieten uit voorgaande jaren. Uitgangspunt hierbij is dat er per jaar een bedrag van € 30 miljoen wordt uitgegeven aan investeringen zoals opgenomen in § 5.3. omdat a) de realisatie van investeringen de afgelopen jaren structureel achterblijft bij de in de begroting geraamde bedragen, b) de bedragen genoemd in de jaarschijven van het Investeringsprogramma (IP) niet volledig in het genoemde jaar worden uitgegeven als gevolg van fasering in de uitgaven, waardoor verschuivingen optreden naar volgende jaren. De

genoemde bedragen in kolom 2026 van het IP worden niet volledig uitgegeven in het jaar 2026 maar deels ook in 2027, 2028, 2029 en verdere jaren. Hetzelfde geldt voor de genoemde bedragen in de kolommen 2027, 2028 en 2029.
- De actualisatie grondexploitaties 2025
- De mutaties in de reserves en voorzieningen
- De reguliere begroting 2026 inclusief meerjarenraming
- De financieringsbehoefte voor de jaren 2026 tot en met 2029 zoals uiteengezet in de paragraaf financiering.

5.2 EMU saldo

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting				
		2025*	2026	2027	2028	2029
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-10.483	-6.850	8.212	4.881	8.057
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	18.387	19.220	19.110	18.668	18.263
3.	Mutatie voorzieningen	-4.446	-563	-263	-1.555	608
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	3.547	117	-7.354	7.001	-4.389
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-36.863	-26.749	-3.806	-22.342	-5.209

* 2025 betreft de realisatie tot en met september aangevuld met een raming tot einde jaar.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMI-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% van Nederland is 2,6% voor de rijksoverheid en 0,4% voor de decentrale overheden.

De EMU-systematiek werkt evenwel op een andere manier dan het baten- en lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investeringen en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomsten van het baten- en lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Een negatief saldo betekent dat de uitgaven groter zijn dan de inkomsten.
Voor de gemeente Hilversum is dit in alle jaren het geval.

De individuele EMU-referentiewaarde voor Hilversum betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.
De referentiewaarde voor Hilversum is € 19,321 miljoen. Het berekende saldo voor 2026 komt voor Hilversum uit op een bedrag van € 26,749 miljoen en is daarmee hoger dan de referentiewaarde.

5.3 Investeringen

Inleiding
Met het investeringsprogramma 2026-2029 bieden wij u op hoofdlijnen inzicht in de voornemens tot het aangaan van nieuwe investeringen en de actualisatie van de geplande investeringen. De wijzigingsvoorstellen hebben direct invloed op de kapitaallastenontwikkeling. De financiële impact op de kapitaalslasten (bijstelling kapitaallastenraming) is conform de Voorjaarsnota 2025 in de begroting verwerkt.

Zoals vastgelegd in de financiële verordening 2024, worden de geraamde investeringen voor 2026 vrijgegeven bij de vaststelling van de begroting, met uitzondering de sterretjes posten. Voor de investeringen aangemerkt met een sterretje wordt een afzonderlijk besluit aan de raad voorgelegd. De raad kan bij de begrotingsbehandeling ook voor andere nieuwe investeringsprojecten aangeven dat ze hierover afzonderlijk wil besluiten.

Hieronder staat een integraal overzicht van investeringsprogramma. In de volgende paragrafen wordt een toelichting gegeven op de wijzigingen ten opzichte van de Voorjaarsnota 2025. Voor de Begroting 2026 wordt voorgesteld om investeringen voor het sportcomplex op te nemen voor de periode 2026 tot en met 2030. Daarnaast stellen we voor om het integrale huisvestingsplan voor het onderwijs vanaf 2026 en 2027 op te hogen, om beter in te spelen op toekomstige behoeften binnen dit domein. Vooruitlopend op besluitvorming over de voortgangsrapportage in december 2025 is in de RIB Stand van zaken IHP 2025 aangegeven welke budgettaire wijzigingen worden opgenomen in de Begroting 2026.

Bedragen x € 1.000

Taak veld		Vastgesteld investerings-programma	*- post	2026	2027	2028	2029	Afschrijving in jaren
	1. Programma Wonen en Leven							
2.1	Openbare verlichting 2026 - vervanging armaturen	IP 2026		373	-	-	-	15
2.1	Openbare verlichting 2027 - vervanging armaturen	IP 2027		-	373	-	-	15
2.1	Vervangen lichtmasten 2028	IP 2028		-	-	75	-	40
2.1	Vervangen lichtmasten 2029	IP 2029		-	-	-	75	40
2.1	Vervanging afgeschreven wegen 2026	IP 2026		4.016	-	-	-	50
2.1	Vervanging afgeschreven wegen 2027	IP 2027		-	6.124	-	-	50
2.1	Vervanging afgeschreven wegen 2028	IP 2028		-	-	6.124	-	50
2.1	Vervanging afgeschreven wegen 2029	IP 2029		-	-	-	6.124	50
2.1	Wegwerkzaamheden in combinatie met rioleringen 2026	IP 2026		412	-	-	-	50
2.1	Wegwerkzaamheden in combinatie met rioleringen 2027	IP 2027		-	412	-	-	50
2.1	Wegwerkzaamheden in combinatie met rioleringen 2028	IP 2028		-	-	412	-	50
2.1	Wegwerkzaamheden in combinatie met rioleringen 2029	IP 2029		-	-	-	412	50
2.1	vervangen volkswagen transporter vri's	IP 2026		70	-	-	-	8
2.1	Levensduur verlengend onderhoud Beatrixtunnel	IP 2029		-	-	-	125	50
2.1	Infrastructurele maatregelen 2026 (priowegen)	IP 2026		1.210	-	-	-	50
2.1	Subsidie infrastructurele maatregelen 2026 (priowegen)	IP 2026		-600	-	-	-	50
2.1	Infrastructurele maatregelen 2027 (priowegen)	IP 2027		-	1.210	-	-	50
2.1	Subsidie infrastructurele maatregelen 2027 (priowegen)	IP 2027		-	-600	-	-	50
2.1	Infrastructurele maatregelen 2028 (priowegen)	IP 2028		-	-	1.210	-	50
2.1	Subsidie infrastructurele maatregelen 2028 (priowegen)	IP 2028		-	-	-600	-	50
2.1	Verkeersregelinstallaties 2026 - vervanging	IP 2026		353	-	-	-	15
2.1	Verkeersregelinstallaties 2027 - vervanging	IP 2027		-	305	-	-	15
2.1	Verkeersregelinstallaties 2028 - vervanging	IP 2028		-	-	60	-	15
2.1	Verkeersregelinstallaties 2029 - vervanging	IP 2029		-	-	-	435	8
2.1	Vervangen verlichting en installatie fontein markt	IP 2029		-	-	-	300	15
2.1	Bebording 2026 - vervanging	IP 2026		159	-	-	-	15
2.1	Bebording 2027 - vervanging	IP 2027		-	159	-	-	15
2.1	Bebording 2028 - vervanging	IP 2028		-	-	159	-	15

2.1	Bebording 2029 - vervanging	IP 2029		-	-	-	159	15
2.1	Gebiedsagenda Bedrijfsterrein ZW_Herinrichting 1e Loswal	IP 2027		-	3.681	-	-	50
2.1	Gebiedsagenda Bedrijfsterrein ZW- Herinrichting Franciscusweg	IP 2026		744	-	-	-	50
2.1	Materieel gladheidsbestrijding 2026	IP 2026		300	-	-	-	15
2.2	Uitbreiding parkeerapparatuur 2026	IP 2026		100	-	-	-	10
2.2	Uitbreiding parkeerapparatuur 2027	IP 2027		-	100	-	-	10
2.2	Stichtingskosten Sportcomplex Parkeren	IP 2027		-	11.200	-	-	60
2.4	Vervanging beschoeiing Hilversumse Meent	IP 2026		424	-	-	-	20
2.4	Vervangen steigerdelen Sluis 't Hemeltje	IP 2029		-	-	-	100	25
5.2	Stichtingskosten sportcomplex Sportpark/Arenapark	IP 2027	*	-	56.025	-	-	50
5.2	Stichtingskosten Sportcomplex Voorbereidingskrediet	IP 2026		4.800	-	-	-	50
5.7	Speelvoorziening 2026	IP 2026		741	-	-	-	15
5.7	Speelvoorziening 2027	IP 2027		-	709	-	-	15
5.7	Speelvoorziening 2028	IP 2028		-	-	657	-	15
5.7	Speelvoorziening 2029	IP 2029		-	-	-	650	15
5.7	Renovatie groenvoorzieningen 2026	IP 2026		341	-	-	-	10
5.7	Renovatie groenvoorzieningen 2027	IP 2027		-	354	-	-	10
5.7	Renovatie groenvoorzieningen 2028	IP 2028		-	-	354	-	10
5.7	Renovatie groenvoorzieningen 2029	IP 2029		-	-	-	400	10
5.7	Instand houden bomenbestand 2026	IP 2026		329	-	-	-	50
5.7	Instand houden bomenbestand 2027	IP 2027		-	399	-	-	50
5.7	Instand houden bomenbestand 2028	IP 2028		-	-	399	-	50
5.7	Instand houden bomenbestand 2029	IP 2029		-	-	-	484	50
5.7	Aanpak kastanjebloedingsziekte 2026	IP 2026		228	-	-	-	50
5.7	Aanpak kastanjebloedingsziekte 2027	IP 2027		-	228	-	-	50
5.7	Vergroenen speelterreinen 4 (6 plekken)	IP 2026		260	-	-	-	50
5.7	Ecologische verbindingszones in de stad versterken	IP 2026		130	-	-	-	50
5.7	Kwaliteitsimpuls Gooise Vaart	IP 2026		1.184	-	-	-	50
5.7	2 koele plekken	IP 2026		260	-	-	-	50
5.7	Natuurinclusieve maatregelen	IP 2026		260	-	-	-	50
5.7	Verwijderen zinloze verharding	IP 2026		130	-	-	-	50
5.7	Stadsranden verbinden met het buitengebied	IP 2026		260	-	-	-	50
5.7	Koele groene route 2 (excl. civiel werk)	IP 2026		1.300	-	-	-	50
5.7	Biodiverse vijvers	IP 2027		-	169	-	-	50
5.7	Natuur inclusieve maatregelen	IP 2027		-	260	-	-	50
5.7	Stadsranden verbinden met het buitengebied	IP 2027		-	260	-	-	50

5.7	Biodiverse vijvers	IP 2028	-	-	169	-	50
5.7	Vervangen drinkwatertappunten	IP 2029	-	-	-	50	50
7.2	GWP vervangen afgeschreven riolering 2026	IP 2026	2.977	-	-	-	75
7.2	GWP vervangen afgeschreven riolering 2027	IP 2027	-	4.498	-	-	75
7.2	GWP vervangen afgeschreven riolering 2028	IP 2028	-	-	4.498	-	75
7.2	GWP vervangen afgeschreven riolering 2029	IP 2029	-	-	-	4.498	75
7.2	spaarvoorziening riolering IP 2026	IP 2026	-2.977	-	-	-	75
7.2	spaarvoorziening riolering IP 2027	IP 2027	-	-4.498	-	-	75
7.2	spaarvoorziening riolering IP 2028	IP 2028	-	-	-4.498	-	75
7.2	spaarvoorziening riolering IP 2029	IP 2029	-	-	-	-4.498	75
7.2	splitsen hemelwater van vuilwater fase 2 2027	IP 2027	-	525	-	-	75
7.2	splitsen hemelwater van vuilwater fase 2 2028	IP 2028	-	-	1.049	-	75
7.2	optimalisatie hemelwaterafvoer openbare ruimte fase 2 2026	IP 2026	341	-	-	-	75
7.2	optimalisatie hemelwaterafvoer openbare ruimte fase 2 2027	IP 2027	-	682	-	-	75
7.2	afkoppelen en infiltreren grote daken postcode 1221 fase 2 2026	IP 2026	389	-	-	-	75
7.2	afkoppelen en infiltreren grote daken postcode 1221 fase 2 2027	IP 2027	-	778	-	-	75
	1. Totaal Programma Wonen en Leven		**18.514**	**83.353**	**10.068**	**9.314**	
	2. Programma Zorg						
4.2	Stichtingskosten Sportcomplex- IHP	IP 2027	-	10.200	-	-	50
4.2	Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2026	IP 2026	8.496	-	-	-	50
4.2	Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2026 IKC	IP 2026	2.716	-	-	-	50
4.2	Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2027 IKC	IP 2027	-	1.072	-	-	50
4.2	Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2028	IP 2028	-	-	12.353	-	50
4.2	Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2029	IP 2029	-	-	-	12.353	50
	2. Totaal programma Zorg		**11.212**	**11.272**	**12.353**	**12.353**	
			-	-	-	-	
	3. Totaal programma Werken		**-**	**-**	**-**	**-**	
			-	-	-	-	
	4. Totaal programma Bestuur		-	**-**	**-**	**-**	
0.4	Vervanging laptops personeel en bestuur	IP 2026	860	-	-	-	5
	4. Totaal programma Bestuur		**860**	**-**	**-**	**-**	
	5. Totaal programma Financiën en Grondexploitaties		**-**	**-**	**-**	**-**	
	Totaal gemeente Hilversum		30.586	94.625	22.421	21.667	

Actualisatie investeringen 2026-2029
De actualisatie van het lopende jaar betreft investeringen die al in het investeringsprogramma (IP) staan of waarover u al afzonderlijk bent geïnformeerd. Er zijn beperkte actualisaties van het bestaande investeringsprogramma voor 2026-2029 ten opzichte van de Voorjaarsnota 2025 . Bij de Begroting 2026 wordt voorgesteld om het investeringsprogramma voor 2026 tot en met 2030 te verhogen met ongeveer € 66 miljoen voor de uitvoering van het programma van eisen voor het sportcomplex, conform het raadsbesluit van 17 september 2025. Daarnaast worden de investeringen m.b.t. Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting verhoogd met € 5,9 miljoen. Verder blijven er geen wijzigingen in het investeringsprogramma ten opzichte van de Voorjaarsnota 2025.

Stichtingskosten Sportcomplex
Op 17 september 2025 heeft u ingestemd met het Programma van Eisen voor het Multifunctioneel Sportcomplex en kennisgenomen van de benodigde investeringen en de financiële gevolgen. In deze begroting stellen wij voor € 66 miljoen aanvullend te investeren voor de stichtingskosten van het sportcomplex inclusief de ondergrondse parkeergarage. De totale investering in het sportcomplex stijgt hiermee van € 18 miljoen (waarvan € 1,5 miljoen is reeds vrijgeven voor aankoop grond en € 16,5 miljoen. voor de stichtingskosten vanaf 2027) naar € 84 miljoen, verdeeld over:

- € 4,8 miljoen aan voorbereidingskrediet vanaf 2026, waarvan € 2,1 miljoen t/m de fase van het definitief ontwerp en € 2,7 miljoen t/m de voorlopige gunning en start van de bouw. Dit krediet wordt bij het instemmen van de begroting 2026 vrijgegeven.
- € 39,525 miljoen aanvullende stichtingskosten sportcomplex vanaf 2027. De investering van € 16,5 miljoen wordt hiermee verhoogd naar € 55,5 miljoen. De aanbesteding is ingepland voor 2027 nadat u de mogelijkheid hebt om wel/niet in te stemmen met het definitieve ontwerp in 2026.
- € 10,2 miljoen verhoging van het IHP-krediet vanaf 2027 ter dekking van zes zaaldelen voor bewegingsonderwijs.
- € 11,2 miljoen stichtingskosten parkeergarage vanaf 2027.
- € 0,275 miljoen inventaris vanaf 2027.

Eerder bij het IP 2025 heeft de raad al € 1,5 miljoen vrijgegeven voor de aankoop van de grond. De aankoop wordt mogelijk nog in 2026 afgerond, waarna de bouw kan starten. Daarnaast wordt een bijdrage van € 10,2 miljoen verwacht vanuit het IHP, mits de raad in december positief besluit over de zes zaaldelen als onderdeel van de voortgangsrapportage IHP. Indien u besluit negatief over het IHP-voortgangsrapportage, ontstaat er een tekort in de financiering. In dat geval komen wij bij de Voorjaarsnota 2026 met een aanvullende aanvraag voor de € 10,2 miljoen aan vervallen dekking uit het IHP. De totale investering bedraagt € 84 miljoen (excl. Btw), inclusief het IHP en de aankoop grond.

GWP Splitsen hemelwater van vuilwater fase 2
Bij het vaststellen van het Gemeentelijk Waterplan (GWP) 2021–2026 in augustus 2020 heeft de Raad besloten tot de investering ‘Splitsen hemelwater van vuilwater fase 2’. De uitvoering van deze opgave blijkt echter complex, waardoor de besteding tot nu toe achterblijft. Komend jaar gaan we het GWP evalueren en daarbij zullen we onderzoeken hoe we deze opgave naar de toekomst kunnen gaan inrichten. Voor de aanvragen van 2026 en verder, schuiven we de geprojecteerde aanvragen voor de post ‘Splitsen hemelwater van vuilwater’ een jaar door.

GWP vervangen afgeschreven riolering 2026 en vervanging afgeschreven wegen 2026
Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de vervangingsinvesteringen zijn opgenomen. Vervanging van riool vindt zoveel mogelijk plaats samen met vervanging van de weg. Integraal vervangen levert de hoogste kwaliteit tegen de laagste maatschappelijke kosten. Vanwege de grote werkvoorraad en complexiteiten van deze werken, is voor 2026 de vervanging van 4,5 kilometer riool opgenomen. Dit is minder dan de beoogde 6,5 kilometer per jaar. Bij de begroting 2026 wordt voorgesteld om het geplande investeringskrediet voor het vervangen van wegen te verlagen met € 2,1 miljoen en het investeringskrediet voor het vervangen van riolering te verlagen met € 1,5 miljoen. Hiermee passen we de financiële uitgaven aan op de geplande werkzaamheden en het inlopen op de huidige werkvoorraad. Omdat de werken in de openbare ruimte steeds complexer worden, is gestart met de Stedelijke programmering (zie paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen).

Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2026
Vooruitlopend op besluitvorming over de voortgangsrapportage in december 2025 is in de RIB Stand van zaken IHP 2025 aangegeven welke budgettaire wijzigingen worden opgenomen in de begroting 2026. De raad heeft bij de vaststelling van IHP 2024-2039 geen financiële besluiten genomen voor projecten vanaf uitvoeringsjaar 2028. Aangezien deze scholen een voorbereidingskrediet aanvragen voor jaar 2026 in het OHP, stellen we voor om deze voorbereidingskredieten nu op te nemen in de begroting. Het betreft een bedrag van € 1.851.000. Daarnaast is een constructie fout geconstateerd bij het Roland Holst. Hiervoor is een bedrag opgevoerd van € 300.000 .

Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2026 IKC
Naar verwachting zal in december 2025 besluitvorming plaatsvinden door de Raad over de beleidsnotitie ‘Onderwijshuisvesting: multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen t.b.v. kinderopvang’. Hierin wordt aangegeven dat In de periode 2025-2027 4 projecten in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting staan waar voorfinanciering door

de gemeente voor ruimte voor kinderopvang wordt gewenst. We stellen voor de financiële consequenties hiervan op te nemen in de begroting 2026.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2027 IKC
Naar verwachting zal in december 2025 besluitvorming plaatsvinden door de Raad over de beleidsnotitie 'Onderwijshuisvesting: multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen t.b.v. kinderopvang'. Hierin wordt aangegeven dat In de periode 2025-2027 4 projecten in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting staan waar voorfinanciering door de gemeente voor ruimte voor kinderopvang wordt gewenst. We stellen voor de financiële consequenties hiervan op te nemen in de begroting 2026.

Bedragen x € 1.000

Programma/taakveld	2026	2027	2028	2029	2030
01 Wonen en leven	**2.167**	**50.201**	**1.049**		**275**
2.2 - Parkeren	**-2.108**	**11.200**			
Stichtingskosten Sportcomplex Parkeren		11.200			
Vervanging afgeschreven wegen 2026	-2.108				
5.2 - Sportaccommodaties	**4.800**	**39.525**			**275**
Stichtingskosten Sportcomplex Voorbereidingskrediet	4.800				
Stichtingskosten Sportcomplex Aanvullende investering		39.525			
Stichtingskosten Sportcomplex inventaris					275
7.2 - Riolering	**-525**	**-524**	**1.049**		
GWP vervangen afgeschreven riolering 2026	-1.521				
spaarvoorziening riolering ip 2026	1.521				
splitsen hemelwater van vuilwater fase 2	-525	525			
splitsen hemelwater van vuilwater fase 2		-1.049	1.049		
02 Zorg	**4.867**	**11.272**			
4.2 - Onderwijshuisvesting	**4.867**	**11.272**			
Stichtingskosten Sportcomplex- IHP		10.200			
Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2026	2.151				
Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2026 IKC	2.716				
Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2027 IKC		1.072			
Eindtotaal	7.034	61.473	1.049		275

Nieuwe investeringen
Er zijn geen nieuwe investeringen aangemeld.

Besluitvorming over het Investeringsprogramma
Bij deze begroting wordt voorgesteld de kredieten in de jaarschijf 2026 vrij te geven, met uitzondering van de met sterretjes gemarkeerde posten. Na instemming met deze begroting ziet de omvang van het investeringsprogramma er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029	2030
Voorjaarsnota 2025 - Investeringsprogramma 2026-2029	23.552	33.152	21.372	21.667	
Begroting 2026 - Investeringsprogramma 2026-2029	7.034	61.473	1.049		275
Totaal Investeringsprogramma 2026 - 2029	30.586	94.625	22.421	21.667	275

Investeringen met een sterretje
In het investeringsplan van de gemeente Hilversum zijn een aantal investeringen aangemerkt met een sterretje. Over deze investeringen wordt een afzonderlijk besluit aan de raad voorgelegd. Onderstaand een overzicht van de reeds openstaande investeringen die aangeduid zijn met een sterretje.

Thema	Omschrijving investering	Bron	Investeringsruimte niet aangevraagd bedrag
01.03	1000 Woningen, openbare ruimte	IP 2019	2.000.000
01.03	1000 Woningen, openbare ruimte (Bruisend Hart)	IP 2019	1.000.000
01.03	Spoorzone	IP 2021	794.000
01.03	Centrumring	IP 2023	12.500.000
01.03	Arenapark (last mile)	IP 2023	2.200.000
01.03	Nieuwe buurtvoorzieningen Riebeeck	IP 2025	1.200.000
01.03	Ov-knooppunt Crailo verbeteren en Park&Bike onderzoek	IP 2024	1.000.000
01.03	Realisatie transferium en hub Arenapark	IP 2024	1.500.000
01.03	Extra fietsparkeerplekken centrum en ov-knooppunten	IP 2024	500.000
01.03	Beweegvriendelijker openbare ruimte	IP 2023	500.000
01.03	Opstellen en uitvoeren gebiedsagenda centrum	IP 2023	500.000
01.03	Opstellen en uitvoeren gebiedsagenda Mediapark	IP 2023	500.000
01.02	Stichtingskosten sportcomplex Sportpark/Arenapark excl. grondaankoop parkeren en bijdrage IHP	IP 2027	56.025.000
	6. Gemeente Hilversum totaal		80.219.000

5.4 Reserves

Bedragen x 1.000

Nr.	Omschrijving reserve	saldo begin 2026	toevoe-ging 2026	onttrek-king 2026	saldo einde 2026	toevoe-ging 2027	onttrek-king 2027	saldo einde 2027	toevoe-ging 2028	onttrek-king 2028	saldo einde 2028	toevoe-ging 2029	onttrek-king 2029	saldo einde 2029
1	Stedelijke ontwikkeling	8.863	1.300	-1.582	8.582	1.300	-382	9.500	2.200	-382	11.318	1.300	-200	12.418
2	Mobiliteitsfonds	3.077	608	-285	3.400	1.558	-62	4.896	1.483	-62	6.317	1.858	-62	8.113
3	Herplantfonds	81	20	0	101	20	0	121	20	0	141	20	0	161
4	Regionaal mediacentrum	45	0	-45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Gooise Natuurreservaat (GNR)	6.806	0	-562	6.244	0	-562	5.682	0	-562	5.120	0	-562	4.558
6	Gebiedseigen kosten 1221-gebieden	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30
	Totaal programma 1	**18.902**	**1.928**	**-2.473**	**18.357**	**2.878**	**-1.006**	**20.230**	**3.703**	**-1.006**	**22.927**	**3.178**	**-824**	**25.281**
7	Onderwijshuisvesting	1.392	0	-942	450	0	0	450	0	0	450	0	0	450
8	Opvang Oekrainers	8.824	0	-360	8.464	0	0	8.464	0	0	8.464	0	0	8.464
	Totaal programma 2	**10.216**	**0**	**-1.302**	**8.914**	**0**	**0**	**8.914**	**0**	**0**	**8.914**	**0**	**0**	**8.914**
9	Europees Sociaal Fonds (EUSF)	736	0	0	736	0	0	736	0	0	736	0	0	736
10	TOZO	512	0	-150	362	0	0	362	0	0	362	0	0	362
	Totaal programma 3	**1.248**	**0**	**-150**	**1.098**	**0**	**0**	**1.098**	**0**	**0**	**1.098**	**0**	**0**	**1.098**
11	Decentrale loonruimte	460	38	0	498	38	0	536	38	0	574	38	0	612
12	Herindeling	0	0	-3.489	-3.489	1.731	0	-1.758	1.042	0	-716	1.042	0	326
	Totaal programma 4	**460**	**38**	**-3.489**	**-2.991**	**1.769**	**0**	**-1.222**	**1.080**	**0**	**-142**	**1.080**	**0**	**938**
13	Algemene reserve	59.366	0	-136	59.230	0	0	59.230	0	0	59.230	0	0	59.230
	Totaal programma 5	**59.366**	**0**	**-136**	**59.230**	**0**	**0**	**59.230**	**0**	**0**	**59.230**	**0**	**0**	**59.230**
	Totaal alle programma's	90.192	1.966	-7.550	84.608	4.647	-1.006	88.250	4.783	-1.006	92.027	4.258	-824	95.461

- = onttrekking en + = toevoeging

1. Stedelijke ontwikkeling

Het doel van de reserve is om winsten uit de verkoop van vastgoed en grond (de bezittingen van Hilversum) opnieuw te investeren in de ontwikkeling van de stad. Hiermee kan de gemeente waar nodig actief sturen op ontwikkelingen die de markt niet oppakt. In overeenstemming met de vastgestelde begroting wordt structureel € 1,3 miljoen toegevoegd. Tevens worden opbrengsten vanuit de verkoop van niet-strategisch vastgoed toegevoegd, met uitzondering van verkoopopbrengsten die al eerder een bestemming hebben gekregen. Er wordt in 2026 geen opbrengsten verwacht vanuit de verkoop van niet-strategisch vastgoed. De opbrengsten worden bij de jaarrekening op basis van de werkelijke realisatie toegevoegd aan de reserve (jaarstukken 2021, resultaatbestemming d.d. 24 mei 2022 met kenmerk 1110428). Naast de toevoegingen aan de reserve wordt voor 2026 rekening gehouden met een onttrekking van € 1,58 miljoen Ten behoeve van de kosten voor het Arenapark, zoals vastgesteld in de Voorjaarsnota 2025, en het beheer van panden, zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2024. Voor de realisatie van het informatiecentrum Stationshart voor de komende vier jaar jaarlijks een bedrag van € 200.000 onttrokken.

2. Mobiliteitsfonds

“Het Mobiliteitsfonds” heeft tot doel het parkeren in brede zin te accommoderen en de bereikbaarheid van de gemeente Hilversum te vergroten. Indien in plannen niet voldaan kan worden aan de door de gemeente opgelegde parkeereis, kunnen Burgemeester en wethouders onder voorwaarden ontheffing van de parkeereis verlenen. Als aan deze ontheffing een financiële verplichting is verbonden vloeien de gelden in het mobiliteitsfonds. Het saldo wordt aangewend voor het verbeteren van de openbare parkeersituatie wat mede kan bestaan uit flankerende mobiliteitsmaatregelen die aantoonbaar bijdragen aan het verbeteren van de parkeersituatie in Hilversum. Ter compensatie van de kapitaallasten van de investeringen voor parkeerverbeteringen in het Rode Dorp wordt gedurende 10 jaren (2021-2030) een bedrag van € 12.000 aan de reserve onttrokken. In 2026 wordt er €223.000 onttrokken voor de uitvoering van de mobiliteitsvisie en €50.000 voor parkeertelling. De onttrekking in 2026 is cumulatief €285.000. In 2024 is gestart met de uitvoering van het Parkeerbeleid 2023. Een gevolg van het Parkeerbeleid 2023 is dat de inkomsten vanuit straatparkeren hoger uitvallen. In lijn met eerdere toezeggingen (zie raadsinformatiebrief 2024-52 en de Collegebrief Voortgangsrapportage Parkeren 2025) wordt voorgesteld het positieve saldo boven de € 1,5 miljoen te storten in het Mobiliteitsfonds.

3. Herplantfonds

Aan deze reserve worden de van derden verkregen middelen toegevoegd die ontvangen worden voor de afkoop van de herplant van bomen bij het verlenen van een kapvergunning. Gemiddeld wordt een bedrag van € 20.000 hiervoor ontvangen en toegevoegd. Vanuit de reserve zal de gemeente nieuwe bomen planten als compensatie.

4. Regionaal mediacentrum

Het doel van deze reserve is het dekken van de subsidie-afbouw aan het Regionaal mediacentrum en hervormingen van de lokale omroep tot een regionaal mediacentrum mogelijk te maken. Naar aanleiding van motie 18-109 is een deel van deze reserve aangewend voor een subsidieregeling innovatieve lokale journalistiek. Het restant van de reserve Regionaal Mediacentrum (RMC) is beschikbaar voor subsidie aan de Stichting Mediafonds Hilversum. Voor 2026 is een onttrekking van € 45.000 geraamd.

5. Gooise Natuurreservaat (GNR)

Sinds 1 januari 2021 maken de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam geen deel meer uit van het Gooise Natuurreservaat (hierna aangeduid als GNR). Dit betekent dat zij niet langer onderdeel zijn van het bestuur van het GNR en ook geen financiële bijdrage – als participant – aan het GNR meer leveren. De Gooise gemeenten Hilversum, Huizen, Laren, Gooise Meren en Blaricum nemen de verplichtingen van Amsterdam en de provincie Noord-Holland over. De uittreedovereenkomsten die door alle participanten zijn overeengekomen bevat een uittreed som met als doel de verhoogde bijdrage aan het GNR te compenseren. Op 7 november 2023 heeft de raad besloten tot instelling van de reserve GNR ter hoogte van € 7,6 miljoen. Om de algemene middelen te laten ‘wennen’ aan de hogere participantenbijdrage is gekozen voor een ingroeimodel waarbij de stijging van € 562.000

tot en met 2029 volledig wordt gedekt door een onttrekking aan deze reserve en dat deze onttrekking vanaf 2030 jaarlijks met € 34.800 wordt verlaagd. Op basis van de doorrekening resteert er in 2045 nog een beperkt saldo van € 5.214 en kan de reserve aan het eind van dat jaar worden opgeheven.

6. Gebiedseigen kosten 1221-gebieden

Conform de Omgevingswet (artikelen 13.11 en 13.23) wordt deze reserve ingezet voor ruimtelijke en maatschappelijke opgaven in gebied 1221 van Hilversum. De bijdragen zijn geoormerkt en worden uitsluitend besteed aan investeringen uit het programma. Onttrekkingen zijn beperkt tot de werkelijke extra kosten. Hogere begrotingen leiden niet tot vrijval van middelen naar het rekeningresultaat. In 2026 zijn er nog geen onttrekkingen geraamd.

7. Onderwijshuisvesting

Het doel van deze reserve is het dekken van incidentele uitgaven die gerelateerd zijn aan onderwijshuisvesting, zoals tijdelijke huisvesting en het afwaarderen van boekwaardes. Door de inzet van de reserve worden de lasten gelijkmatiger over de jaren verdeeld. De begrote onttrekking in 2026 betreft de boekwaardes van de Montessori Centrum en de Violenschool.

8. Opvang Oekraïners

Het bestedingsdoel van deze reserve is tweeledig:

- Opvang Oekraïense ontheemden: dekking bieden voor de financiële effecten als gevolg van te treffen maatregelen voor de opvang van gevluchte Oekraïners. De gemeente ontvangt van het Rijk een specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïense ontheemden. In het geval dat deze specifieke uitkering niet kostendekkend zou blijken, zou voor het tekort een beroep op deze reserve kunnen worden gedaan.

- Asielopvang: voorbereidingskosten en de eigen personele lasten voor de opvang van asielzoekers. Dit bestedingsdoel is vastgesteld bij resultaatbestemming jaarstukken 2023.

9. **Europees Sociaal Fonds (EUSF)**

Het doel van deze reserve is het dekken van kosten die voortkomen uit diverse projecten, conform de bestedingsdoelen van het Europese Fonds met als doel het BUIG-tekort te reduceren. Deze projecten richten zich op het actief begeleiden van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt om hun kansen op werk te vergroten. Ook kwetsbare werkenden worden hierbij ondersteund. De projecten streven naar een duurzame aanpak, waarbij de activiteiten zich richten op het vergroten van de mogelijkheden voor arbeidsinpassing.

10. **TOZO**

Het doel van deze reserve is middelen beschikbaar te houden voor de afrekening met de regiogemeenten en voor resterende TOZO-lasten in het komende jaar. Voor drie onderdelen rond de TOZO-regeling wordt de uitvoering nog voortgezet: het debiteurenbeheer van het TOZO-bedrijfskapitaal, de uitvoering van het beleid inzake misbruik en oneigenlijk gebruik, en de terugvordering/ debiteurenbeheer van verstrekte TOZO-uitkeringen voor levensonderhoud. Deze uitgaven worden in het komende jaar gedekt vanuit de TOZO-reserve.

11. Decentrale loonruimte

In de begroting is een structureel bedrag van € 38.000 opgenomen voor het decentrale arbeidsvoorwaardenoverleg.

12. Herindeling

De reserve Herindeling is bedoeld voor het dekken van kosten die voortvloeien uit de werkzaamheden die noodzakelijk zijn in het kader van de herindeling met de gemeente Wijdemeren. Deze reserve zal in 2025 (eindejaarsrapportage) eenmalig worden gevoed vanuit de algemene reserve. Deze initiële storting dient ter overbrugging van de eerste jaren van de herindeling 2025 en 2026. In de jaren 2026 tot en met 2030 zal de voeding ook gevormd worden door de herindelingsbijdragen.

13. Algemene reserve

Een algemene reserve is bedoeld als buffer (weerstandscapaciteit) om financiële tegenvallers op te vangen. Om niet alle toekomstige begrotingsruimte volledig in te vullen, worden bedragen in de algemene reserve gestort als behoedzaamheidsbuffer. Om tot een sluitende begroting te komen is ten tijde van de Voorjaarsnota 2025 de geraamde storting van 1 miljoen aan de algemene reserve teruggedraaid. Met betrekking tot 2026 is een onttrekking geraamd van €136.000 voor kwijtschelding lening Pinetum Blijdenstein. Voor 2027, 2028 en 2029 zijn er geen dotaties geraamd.

5.5 Voorzieningen

Bedragen x 1.000

Nr.	omschrijving voorziening	saldo begin 2026	toevoe-ging 2026	vrijval en onttrekking 2026	saldo einde 2026	toevoe-ging 2027	vrijval en onttrekking 2027	saldo einde 2027	toevoe-ging 2028	vrijval en onttrekking 2028	saldo einde 2028	toevoe-ging 2029	vrijval en onttrekking 2029	saldo einde 2029
1	Spaarvoorziening rioleringen	2.081	4.262	-4.498	1.845	4.262	-4.498	1.609	4.412	-4.498	1.523	4.662	-4.498	1.687
2	Egalisatievoorziening rioleringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Egalisatievoorziening afvalstoffen	458	0	-458	0	0	0	0	0	0	0	0		0
4	Onderhoud parkeergarages	532	474	-580	426	474	-301	599	474	-708	365	474	-279	560
5	Onderhoud begraafplaatsen	104	91	-48	147	91	-84	154	91	-35	210	91	-25	276
6	Onderhoud culturele huisvesting	195	169	-56	308	169	-76	401	169	-238	332	169	-100	401
7	Onderhoud sportaccommodaties	1.809	1.450	-1.130	2.129	1.500	-1.737	1.892	1.500	-2.429	963	1.500	-1.728	735
8	Onderhoud sluizen, gemalen en recreatie	236	59	-42	253	59	-96	216	59	-62	213	59	-38	234
9	Inkomsten Nike	77	12	-8	81	12	-8	86	12	-8	90	12	-8	94
	Totaal programma 1	**5.492**	**6.517**	**-6.820**	**5.190**	**6.567**	**-6.800**	**4.957**	**6.717**	**-7.978**	**3.697**	**6.967**	**-6.676**	**3.988**
10	Onderhoud gymlokalen schoolgebouwen	411	275	-299	387	275	-216	446	275	-352	369	275	-176	468
11	Onderhoud voorzieningen jeugd	461	262	-221	502	262	-579	185	262	-420	27	262	-59	230
	Totaal programma 2	**871**	**537**	**-520**	**888**	**537**	**-795**	**630**	**537**	**-772**	**395**	**537**	**-235**	**697**
12	Ziggo deal	264	0	-132	132	0	-132	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal programma 3	**264**	**0**	**-132**	**132**	**0**	**-132**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
13	Regeling Vervroegde Uittreding	164	0	0	164	0	0	164	0	0	164	0	0	164
14	Pensioenen wethouders	6.086	225	-220	6.091	225	-220	6.096	225	-220	6.101	225	-220	6.106
15	Verlofsparen	254	0	0	254	0	0	254	0	0	254	0	0	254

16	Onderhoud gemeentelijke huisvesting	719	654	-753	620	654	-122	1.152	654	-919	887	654	-846	695
	Totaal programma 4	**7.223**	**879**	**-973**	**7.129**	**879**	**-342**	**7.666**	**879**	**-1.139**	**7.406**	**879**	**-1.066**	**7.219**
16	Onderhoud overige gebouwen	385	279	-330	334	279	-456	157	279	-78	358	279	-77	560
17	Planexploitaties	3.897	77	0	3.974	77	0	4.051	77	0	4.128	77	0	4.204
	Totaal programma 5	**4.283**	**356**	**-330**	**4.308**	**356**	**-456**	**4.208**	**356**	**-78**	**4.486**	**356**	**-77**	**4.765**
	Totaal alle programma's	18.133	8.289	-8.775	17.647	8.339	-8.525	17.461	8.489	-9.967	15.984	8.739	-8.054	16.668

- = onttrekking en + = toevoeging

1. Spaarvoorziening rioleringen

Het doel van deze voorziening is om de lasten van de jaarlijkse vervangingsinvesteringen in de riolering te kunnen dekken, zodat deze niet meer geactiveerd hoeven te worden (ideaalcomplex). Voor het begrotingsjaar 2026 is een toevoeging geraamd van circa € 4,3 miljoen. Deze begrote toevoeging wordt in hetzelfde jaar aan de voorziening onttrokken om de in het begrotingsjaar gemaakte investeringen te dekken. Daarnaast wordt extra ingezet op het inhalen van achterstanden in de vervanging de riolering.

2. Egalisatievoorziening rioleringen

Het doel van deze voorziening is om de jaarlijkse resultaten van de exploitatie riolering te verrekenen. Bij jaarlijks te bepalen tarieven kunnen middelen uit deze voorziening vrij worden gemaakt, waarmee (gedeeltelijke) tariefsverhoging kan worden voorkomen. Het saldo van de voorziening is nihil, er kan daardoor geen onttrekking plaatsvinden.

3. Egalisatievoorziening afvalstoffen

Bij de jaarrekening 2022 is de egalisatiereserve afvalstoffen opgeheven en is het saldo ten gunste gekomen van de egalisatievoorziening afvalstoffen. Het doel van deze voorziening is het beschikbaar houden van niet bestede financiële middelen voor de egalisering van de tarieven afvalstoffenheffing in de komende jaren. Het saldo per begin 2026 van € 458.000 is als onttrekking geraamd in 2026. Het saldo begin 2027 is nihil.

4. Onderhoud parkeergarages

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst te kunnen voorzien in het adequaat onderhoud van de gemeentelijke parkeergarages en om de schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2026 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 474.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2024 tot en met 2033.

5. Onderhoud begraafplaatsen

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de begraafplaatsen te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2026 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 91.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2024 tot en met 2033.

6. Onderhoud culturele huisvesting

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud te kunnen plegen aan de gebouwen voor culturele huisvesting en het museum. Daarmee vangen we schommelingen in de hoogte van de uitgaven op. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2026 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 169.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2024 tot en met 2033.

7. Onderhoud sportaccommodaties

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan het zwembad, de sporthallen en de sportvelden te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2026 gaan wij uit van een toevoeging aan de

onderhoudsvoorziening van € 1.450.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2024 tot en met 2033.

8. Onderhoud sluizen, gemalen en recreatie

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud te kunnen plegen aan de gebouwen. Daarmee vangen we schommelingen in de hoogte van de uitgaven op. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2026 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 59.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2024 tot en met 2033.

9. Inkomsten Nike

Het doel van deze voorziening is om de huurinkomsten, die verkregen zijn uit de onderverhuur van de atletiekbaan op het Arenapark te besteden conform de met Nike afgesproken voorwaarden. De toevoeging aan de voorziening betreft de verwachte inkomsten uit onderverhuur. Nike is bereid vanuit de inkomsten uit onderverhuur een bijdrage te verstrekken van jaarlijks € 7.500 voor de structurele lasten die voortkomen uit de renovatie van de atletiekbaan Arena in 2022 (raadsvoorstel 2 februari 2022).

10. Onderhoud gymlokalen schoolgebouwen

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de gymnastieklokalen bij onderwijsgebouwen te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2026 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 275.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2024 tot en met 2033.

11. Onderhoud voorzieningen jeugd

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud te kunnen plegen aan de gebouwen, die gebruikt worden voor buurt- en clubhuizen en kinderopvang. Daarmee vangen we schommelingen in de hoogte van de uitgaven op. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2026 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 262.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2024 tot en met 2033.

12. Ziggo deal

De gemeente heeft met Ziggo op 27 januari 2016 een vierjarige samenwerkingsovereenkomst afgesloten waarmee een einde kwam aan de geschillen over de tariefharmonisatie. Op basis hiervan is afgesproken gezamenlijk te investeren in de verdere ontwikkeling en zichtbaarheid van Hilversum als mediastad. De looptijd van de samenwerking is formeel beëindigd, maar nog niet alle van Ziggo ontvangen middelen zijn besteed conform de afspraken. Dat maakt het noodzakelijk om deze te verlengen. Voor de besteding van de resterende middelen is een addendum opgesteld waarin de afspraken over de benutting van het resterend budget zijn vastgelegd. De in deze voorziening opgenomen middelen worden hiervoor aangewend. Het saldo per begin 2026 bedraagt € 264.000 en € 132.000 is als onttrekking geraamd voor de begroting 2026.

13. RVU Regeling Vervroegde Uittreding

Bij de jaarstukken 2024 is een nieuwe voorziening “Regeling Vervroegde Uittreding” ingesteld. Dit is een cao regeling waarbij medewerkers van welke 41 ABP-jaren hebben en voor 31 december 2028 de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken. Deze medewerkers kunnen maximaal 24 maanden voorafgaande aan hun AOW-gerechtigde

leeftijd van de regeling gebruikmaken. De medewerkers moeten voor 31 december 2025 aangeven of men gebruik wil maken van deze regeling.Aan het eind van ieder jaar wordt de jaarlijkse onttrekking c.q. toevoeging berekend op basis van de werkelijke uitbetaalde RVU-uitkering.

14. Pensioenen wethouders

In 2012 zijn de maximale verplichtingen voor de pensioenlasten van de (oud-)wethouders becijferd en via een voorziening afgedekt. Aan het eind van ieder jaar wordt het totaal van deze verplichting (de gemeentelijke voorziening) geactualiseerd en verwerkt. De jaarlijkse toevoeging is € 225.000,00 en het uit deze voorziening te onttrekken bedrag voor pensioenuitkeringen voormalig wethouders is geraamd op € 220.000.

15. Verlofsparen

Medewerkers van de gemeente Hilversum kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Bovenwettelijke vakantie-uren die worden gebruikt voor verlofsparen, verjaren niet. De wet verplicht de gemeente tot het instellen van een voorziening hiervoor. Aan het eind van ieder jaar wordt de jaarlijkse toevoeging berekend.

16. Onderhoud ambtenarenhuisvesting

Ter dekking van het jaarlijks groot cyclisch onderhoud is een onderhoudsvoorziening ingesteld voor de ambtelijke gebouwen, waarvan het Raadhuis en het stadskantoor de belangrijkste zijn. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2026 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 654.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2024 tot en met 2033.

17. Onderhoud overige gebouwen

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de overige gebouwen te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2026 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 279.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2024 tot en met 2033.

18. Planexploitaties

Deze voorziening heeft als doel financiële dekking te bieden voor de verwachte saldi voor grondexploitaties met een nadelig resultaat. De voorziening is een optelsom van de contante waarden van deze saldi. Op basis van de actualisatie grondexploitaties 2025 bestaat het saldo uit het nadelig resultaat Stationsgebied en wordt jaarlijks een bedrag aan deze voorziening toegevoegd. De hoogte van deze toevoeging is gebaseerd op een renteberekening om bij het afsluiten van de nadelige grondexploitatie op de benodigde eindwaarde te komen.

5.6 Subsidies

Programma	Naam organisatie	Beschrijving activiteiten	Maximaal bedrag (bedrag in €, afgerond op honderdtallen)
Programma 1 – Wonen en Leven			
1	Bink Kinderopvang B.V.	Brede regeling Combinatiefuncties - Buurtsportcoaches Jeugd	€ 300.000
1	Nederlands Israëlitische Gemeente Hilversum	Gebruikerslasten instandhouding begraafplaats	€ 12.000
1	Regio Gooi en Vechtstreek	Erfgoedfestival	€ 24.400
1	Stichting 3X3 Unites	Subsidieactiviteit 3x3 leadersprogramma	€ 40.000
1	Stichting Botanische Tuin dr. Costerus	Instandhouden Hilversumse groene parel	€ 3.000
1	Stichting Hilversum100	Netwerk van duurzame doeners in Hilversum	€ 171.000
1	Stichting lokale omroep Hilversum, Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren	Verplichte gemeentelijke bijdrage regionale omroep (NH Gooi)	€ 80.000
1	Stichting Meentwerf	Culturele broedplaats in de Hilversumse Meent	€ 8.000
1	Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek	Natuur- en duurzaamheidseducatie op Hilversumse scholen	€ 61.000
1	Stichting Openbare Bibliotheek en Volksuniversiteit Hilversum	Coördinatiepunt Cultuureducatie Proloog	€ 197.000
1	Stichting Pinetum Blijdenstein	Instandhouden Hilversumse groene parel	€ 36.000
1	Stichting Sportclub Gehandicapten Gooi en Eemland	Subsidieactiviteit paardrijden voor gehandicapten	€ 2.000
1	Team Sportservice Provincie Utrecht	Brede regeling Combinatiefuncties - Buurtsportcoaches	€ 790.000
1	Team Sportservice Provincie Utrecht	Brede regeling Combinatiefuncties - Organisatie Hilversum Actief	€ 40.000
1	Team Sportservice Provincie Utrecht	Brede regeling Combinatiefuncties - Regionaal Aangepast Sporten	€ 25.000
1	WAC-Hilversum	Beoordelen van nieuwbouwplannen door de woonadviescommissie	€ 1.000
Programma 2 – Zorg			
2	Bink Kinderopvang B.V.	Extra sportonderwijs - onderdeel Rijke schooldag	€ 35.000
2	Gooise Praktijkschool	Jeugdcoaches	€ 30.000
2	Groot Goylant	Jeugdcoaches	€ 30.000
2	MEE Dichtbij	Onafhankelijke clientondersteuning	€ 329.500
2	Samenwerkingsverband "Unita"	Inzet schoolmaatschappelijk werker	€ 26.000
2	Stichting Alberdingk Thijm Kinderopvang	Ondersteuning zware doelgroep locaties	€ 30.000
2	Stichting Alberdingk Thijm Scholen	Maatwerkplansubsidies	€ 94.000
2	Stichting Bink Peuterspeelzalen	Interventie Opstapje. Ouders ondersteunen opvoeding	€ 100.000
2	Stichting Bink Peuterspeelzalen	Interventie Voor jou en je kind	€ 45.000
2	Stichting Bink Peuterspeelzalen	Ondersteuning zware doelgroep locaties	€ 80.000

2	Stichting Gooi en Vecht Inclusief	Activiteiten t.b.v. de LHBTIQ+ gemeenschap	€ 30.800
2	Stichting Jeugdeducatiefonds	Ondersteuning armoede scholen	€ 45.000
2	Stichting Maatjesproject Gooi & Vechtstreek	Schoolmaatjesproject	€ 28.000
2	Stichting Maatjesproject Gooi & Vechtstreek	Voorleesexpress	€ 48.000
2	Stichting Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid	Bevorderen mediawijsheid	€ 43.000
2	Stichting Noor	Maatwerkplansubsidies	€ 19.000
2	Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek	Extra natuuronderwijs - onderdeel Rijke schooldag	€ 35.000
2	Stichting Openbare Bibliotheek en Volksuniversiteit Hilversum	Leesbevordering peuteropvang en school	€ 161.000
2	Stichting Openbare Bibliotheek en Volksuniversiteit Hilversum	Extra kunst- en cultuuronderwijs (proloog) - onderdeel Rijke schooldag	€ 35.000
2	Stichting Proceon voor Protestants Christelijk Onderwijs in het Gooi en omgeving	Maatwerkplansubsidies	€ 75.000
2	Stichting Slachtofferhulp Nederland	Juridische en psychosociale hulp aan slachtoffers	€ 36.900
2	Stichting Versa Welzijn	Kinder- en jongerenwerk	€ 1.986.400
2	Stichting Versa Welzijn	Buurtbemiddeling	€ 52.300
2	Stichting Versa Welzijn	Buurthuizen (incl. activiteiten en Sociaal Verbinders)	€ 1.314.800
2	Stichting Versa Welzijn	Opbouwwerk	€ 755.500
2	Stichting Versa Welzijn	Preventief huisbezoek	€ 26.100
2	Stichting Versa Welzijn	Sociaal juridische dienstverlening	€ 428.600
2	Stichting Versa Welzijn	Anti-discriminatievoorziening Discriminatie.nl Gooi en Vechtstreek	€ 77.500
2	Stichting Versa Welzijn	Individueel en groepsmaatschappelijk werk	€ 689.000
2	Stichting VluchtelingenWerk Nederland	Maatschappelijke en juridische begeleiding voor asielstatushouders	€ 377.800
2	Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in het Gooi	Jeugdcoaches	€ 30.000
2	Stichting Yuverta	Organiseren van Gooi on Stage	€ 5.000
2	Stip Hilversum	Maatwerkplansubsidies	€ 113.000
2	Team Sportservice Provincie Utrecht	Extra sportonderwijs - onderdeel Rijke schooldag	€ 35.000
2	Team Sportservice Provincie Utrecht	Valpreventie	€ 253.600
Programma 3 – Werken			
3	Humanitas	Thuisadministratie en ondersteunen bij schuldhulp	€ 30.000
3	Stichting Hilversum Marketing	Penvoerder 'The Media Ahead' (voorheen: Dutch Media Week)	€ 258.000
3	Stichting Hilversum Marketing	Marketingactiviteiten voor de stad Hilversum	€ 667.000
3	Stichting Hilversum Marketing	Regionale VVV-baliefunctie	€ 51.000
3	Stichting JobOn	Ondersteuning werkzoekenden	€ 17.500
3	Stichting Media Campus NL	Ontwikkeling Campusorganisatie Media(park)	€ 265.000

3	Stichting Schuldhulpmaatje Hilversum en omstreken	Thuisadministratie en ondersteunen bij schuldhulp	€ 20.000
3	Stichting Stadsfonds Hilversum	Bijdragen aan economisch, maatschappelijk en cultureel klimaat	€ 1.450.000
Totaal			€ 12.049.700

6. Bijlagen

6.1 Overzicht van taakvelden per programma

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
0.1	Bestuur	4.861	-2	4.859	4.823	4.823	4.823
0.10	Mutaties reserves	38	-3.489	-3.451	1.769	1.080	1.080
0.2	Burgerzaken	4.273	-2.476	1.798	1.941	1.780	1.780
0.4	Overhead	66.139	-20.479	45.659	42.919	42.313	42.237
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	10.459	-14	10.446	10.442	10.438	10.271
1.2	Openbare orde en veiligheid	6.390	-167	6.223	6.242	6.229	6.229
04	**Bestuur**	**92.160**	**-26.627**	**65.534**	**68.137**	**66.662**	**66.419**
0.10	Mutaties reserves	0	-136	-136	0	0	0
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.793	-1.546	247	250	-652	241
0.5	Treasury	867	-552	315	314	1.319	1.695
0.61	OZB woningen	1.220	-13.760	-12.540	-12.422	-13.417	-14.251
0.62	OZB niet-woningen	676	-14.062	-13.386	-13.750	-14.126	-14.511
0.64	Belastingen overig	1.367	-542	825	828	826	826
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-240.276	-240.276	-247.893	-247.805	-254.042
0.8	Overige baten en lasten	1.801	0	1.801	6.111	11.525	17.628
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	85	0	85	-283	108	-140
8.2	Grond exploitatie (niet bedrijventerrein)	1.158	-206	952	956	1.003	1.003
05	**Financiën en grondexploitaties**	**8.967**	**-271.080**	**-262.113**	**-265.889**	**-261.219**	**-261.550**
0.10	Mutaties reserves	0	-150	-150	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	3.920	-10	3.910	3.889	3.896	3.811

3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	44	0	44	43	43	42
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	263	-909	-646	-653	-653	-653
3.4	Economische promotie	957	-505	452	452	452	452
6.3	Inkomensregelingen	51.799	-35.612	16.186	15.914	15.905	15.927
6.4	Begeleide participatie	7.944	-2	7.943	7.934	7.977	8.016
6.5	Arbeidsparticipatie	7.711	-39	7.672	7.688	7.855	6.317
03	**Werken**	**72.637**	**-37.227**	**35.411**	**35.268**	**35.475**	**33.912**
0.10	Mutaties reserves	1.928	-2.473	-545	1.872	2.697	2.354
0.63	Parkeerbelasting	0	-9.340	-9.340	-9.340	-9.340	-9.340
2.1	Verkeer en vervoer	17.157	-778	16.380	15.930	16.193	16.017
2.2	Parkeren	8.437	-1.721	6.716	5.708	5.769	5.756
2.4	Economische havens en waterwegen	622	-67	555	552	545	536
5.1	Sportbeleid en activering	2.030	-504	1.526	1.427	1.426	1.426
5.2	Sportaccommodaties	4.198	-1.419	2.779	2.814	2.789	2.723
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.965	-505	4.460	4.458	4.454	4.448
5.4	Musea	2.696	-1.793	902	904	903	902
5.5	Cultureel erfgoed	873	-3	870	870	868	865
5.6	Media	3.331	-2	3.330	3.007	3.006	3.006
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10.250	-341	9.909	9.928	9.826	9.805
7.2	Riolering	7.879	-10.619	-2.739	-2.707	-2.523	-2.658
7.3	Afval	12.616	-17.659	-5.044	-6.114	-6.183	-6.321
7.4	Milieubeheer	6.372	-1.154	5.218	4.357	4.440	4.472
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	614	-394	220	207	165	162
8.1	Ruimtelijke ordening	5.468	-338	5.130	3.944	3.935	3.936

8.3	Wonen en bouwen	9.198	-3.241	5.956	5.580	5.554	5.550
01	**Wonen en leven**	**98.635**	**-52.354**	**46.282**	**43.397**	**44.526**	**43.641**
0.10	Mutaties reserves	0	-1.302	-1.302	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	10.852	-134	10.718	9.278	8.497	8.300
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	8.546	-4.874	3.672	3.713	3.711	3.605
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	35.743	-19.227	16.516	15.952	15.934	15.928
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	170	-1	169	169	169	169
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2.867	-21	2.846	2.857	2.852	2.852
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.023	0	1.023	1.028	1.031	1.033
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	4.328	-382	3.946	3.898	3.899	3.899
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	7.800	-510	7.290	6.193	6.193	6.093
6.71B	Begeleiding (WMO)	5.400	0	5.400	5.400	5.150	5.050
6.71C	Dagbesteding (WMO)	520	0	520	520	520	520
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	12	0	12	12	12	12
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	1.427	0	1.427	1.427	1.427	1.427
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	18.917	0	18.917	18.947	18.947	18.947
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	442	0	442	442	442	442
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	2.495	0	2.495	2.496	2.496	2.497
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	5.929	0	5.929	5.929	5.929	5.929
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.446	0	1.446	1.446	1.446	1.446
6.791	PGB WMO	345	0	345	345	295	295
6.792	PGB Jeugd	724	0	724	724	725	725
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	15.070	-165	14.905	14.905	14.905	14.905
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang	4.969	0	4.969	4.970	5.001	5.001

6.82A	Jeugdbescherming	1.826	0	1.826	1.832	1.838	1.838
6.82B	Jeugdreclassering	415	0	415	415	415	415
6.91	Coördinatie en beleid WMO	3.666	-32	3.634	3.646	3.639	3.640
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	2.533	-18	2.515	2.524	2.520	2.521
7.1	Volksgezondheid	7.550	-2.195	5.356	5.449	5.459	5.467
02	**Zorg**	**145.014**	**-28.861**	**116.153**	**114.516**	**113.452**	**112.956**
Totaal		417.414	-416.148	1.267	-4.570	-1.104	-4.623

6.2 Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing

Nr.	Invloed (%)	Risicogebeurtenis	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans (%)	Toelichting
R206	27,95%	Ontwikkelingen in de Grex (geconsolideerd risico)	€ 1.959.350	€ 6.979.000	20%	Risico's die betrekking hebben op de ontwikkeling van (potentiële en bestaande) Grex-en zijn in dit geconsolideerde risico opgenomen. De risico's voor de Grex-en Stationsgebied staat toegelicht in de individuele grondexploitaties en wordt financieel in dit geconsolideerde risico opgenomen ten behoeve van de berekening van het weerstandsvermogen. De financiële verwachtingen staan vermeld in de nota actualisatie GREX waarbij rekening is gehouden met de onderliggende risico's. Hieronder worden enkel risico's toegelicht die in de toekomst mogelijk onder een Grex kan komen te vallen en de GEM Crailo (zie onderstaande toelichting voor meer informatie). Risicomanagement vormt een vast onderdeel van projectmanagement en de ontwikkelingen worden structureel gemonitord. Ten opzichte van het risicoprofiel t.t.v. Jaarstukken 2022 zijn stappen gezet in de vertaling van de risico's vanuit projectcontrol naar het weerstandsvermogen. De kwantificering van dit risico is om die reden verhoogd in het daarna volgende risicoprofiel. De risico's m.b.t. de openstaande Grex'en zijn geactualiseerd in de nota actualisatie GREX en zijn hierin verwerkt. Bij de begroting 2025 is vermeld dat we geen risico lopen dat de flexibele woningen op het Circusterrein na 15 jaar niet worden verplaatst. Bij verplaatsing van de flexwoningen vervalt het risico voor de gemeente, en we verwachten dat dit haalbaar is. Daarom is dit project niet opgenomen als financieel risico in de risicoparagraaf. GEM Crailo De gemeente Hilversum heeft samen met de gemeenten Gooise Meren en Laren de gebiedsontwikkeling Crailo op zich genomen. De gemeenten hebben hiervoor een grondexploitatiemaatschappij (GEM) opgericht. De gemeente Hilversum staat voor 45% (€ 9 miljoen) borg voor de door GEM Crailo BV bij de BNG aangetrokken kredietfaciliteit, aangetrokken ter overbrugging van de zogenaamde "badkuipkosten". Bij ontwikkeling van een gebied gaan de kosten altijd voor de baat uit. Het risico op het aanspreken van de borgstelling door de BNG wordt als minimaal (1%) ingeschat.
R209	15,71%	Datalekken en informatieveiligheid (analoog en digitaal)	€ 80.000	€ 5.000.000	20%	Het succesvol afweren van cyberaanvallen is afhankelijk van drie kerncomponenten: mens, techniek en organisatie. Door middel van een langlopende campagne en een verplicht leertraject bewust gemaakt van de risico's en regelmatig worden medewerkers geïnformeerd over actuele ontwikkelingen en hun verantwoordelijkheid bij het veilig omgaan met gegevens. Technisch gezien is de omgeving zorgvuldig ingericht om een eventuele aanval direct te kunnen isoleren, waardoor de schade minimaal blijft. Desondanks blijft de kans op een succesvolle aanval altijd aanwezig, aangezien cybercriminaliteit zich voortdurend ontwikkelt. Organisatorisch wordt intensief samengewerkt om de systemen en het netwerk weerbaar te maken, waarbij continu beheersmaatregelen worden geïmplementeerd. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) dient daarbij als het onderliggende normenkader. Bij een succesvolle cyberaanval moeten er echter kosten worden gemaakt om de schade te herstellen, zoals

						het snel opnieuw opbouwen van servers. Hiervoor is vaak de inschakeling van een gespecialiseerd extern bureau noodzakelijk waarbij de risicokwantificering is gebaseerd op deze directe en overige herstelkosten. Hoewel het toenemende gebruik van SaaS-oplossingen de gevolgschade voor de organisatie vermindert, kan de impact en de herstelkosten voor getroffen inwoners en bedrijven aanzienlijk zijn.
R100	15,53%	BUIG - Negatief saldo inkomsten-uitgaven bijstand	€ 0	€ 2.000.000	50%	Afgelopen jaren waren de lasten hoger dan het ontvangen BUIG budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten). Voor de jaren 2015 tot en met 2018 en 2023 was het nadeel zodanig groot dat we aanspraak konden maken op de de landelijke vangnetregeling. De landelijke vangnetregeling betreft een getrapte vergoeding, waarbij tekorten deels worden gecompenseerd door het Rijk. Door de landelijke vangnetregeling wordt het maximale tekort voor Hilversum afhankelijk van de hoogte van het BUIG-budget. Voor Hilversum geldt dat het tekort BUIG door de vangnetregeling niet hoger zal zijn dan rond de €3 miljoen. In de meerjarenraming gaan we uit van een structureel tekort van € 0,7 miljoen. Hieruit blijkt dat de gemeente Hilversum op begrotingsbasis ook voor de jaren 2025 en verder niet in aanmerking zal komen voor de vangnetregeling. Dit is echter afhankelijk van de definitieve resultaten. In de begroting 2026 is het maximale risico ten aanzien van de BUIG € 2 miljoen (verschil tussen het begrote tekort en het gemaximaliseerde tekort). Om dit risico te beheersen is het actieplan OmBUIGen uitgerold. Hierbij wordt ingezet op het stimuleren van de uitstroom en het zoveel als mogelijk beperken van de instroom. Dit doen wij onder andere door de nieuwe re-integratie trajecten, waarbij wij meer gericht inzetten op inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en met een mismatch met de arbeidsmarkt. Ook zetten wij meer in op nazorg (coalitieakkoord), waarmee de verwachting is dat meer inwoners aan het werk blijven en zo niet terugkeren in de uitkering. En blijven wij inzetten op parttime werken, waarbij we zoeken naar aanvullende mogelijkheden dit te stimuleren en eenvoudiger te maken. Bovendien zetten wij in op het 'sneller' laten integreren en sneller aan het werk krijgen van statushouders, door middel van bijvoorbeeld meer inzet op duale trajecten. Daarnaast bestaat het risico dat het macrobudget in de toekomst voor ons nadelig wordt aangepast. Vooralsnog is het onduidelijk hoe het macrobudget zich voor de gemeente Hilversum meerjarig zal ontwikkelen. Het macrobudget beweegt voor Hilversum mee met de gemiddelde landelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat er budgettaire ruimte ontstaat zodra Hilversum het beter doet dan het landelijk gemiddelde. Als Hilversum het slechter doet dan het landelijk gemiddelde leidt dit tot een tekort. Dit budget is voor Hilversum niet beïnvloedbaar. Door de stijgende lasten en onzekere inkomsten bestaat het risico dat de begroting onvoldoende middelen biedt voor de uitvoering van de BUIG. Wij schatten in dat dit risico de komende jaren aanwezig blijft en de kans van voordoen op 50%.
R103	8,07%	Tegenvallende uitkering gemeentefonds (AU)	€ 0	€ 2.100.000	25%	De algemene uitkering wordt berekend op basis van aantallen eenheden per maatstaf. Voorbeelden zijn: het aantal inwoners, oppervlakte, aantal bijstandsontvangers aantal woonruimten etc.. De maatstaf lage inkomens met drempel is een maatstaf die vanaf 2023 opnieuw is gedefinieerd. Via deze maatstaf wordt ongeveer 20% van de algemene uitkering verdeeld. Door zijn grote gewicht hebben wijzigingen in aantallen van deze maatstaf een groot effect op de uitkomsten van de algemene

						uitkering. Gedurende 2023 en 2024 is de definitie van deze maatstaf bijgesteld en wordt er gerekend met gemiddelde aantallen over de afgelopen jaren. Op moment van schrijven zijn de gegevens van 2023 nog niet definitief en vormen daarmee een risico voor de berekening van de hoogte van de algemene uitkering, niet alleen voor het jaar 2026 maar ook nog voor de nog niet definitief berekende jaren 2023, 2024 en 2025. Ook wijzigingen van de aantallen van andere maatstaven kunnen ertoe leiden dat Hilversum meer of minder geld uit het gemeentefonds ontvangt. Bijvoorbeeld: het inwonertal van Hilversum groeit. Dit heeft een gunstige uitwerking op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De Algemene uitkering bestaat voor een bedrag van ongeveer € 30 miljoen uit Integratie- en Decentralisatie uitkeringen. Het overige bedrag van € 209 miljoen is te beschouwen als het klassieke deel van de algemene uitkering. Een afwijking van 1% is € 2,1 miljoen. Op dit moment zijn er overige onzekerheden rondom de ontwikkeling van de algemene uitkering: - Voor 2025 tot en met 2027 komt circa € 16 miljoen cumulatief voor gemeenten beschikbaar voor jeugdzorg en voor de terugval van het gemeentefonds in 2026. - Door de val van het kabinet Schoof en de nieuwe verkiezingen ontstaat er onzekerheid over de ontwikkeling van het Gemeentefonds. De ontwikkeling van het gemeentefonds, kan zowel voordelig als nadelig uitvallen.
R98	6,17%	Meer gebruik van voorziening Jeugdzorg	€ 0	€ 1.000.000	40%	De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regelingen behorende bij de Jeugdwet. Deze regelingen hebben een open-einde-karakter. De rekeningcijfers kunnen als gevolg van diverse onzekerheden in positieve, maar ook in negatieve zin afwijken van de begroting. Vooruitkijkend zien wij voor de komende jaren de volgende risico's: - Prijsontwikkelingen. Diverse contracten met zorgaanbieders houden de mogelijkheid van (jaarlijkse) prijsindexering open. Deze contractuele indexaties zijn vaak afhankelijk van landelijk bepaalde indices en kunnen afwijken van de in de begroting gehanteerde prijsindexering. - Stijging van de vraag door bijvoorbeeld de groei van het aantal inwoners of andere (demografische) ontwikkelingen. Ook voor de komende jaren verwachten we dat het aantal inwoners zal stijgen. - De toegang tot de jeugdzorg loopt niet alleen via het Sociaal Plein, maar ook via de wettelijke verwijzers zoals huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen, waardoor er minder grip is op de inzet van deze zorg. - De staatssecretaris heeft afgelopen periode grote wijzigingen aangekondigd met betrekking tot de uitvoering van de Jeugdwet. Er worden voorstellen ontwikkeld voor de aanpak van de wachtlijsten en de inzet van regionale veiligheidsteams. Afhankelijk van de maatregelen die het Rijk gaat voorschrijven kan dit gevolgen hebben voor de hoogte van de lasten. In het beleid dat in 2023 ontwikkeld is, geven we aan het belangrijk te vinden te investeren in jeugdhulp en dan vooral in de preventieve en voorliggende voorzieningen. Hierdoor beperken we hopelijk een verdere stijging van de uitgaven. Bovenstaande risico's zijn niet te splitsen in afzonderlijke componenten omdat het niet mogelijk is de gevolgen die zich gezamenlijk (kunnen) voordoen afzonderlijk te herkennen of inzichtelijk te maken.

R99	5,25%	Meer gebruik van voorzieningen WMO	€ 250.000	€ 500.000	45%	De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regelingen behorende bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Deze regelingen hebben een open-einde-karakter. De rekeningcijfers kunnen als gevolg van diverse onzekerheden in positieve, maar ook in negatieve zin afwijken van de begroting. De belangrijkste onzekerheden hebben betrekking op de te verwachten normale instroom en/of uitstroom. Bij verder gelijke omstandigheden verwachten we op termijn een groeiend beroep op de individuele voorzieningen, omdat op basis van demografische ontwikkelingen steeds meer ouderen te verwachten zijn en omdat ouderen steeds langer zelfstandig thuis zullen blijven wonen. Vooruitkijkend zien wij voor de komende jaren de volgende risico's: • Prijsontwikkelingen. Diverse contracten met zorgaanbieders houden de mogelijkheid van (jaarlijkse) prijsindexering open. Deze contractuele indexaties zijn vaak afhankelijk van landelijk bepaalde indices en kunnen afwijken van de in de begroting gehanteerde prijsindexering. • Stijging van de vraag door bijvoorbeeld de groei van het aantal inwoners of andere demografische ontwikkelingen. Ook voor de komende jaren verwachten we dat het aantal inwoners zal stijgen. • Het beleid dat in 2023 ontwikkeld is, veronderstelt onder andere dat de vraag naar individuele (duurdere) zorg via het Sociaal Plein zal dalen doordat meer burgers gebruik zullen gaan maken van algemene voorzieningen (nu al begeleiding in de wijk, en vanaf 2025 lichte dagbesteding). De kans bestaat dat deze verschuiving zich later of anders voordoet dan we nu veronderstellen. Maar zelfs als de verschuiving plaatsvindt, kan het zijn dat de WMO-kosten blijven stijgen door de eerder genoemde autonome groei. • Binnen de Regio is een heroverwegingstraject gestart voor verschillende onderdelen WMO. Hier zal nog niet te bepalen financiële impact op verschillende producten ontstaan. • De invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage WMO stond gepland voor 1 januari 2026, de exacte invoeringsdatum is tot op heden niet bekend en zal naar aller waarschijnlijkheid verschuiven naar 2028. Dit leidt ertoe dat de dempende werking hiervan later zal intreden. Bovenstaande risico's zijn niet te splitsen in afzonderlijke componenten omdat het niet mogelijk is de gevolgen die zich gezamenlijk (kunnen) voordoen afzonderlijk te herkennen of inzichtelijk te maken.
R205	4,66%	Verbonden partijen (geconsolideerd risico)	€ 0	€ 1.500.000	30%	De gemeente Hilversum heeft verschillende betrekkingen met een diversiteit aan Verbonden Partijen. Als externe partij is het voor de gemeente moeilijk om invloed uit te oefenen op risico's van Verbonden Partijen. Er is bijvoorbeeld vaak sprake van een risico inzake het al dan niet toereikend zijn van de begroting van een Verbonden Partij met mogelijk meerkosten in de bijdrage van de gemeente tot gevolg. Door de risico's echter scherp te houden, blijven we op de hoogte van actuele ontwikkelingen en kunnen we tijdig en concreet het gesprek aangaan met de betreffende partij. De individuele risico's per verbonden partij worden gegroepeerd en als geheel beoordeeld in dit geconsolideerde risico. Ten opzichte van het vorige risicoprofiel zijn de onderliggende risico's opnieuw beoordeeld. De kwantificering van dit geconsolideerde risico wordt daarom elk jaar herzien ten opzichte van het vorige risicoprofiel.

R202	3,94%	Financiën: borgstellingen, garanties, rechtstreekse geldleningen en deelnemingen (geconsolideerd risico)	€ 0	€ 12.200.000	3%	In dit geconsolideerde risico zijn de risico's samengevoegd die in het teken staan van borgstellingen, garanties en rechtstreekse geldleningen. Risico's met betrekking tot GEM Crailo zijn apart samengebracht in R254 en vallen daarom niet onder dit risico. De kans inschattingen van de hier opgenomen risico's zijn allemaal erg laag, maar hebben elk grote financiële gevolgen op het moment dat ze zouden optreden (variërend tussen € 100.000 à € 12.200.000). De kans dat één van deze onderliggende risico's zou optreden is bijzonder klein. De kans dat er méér dan één van deze onderliggende risico's gelijktijdig zouden optreden, is nog veel kleiner. De kans van optreden voor dit geconsolideerde risico is zodoende ingeschat op 3% met een maximale bandbreedte gelijk aan het hoogste individuele risicogevolg van de opgenomen risico's (€ 12.200.000).
R265	3,46%	Achterstallige huur Frans Halslaan 57A wordt mogelijk niet (volledig) ontvangen	€ 0	€ 447.299	50%	De Stichting Primair Onderwijs Hilversum (STIP) maakt al vele jaren gebruik van het schoolgebouw aan de Frans Halslaan 57A dat door de gemeente gehuurd wordt. Op basis van de leerlingenaantallen had STIP met ingang van schooljaar 2017/2018 geen recht meer op deze locatie. Om deze reden was de gemeente voornemens de onderhavige huurovereenkomst op te zeggen. In 2016 heeft de vorige bestuurder van STIP de gemeente uitdrukkelijk verzocht om deze locatie aan te houden en deze blijven te gebruiken voor International Primary School (IPS) Hilversum. De huur die de gemeente aan de verhuurder betaald zou door STIP aan de gemeente worden vergoed. In eerste instantie zou STIP deze huurovereenkomst van de gemeente overnemen door middel van een in de plaats stelling. De verhuurder ging akkoord met deze in de plaats stelling. Dit zou hebben geleid tot een rechtstreekse huurrelatie met de eigenaar. In de zelfde periode zijn STIP en de gemeente een onderzoek gestart naar een alternatieve locatie voor de bestaande drie IPS-vestigingen. Dit leidde tot de verwachting dat de IPS op korte termijn elders zou worden gehuisvest. Daardoor is de gemeente huurder gebleven en zou STIP de huur aan de gemeente betalen. Over de periode van september 2017 tot en met december 2022 zijn de leerlingenaantallen van STIP niet zodanig gestegen dat een uitbreiding van de onderwijscapaciteit voor STIP noodzakelijk was. Daardoor heeft STIP ook geen recht op vergoeding van de kosten van het gebruik van de Frans Halslaan 57A. Eind 2021 heeft de nieuwe eigenaar de huurovereenkomst met de gemeente per 31 december 2022 opgezegd en is STIP geen gebruiker meer van de Frans Halslaan 57A. In de jaarrekening 2023 staat een post nog te ontvangen huur voor deze locatie van € 447.299. Ondanks dat de afgelopen jaren meerdere keren is gesproken met het bestuur van STIP zijn de huurbedragen nog niet ontvangen. Besloten is de vordering uit handen te geven. Daarvoor hebben we samen met advocatenkantoor Nysingh een strategie bepaald en wordt daar uitvoer aan gegeven. De kans dat de achterstallige huur echter niet volledig zal worden voldaan wordt ingeschat op 50%.

R218	1,78%	Projectenkalender informatiemanagement staat onder druk	€ 0	€ 350.000	40%	De druk op de projectenkalender in de (I-keten) neemt toe zeker als gevolg van de samenvoeging met Wijdemeren. Projecten in deze I-keten zijn projecten die voor de diverse domeinen in de gemeentelijke organisatie worden uitgevoerd en die een ICT en/of proces component bevatten. De toenemende druk in combinatie met capaciteitsuitdagingen leidt dit tot uitstel van projecten, wat - mede door de hoge inflatie en stijgende prijzen - kan leiden tot aanvullende financiële lasten. Een andere mitigerende maatregel is dat er gekozen wordt voor extra inhuur. Dit leidt wel tot versnippering van kennis en extra kosten.
R97	1,24%	Extra uitgaven t.b.v. het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs	€ 0	€ 400.000	20%	In april 2024 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over een het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (“IHP”) voor de periode 2024-2039. Het IHP bevat een vermelding van de voorzieningen in de onderwijshuisvesting in de periode 2024-2027 inclusief de bijbehorende financiën. Ook geeft het plan een doorkijk naar de periode van 12 jaar volgend op de periode van vier jaar waarvoor dit plan geldt (2028-2039). In de periode 2024-2027, wordt ca. 20% van het totaal aantal onderwijsgebouwen in Hilversum aangepakt. Zo worden constructiefouten hersteld, worden scholen gerenoveerd, worden er nieuwe scholen gebouwd en worden gymzalen aangepakt. In totaal staan er 22 projecten op het projectoverzicht. Het IHP is opgesteld met duidelijke doelstellingen, prioriteiten en een financieel kader. De werkelijke kosten voor een schoolgebouw zijn project specifiek (onder andere vorm-, locatie gebonden eisen). De werkelijke kosten begeven zich naar schatting in een indicatieve bandbreedte van -5% en +10% ten opzichte van het referentiebedrag. Er is een stelpost tegen vertraging ingericht van 2,5 % per project om tegenvallende kosten op te vangen. Ook is er een stelpost ingericht voor het bouwrijp maken van grond en sloopkosten. Echter, in de praktijk kan de uitvoering beïnvloed worden door diverse veranderingen, zoals vertraging van bouwprojecten, de invloed van vertraging op het plan met betrekking tot de tijdelijke wissellocaties, stijging van bouwkosten, demografische veranderingen (groei/krimp van leerlingaantallen), en onverwachte gebeurtenissen (bv. constatering van asbest). Deze veranderingen kunnen leiden tot aanpassingen in de planning en financiën. Tegenover deze negatieve risico’s bestaat een aantal zaken die kunnen leiden tot lagere rente en afschrijving. De lastigste te ramen is ‘vertraging’. Immers, er zal dan later rente en afschrijving in de exploitatie worden opgenomen. Bovenstaande is vertaald naar een risicobedrag ter grootte van € 400.000, welke is berekend op basis van het uitgangspunt dat de werkelijke kosten in de hoogste bandbreedte vallen (10 % ipv de opgenomen 2,5%) en het extra nodig hebben van tijdelijke huisvesting in verband met vertragingen (5 % van maximale kosten tijdelijke huisvesting). We schatten de kans in op 20%.

R261	1,18%	Volatiele energiemarkt	€ 0	€ 500.000	15%	De energiemarkt voor gas en elektra is erg in beweging. De toename van energieprijzen in 2022 werd veroorzaakt door het snelle economische herstel na de coronacrisis en een gas tekort. De spanningen tussen Europa en Rusland, in combinatie met de oorlog in Oekraïne, droegen verder bij aan de stijging van energieprijzen. In 2023 bleven de prijzen stijgen als gevolg van aanhoudende onzekerheid op de energiemarkt. Op dit moment blijft de energiemarkt volatiel, waardoor het moeilijk is om te voorspellen of de prijzen zullen dalen of juist verder zullen stijgen in de toekomst. Voorzichtigheidshalve is er een potentieel risico opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen.
R268	1,11%	Milieutaken naar de omgevingsdienst Gooi en Vechtstreek (OFGV)	€ 0	€ 285.000	25%	Sinds 2013 worden VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) voor bedrijven uitgevoerd door 29 regionale omgevingsdiensten, in opdracht van gemeenten en provincies. Bepaalde VTH-milieutaken zijn aangemerkt als verplichte basistaken voor omgevingsdiensten. De Rijksoverheid dringt aan op het overdragen van meer VTH-taken aan omgevingsdiensten en heeft een programma voor de professionalisering van deze diensten gestart. Met de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 zijn meer VTH-taken als basistaken worden beschouwd, wat heeft geleid tot een aanzienlijke verschuiving van werkzaamheden van de gemeente Hilversum naar een omgevingsdienst. Er zijn meer dan 500 van de ongeveer 1.500 bedrijven in Hilversum hun VTH-taken overgedragen aan een omgevingsdienst. Deze verschuiving brengt organisatorische en financiële uitdagingen met zich mee voor zowel de gemeente als de omgevingsdienst. Het risico bestaat dat er meer taken moeten worden uitgevoerd dan nu ingekocht zijn bij de OFGV, waardoor er door de OFGV een hogere bijdrage wordt gevraagd.
R266	0,98%	Tijdelijke onderbreking van het primaire proces vanwege calamiteiten in de digitale of fysieke omgeving (minder dan 1 werkdag de werkomgeving niet beschikbaar)	€ 10.000	€ 200.000	30%	Kortdurende onderbreking van het primaire proces waarbij de digitale of fysieke omgeving niet beschikbaar is. Om dit te voorkomen zijn SLA's afgesproken met onze leveranciers waarin is afgesproken hoe snel een functionaliteit weer beschikbaar moet zijn. Daarnaast is per proceseigenaar een businesscontinuïteitsplan gemaakt voor het proces waarvoor de eigenaar eindverantwoordelijk is.
R275	0,62%	Gerealiseerde investeringen zijn hoger dan begroot.	€ 0	€ 200.000	20%	In de begroting wordt rekening gehouden met een gerealiseerd investeringsniveau van €30 miljoen per jaar. De kapitaallasten worden op basis van dit begrote investeringsniveau toegerekend aan alle programma’s. Jaarlijks vindt er een controle plaats op de onderbouwing van het investeringsniveau. In het scenario dat het gerealiseerde investeringsniveau toch hoger uitvalt dan begroot, o.a. doordat de gemeente Hilversum bij het ontwikkelen van vastgoed afhankelijk is van onafhankelijke partijen met een eigen financieringsritme, dan leidt dit in het jaar na realisatie van investering voor hogere kapitaallasten. Om te komen tot het risico, rekenen we met een maximale overschrijding van 20% aan investeringen (€6 miljoen) en afschrijvingstermijn van 30 jaar. De kans dat dit risico zich voordoet wordt relatief laag geschat op 20%

6.3 Nog vrij te geven kredieten

Onderstaande tabel bevat de openstaande sterretjes posten van voorgaande jaren (< IP 2025). Over deze investeringen wordt een afzonderlijk besluit aan de raad voorgelegd.

Thema	Omschrijving investering	Bron	Investeringsruimte niet aangevraagd bedrag
01.03	1000 Woningen, openbare ruimte	IP 2019	2.000.000
01.03	1000 Woningen, openbare ruimte (Bruisend Hart)	IP 2019	1.000.000
01.03	Spoorzone	IP 2021	794.000
01.03	Centrumring	IP 2023	12.500.000
01.03	Arenapark (last mile)	IP 2023	2.200.000
01.03	Nieuwe buurtvoorzieningen Riebeeck	IP 2025	1.200.000
01.03	Ov-knooppunt Crailo verbeteren en Park&Bike onderzoek	IP 2024	1.000.000
01.03	Realisatie transferium en hub Arenapark	IP 2024	1.500.000
01.03	Extra fietsparkeerplekken centrum en ov-knooppunten	IP 2024	500.000
01.03	Beweegvriendelijker openbare ruimte	IP 2023	500.000
01.03	Opstellen en uitvoeren gebiedsagenda centrum	IP 2023	500.000
01.03	Opstellen en uitvoeren gebiedsagenda Mediapark	IP 2023	500.000
01.02	Stichtingskosten sportcomplex Sportpark/Arenapark excl. grondaankoop parkeren en bijdrage IHP	IP 2027	56.025.000
	6. Gemeente Hilversum totaal		80.219.000